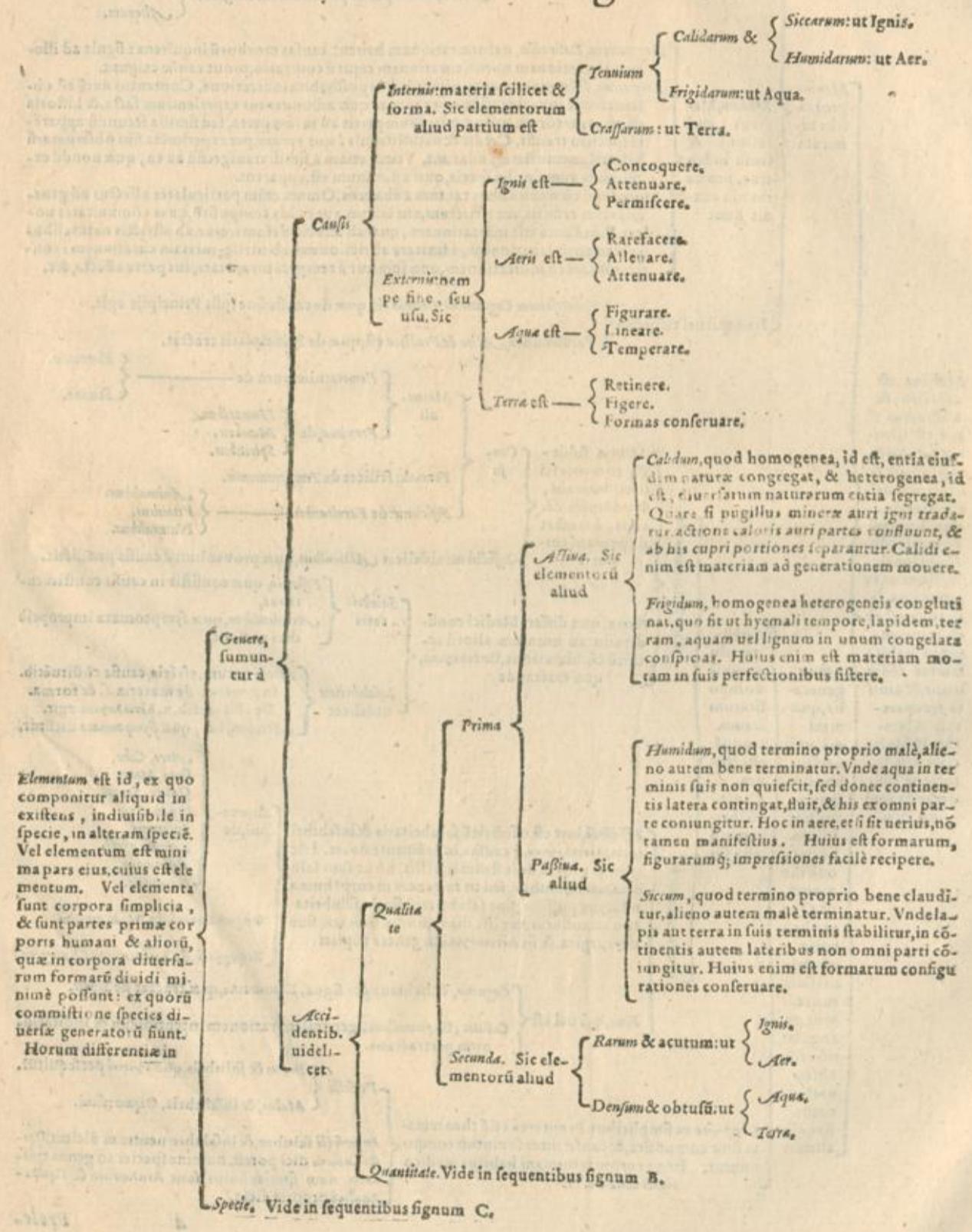

TOTIVS OPERIS DIVISIO.

Prolegomenis istis in hunc modum prima tabula expeditis, totum opus in duos libros distribuemus; in quorum primo de rebus simplicibus siue causis compositarum rerum, in secundo de compositis siue principiatis agemus. Ceterum primum librum in partes quatuor secabimus, in quarum prima ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗΝ, in secunda ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΝ, in tertia ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗΝ, in quarta ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗΝ & ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΝ persequemur. Secundum uero librum in tres dividemus partes, in quarum prima ΓΙΕΙΝΗΝ, in secunda ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΝ, in tertia ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗΝ tractabimus.

LIBRI PRIMI PARS PRIMA ▶

De Elementis in genere.

B. Elementa.

PARS I. DE ELEMENTIS.

3

<p><i>Immo-</i> <i>bile</i></p> <p><i>Vasum</i></p> <p><i>Motus</i></p> <p><i>Infinitum.</i> Sic posuerunt</p> <p><i>Eadē.</i> <i>Hoc modo</i> <i>statu-</i> <i>it</i></p> <p><i>Plura:</i> <i>& uel</i> <i>specie</i></p> <p><i>Diver-</i> <i>sa, &</i> <i>uel</i></p>	<p><i>Finitem: ut</i> <i>Parmeni-</i> <i>des. Elea-</i> <i>tes.</i></p> <p><i>Infinitum: ut</i> <i>Melissus Sa-</i> <i>mius.</i></p> <p><i>Finitem.</i> <i>Sic sta-</i> <i>tuerunt</i> <i>quidā</i></p> <p><i>Infinitum.</i> Sic posuerunt</p> <p><i>Consi-</i> <i>milia</i></p> <p><i>Impati-</i> <i>bilita</i> <i>sue im-</i> <i>mutabi-</i> <i>lia. Sic po-</i> <i>suit</i></p>	<p><i>Inter hos Xenophanes Colopho-</i> <i>nius Parmenidis praeceptor col-</i> <i>locator, qui omne quod est, sta-</i> <i>tuit unum, neq; finitum neq; infi-</i> <i>nitum, nec mobile nec immobi-</i> <i>le facit, Hoc Deum esse probat.</i></p> <p><i>Aquā,</i> Tales Milesius & Hippo-, quia calor humido quasi uehiculo fertur. Quæ intereunt, prius arescant, atque o- mnium semen genitale humidum, om- nium cibis suci plenus. Cum igitur o- mnia humido nutriti viderent, in eam opinionem, quam dixi, uenerunt. Tha- les primus fuit, qui apud Græcos hanc tractationē principiorum instituit, ar- tem nauticam edidit, præterea nihil.</p> <p><i>Ignem,</i> Hippalus Metapontinus, & Hera- clitus Ephesius.</p> <p><i>Elementum infinitum, quod neq; a-</i> <i>qua neque ignis, &c. sed alterius</i> <i>naturæ corpus,</i> Anaximander Mi- lesius Thaletis successor. Sensit hic generationem mutua elementorum alteratione minimè fieri, sed segreg- atione contrariorum per motum sempiternum.</p> <p><i>Naturam</i> quandam certam, quam Aerem vocavit, eam que infinitam, Anaximenes Euristratus Milesius A- naximandri socius & amicus. Hic res omnes raritate & densitate se- cundum substantiam differre tradit, & ignem rarum, uentum den- sum, densorem nebulā, hac aquā, aqua terram, & hac lapides, &c?</p> <p><i>Aerem</i> esse infinitum & sempiter- num, omnium naturam, ex cuius ra- ritate & densitate atq; affectionum suarum mutatione aliarum rerum formas gigni, existimat Diogenes Apoloniates, qui multa secundum Anaxagoram, multa quoq; secun- dum Leucippum scripsit.</p> <p><i>Atomos,</i> Leucippus Eleates, siue Milesius, il- lisq; figuræ q; sine hac nihil hoc magis, q; il- lud esse putaret, tribuit generationem sempiter- nam esse usluit. Tam ens quām non ens, id est, tam plenum quod ens vocavit, quām vacuum, quād non ens arbitratus est, inter principia cornumeravit. Huius socius fuit Democritus Abderites, qui similiter inane & plenum, id est, idem quod Leucippus statuit. Item Epicurus & Metrodorus Chius cum his consensisse iudicari sunt.</p> <p><i>Corpuscula manantia, fragiliaq; & inuisibilia</i> foramina, uel incompacta corpuscula, Græci anæquos oculos appellant, Asclepiades.</p> <p><i>Anaxagoras Clazomē.</i> Anaximene cōsentiens.</p> <p><i>Archelaus Atheniensis</i> Socratis amicus, Anaxa- goræ discipulus.</p> <p><i>Elementa</i> quatuor, Empedocles Agrigentinus. Fuit hic paulo post Anaxagoram, Parmenidi propin- quis & amulus.</p> <p><i>Patibilia</i> seu mutabília. Verām cum superiores opiniones omnes ex Hippocratis & Galeni sententia sint explicata, hanc postremam ueram esse coniūat, nempe corporis plura esse elementa, non unicū, & hæc quidem patibilia.</p>
<p><i>Immo-</i> <i>bile</i></p> <p><i>Vasum</i></p> <p><i>Motus</i></p> <p><i>Infinitum.</i> Sic posuerunt</p> <p><i>Eadē.</i> <i>Hoc modo</i> <i>statu-</i> <i>it</i></p> <p><i>Plura:</i> <i>& uel</i> <i>specie</i></p> <p><i>Diver-</i> <i>sa, &</i> <i>uel</i></p>	<p><i>Contra</i> <i>hos est</i> <i>Galeni</i> <i>ratio in</i> <i>libr. de</i> <i>Elemē-</i> <i>tis</i></p>	<p><i>Si homo unum esset, non doleret.</i> <i>Sed dolet.</i> <i>Non ergo est unicum humani corporis e-</i> <i>lementum.</i> <i>Assumptum probatur.</i> <i>Quæ dolent omnia alterabilia sunt, & sen-</i> <i>su participant.</i> <i>Sed si homo esset unum, id non haberet</i> <i>has duas conditiones.</i> <i>Non ergo doleret.</i> <i>Nam quod dolet, alterationē patitur à re</i> <i>dolorem inferante, quoniā dolor pas-</i> <i>sione fit. Si igitur dolor alteratio est:</i> <i>dolens ergo homo patietur & altera-</i> <i>bitur. Hominem autem alterari si uni-</i> <i>fit, est impossibile. Nam omnis altera-</i> <i>rio à cōtrario fit, & id elementū quod</i> <i>humanum corpus constituit, consti-</i> <i>tuet uniuersa alterabilia & alteratia.</i> <i>Non erit itaq; in uniuerso contrariū,</i> <i>neq; à quo homo alterationem susci-</i> <i>piat. Quare unicum humani corporis</i> <i>elementum non est.</i> <i>Perd secundū sic probat placitū</i> <i>suum Hippocrates.</i> <i>Si homo esset unicum & doleret, unica es-</i> <i>set curandi uia.</i> <i>Sed non est una tantum uia curationis.</i> <i>Non ergo est unicum, & dolet homo.</i> <i>Consequens sic probatur.</i> <i>Nam si homo unum est, unam habent ho-</i> <i>mines sanitatem.</i> <i>Ad unam autem sanitatem una tantum</i> <i>uia est.</i> <i>Erit ergo una tantum curationis uia.</i> <i>Quoniam si una sanitas est, unicus tantum</i> <i>erit morbus: & inter duo cōtraria u-</i> <i>nica tantū est uia, qua sanitas in mor-</i> <i>bum migrat, & qua à morbo sanitas</i> <i>restituitur. Quod autem non sit una</i> <i>curandi uia, constat. Nam esset quoq;</i> <i>una curationis species, quod non est.</i> <i>Quidā enim calefactione, quidā reli-</i> <i>generatione, quidam humectatione, qui-</i> <i>dam exiccatione, & quidam ablatio-</i> <i>ne, quidam adiectione curantur. Non er-</i> <i>go homo est unicum elementū, neque</i> <i>uniuersa generabilia ex uno tantum</i> <i>constituta sunt elementa.</i></p>
<p><i>Immo-</i> <i>bile</i></p> <p><i>Vasum</i></p> <p><i>Motus</i></p> <p><i>Infinitum.</i> Sic posuerunt</p> <p><i>Eadē.</i> <i>Hoc modo</i> <i>statu-</i> <i>it</i></p> <p><i>Plura:</i> <i>& uel</i> <i>specie</i></p> <p><i>Diver-</i> <i>sa, &</i> <i>uel</i></p>	<p><i>Contra</i> <i>hos est</i> <i>Galeni</i> <i>ratio in</i> <i>libr. de</i> <i>Elemē-</i> <i>tis</i></p>	<p><i>Si homo ex atomis aut incompactis cor-</i> <i>pusculis constaret, inde fieret hominē</i> <i>non doleret, ubi acu pungere tur-</i> <i>caro. Nam aut acus unum tangeret cor-</i> <i>pusculum, aut plura, si unum, & id in-</i> <i>divisibile atq; impatibile est: non ergo</i> <i>dividetur aut patietur acu punctum.</i> <i>Quod si duo aut plura acus tergeret, nullū eorū alterabitur: ergo neq; totū.</i> <i>Quod enim cōpositū est ex imparibili-</i> <i>bus, impatibile est. Numerū enim mu-</i> <i>tat, non rei naturā: q; ēadmodum ubi</i> <i>quis duos digitos cōtiguos separans,</i> <i>dolorem non infert, ita qui duo impari-</i> <i>bilia seunixerit, nullum dolorē infer-</i> <i>ret: & quemadmodum unum ipsorum</i> <i>imparibile est, omnia erit imparibilita,</i> <i>neq; à causis alterantibus alte abun-</i> <i>tur, indivisibile aerō inalterabile est,</i> <i>constat: quoniam qualitas extensio est,</i> <i>& subiecta exigit extēsum. Hinc sit,</i> <i>corpus humanum neq; ex atomis, neq;</i> <i>ex incompactis corpusculis constare;</i> <i>neq; etiam ex similiaribus particulis.</i> <i>Quoniam si ex imparabilibus consta-</i> <i>ret, non doleret: dolet autem: ergo nō</i> <i>ex imparabilibus.</i></p>

LIBRI PRIMI

C. <i>Elenen- torū pa- tibilum seu mu- rabilium differ- tiae in specie: non so- lum cor poris hu- mani, sed & rerū omnīs quatu- or nu- mero e- lemen- ta, nec plura, nec pau- ciora o- riuntur quo- rum duo</i>	<p><i>Superio- ra, (que sua in- nata le- uitate ac rati- tate sue sum fe- runtur) uideli- cer</i></p> <p><i>Act qui est a- nima & spiri- tus, calidus & humidus (alijs natura frigidū tradunt) tenuis, ināi humiliis: locū sub igne continens. Hu- ius esse in gene- ratis iuuat rari- ficando, alleuā- do & subtilian- do. Hic enim vitalis est, & per cuncta re- rum meabilis, cuius uis suspen- sa cū quarto a- quarum elemē- to, medio spa- tio terra tene- tur. Est quidē aer aqua du- plo acutior, tri- plo rario, qua- druplo mobili- or. Exteriō huius partes seu regiones tres sunt inter- se dissimiles: uidelicet</i></p>	<p><i>Canis</i></p> <p><i>Ex Internis: uidelicet</i></p> <p><i>Materia. Sic Ignis elementum aerium est. Forma. Sic Ignis calidus & siccus est.</i></p> <p><i>Externis: nempe fine seu officio. Sic ignis præstat iuuamentum, ut</i></p>
	<p><i>Qualitate. Sic ignis est</i></p>	<p><i>Subtilis, Purus, Simplex, Tenuis, Clarus, ut oculorum obtutum effugiat.</i></p>
	<p><i>Quantitate. Sic ignis aere est</i></p>	<p><i>Duplo rario, Triplo mobilior, Quadruplo acutior.</i></p>
	<p><i>Locus. Sic ignis</i></p>	<p><i>Ex elementi & summum est. Locus tenet à Lunae orbe.</i></p>
	<p><i>Suptema, que ignis est ui- cina & cōtigua, tranquilla, ab igne & stellis calida, pura, tara & lucida, ad motum ignis (unde & magis calefit) circumdu- cta: ibi nec uenti, nec plu- via. Ad hanc partē uirtute Solis & aliorum astro- rum à terra calida & siccæ exhalationes per mediā aeris regionem feruntur. Hinc ignea multa & flam- mea generantur, que ua- rias ardentiū formas re- ferunt, quarum alia</i></p>	<p><i>Maior: ut sunt Cometae, quas nostri crinitas, horretoes crine san- guineo, & comarum modo in uertice hispidas, uocant. Diu du- rant, ita ut breuisimum quo cernerentur spaciū, septem die- rum annotatum sit, longissimum uero octoginta. Mouentur autem alij errantium modo, alij immobiles harent. Omnes fe- rè sub ipso Septentrione, aliqua eius parte non certa, sed maxi- mè in candida, que lactei circuli nomen accepit. Aristoteles tra- dit & simili plures cerni. Ventos autem ab ijs graues, item alitus, morbos, magnasque calamitates significari. Fiunt & hybernia mentibus, & in Austrino polo, sed ibi citra ullum iubar. Spar- guntur aliquando, & errantibus stellis ceteris que crines. Sed Cometa nunquam in occasura parte coeli est, terrificum magna ex parte sydus, ac non leviter pium.</i></p>
	<p><i>Miner: Sunt cæteræ ardē- tes figura, q consumpta materia, cele- riter euane- scunt: ut</i></p>	<p><i>Flamma, Capra, Tribet, Candela, Lancea, Pyramide, Virgula, Scintilla, Columna, Stelle cæcidue, Flatus, Voragine, Lumina, Caloris diuersi.</i></p>
	<p><i>Terra: ut fumi, uapo- res, seu exhal- ationes calidae & siccæ, que à circulu so nubi so umi- um ua- pore, & frigore conclu- se reti- nentur. Inde fit aut</i></p>	<p><i>Tonitu, nempe cum siccā exhalationē uapor, vir- tute isolis ad mediā aeris regionē elatus, circundat, & in nube inflatur. Huius frigus, dum exhalatio inclusa tenet, se contrahit, fortificat, contra latera nu- bis impellit, inflammatur, & exitū non inuenient, uolēter ouē rumpit. Maximè aut dum hanc nubē alja superier cōprimit, & inferior fortius resistit, tūc enim exhalatio nondū inflammata nubē scindit, & in exitu & uelmentia motus incendit. Hunc so- nū Tonitu, & hanc incensionem Coruscationem ap- pellarous. Licet autem simul fiant, aut Coruscatio post tonum (si exhalatio non in nube, sed excedo in flammatur) prius tamen ignem quam sonum percipi- mus, propter uisus subtilitatem.</i></p>
	<p><i>Aqua: sunt crassi ac den- si uapores humidi ac te- pentes: ita ut frigore a- lia cogantur</i></p>	<p><i>Fulmen, quod nonnunquam exhalatio sulphurea ue- nēa dicitur, violenter è nube depulsa, impetu suo & u penetratia & subtilitate arbores scindens, ani- mala interficiens, & metallia & cætera resistentia de- molens atque consumens. Que si grossior fuerit, resistentia corpora adurit, conglobatior uero dis- sipat.</i></p>
	<p><i>Infusa. Vide signum D.</i></p>	<p><i>Minus: ut sunt Nubes, q disso- lutæ pluvias fu- dunt, & eas aut</i></p>
	<p><i>Inferiora. Vide inferius signum E.</i></p>	<p><i>Remissiores: cū guttae frequen- tes sensim decidunt, quæ Imbres dicuntur. Uebementiores, & maiores im- petus: & Nimbī appellan- tur.</i></p>
	<p><i>Magis: ut sunt concreti & glaciati hu- mores, qui concrescunt inter dum in regionibus</i></p>	<p><i>Calidis, per diuersa tempora: ut est Grando, quæ ex conglacia- to imbre gignitur, & inter dum sæpius quæ noctu cadit, ce- lerius quæ Nix resoluitur.</i></p>
	<p><i>Frigidi, per hyemē: ut est Nix: gi- gnitur quoque ex conglacia- to imbre.</i></p>	<p><i>D. Infusa</i></p>

PARS I. DE ELEMENTIS.

5

D.

In finis aeris regio est superficie aquae & terre cōtigua, à radīs reflexis calida & illuminata. Hoc tamen diuersis anni temporeb, non eodem modo contingit. Nam Sol in signis Septentrionalib, terā directius respicit, radīs ad angulos minores reflectuntur, hinc & calor augetur, ut nonnunquam exhalationes consumat. Sole autem Meridionalia signa perlustrante, oppositum accedit, & quandoq; frigus tam uhemens, ut terrae poros, ne quid exhalare queat, constringat. In Vero autē & Autumno, dū Sol Aequinoctio appropinquat, hēc temperatē s̄ habent. Porro in hac parte uaria quoq; pro diuersa exhalationum ratione generantur. Nam si exhalatio fuerit

<p><i>Fiumi da, & anni tēpus</i></p> <p><i>Temperatum, cuiusmodi est Ver & Autumnus, fit</i></p> <p><i>Manna: nimirum, quando uapor humidus aereus viscosus & dulcis in rōrem resoluit: qui cum Solis calore decoquitur, aquositas consumitur, reliquum ad modum sacchari in folijs relinquitur.</i></p> <p><i>Nebula.</i></p> <p><i>Calo.</i></p>	<p><i>Ros, cum scilicet uapor humidus tepens per frigus nocturnum condensatur, & in aquam resoluitur. Non cadit nisi serena nocte, & circa crepusculum: tunc enim infima regio frigidior est.</i></p> <p><i>Intemperatiū, qualis est Hyems, principiū Veris & finis Autumni, generatur</i></p>
	<p><i>Pruina, quæ ex rōre gelido gignitur,</i></p> <p><i>Glacies.</i></p>
<p><i>Ignea ac que incensa: ut</i></p> <p><i>Ignes excus retes</i></p>	<p><i>Draco uolans, cum scilicet exhalatio multa fuerit & inæqualis in subtilitate, crassius autē in medio similitudinē facit uentris, cuius unū extremorum caput, aliud cauda iudicatur: & si circa unū extremonū nubes frigida fuerit, ipsū ex nubis humore fumat.</i></p>
	<p><i>Salutares & prosperi cursus prænuncijs sunt. Hominum quoq; capita uespertinis horis magno præsiglio circumfulgent. quorum aduentu fugari dirata illam ac minacem appellatamq; Helenam.</i></p>
<p><i>Siccreas & tunc</i></p> <p><i>Aerea, ut est Ventus, qui est exhalatio calida & secca, lateraliter circa terrā mota. Cū enim calida sit, aeris regiones transire conatur: frigus autem medie regionis obuians, eam deicxit, quæ ratione caloris iterū ascēdit, & rursus à frigore cum impetu uersus terrā deiicitur. ppter calorem aut, quo semper in altiora tendit, similiter & propter aliarum exhalationum occursum nō directè uersus faciem terrae, sed lateraliter mouetur. Sunt autem Venti</i></p>	<p><i>Gentiles quatuor, quorū cuique bini collaterales adiuncti, ita ut numero sint duodecim, quorū alii flant ab Aquinoctiali parte</i></p> <p><i>Ventusq; poli oppositis partibus: ut à</i></p> <p><i>Generales quatuor, quorū cuique bini collaterales adiuncti, ita ut numero sint duodecim, quorū alii flant ab Meridi, Auster siue Notus calidus & humidus, obnoxius, cui aliud uersus</i></p> <p><i>Speciales, quorum multo plures in magnis nauigationibus à nautis deprehensi, secundū quos uelos regere nouerunt. Hi pro locorum atq; gentium ratione uarijs nominibus distincti, ut xxxij. numerum impleant. Sunt & Venti</i></p> <p><i>Supra terras, q; sunt à nubi b⁹ deiecti: ut</i></p> <p><i>Repentinis, & furentes: id que</i></p>
	<p><i>Ortus, Subsolanus, calidus & seccus. Huius collateralis uersus</i></p> <p><i>Occasus, Faunius seu Zephyrus, frigidus & humidus, cuius collateralis uersus</i></p> <p><i>Meridi, Auster siue Notus calidus & humidus, obnoxius, cui aliud uersus</i></p> <p><i>Septentrione, ipse Septentrion, qui etiam Apertias dicitur, frigidus & seccus omnī saluberrimus, cuius collateralis uersus</i></p> <p><i>Prominaltes, & quorundā locis peculiares, mixtiores, qui semper aut Sole occidēte, aut oriente flant. Ex horis quoq; genere sunt, qui à terra in mare perflant, Apogei à nautis appellati. Hi minus puri & salubres sunt generalibus uentis.</i></p> <p><i>Typho, fit dum exhalatio unctuosa non omnino expers, in nube conclusa, per foramen egreditur, & pars egressa à terra refliens ratione caloris reascēdit, pati alteri descendenti circulatice inuoluitur, arbores quandoque eradicat, tecta deiicit. Si uero ex halatio tota simul à nube egressa, & frigore uersus terrā proiecta accenditur, domos aut villas consumit, & à quibusdā Ecnephias dicitur.</i></p> <p><i>Turbo, cū scilicet duo uenti oppositi æquē fortes concurrent, aut unus à refidente forti repercutitur, aut descendens de aere superiori aliud à terra ascendens uentum obuiam habuerit, per gyrum inuoluntur, puluress, paleas, &c. eleuant.</i></p> <p><i>In ipsis præaltis terrarum recessibus exhalationes conceptæ, & conditæ nonnunquam uentis ingressi, cum liberum exitū querunt, eisdem ita grauius concutunt, ut cœlo tranquillo discedant: idque Terremotus appellatur.</i></p>

a 3 E. Elementi

LIBRI PRIMI

6

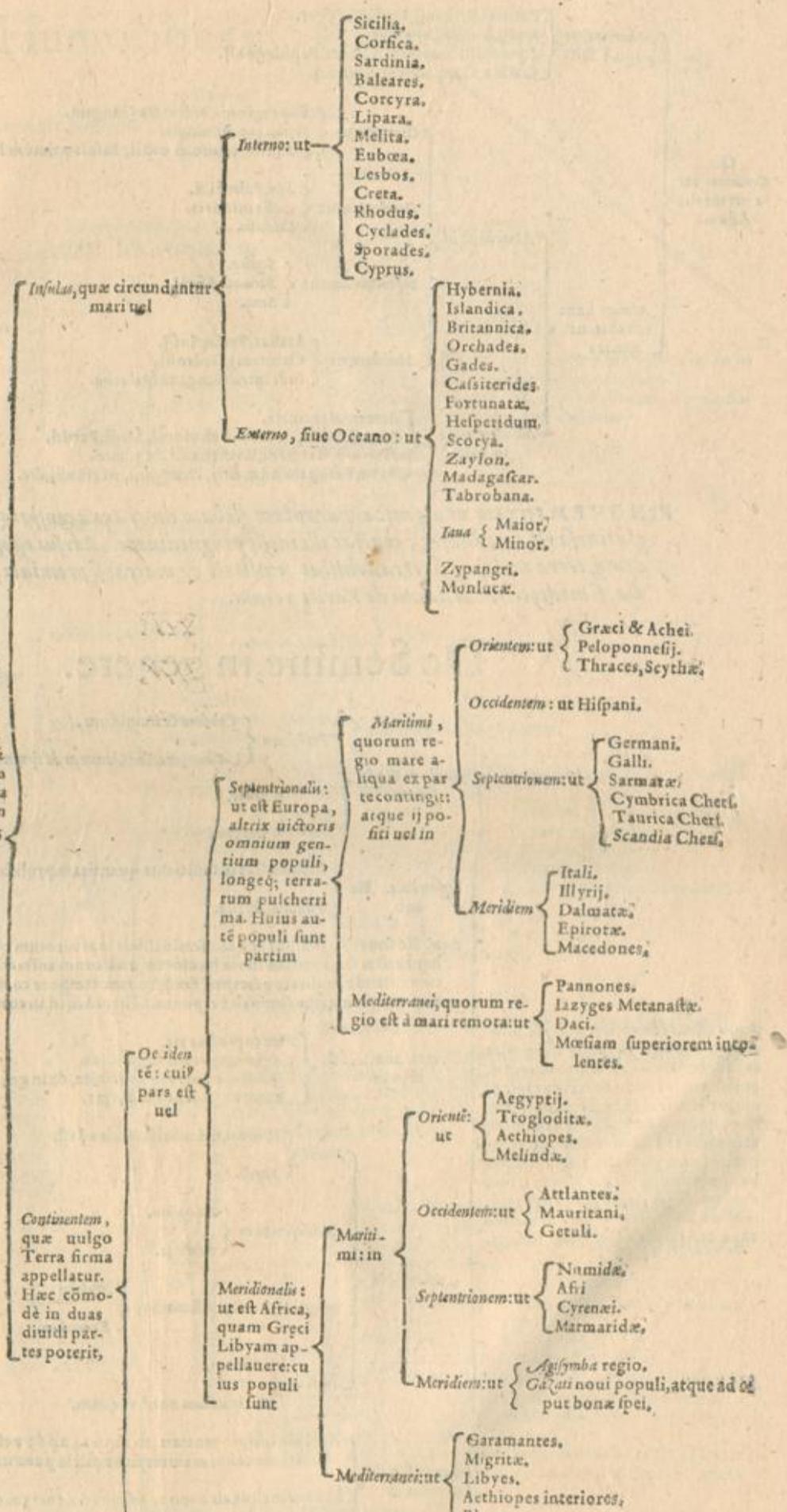
<p>E. Elementa inferiora, (quae grauitate deorsum fenguntur) sunt duo, uidelicet</p>	<p>Aqua, quae frigida & humida est, terram universam continuato aere, circulo mari, cingit. Huius esse in generatur, invenientum præstat figurando, lineando & temperando. & est terra duplo acutior, triplo rarer, quadruplo mobilior. Hanc quidam per occultos terræ meatus a mari exire, rursus in alia parte illabi affirmant. Nonnulli nero mare fluminibus auctum, roris continuo solis & aliorum astrorum fervore, per elevationem naporum minuti asserunt. Ceterum aquarum alias</p>	<p>Fluxibilis, quae in montibus potissimum, propter eorum frigiditatem & humiditatem generantur, & uales pererrant, & ex sunt aut</p>	<p>Mino- res: ut</p>	<p>Fontes, nempe cum uapores terræ in scissuris, & cænæ montium in aqua resoluuntur, & guttatum distillant, quæ undique in loco bassiore confluentes, tandem erumpentes, fontem faciunt. Riuulis & Amnis: ab ipsis causis, plerumq; à diuersis locis fontanis & pluvijs, originem ducunt.</p>
			<p>Torrentes, qui ex pluvijs & colliquefacta montium nube rapidè se-runtur.</p>	<p>Afghan ab Africa disiungunt: ut Nilus.</p>
			<p>Plumina, quo rum causa eadem sunt, quæ & fontium & riuum. Plumē equidē fontium & riuum concursus est. Vnde alij</p>	<p>Hispanias alluunt: ut Tagus. Italiam alluunt: ut Padus, Atelis. Gallie: ut Rhodanus, Garumna, Ligeris, Sequana. Germanie: ut Rhenus, Albus, &c. Pannoniam, Daciam, Moesiam alluunt: ut Danubius. Thraciam alluunt: ut Hebrus. Sarmatas alluunt: ut Borysthenes. Asia: ut Euphrates, Tigris, Indus, Ganges.</p>
			<p>Dales: atque haec collectæ aut</p>	<p>Arte ut Cisterne, Natura, in locis conueniis Paludæ. Lenses.</p>
			<p>Internum: & uel</p>	<p>Europæ ab Aphrica diuidit, quod Mediterraneum appellatur, uarijs nomini bus distinctum: ut ucrinus</p>
			<p>Salæ: ut Mare, principium & corpus totius aquæ, sicut & aliorum elementorum est congregata moles & principiū propter multitudinē. Quapropter & fluuios nō solū in hoc, sed & ex hoc aiunt quādam fluere. Colatū enim fieri, quod salsum est, potabile. Salcedinem aut maris ex per mixtione siccæ terrestris adusti, uitute solis eleuati, atq; uaporibus humidis mari incidentibus puenire. Fluminæ quoq; si quæ de mari crediūtur, per arenâ & terrâ colata, nō amara, sed dulcia ad nos perueniunt, & dulcia, cōtinuò reintrantia resistunt, ne mare semper amarius & magis saluum fiat. Sūt tamē qui ipsum à primordio aham creatum asserunt. Causa aut fluxus & refluxus maris ad lunam, humidorū domi natricē, referenda est. Mare autem aliud est</p>	<p>Oriens Indicum, Eoum, Laicum, Magellanicum.</p>
			<p>Externum, Magnum, Oceanus dicitur, terram circumflues, atque pro diuersa in habitatiū ratione, uaria quo que nomina sortitur: ut Mare apt</p>	<p>Occidentis Gaditarum, Atlanticum, Sinu Hesperius, Aphricæ magnus.</p>
			<p>Meridici Caput bonæ spei. Praefidum, Aethiopicum, Situs Barbaricus, Arabicus, Persicus, Paragonius, Canthius, Gangeticus, Magnus.</p>	<p>Septentrio-nis Concretum, Glacie. Sybericum, Hyperboreum, Sarmaticum, Germanicum, Britannicum, Aquitanicum, Cantabricum.</p>

Terra. Vide in sequentibus signum P.

F. Turri

PARS I. DE ELEMENTIS.

F.
Terra frigida est & sicca, den-
sa, solida, grauis, obscura &
rotunda summa, stabilis & im-
mobilis, cuius locus natura-
lis in medio totius existit. In-
de rerum naturalium subie-
ctarum solidura est fundamen-
tum, arq; materia: ut eadem
terra sic uni homini prepara-
rū domiciliū: que nos naſce-
tes excipit, natos alit semel q;
editos sustinet semper. Est q;
dē hæc benigna, mitis, indul-
gens, uſuſq; mortalium sem-
per ancilla. Huius esse in ge-
neratis, prestat ad retentionē
& fixionem faciendam, & ad
conferuandas figurās & for-
mas. Porro orbis terrarū uni-
uersus distribuitur in

LIBRI PRIMI

G. Continens ter ra orientalis Asia est	Minor: cuius populi sunt	Pontici, Bithynij, Mysij, Phryges. Lydij, Iones, Carij, Lycij. Lycanij, Pamphylij, Cilices, Paphlagonij. Galatz, Cappadoces, Armenij.
	Maritime: in	Orientem: ut Sine regionis, Indi extra Gangem. Scythe extra Imaum. America, & nouus orbis, Insula primam habitata.
Maior: hanc inhabitant gentes	Occidentem: ut	Syri, Palæstini. Afie minoris. Colchis.
	Sepientrionem: ut	Scythe. Sarmate Afiani. Seret.
Mediterranea: ut sunt	Meridiem, ut	Arabes, Perse, Susi. Carmanij, Gedrofij. Indi intra Gangem. Malacha.
		Armenia majoris. Asyrij, Mesopotamia, Babylonij, Medi, Parthi. Hyrcaj, Hargani, Bachtrianii, Sogdiani. Sacæ, Paropanisadæ, Arij, Drangani, Arachusij, &c.

PING VEM terram ut dignoscas, paruulam glebam dulci aqua consperge & subige: si glutinosa est & adharet, constat illi inesse pinguedinem. Rursus effossa scroba, eademq. terra repleta, si terra debiscat, exilis est & macra: si prominet, pinguis, media, si mediocris. Cardanus de Variet. rerum.

De Semine, in genere.

Qualitate. Sic se- men	Prolificum	Calidum & humidum. Album, crassum, lendum & spumosum.
	Sterile	Tenui. Crassum.
Quantitate. Sic aut	Multum,	sive in sufficiente quantitate prolificum est.
	Paucum,	sterile.
Loco. Sic semen in testibus & uasis seminalibus tam virorum quam mulierum nascitur. Tra- hant testes seminarium illum humorum a uasorum anfractibus ante ipsis preparatum. cuius deinde qualitate perceptra, suaq; eodem tempore communicata, quod superuacuum est, in meatus seminales reponunt. Hi postea id in cortibus foras excernunt, &c.	Vero copiosius est. Aestate, paucum & calidius. Hyeme, mediocre in qualitate, & in qualitate humidius. Autumno, paucum & sicciss.	
	Pueris	Paucum, uel nihil seminis adeat. Sterile.
Tempore anni. Sic fe- men in	Adolescentibus	Copiosum. Multum.
	Inueniibus seu Consistentibus	Multum. Fecundum.
Aetate. Nā in	Senibus	Paucum. In se undum nonnunquam.
	Sexu. Sic se- men in	Masculis incipit generari ab anno 14 ad 65 uel 70 & tum temporis vox eius mutatur: testes maiores sunt: pili in pube nascuntur. Feminis incipit ab anno 14 usque ad 45 uel 50. & tum temporis mammæ augmentur, pili in pube nascuntur, menses erumpunt.

De Hu-

De Humoribus in genere, & specie.

Humor est corpus humidum, fluidum, in quod in primis nutritiens converterit. Hoc cum differet in	Genere: humoratur à	Qualitate, Sic humorum alij	Calid: ut	Sanguis,
				Bilis flava.
			Frigidi: ut	Pituita,
				Atra bilis,
			Moderata. Nam si omnes humores in debita quantitate fuerint, homo	Temperatus est.
			Hilaris, neque tristis est.	
			Agilis, neque laganus est.	
			Iucundus, neque timidus.	
			Celeris ingenij, neque tardius.	
			Macilens, neque pinguis.	
			Albus, neque niger, &c.	
			Quanti- tate	
			Immoderata: & in excessu uel	Mores: & sit Plethora seu Plenitudo ad
				Vires, cum maior eius moles in corpore fuerit, quam uiposit probè ab altricè facultate superari.
				Vasa, cum moles tanta est, ut uasa diffundat, à qua perculum rupturæ imminent uasorum.
				Aliqui, sunt Cacochimia.
				Morbi — Bileſſe, Pituitoſe, Atrabilary.
			Loco. Sic eorum alij generantur seu continentur uel dominantur in	Ventriculo: ut Pituita. Hepate & uenis: ut Sanguis, Vejica bilis: ut Bilis flava, Liene: ut Atra bilis.
			Tempore	Anni. Siquidem in Vero, Sanguis Aestate, Bilis Autunno, Atra bilis Hyeme, Pituita Abundat.
			Die, Nam	Noctis, Pituita Matutino tempore, Sanguis Meridie, Bilis flava Vespere, Atra bilis Abundat, seu dominatur.
			Modera- to	Naturali, fit Sanguis, qui ex chilo in hepate, & uenis meleracis generatur, contineturque in hepate, uenis, corde & arterijs Calidus & humidus, rubei coloris, saporis dulcis.
				Flo- mernes red- dit Hilaris. Modestus, Venustos. Placidus, Simplices. Putredini obnoxios. Abundantis fuctidis excremetis.
			Praternaturali seu acciden- tali	Solo, fit Sanguis Frigidior Humidor Siccior Quād part est.
				Cum humore sanguini mixto, & uel cum multa Bile Pituita Atrabile Fiant Cacochimiae.
			Necessi- tatem: atq; hi generā tur à ca- lone uel	Naturali, fit Bilis flava, quæ in hepate generatur, secernitur uero à ueticula fellis, pars eius cum sanguine mixta manet Calida & secca, colore flava vel pallida, Partes biliosas aliae, Excretiones irritat, Intestina à pituita purgat.
			Exces- sive- fuit- que uel	Homines red- dit Agiles, Mutabiles. Iucundus. Celeris ingenij. Macilens.
			Prater- natu- rali : fit	Bilis Vitellina, quæ ouorum uitellis simili existit: & generatur in uasis, Porrecta (Græci = γερανεῖδη οὐοῦντ) in ventriculo & uenis aliquando dignitur, Acryno/a, quæ etiam in ventriculo oritur, Ifatodis, ifatidis color em referens, quæ etiam in ventriculo ortum habet, Carulea, &c.
			Atra bilis preter natu- rali: cuius sunt quatuor species	Prima, ex atro succo adusto oritur. Secunda, ex vitellinabile. Hæc priore tanto est pernicioſior, quanto flava atra bile acrior. Tertia, ex aduione sanguinis, mitior est reliquias duabus. Quarta, ex aliquorum sententia, ex falsa pituita torrefacta dignitur, quam Galenus ignorasse putatur.
			Defectus. Vide in sequentibus signum A.	

Non ad necessitatem: & sunt humoribus inutiles, Vide in sequentibus signum B.

A. Humoribus

LIBRI PRIMI

10

<p>A. Homo- rū alij generā- tur à ca- lore im- mode- rato in- defe- ctu : & uel</p>	<p><i>Natura- li: fit</i></p> <p><i>Pituita, generatur in uentriculo,</i></p> <p><i>Atra bilis, est fæx sanguinis, in splenè exupe- rans, faci unius similis,</i></p> <p><i>Praternatura- li: fit Pituita</i></p>	<p><i>Frigida & humida est. Alba, insipida, & omnis qualitatis expers.</i></p> <p><i>Articulos iuuat. Partes pituitosas alit.</i></p> <p><i>Hominis reddit dat</i></p>	<p><i>Frigida & secca est. Ventrem roborat atque famem excitat. Partes terrenas, crassas & duras nutrit;</i></p> <p><i>Subdolos, Avaros. Cogitabundos, Tristes. Animo submissos, Morosos, Horribiles. A potu abstinentes, Saluia abundantes.</i></p>	
<p>B. Homo- res non ad ne- cessita- tē con- ferentes inutiles sunt, & excre- mentitij. Sunt au- tem</p>	<p><i>Natu- ralis, & uel</i></p> <p><i>Vrina, quæ est excre- mentū se- cundæ cō- coctionis, quod sit in gibbo he- patis, reni- bus separa- tum, & ad uesciam ex- cretum: & est uel</i></p> <p><i>Sudores.</i></p> <p><i>Deseciones.</i></p> <p><i>Excrementsa cutis.</i></p>	<p><i>Intrin- seca</i></p> <p><i>Non opti- ma, sed me- diocris, & per sanita- tē & citra morbū im- mutata: cu- ius differē- tiae fumun- tur ab acci- dentialibus</i></p>	<p><i>Optima exquisitè. Talis aut̄ est substātia mediocri, nec aquæ modò tenuis, nec ut iumentorū crassas, clara, non turbida, colore subflavo. Quantitate media, & hesterno, superiorūq; dierū potui re- spōdens, aut aliquantū parciō, quod potus nōnib⁹ in corpus absorbitur. Hypostasis subſidet alba, leuis, æqualis, in acutū fastigata. Neq; crassum quicquā ſubest, neq; bulla, neq; filamentū, neq; eorū quicquam, quæ inter mala referentur. Hæc niſi in optimâ corporis natura animad- vertitur, quæ & temperatissimā est, & constitutione prorsus media, & uerè quadrata.</i></p> <p><i>Sanguinea, in his conspicitur u- rina</i></p> <p><i>Complexi- one</i></p> <p><i>Cholerica urina</i></p> <p><i>Phlegmati a</i></p> <p><i>Melancholica:urina</i></p> <p><i>Sexis. Nam</i></p> <p><i>Mo- litorū</i></p> <p><i>Regione, & aeris constitutione</i></p> <p><i>Anni tempore</i></p> <p><i>Gene- re ui- te</i></p>	
<p>C. <i>Vrina</i></p>	<p><i>Calida:urina</i></p> <p><i>Frigida:</i></p> <p><i>Extrin- secis</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Frigidorum ciborum efū,</i></p> <p><i>Genere ui- te</i></p>	<p><i>Coloratior.</i></p> <p><i>Magis inflamata.</i></p> <p><i>Alba, Crassa.</i></p> <p><i>Citrona ad igneum tendens.</i></p> <p><i>Cum substantia mediocriter spissa.</i></p> <p><i>Albior.</i></p> <p><i>Crassior cum copioſiore ſedimento.</i></p> <p><i>Citrona ad igneum tendens.</i></p> <p><i>Cum substantia mediocriter.</i></p> <p><i>Alba.</i></p> <p><i>Tenuis.</i></p> <p><i>Hypoflaſti pauca.</i></p> <p><i>Pirorum magis colorata est quādū mulierum, & cūm mouentur, turbantur, & eorum turbatio ad ſuperiora ascendit.</i></p> <p><i>Pregnantium, ad albedinem declinans, clara in ſuperficie habens nebulam, in medio uerd̄ eius hypoflaſtim ad modum coti carminati, in qua apparent quandoque granula ascendentiæ & descendentiæ, quæ cūm mue- tur, non conturnbatur.</i></p> <p><i>Non pregnantium ſubcitriñā, ad albedinem cum tur- bulentiā quādū, & notabilis crasitie declinans.</i></p> <p><i>Calida:urina</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Exercitu nimio, Vigili,</i></p> <p><i>Sed in eum multum.</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Somno multo, Crapula, Ocio, Inertia,</i></p>	<p><i>Alba.</i></p> <p><i>Crassa.</i></p> <p><i>Sed in eum multum.</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Exercitu nimio, Vigili,</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Somno multo, Crapula, Ocio, Inertia,</i></p>	<p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Exercitu nimio, Vigili,</i></p> <p><i>Media, Ciborum calidorum efū,</i></p> <p><i>Somno multo, Crapula, Ocio, Inertia,</i></p>

C. Vrina

PARS I. DE VRINĀ.

ii

Venis. Talis urina sub ijs tantum coloribus inuenitur, qui ad rubrum procedunt, sub albo, pallido, aureo, croceo, ad rubrum usque. Nunquam enim caerulea, liuida aut nigra tenuis apparet. Significat uel

Imminutam concoctionem, nativitatem, caloris penuriam ex intemperie sola, citra humorum uitium.
V. uarum obstructionem.
Hepatis debilitatem. Immoderata potationem.
Renum uel ureterum obstructionem à calculo, grumo, puro, uel caruncula, &c.

Crasfa, quae non potest esse, nisi ob admixtionem alicuius crassifacientis, secundum uariam humoris admixti naturam, & quantitatem, uarias sortierunt in crassitudine differentias: & significat ob crudorum humorum copiam uel

Concoctionis pruinationem.
Caloris oppressio nem.

Substan-
tia, cu-
ius qua-
tuor
sunt dif-
ferētia,

Clara, splendida, seu perspicua, quam uisus acies facile penetrat, quae fit à spiritu & calore uel

Naturali. Talis significat *Perficiens & optimam coctionem.*
Humorum bonitatem.
Naturi caloris summa ubertate.

Turbida seu obscura, per cuius medium non uideamus, que fit à paucitate spirituum, & caloris innati: & semper pro ratione caloris & spiritus uel magis, uel minus lucida urina sicut. Hæc significat uel

Cruditatem.

Affe-
ctum *Vesice*
Renum *In quibus uel humoris est copia, uel ulcus, è quo crudor uel sanies, pus, aut mucus.*

Crasforū humorū copiam in uenis, quos difficultè coquit calor innatus;
Morbos diuturnos & contumaces.

Capitus dolorem.
Veterum, & Lethargum, maximè si diutius perseueret.

C.
Vrina
præter
naturā
differē-
tiae su-
muntur à

X. X.

Panes. Talis indicat uel

Cibi & potus paucitatem.
Enervationem immundicam, sive per egestionem, sive per sudorem, &c.

Renum uel ureterum, uel uescicæ obstructionem, à calculo, grumo, pure, uel tuberculis;

Retentionem aquositatis in loco aliquo, ut in hydrope.

Ingentem caliditatem, humiditatem abumentem, ut in febribus,

Caloris & uirtutis mortificationem, ut in morti proximis.

Nimiam frigiditatem, paralyticantem uescicam, ut in stranguria.

Quantita-
tate

Inflammationem *Ani*
Coli uescicæ *Coarctantem uescicæ collum.*
Veterum

Humorum cruditatem & compactitatem, qui difficulter secernuntur & permeant;

Mutationem potus in nutrimentum, quod extenuatis, & ex morbo conualefcientibus frequens esse solet;

Aciditib. in-
trinse-
cis: uidelicet

Multa: indi-
cat uel

Assumptionem cibi multi & potus.
Ingentis aquæ copiam, quodam in loco tamdiu coeredit, eruptionem, ab hydrope, uel multa cruditas prouenientem.

Repletionem multorum humorum in uenis.

Crisim, per uiam illam.

Humorum liquefactionem, ut in febribus incensu, & principio hectica, & tunc ap- paret urina unctuosa.

Nimiam renum caliditatem, aquositatem ad se attrahentem ab hepate, antequam di- gestio fiat in eo, ut est in diaiectica passione: & tunc urina est ualde multa, aquo- sa, tenuis, ut in crapula.

Medicamentorum diureticorum assumptionem, uel uini aquosi, &c.

Paruitatem expulsonis aliarum superfluitatum, uel propter sudorem, uel egestionem;

Colore. Vide in sequentibus signum D.

Qualita-
te, qua-
fumi-
tur à

Odore

Nullo. Cùm urina naturalis debeat habere à liquid bilis admixtum, & per consequens bilis acrimoniam: indicabit talis urina

Maximam frigiditatem.
Concoctionis diminutionem. Vnde alba tazza solet esse urina, & tenuis & obscurata quia in ipsa deficit actio debita caloris naturalis.

Bono, uidelicet urinæ conueniente, indicat cibum bene concoctum.

Aliquo

Membro putrefacto, per quod pertransit urina, quod cognoscitur ex dolore & alijs signis.

Putrefactus humoribus, unde in maximis putrefactionibus, ut in febribus pestilentialibus urinæ & excrementa scindissima redundant: & hæc semper intellige, nisi ab extrinseco contagiati;

Contentis. Vide in sequentibus signum E.

D. Vrina

LIBRI PRIMI

<p><i>D.</i> <i>Vrine quali- tas su- mitur, à colo- rib. uel</i></p> <p><i>Externis qorū sunt duo</i></p> <p><i>Medij: Medi colores sunt ex mistione humoris ali- cuius: & uel</i></p>	<p><i>Albus, qui a- que: ni ui aur crystal lo afi- militat- que du- plex est</i></p> <p><i>Priuati- uuus, id est sine admix- tione a- licuius subitä- tia. Ta- lis indi- cat uel</i></p> <p><i>Niger, qui assimilatur a- qua atramento commi- stæ. Fit etiam hic calor cum alicuius substantiae permitione, uel ab</i></p> <p><i>Medij: Medi colores sunt ex mistione humoris ali- cuius: & uel</i></p>	<p><i>Diminu- tam ca- liditä- te uel per</i></p> <p><i>Positius, id est cum sub- stantie ali- cuius misti- one. Huius- modi signi- ficiat uel</i></p> <p><i>Pituite, uel puris, uel seminis, &c. & secundum uariam quali- tatem & quantita- tem humoris admi- sti, fitque color uri- nae uel</i></p> <p><i>Flamebilis, quasi quis crocū cū aqua mi- scuerit, & hinc uarie colorū dif- ferentie o- riuntur: ui- delicit</i></p>	<p><i>Resolutionem: cuius signa sunt</i></p> <p><i>Suffoca- tionem ab</i></p> <p><i>Intrinse- co, ut</i></p> <p><i>Obstructionem summa iecoris & renum, Nam propter uiarum obstructionem non potest colari, nisi pura serofitas: materia uero tingens ipsam urinam non potest transire, pro- pter sui crassitudinem.</i></p> <p><i>Pituite dominium, & huiusmodi urina alba perdurat, & sine foetore est.</i></p> <p><i>Pus, atque talis urina foetida est, & si dimittatur aliquatis per, pus residet in fundo, & remanebit urina à pure distincta alba, ut aqua.</i></p> <p><i>Semen, & cognoscitur præter reliqua, à gonorrhœa præcedente.</i></p> <p><i>Partem aliquā colliquatā. Omnes enim corporis particulae cum sint alba, non erit mē- rū si urinam albam efficiunt: & hoc discernitur ex foetore, & eo, quia residet in fundo pars colliquata: & cognoscitur facilè, an sit ex colliquatione totius, an re- num: ex febre ardente colliquatiu, & ex alijs signis tum huius, tum illius causæ.</i></p> <p><i>Extrinsico aliquo, ut cibo: aut sicut dicit Avicena, si quis tingatur extrinsecus, & obli- natur fructu Alkanæ, quod est ligustrum, florem ferens album, fructum nigrum.</i></p> <p><i>Intrinsico ali- quido hu- more ni- gro</i></p> <p><i>Pituite, uel puris, uel seminis, &c. & secundum uariam quali- tatem & quantita- tem humoris admi- sti, fitque color uri- nae uel</i></p> <p><i>Subpallidus, qui iuri carnium semicoctarum similis existit.</i></p> <p><i>Pallidus: hic colori paleæ frumenti, ex qua extrahitur de novo granum, assimilatur.</i></p> <p><i>Subrufus, hunc sequitur.</i></p> <p><i>Rufus, qui valde citrinus est, tendens ad aliqualem albedinem, cuiusmodi est color cerasi dulcis & maturi.</i></p> <p><i>Subflavus: floribus cartami similis.</i></p> <p><i>Flavus, colori castanearum bene maturarum, & à corticibus suis mundatarum, similis est.</i></p> <p><i>Rubeus, Purpureus.</i></p> <p><i>Violaceus, aut iridis, tendens ad quandam nigredinem, & fit ex admistione bilis adusta.</i></p> <p><i>Praesertim, fit ex magis adusta.</i></p> <p><i>Aeruginosus, qui aerugini æris assimilatur.</i></p> <p><i>Niger, ex bile torrefacta nigra redditæ.</i></p> <p><i>Arebilis, à qua oritur color</i></p> <p><i>Sanguinæ, & fit color</i></p> <p><i>Lotare carnis similis.</i></p> <p><i>Sanguinæ.</i></p>	<p><i>Plurimus calor præcedens. Plurime uigilia.</i></p> <p><i>Plurimum ieiunium.</i></p> <p><i>Maxima aliqua euacuatio, præsertim si corpus resolubile sit. Syncope, &c.</i></p> <p><i>Crapula nimia. Ebrietate.</i></p> <p><i>Vix copioso præcedente!</i></p> <p><i>Exercitio paucus.</i></p> <p><i>Humorib. Hinc est, quod in omnibus ægritudinibus præ- cedentibus ab humoribus, ante quā appareat cōcochio, quia quodammodo suffocatur calor à materia, urinæ sunt albæ & tenues, & prout concoquitur materia, & inualescit calor, urinæ variantur.</i></p> <p><i>Pituite, uel huiusmodi urina alba perdurat, & sine foetore est.</i></p> <p><i>Pus, atque talis urina foetida est, & si dimittatur aliquatis per, pus residet in fundo, & remanebit urina à pure distincta alba, ut aqua.</i></p> <p><i>Semen, & cognoscitur præter reliqua, à gonorrhœa præcedente.</i></p> <p><i>Partem aliquā colliquatā. Omnes enim corporis particulae cum sint alba, non erit mē- rū si urinam albam efficiunt: & hoc discernitur ex foetore, & eo, quia residet in fundo pars colliquata: & cognoscitur facilè, an sit ex colliquatione totius, an re- num: ex febre ardente colliquatiu, & ex alijs signis tum huius, tum illius causæ.</i></p> <p><i>Extrinsico aliquo, ut cibo: aut sicut dicit Avicena, si quis tingatur extrinsecus, & obli- natur fructu Alkanæ, quod est ligustrum, florem ferens album, fructum nigrum.</i></p> <p><i>Intrinsico ali- quido hu- more ni- gro</i></p> <p><i>Pituite, uel puris, uel seminis, &c. & secundum uariam quali- tatem & quantita- tem humoris admi- sti, fitque color uri- nae uel</i></p> <p><i>Subpallidus, qui iuri carnium semicoctarum similis existit.</i></p> <p><i>Pallidus: hic colori paleæ frumenti, ex qua extrahitur de novo granum, assimilatur.</i></p> <p><i>Subrufus, hunc sequitur.</i></p> <p><i>Rufus, qui valde citrinus est, tendens ad aliqualem albedinem, cuiusmodi est color cerasi dulcis & maturi.</i></p> <p><i>Subflavus: floribus cartami similis.</i></p> <p><i>Flavus, colori castanearum bene maturarum, & à corticibus suis mundatarum, similis est.</i></p> <p><i>Rubeus, Purpureus.</i></p> <p><i>Violaceus, aut iridis, tendens ad quandam nigredinem, & fit ex admistione bilis adusta.</i></p> <p><i>Praesertim, fit ex magis adusta.</i></p> <p><i>Aeruginosus, qui aerugini æris assimilatur.</i></p> <p><i>Niger, ex bile torrefacta nigra redditæ.</i></p> <p><i>Arebilis, à qua oritur color</i></p> <p><i>Sanguinæ, & fit color</i></p> <p><i>Lotare carnis similis.</i></p> <p><i>Sanguinæ.</i></p>	<p><i>Caliditate, ut contingit in carbunculo, quod cognoscitur ex febris, & morbis, & alijs causis calidioribus præ- cedentibus.</i></p> <p><i>Frigiditate, ut contingit in liuore cutis, & gangranis, & di- stinguitur ex eo, quod præcesserit casus percussionis, & huiusmodi, unde sanguis fit extra uenas atrior factus, & cum urina excretus.</i></p> <p><i>Niveus, qualis nix, & hic raro admo- dum, uel etiam nunquam appetet.</i></p> <p><i>Crystallinus.</i></p> <p><i>Aqueus.</i></p> <p><i>Laticus, laeti similis, qui etiam ipse raro uidetur.</i></p> <p><i>Glaucus, qui cornu albo, lucido, uel corona tunicæ oculo- rum huic cornu comparatæ. Hic frequenter appetet, & fit à pituita non bene concocta.</i></p> <p><i>Charopus, qui cinericio colori assimilatur.</i></p> <p><i>Oleaginosus, propter admistionem pituitæ subuientis, non concocta, qualis frequen- ter uidetur emuncta.</i></p> <p><i>Liuidus: talis urina fit, quando pituita ad ultimum gradum adustionis deuenit.</i></p> <p><i>Glaucus, Charopus.</i></p> <p><i>Ceruleus, Liuidus.</i></p> <p><i>Cyanus, Niger.</i></p>
--	---	--	---	--	---

IN coloribus urinarum semper obseruandum erit, an in melius, an in deterius processus indies fiat. Hinc enim cognoscitur actio nature.

CONTENTVM in urina est corpus aliquod extrinsecum (extrinsecum dico, quod non est substancia ipsius) excrementum terreum superadditum aquositati urina, generatum per sublationem à calore moderato, uel immoderato.

E. Prima

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

23

Extima. Vide in sequentibus signum F.

E.
Prima
conten-
torum
alia oc-
cupant

<i>Locum deter- minatum, & uel in Corpo ure- næ, certum locū occu- patis: & ea uel occu- pant locū</i>	<i>Supre- num Mediū,</i>	<i>Substantia Quantitas Qualitas</i>	<i>Non aliter quam in sedimentis, nisi quod suspensum & nubes alba, leuis & æqualis minus bona sint, quam sedimentum al- bum, leue & æquale.</i>	
			<i>Substantia.</i> Vide in seq. signum G.	
<i>Insumum, & sedimenta dicuntur. Huiusmo- di autē ua- riantur uel a</i>	<i>Quanti- tate</i>	<i>Multa, quæ uel ob suppressionem Pausa, propter</i>	<i>Consceti ludoris, Alii deiectionis, Alterius naturalis euacuationis.</i>	
			<i>Vigilias. Inediam. Exercitationem immodicam.</i>	
<i>E. Prima conten- torum alia oc- cupant</i>	<i>Qualitate</i>	<i>Lenis Aequali Aversa Inequalis</i>	<i>Bonam indicat concoctionem.</i>	
			<i>Malam concoctionem ostendit.</i>	
<i>Nullum certū locum occu- pantia, sed per totum urine cor- pus disper- sa, uel</i>	<i>Colore</i>	<i>Albo. Suppallido Pallido Rubro</i>	<i>Bilem in uenis abundare indicat, aut sanguinem ue- hementi incendio corrupti.</i>	
			<i>Limido Nigro</i>	
<i>Cum mingitur, perturbata est, sed paulo pōst residet. Hæc bonam habet semper significationem. Indicat e- nim, quod in uenis bona incepit fieri concoctio, & quod concoquitur, habet iam aliquam formam, licet imperfectam: sed dum calor feruet in uenis, partes aliquæ terrestres ipsi admisceruntur, quæ adhuc ab ipso calore non sunt perfectè separatae.</i>		<i>In morbi principio, pessimum est signum, tamen indicat multitudinem humo- ris putrescentis exagitari à calore igneo, tendente ad corruptionem, & non potest esse à calore naturali, qui semper ordinatè procedit, nunquam in prin- cipio aggregatur materiæ. Quod si hæc urina sit cum pulsu debili, ætate se- nili, tempore hyemis, uirtute non constante, latitalis erit ægritudo. Si autem ætas sit iuvenilis, & uirtus constans, & alia bene attestentur, longa quidem erit ægritudo, & non tam desperata.</i>		
<i>Semper perseverant, & u- rina, ut turbida mingi- tur, talis etiæ permanet. Indicat non esse perfectā sublimationem, sed acti- onem fieri in materiam crassam & dësam, & per- miseri humores. Quod si huiusmodi urina appa- reat</i>	<i>Pōst principiū, ut an urina clara apparuerit, nunc perturbata incipiat appare- re: ut cognoscamus, an talis ægritudo, quæ perturbationem istam facit, sit à calore naturali, an ab igneo, oportet constantiam uirtutis & reliqua atten- dere: quæ si bona sint cum bonis signis, indicat uirtutem ualidam agere in morbum, & iam adesse propè statum. At si huiusmodi urina sine cum alijs mais signis, indicat quod putredo augetur, & quod calor igneus putredini- alis incipiat humores uehementius exagitare, & dominari super ipsos: & hoc sœpe uidetur in febribus pestiferalibus.</i>	<i>Sane, indicat sanitatem culpatam: quia calor subintravit materiam aliquam crudi- dam, quæ est intra uenas, & ipsam pellucidam fecit, rarefaciendo partes ipsius. qui calor & spiritus ubi exhalat, ab aere extrinseco refrigerata, urina redit ad propriam naturam, & perturbatur. Hi admonendi sunt, ne plures cruditates colligant.</i>	<i>In principio, malum indicat: quia agitatio fit à calore igneo.</i>	
			<i>Aegro</i>	
<i>Clara quidem mingi- tur, sed paulo pōst perturbatio contin- git: quæ si est in cor- pore</i>	<i>Pōst principium cum signis</i>	<i>Bonis: indicat futuram concoctio- nem.</i>	<i>Malis: calorem igneum augeri o- stendit.</i>	
			<i>b F. Vind</i>	

LIBRI I. PARS I.

Spuma, quæ nihil aliud est, quam extensio humidi uiscosum cū spiritu crasso misti, facta à calore & motu. Hæc semper indicat materiam uiscosam concoquendam in uenis, esse agitatum à calore & motu: quæ si fuerint in	Urina alba, sine fætore, & sine hypothesi mala, indicat materiam crudam & pituitosam in uenis. Est quoq; plerumq; maximum signum catharri descendens à capite per uenas. Nam s descendat per asperam arteriam, aut per gulam, aut per nervos, nō est necesse ut spuma in urina appareat.	Urina, qua ratis non est, & uel in corporibus	Sanis. Indicat materiam uiscosam esse aggressam à calore naturali. Quia de causa, recta ac debita uictus ratione utendum erit, ne aggregentur materia, & caloris actiones non impedianter.
F. Urinacō tentorū, oc. cupantū lo cū de- terminatū in extima superficie, sunt tria ge- nera:	Post principi- piū, & uel cum signis	Agnis	In principio morbi, malum est signum. Quoniam multam materiam cōcoquendam indicat, & à calore præter naturam agirari. Vnde indicū sumitur, uel ægritudinem fore perniciosem, uel longā & difficultē, maximè si appareat cum alijs malis signis, & præterea cū debili uirtute. Spuma enim tunc tantum abest, ut detundat, ut etiam augeat malitiā.
Pinguedines	Congluate, quasi guttae etæ colliquatæ, ut etiā manu tolli possit. Indicat pinguedinis & adipis siccioris colligationem. Igneus enim calor non tantum adurat partes leuiores, sed profundiores etiā attingit; & pa- rum abest, quin ad solidarum etiam partium consumptionem deueniat. Indicat itaq; uel principium hæ- citæ: si febris adsit, uel magna renum colligationem.	Sicut guttae quædam olei, tanquam oculi. Indicat calorem igneum in materiam agere adurendo & superattando. Indicat autem uel colligationem in	Bonis: indicat calorem naturalem incipisse penetrare materiam. Malis, colore & contentis: indicat calorem non naturalem agitare materiam, & cùm non sit potens ipsam resolute, mouet tantum, unde excitat flatum, & spumā gene- rat. Quod si uirtus fuerit fortis, periculum quidem indi- cat, tamen cum spe aliqua. Si uero debilis fuerit uirtus, periculum maximum denotat.
Circulus uel corona, est quoddam uiri- nus superficiem ambiens, generatum ex humido nativo, colliquato à calore igneo, unde ex toto genere præter naturam est. Indicat autem calorem igneum, colliquantem humidum na- tivum, qui quidem admodum malig- nus est, & intensius, ut in febribus ar- dentibus & colliquatiis. Huiusmo- di autem circulus variatur uel in	Quantitate	Magna, lata, pro funda, & uel in corpore	Renibus, si febris nō adsit. Toto corpore cum febre.
Spumositate: & uel cum signis	Colore. Nam circulus	Pingui, minus malum fi- gnificat. Macro, maximam indicat colligationem.	Pauca, angusta, minorem indicat consumptionem, præsertim in cor- pore carnoso & pingui.
Malis, in quantitate, qualitate, contentis, eum mala morbi toleran- tia. Talis nanq; indicat perfectam malitiam colligationis. In- dicat enim calorem esse diminutum, in quantitate, non in mali- tia, & ratio est, quia diminutus est calor innatus, super quo fun- datur calor igneus in subiectum, colliquando. Verum cùm non possit affare, sicut prius, in hac debilitate adurendi facit huius- modi ampullas, quæ non sunt albae, sed uirtides, aut nigrae, & sic præterquam quod indicat ægritudinem fixissimam, indicat e- tiam desperatum omnino esse corpus, & calorem naturalem p- nè extinctum.	Subnigritans, indicat calorem igneum affa- re & adurere humores. Vividus: non extremā indicat afflationē.	Odore: fætor enim certissimum putredinis indicium est.	Bonu, in colore, substantia, & ceteris conditionibus, & cum ægris uirtute robusta, humidum quidem nativum colliquari indicat, sed spuma detrahit malitiam huiuscmodi colligationis. Si- gnificat enim quod calor naturalis, aliquid hoc in loco facit, & quod aliquam materiam ad concoctionem præparat, unde tu- metit & spumosa redditur: admisetur autem corone: quoniam materia est admodum admista cum substantia colliquata.

NOTANDVM, quod in ultima tabe non appareat huiusmodi corona, quia tunc humidum nativum, cùm iam sit ferè totum absumptum & colliquatum, paucum admodum est.

G. Schede

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

15

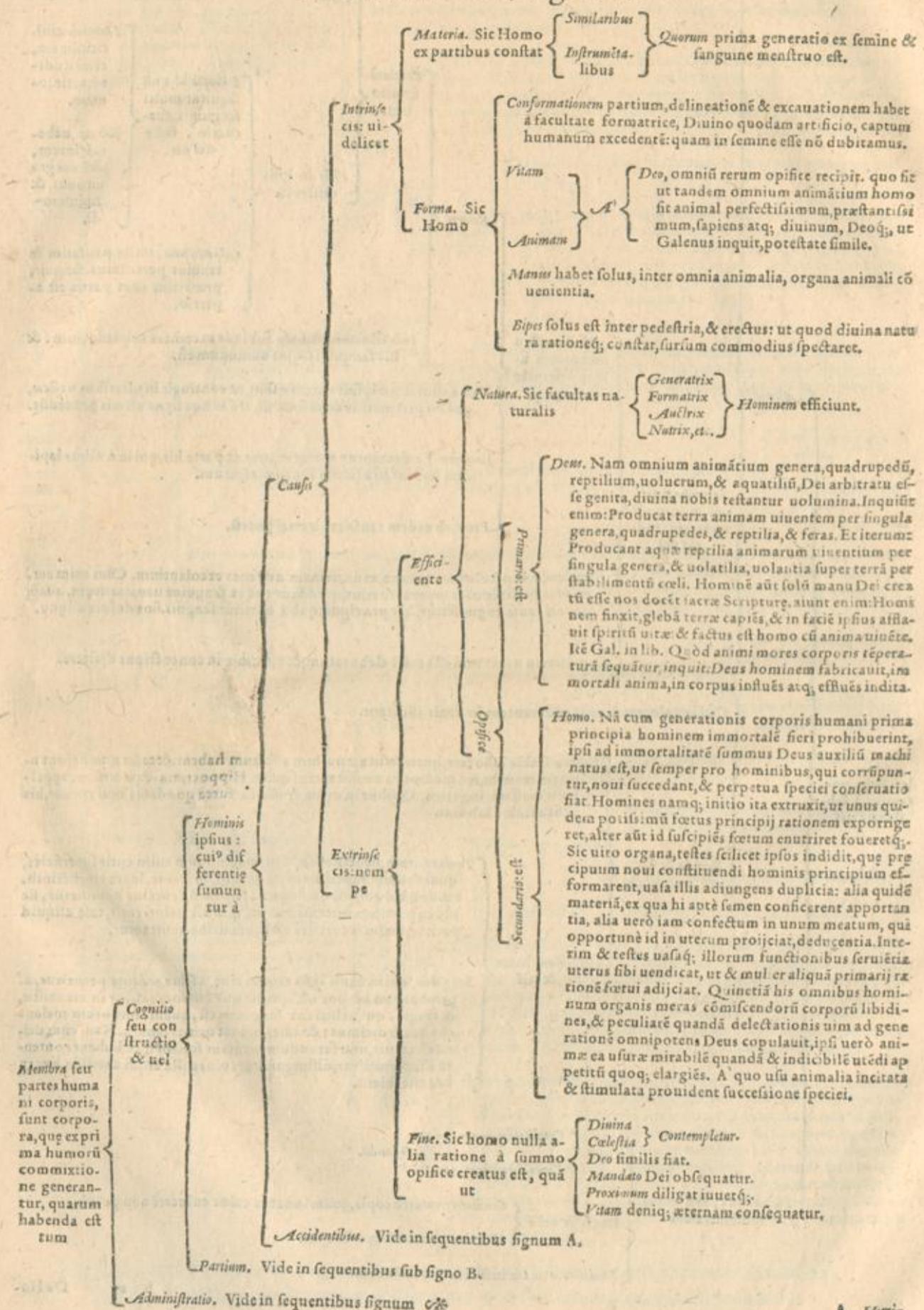
Pure: in ueteratum ac sordidum ulcus indicat.

Caruncula: exulceratos renes demonstrat.

Celulo uel arenulis: calorem igneum uel in renibus, uel in uesica ostendit.

<i>Arena</i>	<i>Sanguine, puro, uel in granum concreto: indicat uel</i>	<i>Affectionis instrumentorum uening deseruentium, id est</i>	<i>Viciss.</i>	<i>Humorū multitudinem, crasisitudinem, acrimoniā.</i> <i>Saltum uehementiorem, iētū uel graue onus, & huiusmodi.</i>
		<i>Continuis solutionem</i>	<i>Vasis in ipsis existentis</i>	
<i>Renū</i>	<i>Amplitudinem oscularum ex uena eaua, urinam ad renes excolantium. Cūm enim ampiiores & patētiores meatus fuerint, quiddam etiā ex sanguine uenae mittunt, aliaq; itidem causa cognoscitur, hac præcipue, quod mittitur sanguis sine dolore aliquo,</i>	<i>Disruptiōnē, quā sequitur multi sanguinis evacuatio, facta uel ob</i>	<i>Apertōnē, unde paulatim & tenuior percolatur sanguis, præsertim cūm parua est apertio.</i>	<i>Imbecillitatem, urinam subinde excernere nequeuntium: & hic sanguis serofus admodum est.</i> <i>Vesice, cūm uenae ipsis extensis sunt, ut contingit in ulceribus uesicæ, quādo pertinaciū depascuntur, sed in hoc ligna ulceris præcedunt.</i>
		<i>Veterum. Exulcerantur autem magna ex parte his, qui in renibus lapidem habent, præsertim acutum, asperum,</i>	<i>Penis, ab eadem causa exulcerari potest.</i>	
<i>G. sedimenta uariantur à substantia uel</i>	<i>Furfure & squamis, indicat uel</i>	<i>Vesicam scabie laborare, quando uenae nullum affectionem habent, & tales non habent urinam tenuem, sed mediocris consistentia: quam Hippocrat. 4. Aphor. 77. appellavit crassam, inquiens: Quibus in urina crassa furfurea quadam simili excent, his uesica scabie laborat.</i>	<i>Tunicae earum, sicuti uesicæ. Quemadmodum enim cutis superficies, quam cutem superiore nominant, in scabie, lepra atq; lichenib; tenuis quid abicit, quale quo d serpenū senectus nominatur, sic ubi in partibus interioribus ea, quæ est veluti cutis, tale aliiquid patitur, furfurei cortices unā cum urina emittuntur.</i>	<i>Sanguinis, qui in uenis ipsis continetur, à febre ardente peruritur, aprior autem ad hoc est, quicunque humor crassior in eis existit, & magis, qui ueluti fax sanguinis est, quam humor melanocholicum dicimus: & tales habent urinas tenues. Nam cūm urina est tenuis, non secundum naturam se habet, & habent contenta à superioribus, distinguuntur colore: illa enim candida, hæc rūbra esse solent.</i>
		<i>Affectionis in uenis, & uel</i>	<i>Tenuis { cruditatem — concotionis initium } Ostendit.</i>	
<i>Non aliena, sed ipsius substantia uel</i>	<i>Crassus, sit uel à</i>	<i>Crudioris materiae copia, quam innatus calor euincere non potest.</i>	<i>Crisi, diuturnorum morborum.</i>	<i>Medio, nō bonam indicat concoctionem.</i>
		<i>Concoctionis initium</i>	<i>b. 2 De Ho.</i>	

LIBRI I. PARS I.
De hominis, partiūmque similarium & instru-
mentalium cognitione seu constructione atque
administratione, in genere.

A. Homi-

Loci. Generatur in utero matris. Semen enim masculi uterus concipit, cum semen à testibus feminæ rejectum per duo uteri cornua uiam subliniens, ei miscetur. Verum semen uterus amplexatur, & undique colligens tangit, ore adē compresso, ut neq; specilli acumen capere possit, calore uero suo, externā superficiem semenis ficit, atq; obdurat, ita ut putamini interiori cui similis reddatur, principio quidem tenuis membrana, uerum successu temporis crassa & fortis, totam integrat uulnus interiore.

Græci χρειαν, nos Secundas appellamus. Interim uero natura nunquam ocioſa ex semine duas alias partit membranas: quarum altera Amnios est, sive sudoralis, quæ sudorem foetus excipit: altera uero Alanoides, hoc est intestinalis, prædicta tenuior, urinam per meatum, quem Vracon appellant, ab infantis uespera recipit, &c.

A.
Hominis ipsius differen-
tiae sumuntur ab acciden-
tibus: uidelicet

<i>Tempore</i>	<i>Generationis</i>	<i>Primū iecur & chorion, & uenae uidelicet intra sex dierum spaciū generantur.</i>
	<i>Deinde cor & arteria</i>	<i>Deinde cor & arteria</i>
	<i>Postremū cerebrū, ner- ui, & reliquæ par- tes solidæ</i>	<i>Postremū cerebrū, ner- ui, & reliquæ par- tes solidæ</i>
<i>Formationis.</i> Finitur namq; for- matio in	<i>Masculis trigesimo die</i>	<i>Generantur, uidelicet intra triginta dierum spaciū.</i>
	<i>Feminis quadragesimo die</i>	<i>Eo quoq; tempore suscipit rationalem ani- mam à Deo summo maximo creatam,</i>
<i>Motionis.</i> Mouetur foetus pilis & unguibus formatis		<i>Masculis trium mensium,</i>
		<i>Feminae quatuor mensium,</i>
<i>Ortus.</i> Oritur & feruatur mense	<i>Septimo</i>	<i>Ab conceptione.</i>
	<i>Nono</i>	

Simplices seu *Similares*
(quæ in partes essentia
diuersas diuidi minime
possunt) atq; uel

Composite, seu *instrumentales* (quæ in
partes diuersæ essentia diuidi pos-
sunt, non in similes) atq; uel

B.
Membra, seu
partes huma-
ni corporis,
sunt aut

<i>Interna: ut</i>	<i>Ossa.</i> De quibus vide in sequentibus signum I.
	<i>Cartilaginei.</i> Vide in sequentibus signum II.
<i>Externa: ut</i>	<i>Ligamenta.</i> Vide in sequentibus signum III.
	<i>Membrane.</i> Vide in sequentibus signum IV.
<i>Extensa: ut</i>	<i>Glandulae.</i> Vide in sequentibus signum V.
	<i>Adepti.</i> Vide in sequentibus sub signo VI.
<i>Extensa: ut</i>	<i>Vene.</i> Vide in sequentibus signum VII.
	<i>Arteria.</i> Vide in sequentibus sub signo VIII.
<i>Extensa: ut</i>	<i>Nervi.</i> Vide in sequentibus sub signo IX.
	<i>Musculi.</i> Vide in sequentibus sub signo X.
<i>Cutis.</i> Vide in sequentibus signum XI.	
<i>Pungens.</i> Vide in sequentibus signum XII.	
<i>Pili.</i> Vide in sequentibus signum XIII.	
<i>Trunci.</i> <i>Capitis.</i> Vide in sequentibus signum XIII.	
<i>Trunci.</i> <i>Thoracis.</i> Vide in sequentibus signum XV.	
<i>Trunci.</i> <i>Ventris.</i> Vide in sequentibus signum XVI.	
<i>Artuum.</i> Vide in sequentibus signum XVII.	

LIBRI I. PARS I.
De Ossium constructione, seu cognitio-
ne, in genere.

		Vulnera: ut Skeleton.	
		Diarthrosis, q <small>uod</small> est dearticulatio: cuius tres sunt species	Enarthrosis, cum excipiens cauum altum admodum est, caputq; quod in id inseritur, oblongum.
		Articulum: ut Aliqua: atq; uel per	Artrodes, quae cauum leniter, & in superficie, & capitulum etiam depresso habet.
		Synarthrosis, que coarticulatio dicitur: atque huius quoque tres habent species	Ginglymes, que est, qua ossa sese inuicem ingredientia coniunguntur, quemadmodum vertebrae inter se ac humerus cubitusq; alligantur.
			Sutura, que est compositio quaedam ad consutari rerum similitudinem.
			Harmonia, que ossium structura est, per simplicem lineam, citra omnem tuberis, sinus & aperitatis mutum ingressum commissa: ut maxilla superioris ossa, & praesertim nasi.
			Gomphosis, est cum ad instar clavi os ossi infigitur, ut dentes maxillæ.
			Synchondrosis, cum ossa cartilagine inter se inuicem connectuntur.
			Syneurosis, quando inter se inuicem ossa nervis coalescant.
			Synarcosis, cum carne ossa inter se inuicem committuntur.
		Motum edunt	Manifestum: ut Diarthrosis.
			Obsecrum: ut Synarthrosis.
			Nillum penitus habent motum: ut Sutura, Gomphosis.
			Harmonia, Symphysis.
I.	Ossa sunt cætera rū hominis partium durissima & aridissima, maximeq; terrena & frigida, & sensus (præter solos dentes) experit. Prima horum generatio ex semine est: nutritio uero ex eorum medulla & sanguinis parte ter restriore & frigidiore. Cætum in his ratio habenda est tum	Knœl, id est, artus, aut membrum: quatuor duntaxat membris accommodatur, brachio scilicet, cubito, femori & tibia.	
		Epiphysis, id est appendix, applentatio, adnexus, additamentum, adnatū. Est os alteri ossi adnatum, & peculiare obtinens circumscriptionē, nōq; illius osis cui cōmittitur, uera portio. Anepiphysis, id est, processus, excessus: est osis pars, nihil à suo osse differens, quam quod tuberculi seu gibbi instar ex osse procedit, quemadmodum ex arboris trūco radices ramiq; extubare ad procedere uidentur. Eiusmodi processus sunt in vertebris, &c.	
		Kosyros, id est, cornix. At ueteres Graeci in osibus hac uoce acutum significabant processum, quem ad areus cornu & incisio, ubi nervus sedet, referebat. Huius generis unus utrinq; in inferiori maxilla habetur, cui temporalis musculi tendo inseritur, &c.	
		Kapulæ, id est, caput. Qui hac uoce appellant ossis tuberculum, alterius ossis cauum articulationis motusq; arbitrii occasione subintrans, &c.	
		Aëbros, id est articulus: est ossium commissura ad motum parata.	
		Karduλο-, Latinis nunc articulum, nunc nodum, nunc gibberum, nunc caput, nunc capitulum, nunc digitorum ossa uertunt.	
		Tēpīxλο-, Latinis collum & ceruicem nuncupant: tenues ossium sunt processus, quorum extrellum crassis redditum in ossis caput finitur: ut in femore, iuxta elatusimum ipsius caput coxendicis ossi inarticulatum, & in maxilla inferiori, &c.	
		Ketōλe, & κριταληδων, ac deinde ἄγρεαφος, Latinis in ossium descriptione, acetabulum & acceptabulum, & uulgè pyxidem, & interdum buccellam uocat: his nominibus sinus indicantes, qui altius profundiū usq; descendit, excavanturq; ac ossium capita excipiunt. Observantur autem eiusmodi sinus seu acetabula, in coxendicis ossi, ubi femoris caput admittitur: deinde in os cymbam referente, in quem tali caput ingreditur, &c.	
		Gālōn, ab ocularii sinus forma sinus dicitur, qui leuiter & superficienius tantū cauatus est: ac talis occurrit, ut ignores num aliud os admittat, aut aliud os subeat, nihilo focus quamvis duo planti laevigatiq; alieres inuicem imponerentur.	
		Iris, ἄφρον, αμφόν, ζάδη, quæ Latinis supercilia & labra nuncupantur. Sunt autem processus ad finium orbem instar laborum prominentes, & sinus profunditatem angentes. Hi tamē in omnibus articulis ferè & ossium commissuris conspicui sint, euidentissimè tamē ipsorum naturam, in profundissimis finibus ostendunt. Quare etiam in coxendicis ossis sinus, cui femur inarticulatur, altissima maximeq; prominentia uidentur supercilia, ut sinus impensis cauum reddenter, femorisq; luxationem accuratius prohibent.	
		Bæbrioides, sinus quidam sunt, qui basis firmamentique ritu, ultra quam animanti ex usu sit, os moueri haudquam finunt. In anteriori enim humeri sede, & in posteriori sinus excupit, singulos ulnae processus excipiens, &c.	
		Integrum, Vide in sequentibus signum A.	

A. Ossium

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

39

Causis	In ter nis: uideli- cet	Materi a. Sic ossum a- lia	<i>Solid a, atque uel</i>	<i>Effracta, sed exterius quasi continua crusta, aut lamina obducere ntur, solid a apparent.</i>
			<i>Minus effracta, sed plan a solid a, neq; quis pacto ef- fracta, interius cauernulis finibus ob sita uiden- tur: ut na si ossa, & minimum in oculorum sede, &c.</i>	
Forma. Sic os- sum alia	Ampl a	<i>Cum fora- minibus</i>	<i>Magnis, quae pr aeter cauernulas nulla serie aut numero positas, amplum aliquem & insigniter cauum ex- gunt finum, qui solidissima validissimaq; ossis tub- stantia circundatos in extremis angulis, ossis uelu- ti lineis interstinguitur. Hunc finu singula ossa, qui- bus obtigit, unicum fer e adipiscuntur: cuiusmodi sunt ossa pedij, postbrachialis, femoris, tibiae, &c.</i>	
			<i>Paruis, cauernulisq; compactissimae spongiae, uel leuis- fimi pumicis foramina quam proxime referentibus, intus oppleta cernuntur, quandam fungi speciem experiments: ut ossa brachialis, sacrum os, uertebr- rum corpora, &c.</i>	
Ex terris: uideli- cet	Efficientes	<i>Corpori</i>	<i>Ampli per uja: ut</i>	<i>Occipit.</i>
			<i>Cum fora- minibus</i>	<i>Pubis, &c.</i>
Genere: sumun- tur a	Extensis	<i>Paruis: ut</i>	<i>Capitis.</i>	
			<i>Sine foraminibus: ut</i>	<i>Maxillarum, &c.</i>
Acci- denti- bus	Qualitate	<i>Augu sta, ut</i>	<i>S. apule.</i>	
			<i>Fibula.</i>	
	Quantitate.	<i>Radix.</i>	<i>Verticis.</i>	
			<i>Vina, &c.</i>	
	Specie. Vide in sequentibus signum B,	<i>Partibus</i>	<i>Uniuerso. Nam alia tan- quam fulcra roboris no- mine procreantur: ut</i>	<i>Tibiarum.</i>
			<i>Reliquis partibus sunt tan- quam propugnacula, tutif- fimiq; ualli & muri: ut</i>	<i>Femorarum.</i>
	Qualitate	<i>Dorsi, &c.</i>	<i>Calcarie.</i>	
			<i>Vertebrarum.</i>	
	Quantitate.	<i>Spinae.</i>	<i>Spinae.</i>	
			<i>Cofiae.</i>	
	Qualitate	<i>Pectoris os, &c.</i>	<i>Cibis, quae incidunt, confringunt, atterunt, & molunt cibum: ut dentes.</i>	
			<i>Manifesta seu nuda, ut dentes.</i>	
	Qualitate	<i>Occulta, seu recta, ut reliqua ossa omnia.</i>	<i>Sensu praedita: ut dentes.</i>	
			<i>Sensu experta: ut reliqua ossa omnia.</i>	
	Quantitate.	<i>Femoris.</i>	<i>Magna, ut</i>	
			<i>Tibia, &c.</i>	
	Quantitate.	<i>Brachialis ossa.</i>	<i>Parua: ut</i>	
			<i>Dentes, &c.</i>	

A.
Ossum ipso-
rum, sive in-
tegrorum dif-
ferentia in

b 4 B. Ossum

C. Thoracis os- sa (vide a- pud Vesal. lib. i. c. 60. fol. 163. & 164. & 165. fig. 1.2. & 3. signif. I. K. L. M. N.) sunt par- tium, uel	Extre- marū: & qui- dem	Superio- rū, quo rū alia	<p><i>Astè proponuntur: & sunt duo, quæ clavæ & claviculae appellantur, quod à sternō scapulas firmat: Hęc ossa sunt fistulosa, rotunda, quæ ab utroq; latere summa pectoralis ossis extenuati, annę- ctuntur, extremitatibus autem alijs cum scapularum ossis cohærent. Vide Q.</i></p> <p><i>Retro opponuntur: & duo sunt, quæ scapulae, uulgo Spathulae, & Græcis σπαθαι appellantur, utriq; unum magnum posteriori thoracis regioni, uersus superiora innituntur, ac occipitis os- si, cerucis, thoracisq; uertebris, costis & osi v literam referenti, copulantur. Vide R.</i></p>	
			<i>Os sacrū, quod à quibusdam nō id est magnum appellatur, fini dorsalis spinæ accumbit, & ex tribus particulis Galeno, interdum quinq; uel sex componitur. Vide A. eodem in loco.</i>	<i>Os coccigis, est os caudæ, & tribus ossibus Galeno, interdum quatuor constituitur. Vide N.</i>
Media- rū: uel	Inferio- rum: & sunt qua- tuor	C. Thoracis os- sa (vide a- pud Vesal. lib. i. c. 60. fol. 163. & 164. & 165. fig. 1.2. & 3. signif. I. K. L. M. N.) sunt par- tium, uel	<p><i>Ossa duo (O) cum sacro osse coniuncta, am- plissima, unum ab utroq; latete rectis ma- gnisq; ossis facti processibus oppositum, omoplatæ respondens, cui integro nomen nullum inditum est. Nam</i></p>	<i>Supremæ, qua parte latum est, os ilium & Anchæ uul- go dicitur. Vide o. eodem in loco.</i>
			<i>Quæ parte autem femoris caput in sūmum sinum re- cipit, os Ischij & Coxendicis uocatur. Vide w.</i>	<i>Astè ad pudenda, qua magis tenuë & foratū est, os pubis & pectinis dicitur. Vide apud eundem lib. i. fol. 163. 164. & 165.</i>
D. Offa at- tuum sunt uel	Postero- rum: & uel	Manus: qua ab humeri incipit, & in digi- torū ex- tremis definit: atq; sic	<p><i>Anteriorū, Vnum, os pectoris (O) Græcis κερῖς, septem ossibus constans, in cuius imo cartilago quedā de- pendet, quæ in mucronem gladij modo excutitur, certum propugnaculum existens oris ventriculi, & pat- tis phrenon, quæ ibi est, post autem & cordis, quæ Græcis ξύφιον et appellatur. Latinis uero malum gra- natum, quanquam ab aliquibus etiam os pectoris totum ξύφιον dicatur. Vide P. apud eundem, co- demq; loco, fol. 163.</i></p>	<i>Collis, sunt septem, & omnium minimæ. Prima latissima tenuissimæ est, secunda angu- stior & ualidior, ac reliquæ deinceps eodem modo se habent. Vide apud eundem, lib. i. cap. 14. fol. 17. signum A.B.</i>
			<i>Dorsi, sive Metaphreni, sunt duodecim. Vide C.D.</i>	<i>Lumborum, quinque. Vide E.F.</i>
E. Offa at- tuum sunt uel	Manus: sunt et qui- dem	Cubiti (T.V.) seu ulnae (est ea pars, quæ inter humерum & carpon, quod brachiale uoc- ant, sita est ossa sunt duo, quorū alterum	<p><i>Vertebrae</i></p> <p><i>Costa, Græcè πλευρα: sunt numero 12, utrinq; duo- decim. Rarissimè enim cernitur tertiadecima, tū & rarius undecima: qua- rum alia</i></p>	<i>Perfile seu ueræ, quæ pectoris ossibus anteriori parte cohærent: & sunt septem superiores. Vide apud Vel. lib. i. cap. 19. fol. 86. signum 1.2.3.4.5.6.7.</i>
			<i>Inferiora & mendosæ: & sunt quinq; inferiores, quarum octaua ad radicem cartilaginensi formis consistit: reliquæ quatuor in tho- racis latere delinunt. Vide eodem in loco, signum 8.9.10.11.12.</i>	<i>Eodem in loco.</i>
F. Offa at- tuum sunt uel	Brachi- alis, seu carpi (Z) sūt etto, dupli- ci quidē or- dine distin- cta, cuius	Manus su- me: & qui- dem	<p><i>Humeri, seu brachii, os unum omnium totius corporis, femore tantum excepto, maximum, idq; utrinq; suprà in- fraq; alligatum est. Summa eius pars grandiusculum habet caput, parvæ quidem cervici coagmentatum adna- tumq;. In eo iuxta anteriorem partem sinus quidam sit, cuius quasi patula scilicet simile, qui totū ipsum caput in duo quasi tubercula bitariam diuidit. Pars autē inferior in tubercula desinat in æqualia, quorum ei- us, quod extrinsecus sit est, radij capitulum annexatur: cum eo uero, quod est interiore in parte, nullū os pro- fus comittitur. Eamq; ob causam etiā paulo post grandius, longè maius apparat, quidem os exterius. In imā hu- meri parte sinus perlinis est concavus trochlearis orbitis, cubitus hunc circū mouetur. Vbi autem sinus hic definit, in extremitis utrinq; lateribus duo præterea sunt sinus, quorū anterior minor, alter quidem gran- dior: ab ijsq; cubiti ipsius sinus, signe literæ similis comprehenditur. In hunc sinus humeri orbita, que trochlearis simili inter duo eius tubercula sita est, inserviat. Huius autem nexus tendendi, curvandoq; totam manum officium est. Vide eodem in loco I.</i></p>	<i>Superior, Græcis κερῖς, Latinis radius & facile minus appellatur. Huius pars extrema superior, leniter caua, exterior humeri tuberculum recipit, eiq; alligatur: cuius qui- dem connexionis id munus est, totum uidelicet manum modò in pronum, modò in supinum adducere. Vide eodem in loco, fig. X.</i>
			<i>Inferior, Græcis πλευρα, Latinis cubitus vel ulna, & facile maius uocatur. Hoc duos acu- tos habet processus, quos coronas uocant, quorū anterior minor, alter quidem gran- dior: ab ijsq; cubiti ipsius sinus, signe literæ similis comprehenditur. In hunc sinus humeri orbita, que trochlearis simili inter duo eius tubercula sita est, inserviat. Huius autem nexus tendendi, curvandoq; totam manum officium est. Vide eodem in loco I.</i>	<i>Primum os, quod minimum digitum spectat, exiguo leniq; sinus, styloide cubiti processum recipit. Secondum, ijs partibus infidet, quæ iuxta processum cubiti styloide potissimum sita sunt. Tertium, in his, ubi potissimum sedem habet, ubi cubiti radius q; inter se copulantur. Quarum, quod bipartitum est, à radio comprehen- ditur.</i>
G. Offa at- tuum sunt uel	Postbrachi- alis, sive Metacarpij, sunt quatuor, quæ inter digitos ac carpum palmam expletant, car- poq; per synarthrosis alligantur, f. fol. eodem.	Carpus, Vide in sequentibus E.	<p><i>Inferior quatuor ipsius ossibus metacarpio colligatur.</i></p> <p><i>Digitorum, sunt quindecim, quæ & internodia, & articuli, & acies uocantur. Sunt hæc dura ac densa, non tamen medullæ penitus experta. Δ.Δ. fol. eodem.</i></p>	<i>E. Offa at- tuum sunt uel</i>
				<i>E. Offa at- tuum sunt uel</i>

LIBRI I. PARS I.

<i>E. Cruris, quod ab ischij articulo incipit, & ad extre- ma usq; digitorum definit. Morum alia</i>	<i>Brachio: cuius- modi est os</i>	<i>Femoris, brachij ossi respondens, quod & <i>meatus</i> vocatur, omnium corporis ossium merito ma- ximum fait, quum tota corporis molem uehat. Id supra coxendici, infra tibiae alligatur. So- periori in parte rotundissimum caput habet, prolixæ quidem ceruici ad interiora inclina- ta ad natum. Infra leniter parescens, in duo tubercula desinat, adeo quidem grandia, ut ca- pita possint appellari: eaq; tibiae annexantur non modo membranosis ligamentis, quibus tota dearticulatio circundatur, sed tribus quoq; alijs validis rotundisq; unum ab exteriore totius connexionis parte, ab interiori alterum, à medio posterioris interiorisq; tertium por- rigitur. Totius autem femoris forma anteriore in parte exterioreq; gibba, in posteriore inte- rioreq; sima est. A. fol. eodem.</i>
<i>Consen- tanea: & uel cum</i>	<i>Tibia (Π.Σ)</i>	<i>Maius, Vlnæ respondens, quod <i>meatus</i> dicitur, interiore parte situm est, eiq; tantum- modo femur ipsum annexatur. Et qua femori copulatur, magna quidem adnatæ coagmentataq; appendice duplcam in fe sinum habente, capita femoris sece insi- nuantia recipit. Inter eos tibiae sinus eminentia quædam surgit neruea, cartilagi- nosa, que inter femoris tubercula ueluti in imam quandam scissaram inserunt. Φ. fol. eodem.</i>
<i>Diff. Cruris, tu brachio tum manu: & uel</i>	<i>Manus suinna: uideli- cet</i>	<i>Minus, Radio respondens, quod <i>meatus</i> dicitur, quod & extrinsecus locatum est, quæ crastitudine tibiae admodum cedit, nec adeo protenditur, ut genu ipsum contin- gat, uerum supra infraq; tibiae per synarthrofim alligatur, media inter se penitus dehiscunt. Ψ. fol. eodem.</i>
<i>Pedis, & sunt tria</i>	<i>Tarsi (ε, ε) quatuor, carpo re- spōdentia, quorum</i>	<i>Vnum Cyboides seu Cubi forme uocatur, maximum & externum, terram attin- gens, calcaneo uersus paruum digitum commissum. g. fol. eodem.</i>
	<i>Pedis, quinque metacarpio respondentia, & terram contingentia. h. h.</i>	<i>Triæ in nominata, Chalcoidea quibusdam dicta, paruula, quæ paulatim attollun- tur. Inferiori nauiformis parti per synarthrofim copulantur, cum quibus etiam ex parte cyboides pariter porrigitur. d, e, f. fol. eodem.</i>
	<i>Digitorm quatuordecim</i>	<i>Politis tantum duo. i, i.</i>
		<i>Singulorum reliquorum: tria. i, i.</i>
		<i>Genu, ut Patella, quod extrinsecus cartilaginosum, rotundumq; qua femur tibiae annexatur, appositum est, quod gibba & ueluti tubercula subiectorum ossium aptis finibus comprehendit, paululum in- tucescens, quod inter femur tibiamq; spaciū patet, complectitur: id ipsum os à nonnullis Me- la appellatur. Σ.</i>
		<i>Astragalus, Latinis Talus, ab imis tibiae suræq; processibus paulo ante dictis comprehen- ditur. Eius pars, quam <i>meatus</i> uocant, sursum uergit. Posteriores leuigatae omnes, mo- diceque orbiculatae sunt, & ad superiora potius spectant. Anteriores rotundo quidem capite oblongæ ceruici adnato, cum eo osse connectuntur, quod Scaphoides nuncu- patur. Ω.</i>
		<i>Calecentes, seu calcis os, id rotundas partes ex talo recipit, & gemino, quos habet, exce- fus in sinum eius percommode inserit. Pars uero, qua in gredimur, leniter rotunda & latiuscula est. Posterior quoq; rotunda est, eaq; tibiae rectitudinem admodum exce- dit. Ex partibus eius anterioribus, quæ ē regione magni digiti sita est, ipsius tali capitii subiaceat, nec cum altero osse copulatur: at eius extremitas, quæ minimo digito re- spondet, cum eo osse, quod Cyboides uocant, per synarthrofim nectitur. α.</i>
		<i>Nauiforme, Σκαφοειδis dicitur, talo coniungitur. b. fol. eodem.</i>

Quod si quod ossiculum alibi, utpote in corde, in naso, in gutture, itemq; in aliquo ex- digitis, ut quæ à Sesami similitudine Sesamoidea uocant (k) non necessarium est, hoc in loco recensere. Galen. lib. De ossibus.

De Cartilaginum constructione.

I.I. Cartilagine osse molliores sunt, terre- stres, ac durissima partium corporis secundum os: prorius solidæ, & nul- lis foraminibus cauernulisq; ossium modo intus oppleræ, ac sensus & me- dullæ expertes. Nutriuntur à mucoso & clemento humore. Hanc differentia in

<i>Genere: sumi- tur ab</i>	<i>Aetate. Nam in corporib. aetatis</i>	<i>Minoris, molles sunt cartilagine.</i>
<i>Vja. Sic cartila- go</i>		<i>Grandioris, dure sunt, ut fragilis ossis naturam referant.</i>
	<i>Laryngis</i>	
	<i>Nasi</i>	<i>Ossium munere fungitur, ubi nullo osse locato, musculi suam insertionem tentant.</i>
	<i>Coffanum</i>	
	<i>Articulorum, efficit, ut in continuis frequentibusque motibus attritu minus uidentur.</i>	
		<i>Commissurarum, non ad motum institutarum, glutinis uicem subit.</i>
		<i>Palpebrarum, &c. pilos erector tenet, &c.</i>
	<i>Specie. Vide in sequentibus signum A.</i>	

A. Car.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

23

<i>Palpebrarū: sunt cartilagineas dux, quarum</i>	<i>Natura. Vt cuncti molles & longae, utriq., tam inferiori quam superiori palpebrae cōtingit una cartilago, in palpebrarum extremitate, qua illae inuicem conniuent, locata, & inter cutem & membranulam palpebras intus succingentem reposita.</i>
	<i>Vñs. Vt his pilis (quos Cilia vocant) insigantur, in illisq; tanquam in durissimis quoddam foliis inserti erigantur. Ideo enim haec potissimum creantur, ut pilos illos erectos, neq; ceterorum pilorum modo flaccidos dependentesq; cōtineant. Deinde etiam creantur, ut muscularum palpebras mouentium implantationi subserviant.</i>
<i>Capitū: uidelicet</i>	<i>Dñe ab inferiori nasi ossium sede, qua hæc aspera & latiora, quam superiori sede sunt, ensunt, quæ de oritur in anteriora exporrecte, inuicemq; cōiuncte, tenuissim molliores evadunt, ac in extremo ueluti in cartilagineis ligamentum d̄-generantes, totam anteriorē nasi regionem constituant, quæ à nasi ossium inferiori sede ad nasi terminum apicemque pertinet.</i>
	<i>Vñs ab osso septo narium foramina dirimente enascitur, mollis quoq; ac ligamēti natura compos, quæ à tota anteriori septi illius sede antrosum procedēs, in interna duarum primarum cartilagineis regionē secundum ipsarum longitudinem adnascitur. Hæc pars ratione in ea nasi parte, quæ ueluti ex facie planitie porrigitur, nasi foramina interdiuidit, quemadmodum ossium illud septum ipsa foramina inibi disiungit, qua super palati regionem à naso ad fauces usq; ducuntur.</i>
<i>Trunci</i>	<i>Dux, quæ præcedentibus tribus, utrinq; nimis singulæ accedunt, quæ magis adhuc alijs cartilagineis ligamentorum natura participant, & orbiculatum lingua unum nasi foramen cōstituunt. Cartilagine haec interius suis lateribus inuicem colligantur, & aliarum nasi cartilagineum extrema, solæq; motu donatur uoluntario, cuius ope sursum deorsumq; & introsum extrosumq; uelluntur, proprijs in hoc donatae musculis. Hanc cartilagine latiores mollioresq; partes in nasi lateribus cōsistunt, ac nasi aulae nuncupantur, quod quasi alarum modo nares occludant, referentq; ita homini inter respirandū insiginem usum præbentes.</i>
	<i>Natura. Enascitur ex orbiculo foraminis auditus meatus in temporis osse cælati: cuius circumferentia ideo exasperatur, ut promptius auris cartilagine educat. Est mollis & tenuis, tanto semper à capitis osse ueris auris extrema mollior evadens, quanto auris orbiculo propius accedit, & quo minus sustinere aliquando debet. Ac proinde in auris pinnicula huius cartilagineis nulla exponitur portio, quod scilicet hanc propendente, neq; etiagi neq; suffulcri oporteat. Porro ad temporis os hæc cartilago durior sentitur, & ut interiori radice hereat, crassior.</i>
<i>Auris: est una, cuius</i>	<i>Vñs. Vt cuncta uestita auris corpus instar uanni constituant, idemq; commodè sustineat & erat seruet.</i>
	<i>Thoracis. Vide in sequentibus signum B.</i>

A
 Cartilagines
 in fo-
 gie, sunt
 aut

<i>Coprehendendi: uidelicet</i>	<i>Humeri: & uel partis uel</i>	<i>Superioris seu capitinis, cartilago laevis, quæ scapulae fini articulatur.</i>
	<i>Inferioris, cartilago laevis, quæ radij cum humero articulationi subservit.</i>	
<i>Artū aut</i>	<i>Cubitis</i>	<i>Vñs, quæ brachiali articulatur.</i>
	<i>Radij: & uel partis</i>	<i>Superioris siue capitinis, quæ fini ulnae excipitur, in quo uoluitur.</i>
<i>Ambi- landi: & uel</i>	<i>Inferioris, cartilago laevis.</i>	<i>Inferioris, cartilago, quæ ulna excipitur.</i>
	<i>Manu, cartilagineis leues & lubricæ, tum capitum, tum finuum.</i>	
<i>Femoris: & uel partis</i>	<i>Superioris, seu capitinis, cartilago laevis;</i>	
	<i>Inferioris, cartilago laevis.</i>	
<i>Tibias: & uel partis</i>	<i>Dextrū, quo externū femoris caput excipitur, cartilago simplici exacte mollior, equalis, lubrica, laevis, unctuosa.</i>	
	<i>Superioris, finum adaugens</i>	<i>Sinistrum, cui internum femoris caput articulatur, cartilago simplici exacte mollior, impensa & equalis, lubrica, laevis, unctuoso humore obliterata.</i>
<i>Pedis: & uel</i>	<i>Inferioris, cartilago laevis, quæ tibia talo coartatur.</i>	
	<i>Tali</i>	<i>Quæ internum tuberis latus interno malleolo committitur.</i>
<i>Calcis</i>	<i>Quæ tuberis sinus externum malleolum excipit.</i>	
	<i>Tuberis uel capitinis, cartilago laevis in tali sinum ingrediens;</i>	
<i>Naniformis, &c. Cartilago lubricæ, &c;</i>	<i>Anterioris, cartilago lubrica.</i>	

B. Cap

LIBRI I. PARS I.

		Scapularum, quarum cartilago, externa sedes crassa est, sensimq; ad sinus centrum ducta gracilest, ac multo ante centrum definit: quasi quis sinum in abitu anulo augerer, cuius orbis instar trianguli esset contusus: & ictius trianguli externū latus exteriorē articuli ambitum respiceret: inferius uero latus sinui incumbet: superius aut humeri caput spectaret, adeo ut duo anguli ambitum articuli contingenter, tertius interim sinus centrum spectaret. In huius sinu cartilaginem ligamenti substantiae, compotē Natura crebre effungit, qua sinu auget, profundaremq; efficit, nimiamq; luxandi promptitudinem multum corrigit, parum interim laxissimos differentesq; brachii motus, quibus maximè indigemus, præpedies. In ambitu enim huic sinus ea cartilago ponitur, scapula interim, neq; etiam humero connata, sed tantum ligamentis articulum in orbem amplexantibus adnexa.
	Superiorum	Clavicularum, Cartilago tenuis undecunq; est, ac æqua omni ex parte constat crassitie, & qua sinu respicit, admodum laevis est, & unctuoso humore perfusa, sinuq; seu pectoris ossi nūquam connata. Item qua cartilago clavicularis contingit caput, pariter quoq; laevis & lubrica est, capiti interim non connata, sed tantum ligamentis articulum in orbem amplexantibus: adeo, ut & hæc cartilago non minus triangulat, quam clavicularis caput pectoris ossi articulatum.
Exteriōrum, & uel	Medianum	Anteriorum ossis pectoris, mucronata cartilago, ensi comparata, <i>Si pectoris</i> : malum granatum, scutum, clypeus seu propugnaculum oris stomachi, & cordis. Vide in §. tab. muse. g.
	Posteriorum	Vertebrarum, quarum apicibus cartilago obnata est, idoneum subditorum propugnaculum, ut quæ nec frangi, nec rumpi, modo fragilium friabilumq; ac durorum, neq; incidi & quassari perinde ac mollia carnosq; queat.
B. Cartilagine thoracis: & quidem partium	Cepitis sen Laryngis: & tribus conflat cartilaginibus, quarum	Costarum cartilago, hæc non parem undiq; ostendit speciem. Inferiorum enim costarum cartilago mollior existit: unde etiā fortassis nonnulli illegitimas costas <i>χιστας</i> , quasi cartilaginem dicas, uocari tradunt. Superiorum uero costarum cartilago durior est, solidiorq; ac in sensibus intus ossea efficitur. Huius cartilaginis moles in omnibus costis non eadem est. Prima namq; & duodecima brevibus donantur cartilaginibus. Sexta uero, septima, octaua, longissimas obtinent cartilagine. Primæ costæ cartilago amplissima est, mox hanc secunda, & deinde tertia subsequuntur: duodecima uero & undecima est tenuissima: medianarum uero medio se habent modo, quarum cartilagines subinde in progressu ab ossea costa substantia latiores efficiuntur. Harum usus, ut thoracis amplitudo promptius dilatari, constringi, possit, quam si rigidæ & ossis modo dura essent.
	Interiorum, tempe asperæ arteriae: & uel	Inferiarum, ossis coccigis, cartilago, eiusdem usus occasione, qua vertebrarum spinis cartilagines obnasci relatum est.
		Prima maxima amplissimaque & anterior est, foris quidem gibba, intus autem finis, scuto quodammodo similis, non rotundo, sed prolongo, unde scutiformis appellatur. Hæc antriorum magis prominet, tactuq; magis exponitur, & subinde gemina, idq; potissimum in uiris obseruatur.
		Secunda minor prima, maiorq; tertia est, ac maxima sui portione in posterioribus laryngis sedibus reponitur, qua cibi via deorsum à fauibus fertur. Interna huius amplitudo exactè leuis est, posterior autem ipsius fides, stomachi spectans, longa exuberat linea, secundum cartilaginis longitudinem, quasi spine modo exrecta, &c. Huius cartilagini nullum nomen indicum est, ac idcirco peculiari nomine innominata nuncupabitur.
		Tertia deuicta a deo uocatur, quidc cu integræ adhuc est, & membrana tunicae aspera arteriam intus succingente adhuc obducitur, illi ollari parti simillima sit, qua aquam manus lavaturis affundimus. Hæc est simplex & unica, sed membranis suis liberata gemina est.
		Trunci reliqui, sunt innumeræ cartilagines, una serie eademq; forma sese habentes. Forma quidc circulo correspondet, cui quarta pars sit execta. Cartilagines hæc in orbiculo arteria figuram imitantur, corpus tamen ipsorum teres non est, sed quodammodo quadrangulare, multo interim latus quam crassitatem. Deinde cartilagines hæc non eandem toto corpore seruant crassitatem: in medio enim crassiores sunt, quam in extremis, quibus paulatim attenuantur, ac uelut in membranam degenerant. Extremis his stomachum respiciunt, media autem pars & crassiore anteriori asperæ arterie sedem efficients.
		Operculum laryngis, quod in larynx nuncupatur, est cartilago mollis, & substantia tertiae cartilaginis superiori parti protus similis, que laryngis efficitur operculum, accuratè prohibens, ne quid cibi aut potus in laryngem defluat. Enascitur aut hoc laryngis operculum ampla & antriorum curuata basi, ab interiori scutiformis regione iuxta partem ipsius elatiorem, hinc introsum procedens trianguli imaginem exprimit, cuius basim operculi à scutiformi cartilagine exortus, aut ipsius cum ea cartilagine connexus efformatur.

De Lig-

Aspera arteria omni prouersus sanguine uacans, primario animati ad aeris in respiratione transi-
tum ductum cōfert, deinde & uocis organum facilè est præcipuum.

De Ligamentorum constructione.

III. Ziemens
tum est cor-
pus simile
ex osse aut
cartilagine,
aut quavis
duriore me-
brana princi-
pium ducēt,
omnis pro-
pemodā sen-
sus expers,
durum, sed
tamen carti-
lagine, mol-
lius, album,
intus nō ca-
uum. Horū
differētis in

Substantia. Sic ligamentorum alia	<i>Mollia</i> magisq; membranea, ut omnia ferē quæ in orbem articulos ambiunt.
	<i>Dura</i> , medium inter ligamenta, quæ articulos & cartilagines ambiunt, naturam sortiuntur.
Situs. Sic alia	<i>Extrinsicus</i> ossibus obducuntur: ut molliora illa. <i>Inter ipsa ossia</i> , ubi se inuicem respiciunt, continguntq; situantur, quemadmodum cartilagine propemodum uniuersa.
	<i>Lata</i> , membranea & tenuia, ut illud quod secundum cubiti longitudinem inter ulnam radiumq; conspicitur.
Genere, sumuntur à -	<i>Forma</i> . Sic ligamentorum alia
	<i>Craspa</i> . <i>Teretia</i> , ut ligamentum ex dente secunda ceruicis uertebræ. <i>Ampla</i> , & lata, ut tertium humeri articuli, &c,
Ortu. Sic alia eorum principium ducunt à -	<i>Solis</i> cartilaginibus: ut laryngis. <i>Ossibus</i> : ut genu, cubiti, humeri, &c.
	<i>Colligant</i> tum ossium articulos, tum cartilagine.
Pjū. Sic eorum alia	<i>Continent</i> tendines in suis sinibus.
	<i>Obtegunt</i> seu muniunt corpora quedam, quibus obducuntur. <i>Constituunt</i> , seu potius musculos intercedunt septi alicuius ac interflitij uice, & musculis durum ossis modo renixum præbent, &c.
Capitū	<i>Totius, cū uertebræ</i>
	<i>Prima</i> : Ligamentum uniuersum articulum ambiens (quod & cæteris articulis commune censetur) forte, robustumq; est, raro tamen nihil, aut peculiare, præter robur crassitatemq; a dipiscitur. <i>Secunda</i> , ceruicis: Ligamentum teres & ualidissimum est, & cartilaginis nature participat. Hoc ex uertice dæcis enatum, occipitis ossi inseritur, quæ anteriorem foraminis regionem, quo dorsalis medulla delabitur, constituit. Id ligamentum firmissime secundam uertebræ occipitis ossi colligans unâ cum dente ueluti axem efformat, secundum quam caput prius uertebræ interuentu in gyrum agitur.
Partium	<i>Lingue</i> cum faucibus: Ligamentum, quod ad palatum reflexa lingua aperitoq; ore sub ipsa conficitur, magni usus gratia efformatum. Nisi enim est, lingua nimium aliquando retrorsum in se colligeretur, nec facile exercita inrrò retraheretur: præterea neq; sedē obtineret stabilité & tutam, ut que undiq; esset soluta. Vtq; enim munere ligamentum fungitur, nimis ut balis linguae sit firma, & linguae finis promptè quoquoeversum pertingat.
	<i>Maxilla inferioris</i> . Hæc maxillæ inferiorem superiori alligantia, ligamentis alios articulos membranæ instar ambientibus respôdent, nihil sibi quicquam peculiare uendicantia.
Trunci: uidelicet	<i>Intrinsicus</i> , Ligamenta cartilaginea, inter omnium uertebrarum corpora sita, quo colligantur.
	<i>Extrinsicus</i> , Ligamenta ualidissima, per totam dorsum longitudinem, toti uertebrarum corporum ambitui obducuntur, uertebrarumq; corpora colligantur: que etiū undiq; crassa, spissa & robusta, sed mucoso inter utrumq; latus ob sui crassitudinem conspectiora euadunt: hæc obstatculo sanè sunt, ne in extensione dorsum nimium porrigitur, incuruetur.
Vertebrarū, quorū alia posita ad	<i>Processus transuersos</i> , Ligamentum membraneum, quod ex singulis transuersis processibus in singulos tota interualli amplitudine porrigitur.
	<i>Spinarum interualla</i> , Ligamenta membranea, ab una spina ad alteram, spinas inuicem colligantia, & ueluti muscularum intersticia.
Apices. Membrane hæc admodum crassescunt, ut ad apicem simile coentes, quasi toti dorsispinae ligamentum constituent, cartilaginis etiam natura compos.	<i>Apices</i> . Membrane hæc admodum crassescunt, ut ad apicem simile coentes, quasi toti dorsispinae ligamentum constituent, cartilaginis etiam natura compos.
	<i>Singulæ uertebræ</i> , Ligamentum quoddam subflavum, robustum, durum & ualidum. Ex interna enim sede foraminis uertebræ, quod dorsali medulla excutptum est, ad radicē spinæ posterioris uertebræ processus inter duos ascendentis aut descendentes processus exoritur, quod semper in subsequentis uertebræ candide sedem inferitur, hoc præcipuo usu accommodū est, ne uertebræ suo loco promptè exiliat, præfertim ceruicis, quib; illæ laxè admodum coarticulētur, & præ cæteris uertebris admodum oblique agatur.
Species: sūt aut	<i>Laryngis</i> : Rarum aut peculiare ligamentum prorsus nullū obtinuit, præter membrane articulos orbiculatum cingentia: deinde in ipsius medio lingula consistit, quæ conformatur ex cartilaginem articulatione, & præcipue cartilaginis tertiaz partibus, quæ primam cartilaginem acutis processibus spectant, mox & eas colligante ligamento, & pingui totam laryngem succincte tunica.
	<i>Illi ossis cū osse sacro</i> . Ligamentum robustum & membraneum, uniuersam cōmissuram ambiens. Portio tamen ipsius in medio, ubi inuicem ossa committuntur, sese inserit, ac ita ualida crassaq; efficitur, ut cartilaginei ligamenti natura prorsus repræsentet, cuius beneficio, & deenū cartilaginis quoq; interuenit illi os sacro ualidissime noctitur. Quemadmodū igitur cartilaginis intercessu & ligamento orbiculatum cōmissuram ambiente, quib; ossa inuicem connèctur, ita quoq; illi os sacro coarctatur.
Thoracis	<i>Saci ossis cū Coxendicis osse</i> . Ligamentum ex latere connexus quinti ossis sacri cum sexto quadammodo teres enascitur, atq; in acutum processum coxendicis ossis inseritur. Ab eodem etiam latere ossis sacri, in ossis coxendicis appendicem aliud ligamentum enascitur, quod unâ cum prædicto ossi hæc firmius connectit, & præterea recti intestini & muscularum ipsius fulcrum existit.
	<i>Artuum</i> . Vide in sequentibus sub signo A.

LIBRI I. PARS I.

<i>Humeri sunt ligamenta quinque, quorum alia humerum</i>	<i>Dorsum ex trorsumque; ne ab acetabulo sca pulae labatur, continet: cumque; in scapulae acetabuli coniecturam: & sunt quatuor.</i>	<i>Vnum commune omnibus articulis, quod est amplum & membranosum, orbiculatum ex supercilijs cervicis & capulae principium affumit, ac totum articulum ambiens, in radicem interius capitis humeri primum inseritur, & deinde totius exterioris capitis amplitudini, ac utrinque ceratii implantatur.</i>
	<i>Tres peculiares</i>	<i>Primum ad amissim quidem teres. Enascitur ex apice interioris processus scapulae, & hinc procedens, internis, anterioribusque partibus exterioris humeri capitis circumtenditur, naliusq; huius capitis fedis impressioni adnatum. Secundum similiter teres, sed crassius maiusq; primo est, ex cervicis scapulae superiori parte, ubi summo humero submittitur, ortu dicit, & interius humeri caput superans, inseritur toti illi exterioris capitis regioni, qua ad externum latus eius sinus excubat, qui exterius caput musculi cubitum flectentium, anterioris uiam prabit. Huius ligamenti anteriorius latus posteriori primum ligamenti conascitur lateri, ac simul ambo uelut transuersum ligamentum efformant, caput eius musculi in solum suum seruans.</i>
<i>Cubiti flexor radij, aut</i>	<i>Sutrum, & in anteriora, ad medium nimirum, inter summum humerum, & interiore scapulae processum sedē luxari prohibens. Est enim unicum & similiter validum ligamentum, ab interiori quoque processu scapulae sursum obliquè ad summum humerum porrigitur, articulū humeri cum scapula nūquā contingens.</i>	<i>Textum amplius, ex eadem cū secundo regione principium nascitur, ac obliquè hinc porrectū, inseritur in totā posteriorē exterioris capitis humeri sedē adeo, ut præfens ligamentū postterore articuli ambiat regionem, ut enim amplius obtinet principium, ita quoque ampliore pectoraliter in humerum insertionem.</i>
	<i>Ulna: & uel</i>	<i>Humeri, maximè cum eius exteriori capite. Ligamenta ualida, sed membranæ.</i>
<i>Manu: & uel</i>	<i>Colligat cubiti, uel cū</i>	<i>Iuxta brachiale, Ligamenta reliquorum articulorū membranæ ligamentis respondentia. Sed ab apice processus stylū imitantis, ligamentum huius articuli durius efficitur, quasi hinc peculiare quodammodo teres in brachialis os ducetur, quod rectum est, & cæteris magis cartilaginosum, uniusq; tantum ossi commissum.</i>
	<i>Cubiti flexor radij, aut</i>	<i>Per totam longitudinem, quā inuicem radius & ulna debescunt, ualidū & membranæ ligamentum, ab acutiori ulnae linea in radij lineam insertū. Hoc non simplex conspicitur membrana, uerū (ut pleraque ligamenta) ex fibris conflatis spectatur, à radio deorsum in ulnā obliquè protrectantibus. Huius beneficio, præterquam quod ipso ossa inuicem alligantur, interiores cubiti musculi ab exterioribus dirimuntur, & ex ipso musculi etiam sonnelli sūorum principiorū robur asciscant.</i>
<i>A. Ligamenta articulū aut</i>	<i>Manū: & sunt sex ligamenta transversa, quæ in extermis cubiti partibus, quæ brachiali articulatur, sese offerunt, quorum beneficio tendines in ossium finibus reseruantur. At hæc si in superficie spectentur tantū, unū esse videbuntur, totius cubiti latitudini expansū, quod dissecatum, sex spectando offert anulos transversib; tendinibus obducētos. Vade merito id in sex ligamenta distinguitur, quorum</i>	<i>Primum, ex ulna in radius procedit, atque ad communem ulnarā distū, sinum refertur, à quo parvus digitus præcipue extēditur. Secundum, ad extēnum primi ligamenti latus repositum, soli ulnae illig, musculo peculiare est, qui ante parvum digitū insertionem tentans brachialis extensionis opifex cœnfetur. Tertiū, ad internū primi ligamenti latus habetur, soli ulnae proprium est, eos amplectens tendines, qui quatuor extēdunt digitos.</i>
	<i>Ulna cum humero. Quamvis tutissimus sit ulna cum humero articulus, tamen robustis quoque ligamentis humerū ulnae Natura commisit, qua simili articulū in circuitu ampliantur.</i>	<i>Quartum, ad internū latus tertij possum, angustissimum efficit a nulum, ut & tendo, quæ transmittit, gracilis est. Ille enim à musculo procedit, qui indicet & mediū à pollice deheret abducere. Quintum, bisoriū tendens, quo brachiale extenditur, & illi, qui pollicem versus indicē evertit, uiam largitur: quanquā interdum pollicis musculo priuatum quoque ligamentū obducatur, adeo ut septē tunc ligamenta in externa cubiti sedē reponantur. Sextum, tres tendines transmittit, quorum unus brachialis ossi ante pollicem, alter primo pollicis ossi, tertius autem secundo & tertio inseritur.</i>
<i>Mana extremitate humerū quoque ligamenta aut</i>	<i>Digitorum sunt membranæ, & articulum solum circumdantia. Brachialis, sunt ualidissima ligamenta, cartilaginea naturam referentia, & simul unita harentia, atque hæc ligamenta ipsi undique obducuntur, & quibusdam etiam sedibus illa intercedunt, idque potissimum in illorum ossium interuallis, quæ in secundo ordine reponuntur, quibusque postbrachiale coarctatur.</i>	<i>Vnum, uniuersæ interiori sede quatuor digitorū exporrigitur, & pollicis etiam secundo & quasi tertio internodio eius generis expanditur, atque hæc omnia eundem præstant usum, quo tendines digitos flexentes amplexantur, & anuli modo continent.</i>
	<i>Nummū subdita corpora, instar tunicarum musculis obducuntur, & ne ex ipsorum cauitatibus declinant, unciunt, tendinesque in suis finibus continent. Sunt autem ligamenta transversa, & numero duo, quorum</i>	<i>Alterum in externa brachialis regione conspicitur, omnes digitorū tendines, qui hæc prorepunt, constringens. atque hoc latum est, & cæteris omnibus huius generis robustius, sed interim neque postbrachiale, neque cubitum contingens.</i>

Ambulandi. Vide in sequentibus sub signo B.

PRAETER hæc ligamenta in manu nulla sunt, nisi & horum albo ligamenta, que in muscularum constitutionem ingrediuntur, & proprias ipsorum membranas efformant, reponere statueris. que interdum in tantum pertingunt crassitatem, ut cum musculi caro ipsis subsistat, tuorem quendam musculis induant.

B. Ligamenta

Femoris cū coxen-
dīcīs osse, sunt li-
gamenta duo,
quorum

Vnum orbiculatum articulū amplectens, crassisimum robustissimumq; ne femoris caput ali- quando luxaretur, quoties varijs motibus femur magnam corporis mollem sustentans mouetur. Alterum teres est, & adeò durumq; cartilagineus nervus merito ab alijs appellatus fuerit. Hoc ex medio capitis femoris enatum, non in acetabuli centrum inseritur: at in humilimam ipsius sedem ubi adeps, non autem cartilago sinui oblitur. Nam aliter, ac si Natura ad superiora primas fe- moris luxationes futuras metuisset.

Genu: cui⁹
præter cō-
mune liga-
mētūm, o-
mnibus ar-
ticulis ob-
ducūtum,
quinq; &
ualida, ro-
bustaq; ha-
betur, quo
rum

Primum, partis anterioris, quæ membraneo ligamento prorsus destituitur, & tamen regio admodum fal- lax, & summoperē laboratura est, mola patellae simul cum illam continentibus tendinibus prætendi- tur, quæ cum abundē articulū stringat, nullo hīc opus erat ligamento, neq; etiam membraneo, omnes articulos ambientē.

Secundum, partis posterioris, robustum, neruōsumq;, quod ex media posteriori tibiae regione originē du- cens, recta sursum fertur, & bisidūm utrorumq; femoris caput posteriori sedi, quā maximē illa dehi- scunt, implantatur.

Tertium, media partis, duabus prædictis digniori maioriq; eagentis firmamento, validissimum & cartila- gineum ligamentum, quod ex tota prominentiō inter duos tibiae finis parte enatum, femoris posteriori parti, quā ipsius capita maximē inuicem distant, cum paulo antē dictō inseritur. Verū præter hoc li- gamentum, interdum adhuc mucosum quoddam & gracile reperitur, in medio genu articulo locatum, in anteriori nuper dicti regione, quod similiter à tibia in femur pronascitur.

Quartum, exterioris regionis, iniurijs magis, quam interior patentis, teres est ligamentum, femoris & fibulae tibiae q; os inuicem colligans. Huius ligamenti humilius extrellum, capiti musculi subternitur, cuius tendinem ad posteriora inferioris fibulae appendicis perreptantem, ad pedij os pollici præpositum, pro- tenditur.

Quintum, interioris regionis, quæ ex teris omnibus, & minus erat motibus famulatur, & ijs, quæ cruri levendo occurant minus obuiatura, ligamentum est iam dicto tum gracilis, tum mollius. Quod etiā ex interiori femoris latere enascatur, in tibiae tamen latus non insertatur, sed uelut ad aliud exterius in ti- biae priora maiori sua portione contendit.

Juxta genu, ligamentum forte, sed ut in aliorum ossium commissuris, ab exteriori tantum parte ossium connexum circundat.

Fibula cum
tibia

Per totam longitudinem, quæ tibia & fibula inuicem deliscunt, ligamentum membraneum est, illi par, quod in cubito repositū esse commemorauimus atq; id à tibiae osse in fibulam porrigitur, fibris inter- textum à tibiae osse deorsum oblique in fibulam excurrentibus. Hoc fibulam tibiae alligat, & interstītī rūti anteriorē tibiam occupantes musculos à posterioribus dirimir, illisq; qui ipsū adnāscuntur, exortus robur porrigit.

R.
Ligamenta
articulū am-
bulandi:
uidelicit

Primum in anteriori tibiae sede, ad ipsius cum pede articulū consistit, atq; ad tibiae os & fibulam refert, hoc enim ossa cōnectit, & plurimos tendines transmittit, & est unum simpliciter ligamentum.

Transfuer-
sa, quæ
tendini
bus ob-
ducun-
tur,
quorū
alia

Secondum, ab interno malleolo, in calcis os inseritur, atq; osium quoq; alliga- tione auxiliatur. Hic si exactē dimida- tur, tria ligamenta efformat, quæ priua- tim ad suos quoq; spectant finis, triū tendonū nomine, us & ipsi tres sunt excupios: quorum sicutum

Proximus calci musculi tendinem admittit, qui pollicis secundum sive dicti inter- nodium.

*Secondus, tendini viam præberet, tertius **

quatuor digitorum articulos flexenti.

*Tertium, una cum ligamento in posteriori
interioris malleoli sede repositū, a Na-
tura illi tendini præparatus est, quem
musculus efformat, inter pedis mores
quintus.*

*Tertium, à fibula in calcem fertur, atq; ad osium ita colligationem inuati: quis autē
duobus finibus obducitur, tantum tendinibus famulatur, septimi & octauī muscu-
lorum pedem mouentium.*

Pedis ex
horum
generē
alia sūt

*Muniunt dūntaxat tendines, & ne illi ex suis finibus exurgant, uincunt: enī modi sunt ligamēta
transuersa in inferna pedis digitorum regione, ut anteā quoq; in manu dictum est.*

Membranosa:
& sunt qua-
tuor, quorū

*Primum, ex tibiae osse in fibulam procedit, inferius tibiae osse fibulā colligat.
Secundum, reliquis articolorum ligamentis respondens, quod uniuersum articulū tibiae cum talo amplectitur.
Tertium, quod omni ex parte calcis cum talo obducitur articulo.
Quarū, ualidum est, quod à tali cernice in tessera imitans os implantatur.*

Minis trans-
uersa, quorū
alia

Cartilagi-
nosū: ut
sunt li-
gamēta

Interius con-
ductur

Tali quatuor
quorū duo.

Exteriorius os-
sia ambiant,
quorum

*Vnum, in tibiae osis partem, quæ talum respicit
innascitur, id os talo colligans.*

*Alterum, robustius, & admodum insigniter carti-
laginōsum, ab inferiori tali sede propter ipsius ce-
nitis radicem, nimirum quæ calci is committitur,
principium ducit, & calci inter duas, quibus talo
coarticulatur, commissuras innascitur.*

*Vnum interiori primo responderet, fibulam talo né-
ctens.*

*Alterum tali caput osis nauiformi connectit. Ex
tali enim cervicis termino originem ducens, iam
dicto osi inseritur.*

Calci cum osse tessera simili, unicūm ligamentum & robustum.

*Tali
Ossis Cymbam imitantis } Ligamenta durissima & ualidissima.*

Ossium digitorum, & quidem partis superioris, inferioris enim membranæ sunt;

c 2 De membris

LIBRI I. PARS I.
De Membranarum constructio-
ne, in specie.

Totius Membrana, carnosā, cuti per uniuersum corpus subdita, quæ cuticula longè robustior crassiorē est, & fibris quibusdā raris, his, qui subinternuntur illi, musculis adhaeret, connasciturq.; cuti uero pertinacius cōmittitur. Hęc non eandem in uniuerso corpore crasis item obtinet, uerū quibusdam corporis sedibus, carnosā fibris adaugetur, & crassior reddita, adeò carnosā efficitur, ut musculi nomine donetur. Vide lib. 6. fol. 560. in 2. fig. thoracis T.V. & lib. 5. fol. 370. in 20. fig. fig. t.

Extra calvariam, sub cute capitis est, ex dura matre per suturas enata, Græcis ἔξεγετο propriè, communiter uero ἔξειτο appellatur. Nam omnis membrana ossa ambiens, communiter ipsis periostios dicitur. Hęc duram matrem cum cranio connectit.

Maximè nobilium, nēpe cerebri, atq; huīus membrana uel

Intra calvariam, cerebrum ipsum in orbē ambientes, qua sum

Vna crassa, sive dura. Crasia meninx, & uulgo Dura mater dicitur. hęc non simpliciter cerebri tegumentum est, sed contra calvariae occursum propugnaculum existit. Nam cranium ipsa succingit, & à cerebro seicutur est, plurimumq; ab eodis stat, excidentibus tantum pasis cohæres: dum uero cerebrum attollit & submittitur (ipsum enim perpetuo pulsat & submittitur, quanquam ossa immobili continetur) accedit, & ab eo recedit, pro inanis loci, qui intermedium est, ratione. Perforata est multis te nuibus foraminibus iuxta ossa ethmoidea, tum ut aer promptè respirationis gratia & vapor odorum dignotionis ad cerebrum mittatur: tum ut excrements evacuent. Vide lib. 7. 1. figura cerebri A.A.B.B. & in tertia figura P. P.

Altera tenuis & mollis, Tenuis meninx, & uulgo Pia mater dicitur, cerebro penitus coniuncta est: quoniā ipsum stabilit ac tegit, & præterea omnes cerebri uenas & arterias colligat, ne uacillent, inuoluantur, & per motus sedem mutant, infirmi & innitentes basi, ut quæ tam humido, molli, & propemodum fluido corpori inſideant. Idcirco enim neq; cerebrum solum contineat, sed etiam per altam ipsius regionē mergitur, & quo cunq; permittat, totumq; ipsum implicat, ualis undequaque ad uentriculū uig; spatioſam laxitatem exporrecta: unde & ἔργα τέρ dicitur. Similis est secundis & mesenterio. Hęc enim utraq; multis constant arterijs & uenis inuicem propinquis, & membrana subtili, quæ media carum spatia in-textit. Vide libr. 7. in 2. figura cerebri E. E. in tertia figura O. O.

Prima adnata est, eo quod alij, quæ oculum ipsum constituant, tunicis, extrinsecus adnascatur, ligamentum & ipsa existens, to ti oculo ad ossa circumiacentia, ex pericranio ducens originē. Vide lib. 7. in 1. fig. oculi M. Q. & 16. fig. 5. t. u. x. & 17. fig.

*Secunda, prima proxima, à cornu figuræ dicta *regressus*, quod cornibus adeò excutuatis ac minutis concisis sit perfamilis. à dura cerebri membrana nata, aduersus iniuriam crystallini humoris operimentum. Vide in 1. fig. Oculi N.*

*Tertia, à folliculo uox *regressus* uocatur, varijs interstincta coloribus, coeruleo & uiridi, quibus si iam defatigatus recreet, media parte, qua pupilla est, modico foramine concava, originem ex tenui meningे ducit: unde etiam *regressus* dicitur. Vide lib. 7. in 1. fig. Oculi, G. II. fig. gg. f. f. 14. & 15. fig.*

*Quarta, quæ innata & propria humoris crystallini est tunica, non modò cepit tenui cortici est similis, uerū etiam araneis tenibus est tenuior atq; albior, unde *regressus* appellatur. Hęc non totum uestit humorem crystallinum, sed eum pars ui-tre humore inuehit, prorsus sine munimento est, ac tunicae expers. Vide in 1. fig. Oculi, B. 12. fig. h. h.*

Quinta, à retis similitudine, amphiblistroides appellatur, ex neris uisorij substantia, soluta dilataq; nascitur. Humori nitreum nutrientū fuggerit, ut pote plena arterijs & uenis pluribus majoribusq; quam moles ipsius requirebat. Verū cum neris omnibus, qui à cerebro sunt, portio quædam meningis chorioidis procedit, arteriam uenamq; deferens, quæ corpus illud reticulare continent, ac superius delcriptam tunicam cōstituit. Vide in 1. fig. oculi E. 13. fig.

Nas, membrana, quæ nares intus subiungit, à dura matre oritur, estq; communis & continua ei, quæ os, linguam, pharyngem, laryngem, asperam arteriam, oesophagum, ac uentriculum totum intrinsecus integrat.

Lingue, membrana seu tunica ori communis, ad batim qua ossi hionidi affixa est, magna fortisq; sedis ac firmitudinis gratia appetit, celeris uero motus caula ad extremitatem tenuis.

Labrorum, communis est membrana oris, continua interni stomachi, ob quæ leges consorij per uomitum inferius labrum tremit.

Mediarum. Vide signum A.

Inferiorum. Vide signum B.

A. Membrana

III. Membrana hu-mani cor-poris quā plurimæ sunt: qua-rum alia corporis

*Superiorum:
aut*

*Partis:
& uel*

Minus no-bilis: nēpe

*Oculi, cu-ius mem-branæ sunt quinque:
quatum*

Cordis, cuius membrana sive tunica *σκευήσιον*, vulgo capsula cordis vocatur, cuius radix non ex ipso cordis corpore, sed ex uasis inde procedentibus oritur; quorum alterum est maxima arteriarum sinistra parte situm: altera uena, à iecore sursum uersus per dextram regionem tendens. Cæterum pericardium hoc pectori membranarum interseptientium vicinio connexum est, qua maximè ipsius uertex, & quædam uestinque, uesticis partes habentur, non autē cordi cohæret, uerū parus quædam regio intermedia est, motui cordis accommodata, in quam aquæ quædam humiditas colligitur, interim tam copiosa, ut cordis palpitatione excitetur, basis ipsius orbicularis est, deinde paulatim restricta ipsi cordi similiter, definit in uesticem turbinatum, osi pectoris coniunctum. Pericardij situs ut medius est inter contraria, sic & substantia in extremitatum medio conficitur. Tanto enim osse mollior est, quanto pulmone durior: unde & cordi eju uallum & septum tutum circumdatur. Vide lib. 6. in thoracis 3. fig. B.C.D.E.F.G. & 4. fig. A.B.B.

Principia
lum: nepe

Orificiorum qua-
tuor uasorum in
corde, quibus
membranæ un-
decim uelut o-
percula quæda-
adnascentur,
quarum in

Dextro uen-
triculo, sex
sunt:

Tres in orificio uenæ cauzæ foris, intrò pertinentes, crassitie, robore ac magnitudine insig-
nies, quas trisulcas appellantur, quod mutua ipsarum inter se compositio cuspidum telorum eminentijs atq; angulis penitus est similiis. Vide lib. 6. in 7. fig. thoracis K.L.M.

Tres in orificio uenæ arteriosæ, intus foras spe-
ctantes, quas à figura literæ Σ, σιγμοδῖς ap-
pellantur. Vide lib. 6. in 8. fig. thoracis E. F. G.

Sinistro, sunt
quinq;

Tres in orificio magnæ arteriæ, intus foras e-
tiam spectantes, & σιγμοδῖς eadem ratio-
ne predicta appellantur. Vide lib. 6. in 10. fi-
gura thoracis B. C. D.

Due tantum in orificio arteriæ uenosæ, foris,
intrò pertinentes, quarum figuram nemo
cuiquam rei assimilare est auctus. Vide in 9.
figura thoracis E. F.

A.
Membrana
partium me-
diarii cor-
poris hu-
mani sunt
uel

Minus prin-
cipalium: &
quidem

Arteriarum
sunt duæ:
quarum

Exterior rectis fibris, & quibusdam medio criter obliquis, transuersis nul-
lis contexta est.

Interior, crassior, durior, transuersas habet fibras.

Similarium:
uidelicet

Via araneæ modo prætenuis, sibiq; ex toto simili, toti interno thoracis
siqui subtendit, πλευρα τονού, id est costas succingens, unde uul-
go pleura appellatur, in qua sit pleuritis. Hæc qua parte costarum ossa
subiungit, pulmoni uice propugnaculi est, ne dum ipse, respirante ani-
mali, agit, nudis ossibus incidat. Qua uero parte sunt, quæ partes inter
costas medias uocamus, ibi musculorum ac uasorum gratia compara-
ta, musculis quidem tunica, uasis uero uehiculum quoddam ac uelu-
ti stabilimentum præbet.

Costarum: sunt
membranæ
tres, quarum

Due, ex priore utraq; parte singula; totum thoracem 2. fig. Φραντζ., hoc
est intercipientes, nascentur, quæ recta linea ad pectoris longitudinem
mutuò sibi cohærent. Non nunquam tamen & parte superiore ad
pectoris latitudinem inuicem distant. Inseruntur tutò posteriori parte
uertebris spinalibus, anteriore per medium pectoris os ad claviculas
usque ascendunt. Basis ipsarum superius septi partibus obiecta est, ita
ut circulum ipsius interiore conteget. Vix harum est, ut duos tho-
racis sinus efficiant, quod si quando uulnere magno in alteram eius
partem recepto, respirationis opus perierit, quod per illam partem
siebat, alter sinus incolmis actionem saltam dimidiam tueatur. De-
inde, quo arterias indidem sitas, uenas, nervos, stomachum & pulmo-
nem totum thoraci colligent, omniaque ea contingant. Vide lib. 6. in 1.
figura thoracis H. H. & L. M. N. O. & T. V. in 2. figura thoracis G. G.
I. I. H. K.

Instrumenta
lum: nepe

Affere arte-
riæ: sunt me-
branæ duæ:
quarum

Pulmonis: membrana tenuis, portiones quædam eorum neruorum, qui propter stomachum
inferne ad uentriculum feruntur, accipiens

Interna, quæ ligamentis, cartilaginibus & circulis intùs obtendit, exactè
orbicularis, omnia demulcens, densa, tenuis, modicè sicca, rectis ad lon-
gitudinem fibris contexta.

Externa, foris omnia uelut operculum conuestit, eadem structuræ ratio ad
extremas usq; fibras seruat.

LIBRI I. PARS I.

Nutritionis, nempe Hepatis: cuius membrana sive tunica tenuissima est, & à peritonæo originè dicitur.

Communes utriq; testi. Ambos enim testes una cum ipsorum peculiaribus tunicis & seminarijs vasis, cutis ipsa & membrana carnosa perinde atq; uniuscum corpus amplectantur, & duas utrisq; testibus communes statuant membranæ cutis quidem unam, alteram membrana carnosa, & sibi dicuntur, Latinis scrotum. Vide lib. 5. in fig. 20. uentris, r. f. t.

*Virorum, nō
pe testium,
quorū aliae*

Interior tenuis est, carnosa, exanguis, alba, Græcis dicitur ἐγγόνης. Vide lib. 5. in 21. fig. uentris L. & 23. fig. Q.P.L.

*Proprie: sunt
duæ membra-
næ singulos
testes involu-
tæ: quarū*

*Exterior, (vide in 20. fi-
gura uentris u. & 22.
fig. 2. φ.) ualentior est,
internæ uehemeter e-
ius parti inhæres, Gre-
ci ἀρέτος appellant: à
peritonæo procedit:
cuius superficies,*

*Exterior, quā hanc carnosa membra-
na cōtingit, fibris quibusdā mem-
brane illi connascitur, adē sa-
nè frequentibus, ut interdum has
aliae testium tunicam cōstituere
uideatur.*

*Interior, quā testem ipsumq; uasa re-
spicit, lauis, & aqueo quodā hu-
more obducta est, neq; ulli peni-
tū corpori connascitur, præter-
quā quod elatiori sui parte, quā
ex peritonæo procedit, illuc peri-
tonæo cōtinuitur, adnasciturq; quin & in inferiori testis parta uali-
de applantatur.*

*Maximo
principi:
& uel*

*Genera-
tionis:
aut*

*Magnitu-
de. Nam*

*Mulierum,
uidelicet*

*Crasfus: &
uel siccum-
dum*

*Fetus, quem
tres membra-
næ involuit
in utero, te-
nuis & ar-
aneacum telis
similes, qua-
rum*

Minu principum. Vide signum C.

*Venæ, membrana (vide in 26. &
27. fig. uentris E. E. E.) præ-
ter peritonæum simplex, du-
rior & neruofior omnibus fi-
bris ci intertexta: quia nō mo-
dū semē attrahere in coitu, sed
etiam retinere, ubi conceptum
est, & excernere, quando abso-
lutus foetus est, oportet. Sed &
uenis multis & arterijs inter-
cepta. Non est æqualis in o-
mnibus. Variat enim*

*Tempus menstruorum. Nā tem-
pora menstruori crassus me-
rus & tuncius est, quippe hu-
miditate sanguinea tunc irriga-
tur. Tenuis & siccus est, cū longissime ab hoc tempore existit.*

*Conceptum. Nam quæ uterū ges-
tit, crassior: quæ lige gesit, cras-
sisimus. Rursus in principio co-
ceptus crassus: cum autē tēpus
parandi instat, maior quidem,
sed tenuis evadit, in medio tē-
pore mediocriter s. habet.*

*Exterior tenuis quidem, ut dū successa temporis crassa & for-
ta, totum integrat uulnus interiore. Grati *χειρίσις*, nos Se-
cundas appellamus. Vide lib. 5. in 28. fig. uentris. E. K. Q. R.*

*Alter sub sequitur tenuissima, quæ à figura farcimini *άποκεντρος* dicitur, ex foemineo semine generatur, initium suum
ex meatu urinario dicitur, & prius oritur quam amnion.
Ad uteri apices emergent longa & angusta, ut quæ eminenti-
bus tantum partibus capiti, clunibus & pedibus incombent.
Vitus eius foetus est, ut urinam animalis iam efformati recipiat. Vide lib. 5. in 28. fig. uentris. G. G. L. O. P.*

*Terter, tenuis, totum foetum orbicularium amplectens, quæ à
mollitie *άποκεντρος* dicitur, & ipsius foetus sudorem excipit. Vide
lib. 5. in 28. fig. uentris M. M.*

C. Membrana

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

31

Similem: uidelicet uenarum, quarum unica tunica est, quae rectas fibras, & quasdam mediocriter obliquas obtinet.

Natura tenuissima est, sed firmissima, latis & continuis aranearum telis similima. Peritonæum dictum, quod omnibus tum uisceribus, tum intestinis, tum uasis, quæ inter septum transuersum & crura sunt, item quod uiscera & uulæ obtendatur, aut quod horum omnium sit insuolucrum. Oritur ex muscularorum transuersorum extremis carnosæ septi particulae, inde ad dextram & sinistram, ad ilia usq;, ad lumbi uertebras procedit. At extremitas eius superior inferiori diaphragmatis parti adhaesit: inferior uero, osibus pubis & ilium committitur. A septo iuxta sinistram connectitur cum uentriculi initio, quod os ipsius dicitur, &c. Quod si priuationem abliq; omnibus, quæ id contegit, inspicere uoles, circulum quandam a spina referre tibi uidebitur. Ad inguina perforatum est, & tenuissimum, unde facile ibi dilatatur aut disrumpitur. quo rupto, omentum aut intestina in scrotum deuoluuntur. Vide in lib. 5. 1. 2. & in 10. figura uentris A. A. B. C. D.

C.
Membrana par-
tium minus
principum,
sunt uel

Peritonæum: cuius

Ventris: eu-
ius due sunt
membranae:
uidelicet

Vt sunt
quinq;

*Primus, quo uniuersas partes subiectas, uentrem & intestina uisceraq; infra se-
ptum sita, conteget.*

*Secundus, quo hæc ipsa, ab extrinsecus incumbentibus musculis interstinguate
ne quando tenuum intestinorum aliqua, in media inter ipsos spacia inci-
dant: & dum premunt aut premuntur, arctant, aut arctantur, inflant, aut in-
flantur, motus illorum impedian, ipsaq; difficilius recrementa deorsum
transmittant.*

Tertius, quo siccii alimenti superflua septi auxilio propellat.

*Quartus, quo uelut regem exactè circumtensum constringat omnia, ne uenti-
culus & partes uentriculo propinquæ promptè flatibus prehendantur.*

*Quintus, quo omnia quæ sunt sub septo, ab eo colligentur, & uelut pelle quadâ
unumquodq; priuationem teguntur.*

*Omentum Græcis ιππλασιον, antiquis rete appellatur, ex duabus tunicis, à peritonæo ortis, densis &
subtilibus matudib; sibi incumbentibus, multis præterea uenis & arterijs, pinguedine non pau-
ca contextum. Macropium, sacculum & peram repræsentat. Huius usus, ut uentrem eius fan-
do insidet, foveat, innatimq; calorem per inediā tueatur. Quibusdam non multo infra um-
bilicam confitit, quibusdam ad pubis ossa descendit. Vide in 2. fig. uentris Q. Q. Q. Q. & 3. fig.
a. a. b. b. c. e. & 4. fig. e. e f f g. g.*

*Mesenterium, media intestina complectitur: originat dicit ex peritonæo iuxta spinam: omnes ne-
nas ex icore in ipsum descendentes, una cum uiciniis arterijs & nervis, in orbem complectitur,
que nadmodū intestina: ad quæ illæ excurrent, ubi ceu radices in arboribus instrunt: & ac de-
inde in uicem coētantes, ad unum omnes principium perueniunt. Porro natura mesenterij ma-
chinata est, ne uasa, dum animal salit aut cadit, frangantur, rumpantur & afficiantur. Vide lib. 5.
in 10. fig. uentris K. & 11. fig. L. L. M. N. O. O. P. Q. R. S. T. V. X. Y. & 12. figura I.*

Ventriculi,
cuius tu-
nicæ due,
quarum

*Interna membranosa est, rectis fibris superne deorsum procurrentibus intertexta. Attrahit enim
uentriculas cibum & potum per stomachum, huiusmodi fibris ceu manibus eliciens. Vide in 13.
figura uentris. m.*

*Media, carnosa transuersis fibris, quibus propellat, quæ habent duæ intestinorum tunice: idq;
bona ratione. Siquidem intestina distributioni dicata sunt: uentriculus autem, stomachus & os
ne iniuria afficiantur, constructa sunt. Vide in 17. fig. uentris I.*

Externa, à peritonæo pronata. Vide in 17. fig. uentris K.

Intestinorum: sunt
membranæ due,
quarum

*Interna carnosior est, & uillis transuersis intertexta.
Vide in 9. fig. uentris h.
Media membranosa est, & uillis quoq; transver-
sis intertexta. Vide in 9. fig. uentris i.i.*

Externa, à mesenterij pronata membranis. Vide 9. fig. L. L.

*Facultas ipsorum expultrix
sit robustior.
Ipsa instrumenta ab iniurijs
omnibus sint tutiora.*

Lienū, membrana à peritonæo dicitur, quæ ex omni parte ipsum inuestit, & operit, ligamenti uiam præstat.

Renum. Vide in 22. fig. uentris o.o. p.p.

Vesica sunt due,
quarum

*Exterior à peritonæo oritur. Vide in 20. fig. uentris p. & 22. fig. r. & 23. fig. r. & 24. fig. T.
Interior, plus quam duplo crassior, ipsius uiscera propria est, cui omnis fibrarum species ine-
quarum uarietas efficit, & maximè obliquarum, ne continua intempestiuæ excretio fiat.
Vide in 23. fig. uentris r. & 26. fig. L.*

De Glandularum constructione, in genere.

V. Adenes, Latinis glan-

dulae, sunt omnium cor-
poris partium summè im-
becilles & fluxionib; im-
primis obnoxiae. Harum
differentia in

Genere:
sumun-
tur à

Qualita-
te. Quæ
dam e-
nim

*Mollier, rubicundior, & quercinæ glandi forma prorsus dissimilis est, qualis ea cen-
setur, quæ principio gracilium intestinorū non procul ab inferiori orificio uen-
triculi exponitur, &c.*

*Duror, glandi quercinæ forma simili, & peculiare nomen in quibusdam corporis
sedibus obtinet: cuius generis in cerebro est, & fortitan in mesenterio, & reli-
quo corpore pañim, &c.*

Vt. Quædam e-
nim conferunt ad

*Vesorum firmam distributionem.
Inumeclationum uasorum.
Superfluorum exrementorum collectionem.
Canitatum implitionem.
Lactu generationem, &c.*

Specie. Vide in sequentibus signum A.

4 4 A. Diff.

LIB. I. PARS I.

<p><i>Cerebro, est glandula una: cuius</i></p> <p><i>Meatibus ex cerebro ad palatum, glandula una existit: cuius.</i></p> <p><i>Capite: & uel in</i></p> <p><i>Faucibus: & sunt tres, quarum</i></p> <p><i>A Differētia glādularum in specie variae sunt. Quedā enim habentur in Thorace: atq; uel in Ventre, & uel in</i></p>	<p><i>Natura, pini nucem refert, substantia glandulosa, ad principium Fornicis neatus qui à medio ventriculo ad posteriorem, spiritum animalem transmittit, incumbit. Cracis dicitur Conarium. Vide lib. 7. in 7. fig. cerebri L. & in 8. fig. cerebri M. & 10. fig. D.</i></p> <p><i>Vsus. Vasorum firmamentum exhibit.</i></p> <p><i>Natura Infundibulo seu pelui, in quam cerebri pituita defluit, subdita est, quæ manifestam habet concavitatem, quam os quoddam colli aut spongiæ modo levum excipit. Vide lib. 7. in 16. fig. cerebri A. & 17. fig. E. A. & 18. fig. A.</i></p> <p><i>Vsus. Superflua ex ventriculis prioribus cerebri, nec non particulis superiæ entibus, per canales, à medio cerebri ventriculo ad palatum descendentes, recipit: hi. c per patrum excernuntur.</i></p> <p><i>Vna ad laryngis radicem asperæ arteriæ lateribus adnata, cæteris hunc orem procreantibus glandulis, crassior & spissior. Humore meatum imbut, non fluido quidem, sed uiscido & pingui: & ad uocem magnum usum præstat. Vide lib. 2. in 6. tab. musc. L.</i></p> <p><i>Secunda, elatiæ laryngi apponitur, utrinque in lateribus una reponitur, utcunque insignis, e glandi forma perquam simili. Substantia constat alijs glandibus simili, at impensius fungosæ est. Has Græci <i>ωραῖοι μητέραι</i> appellant, quod gargaronis latera respiciunt. Item <i>ωνάδες</i> vocant, hoc est tonsillas & amygdalas, quod amygdalis assimiles sint. Vius autem harum, ut saliuam procreant, ac asperam arteriam & stomachum quoq; cum tota oris amplitudine humectent. Vide lib. 2. in 6. tab. musc. F. & in 1. tab. musc. laryngis. M.</i></p> <p><i>Tertia, inguinum & axillarum glandibus responder: numerosa enim sub aurium radicibus, & uniuerso spatio inferiori maxilla conscripto continetur. Nullo peculiari nomine donata. Hæc caritatem omnes exactè implet, vasorum diuertibus uel distributionibus præficitur: partes sua humectandi uel imbut. Valgus his, quæ in porcis & cæteris quibusdam animalibus in delicijs habentur, uescitur. Vide in 1. tab. musculorum. A. & 2. tab. musc. H.</i></p> <p><i>Mamillæ</i></p> <p><i>Feminarum, & quidem uenerem</i></p> <p><i>Experi- rū: qua- rum</i></p>
	<p><i>Virorum, aridae sunt & per quam paucissimæ glandulæ. Vide in 25. fig. uentris. D.D.</i></p> <p><i>Nonnullum expertarum, & iuencularum, quibus iam mammillæ in molem attuluntur: glandulæ compactæ & duræ, nullo que lacteo humore oppletæ. Vide lib. 5. in 25. fig. uentris. D.D.</i></p>
	<p><i>Natura. Ad pupillæ centrum una magna; & mamillæ modo effigia- ta habetur glans, cui aliæ frequenter, sed paruæ, & amygdalæ, à cor- tice liberatis, similes in circuitu accumbunt, durior adipe, & uen- rum & fibrarum ex carne membrana in cutem pertinentium interuenit mortuò commissæ connatæq;. Ut cunque tamen mamillæ aliquando flaccide propendente, carne membrana à musculis nō abscedit, uerum glandulæ ille una cum adipe nō amplius constru- etæ, sed flaccida à carne membranæ laxantur. Mulieres enim la- etantes, & ultimis mensibus uterum gerentes, has uenas lacteo hu- more aut lacte oppletæ habent, & ipsæ etiam glandulae abundant, & ob id molliores, & fungosæ admodum, neque ita inuicem continuæ redduntur, & illum tonum non amplius feruantes, neq; amplius duriusculo illas sustinente adipe, sensim flaccescunt & propendent. Vide lib. 5. in 25. fig. uentris D.D.</i></p>
	<p><i>Vsus. Lactis generationi subseruiunt: vasorum portiones firmant ac roborant.</i></p>
	<p><i>Iugulo, sub pectoris esse Græcis <i>Σιμός</i>, Latinis glandium, molle ac rabiendum est, in elatißima thoracis fide extructum: ut ab omni noxa frequentissimas vasorum distributiones hic suspensas, immunes ser- uaret. Vide lib. 6. in 2. fig. thoracis. F.</i></p>
	<p><i>Stomachio sunt glandulae, quæ ei adnascentur, ut ipsius cauitas semper humecta ac uelut uncta es- set. Vide lib. 5. in 14. fig. uentris. F. F.</i></p> <p><i>Instincto ieiuno: glandula, ad sufficienda uasa ei intestino propria, ac quarundam corporis glandu- larum modo amplitudinem eius lento humore irrigandam. Vide lib. 5. in 12. fig. uentris. i.i.</i></p> <p><i>Mesenterio: corpus glandulosum, quod <i>μεσογλα</i> appellatur. Quum autem uena arteria, nerus inibi in ramos diuarietur, merito scissuras earum, ob quas faciliter afficiuntur, glanduloso corpore repleuit. Huic molli ac mediocriter cedenti materia, uasa hæc omnia implicuit, ne duro statim corpori incident. Vide lib. 5. in 12. fig. uentris. I. & 11. fig. L. L. & 10. fig. uentris. L. L.</i></p> <p><i>Vesica colli: glandulosa corpora, quæ <i>εὐλυτικά τε περιστήρας</i> nominant, ad humiliam vesicæ partem reponuntur, medium quodammodo inter vesicæ corpus & illius cervicem. In his sperma conti- netur, quod in coitu repente elabitur. Vses huius sunt, tum quod ad uenereum coitum excitat, tum quod in coitu delectet, denique quod crassus is ac uiscosus instar olei, meatum urinarium hume- cit, & inungat aduersus urinæ rosinem, & ne exiccatus confideat, prohibeatq; quo minus pec- solium ac semen facile ferantur. Vide lib. 5. in 22. & 23. fig. uentris. E.</i></p> <p><i>Pene: glans carnosa, in extrema penis regione obnascitur, quæ meatum urinæ seminiq; communem non substratum duntaxat ut corpora illa exigit, uerum eum in se complectitur, meatumq; am- bit, qui hic reliquo ipsius ductu amplior efficitur, & rursus suo fine arctatur. Vide 20. fig. x.</i></p>

SUNT & aliarum quarundam corporis partium glandulae: uidelicet axillarum, & ingui- num, &c. que ad cauitates potissimum & sinus replendos accommodantur.

De Adipe.

De Adipe.

VI. Adeps οὐτεὶς Græcis appellatur, qui nisi extremè homo emaciatur, undiq; propemodum, inter cutem, & membranam carnosam copiofissimè continetur. Ex uenis enim compluribus & arterijs, membranam perreptantibus, atq; inter illam cutemq; propagatis, plurimus sanguis resudat, membranę frigiditate, calorisq; inopia, in adipem seu pinguedinem degenerans. Cæterum uti obesorum uentriculi adipem aliquando satis etiam copiosum intus adnatum exigant, quemadmodum & exteriori superficie coli intestini, quā id recto proximum est, & ipsi quoq; recto, pingues quidam appendices adnascentur: continet Mesenterium, & maximè eius membranę, præter uasa & nervos, multum adipem in sui medio: sic quoq; omenti adeps, quo abundant, in obesis hominibus plurimus est, in macilientis modius, in extremè siccatis, & maralino mortuis, etiam aliquis reperiatur: isq; perpetuū uenis & arterijs omenti attensius, ad uasorum quidem latera duntaxat mediocris est, sapientius uero ac inferius quoque, quibus multus accedit: adeò ut illis etiam uasa alioquin gracilia pinguedine prorius occultentur. Natura præterea clunibus copiofissimum adipis obdixit, ut illi adipi puluinalis uice uerentur. Generatur adeps (ut antea dictum) ex sanguinis parte pinguiore, per tenues uenas effusa, frigoris ui congelata: affusa autem siccis corporibus ac tenuibus, ut ipsa perpetuo pinguedine nativa humectet, que celeriter in diuturnis medijs, ac uchemētibus exercitatiōnibus, & caloribus immodicis exiccatur, atq; indurētur. Adipis autem carnosę membranę usus est, ut corpus uestis modo calefaciat frigoris tempore, & si Soli homo exponatur, uestis quoq; modo refrigeret, calorem, quo minus penetreret, inhibens. Porro est adeps colore albus, quod membranę, cutisq; & alia, quibus adhæret, corpora alba, neq; catnis modo rubra sint.

De Venarum constructione, in genere.

Genere sumuntur à

Substantia Venae unica peculiari propriece constant tunica, quę colore, crassitie, & forma membranis responderet, sed artis ab illarum natura plurimiū discrepat. Membrana namq; simplex ac similiare corpus censetur. Venarum autem tunica, corpus est instrumentarium, ex similaribus partibus fibris scilicet cōformatum, quę substantia quidem, forma & colorem muscularum fibris respondent, actio ne autem plurimum ab illis uariant. Haec enim carnea muscularum substantia obſit, arbitrio: illæ uero nulla carne implicata, naturali motui præficiuntur. Cæterum triplex fibrarum genus à natura constructum est, rectum uidelicet, obliquum, & transuersum. Ac recta quidem fibræ sunt, quę secundum organi longitudinem expanduntur, & attractioni conducent. Obliquæ, quę secundum obliquum organo obducuntur: & retentio ni conducent. Transuersæ, secundum corporis latitudinem exacte transuersim locantur, corpusq; orbiculatum ambient, & expulsiōni conducent, &c.

Vñ. Rerum sumous Opifex omnes uenas primaria ratione creauit, ut sanguinem singulis corporis partibus deferant, &c.

Capitis. Vide in sequentibus signum A.

VII. Vena est pars instrumentaria, res, fistulis in star cauata, & uniuerso corpori sanguinem partes enutritu rū, unā cum naturali spiritu insigniter caliginofo deferens. Harum differentiae in

Maiore. A septo namq; transuerso ramus insignis, ad dextrum cordis sinum, ceu ex latere iphius, insinuator, qui tunicam arteriæ similem in corde nactus (unde arteriosa uena dicitur) inde in pulmonem dispergitur, sanguinem elaboratum conserens. Deinde tanquam ab initio, quadanterus à dextro sinu deductus, deinceps autem Thymo inuestus, recta sursum ad iugulum fertur, atq; in duos ramos insignes dividitur, quę uenæ iugulares exteme se a superficiarū, nonnullis apoplecticas uocantur, utrinq; singulæ: à quibus, ut antea dictum, omnes ferè partes superficiarū tum collis, tum capitis nutritur. Vide lib. 3. signum T.

Prima ex ipso statim ramo insigni utrinq; per uniuersum septi transuersum corpus mittitur. C.

Secunda, contigujj expers, à 270 dicitur. Hæc quintam spinæ vertebram ascendens, deorsum cōtorquetur, quibusdam paulo supra cordis autem ad dextrum: in nonnullis, sicut & hominibus, quā iam auriculante attingit uena caua: quamquam etiam hodie in hominibus & canibus paulo supra aurem inuenierimus. Cæterum per spinam delata, octo costis inferioribus, nonnullam nouem & decem ramulos mittit, singulis utrinq; unum distribuens. F.

Tertia, ex ramo ilio insigni in cor, priusquam omnino sinum ingreditur, procedit, quę basim cordis corone modo, unde et phrenia dicitur, cingens, in totam substantiam eius tandem perreptat: ac nonnullas geminas, ut duas coronales arterias, uisitatur. E.

Quarta, priusquam uena caua thoracem excedit, prodit, quatuor, nonnullas tre, nonnullas duas superiores thoracis costas alens: tū quę circa scapulas sunt loca, & nonnullos etiā ex interioribus collis musculis exiles uenulas ad sextā vertebrā in ipsa foramina insinuans. K.

Quinta, proximam huic quæ sublimes thoracis partes alit, radicem habens ad manus utrinq; per axillam porrigitur, in cubito interior aparent, de qua inferius dicitur. I.

Sexta, ab ipsa caua, postquam in iugulares divisa est, utrinq; extra thoracem ascendiit, per humerum & brachium excursens, unde humera dicitur, de qua deinceps dicitur. a.

Septima, ab his iugularibus externis, parte interna emergit, duas iugulares internas seu profundas faciens, quę etiam apoplecticas appellantur, à quib; profundè omnes tum collis, tum capitis partes nutritur. S.

Orpatoris, seu sub pectoris esse sunt uenæ duæ, non statim à uena caua, aut cordis arteria enatae, uerū comi iam prope iugulum faciunt, inde duos ramos insignes emitentes deorsum per totum pectoris, reuocatos, utriq; mammae inferunt: in quo errabundo ductu sanguis continuo thoracis motu concutitur, ac incalescit, tandem ex uasis, à mammillis receptus, in lac convertitur. L.

Ventrī. Vide in sequentibus signum B.

Cervicis. Vide in sequentibus signum C.

A. Capiti

A.

Capitis uena: originem trahunt à uena caua in jugulo, ubi post quam pectoris ossis summum transcendet, in duos trunci dividitur, ac statim à divisione uena, que axillam petit, principiū obtinet: quod autem alterius diuisiōis illius truncū adhuc superest, à media primae thoracis vertebræ corporis se de sursum extra thoracem protrahit, & cum claviculam pectorisque ossis summum superauit, in duas impares uenas (quæ iugulares appellantur) dividitur: quarum

Exterior, (T) sub cute ac lato buccas mouetē musculo, secundum collī latū ad fauces porrigitur, exteriorē effor- mans iugularē, quæ nō pari semper modo (ut in uociferantibus, aut ui- spiritum retinētibus, & uetus obseruamus) per collī cu- tem fertur, sed ferè quadriplicem dispositiōis speciem proponit, quarū

Interior, (lib. 3 S.) quæ exteriori magis quam pleriq. arbitrantur gracilio ē est, secundum asperē arteriæ latus ascendens, nonnullas capillorum modò pratenus uenulas asperæ arteria conterminisq. membranis comunicat. Hæc enim cùm sui lateri soporali arteria uerius cerebrum fertur, ac in ascensu gracieles ramulos membranulis sexti neruorū cerebri paris neruos colligantib. digerit, uniuerso ductu soporaria arteria ad caluariam usq; basim commissus, quod cum peruenit, in duos æquales scinditur ramos, quorum

Amplior, in duos dividitur ramos: quorū

Atsior obliquè retrosum, secundum caluariæ basim ductus, caluariam simul, cum quo dama arteria so- poralis ramo ingreditur, foramine utrū, sexti neruorū cerebri paris gratia excupto. Qui cum per foramen caluariam ingressus fuerit, in duræ cerebri membranæ sinum subintrat, qui ad latus habetur maximi in occipitis offe foraminis, quo dorsali medullæ via preberet, ac inde secundum, tertium & quartum duræ cerebri membranæ si- num cum arteria. Cæterū ab his sinibus numerolæ exoriuntur propagines, quarum aliae ad cerebri membranam duram, aliae ad tenuem, aliae ad plexum efformandum tendunt.

Minor, in elatiorem musculorum sedem pertinet, qui anteriorem ceruicis uertebrarum regionem occupant, stomachoq; subiacent.

Gracilior, in duas parti- tur propagines, quarum

Maior, soporali arteria penitus relicta, priuato foramine caluariam subit, in duram cerebri membranam digeritur.

Minor, priusquam maior in durā cerebri mem- branam digeratur, ad auditus organū per- meat, foramineq; utitur sibi & neruulo cui- dam quinti paris neruorū cerebri comuni.

Prima, (quam frequentius est cernere) ea est, quæ unius tantum rami sub cute ad fauces usq; pro- cedit, in ipso progressu nullibi insigniter discissus, sed duntaxat gracieles ramulos in muculos cutemq; inferens. Vide lib. 3. x.

Secunda, (V) ea est, quæ in medio ductu iuxta colli longitudinis medium iugularis in duas insignes dividitur uenas, quarum

Vna in priora tendit.

Altera in posteriora properat.

Tertia, quæ rarius accidit, nimirum quæ propter claviculam adhuc, ubi humeraria originem ducit, in duas diffundit propagines, quæ sursum sub cute inuicem distantes feruntur. Accidit tamen aliquando, quod altera neq; illa sanè minor propago, musculo recondit, qui à pectoris ossis summo & clavicula pronatus, mamillari temporis ossis processu inseritur: atq; in eum modum submersa, frequenter adeò insignis occurrit, ut etiam nonnulli dissectionum professores, inter- nam iugularem hanc appellasse uideantur.

Laryngem. X.

Glandulas laryngi adnatas. X.

Musculos { *Hyoidi ossis. X.*
Lingue. X.

Omnis fauciū sedes. X.

Linguam secundum ipsius longitudinem. X.

Palatiū

Ab his non ne- gligendobō

Tunicā nariū ampli- tudi- ni ob- ductā

Vna, per foramen, quod secundo cerebri neruorū pa- ri, excupitur, in- gressa in durā ex- currat membrana- nam.

Alterā, per gran- dius foramē, illo- rum quæ in oœa- tuo capitis offe o- dorum gratia sa- eti sunt, preptans, in duram pariter membranā dispen- satur.

Vnus, uariè permeat in { *Buccas.*
Narium alas.
Frontem. 9.

Exterior, per capitis exteriora pas- sim repetens, perinde atque in- terior, ubi inferior maxilla supe- riori coarticulatur, in duos parti- tur ramos, quorum

Alter ua- dit in { *Tempora. 4.*
Aurium sedem. V.
*Occipitis cutem. **
B. Ventre.

Prin: ipsum seu iecoris cauum: sunt rami duo exigui, ex superiori seu anteriori sui corporis parte bilis uesiculae cervicem distributi, qui rami cervicem amplexantes, ac in surculos capillarū modo prætenues diducti, in uniuersum uesiculae corpus excutunt. C. C.

*Vna, uena
Porta dicitur,
ex caua
seu sima par
te originem
ducens, om
nes mesenteri
uenas exci
piens. Hæc ex
uentriculo &
intestinis
chylum su
mir, ac in lis
nem melan
cholicum suc
cum expurgat.
Deorsum
fertur, & in
plures diui
ditur ramos,
quorum alij
iuxta*

*Medium: unus insignior, inferius ab elationi quaque & anteriori uenæ corporis sede, uersus de
xtrum latet, qui humilis uentriculi orificium, & uentricali portionem huic iuxta dorsum
proximam aliquot ramulis adit. D.*

<i>Ventricu lum: & quidē cius</i>	<i>Dextram fundi sedem. H. Elatus orificium. N. Partem qua dorso incumbit. O.O. Dextri orificij latus in anteriores sedem. P. Orificium, quæ instar coronæ id amplexatur. Q. Superius orificium. R. Sinistram fundi sedem. Z.</i>	
<i>Finis (E) seu infe riorem sedem, qua in duos maxi mos di uiditur truncos, quorū</i>	<i>Sinister seu elatiō (F) cuius rami aliqui spar gentur in Omentum, & quidē eius</i>	<i>Superius membranæ dextræ parti. H. Dextram sedem inferioris membranæ. L. Glandōrum corpus, inferiori membranæ innatum. M. Inferiore membranam. S. Sinistram inferioris membranæ sedem. V.</i>
<i>Dexter seu hu milio, cuius rami spargun tur aliqui in Intesti num</i>	<i>Quan:lam coli intestini regionem. L. S.</i>	
<i>Deorsum: & hec descen dens appel latur, cui tres sunt ra mi, quorū</i>	<i>Lienem (T. T.) & uel eius</i>	<i>Elatiō. X. Y. Substantiam uniuersam. a, a, a.</i>
<i>Genera tionis</i>	<i>Mesenterium. b, b, b.</i>	<i>Duodenum. L. Ileum. I. Celum, qua recto continuatur. c.</i>
<i>Minus princi pam: nempe</i>	<i>Rectum: & uel eius</i>	<i>Initium, an:ā cum ramulis in uene pro gressu digestis. d, d. Finem. e, e.</i>

ANNOTATIO EX VESALIO, LIB. III.

A. A. A. A. IN iecoris substantia, ab omnibus demissioribus, & que orbiculatim consi
stunt extremis ipsius partibus exigue admodum numerosaq; uenarum propagines
incipiunt, quæ uersus iecoris medium porrectæ, sensim in maiores soboles, & inde in
grandiores adhuc tantisper coeunt, donec omnes in quinq; interdum etiam in pau
ciores ramos colligantur. 1.2.3.4.5.

Seruum: atq; hæc ascendens dicitur, de qua suprà in thoracis uenis dictu.

*Altera, Cava uena dicitur,
omnium maxima, ex gibba
hepatis parte oriens, & per
totam animalis longitudinem
excurrens: qua sanguis
per omnium partium nu
trimentum per uniuersum
corpus diffunditur. & hæc
bifariam procedit*

*Vna ad renes peruenit. Vena namq; cava, priusquam in lumbos de
scendat, præter eas soboles, quæ in renum membranā spargit, ui
cinis partibus exiles imparit surculos. Deinde maximas omniū
ipsius propaginū singulas in singulos renes subiectos mittit, quæ
emulgentes appellantur, &c. & in 20. fig. uenbris a, b, & 22. fig. m, n.*

*Deorsum: &
hec descen
dens appel
latur, cui
tres sunt ra
mi, quorū*

*Alior ad testiculos, san
guinem & spiritū ipsius
deferens, semenq; pra
parans: & sunt duæ ue
niæ, utrinq; una, quarum*

*Dextra ab ipsi cava, non latere, sed me
dio ferè sub ea, quæ hac parte in renes
tendit, oritur. μ, μ, & 20. fig. uenbris
& 22. fig. t. & 23. fig. t.
Sinistra, ex ea, quæ ad renes fertur, procedit,
cui nonnunquā ramulus à cava acce
dit, & cum hoc unā pergit. λ, λ. & 20.
fig. uenbris. e, & 22. fig. x, & 23. fig. x.*

Tertius ad crura, de quo in sequentibus.

*Genera
tionis*

*Uteri: & sunt
uenæ qua
tuor, quorū*

*Due imis partibus uteri paulò supra primum cervicis exortū inseruntur, unde virgines puel
lae meniteuis potissimum purgantur: nec non in uterum, quæ inibi orishiantes, acetabula
nuncupantur, iphusq; cervicem disperguntur. X. **

*Due circa eundem ortu locum, sursum ad rectos musculos tendunt: deinde in idem coeunt
cum extremis uenarum, quæ per thoracem ad præcordia deferuntur: per quas potissimum
mamillis cum utero est communio. F.M.*

B.
Ventrī:
& qui
dē pat
rium

*Ventricū uenæ paucae ad inferiora uentris, pauciores ad eius orificium, paucissimæ ex quo obstru: ad stomachum
perueniunt, ex iecoris portis profectæ.*

Intestinorum

Omenti

Lienis

*Renu:**

De his uenis uide suprà in uena porta, & cava.

*Vesice. Hæc uenæ à propinquis ipsi uasis, qua scilicet primum uenæ à cava, quæ spinæ incumbit, crura subeunt. Hæc
in ipso statim primo ingressu ad collum uesicæ, bifariam divisa, parte altera in totam uesicam ad fundum usque
distribuitur: pars uero australis fertur deorsum secundum ipsum collum. X. **

C. Venarum

LIB. I. PARS I.

<i>Vna minor,</i> (a) quæ Humeraria extera, & Cephalica seu uena capitatis vocatur, ex iugulari b ^o externis originē dicit: & in plures diuariatur uenas, quarū aliae habentur iuxta	<i>Articulum cubiti, iuxta exteriū humeri tuberculū, in tres dividitur uenas, quarū</i>	<i>Prīus quā brachiū subeūt: atq; sunt rami duo, quorū</i>	<i>Minor numeroſa uenularū ſerie diſfundit in</i>	<i>Muſculos posteriores, ceru- cem occupantes. b.</i>
				<i>Cutem illius regionis. b.</i>
<i>Manū totius: & ſunt uenae duæ, quarum</i>	<i>Sexta principium, quum primū axilam ſuperat, brachium q; ſubingredi- tur, in tres propagines diuariatur, quarū</i>	<i>Cum brachiū iam attingit: & uel</i>	<i>In ſummo tantū humero, ubi ramī aliqui ex- oriuntur, quorum præcipui digeruntur in</i>	<i>Cutem muſculum contegentē qui brachiū attollit. d.</i>
				<i>Mamillarū interdū usq; cutē, in mulieribus tantū. d.</i>
<i>C.</i> <i>Venarum differen- tiae in ar- tubus, ſunt uel</i>	<i>Altera māior (m) quæ axillaris, et interna cubiti uena, & basilica, & iecora- ria dicitur: à uena ca- ua antequā in iugula- res ſcindit, prodiit, per axillam excurrit, in cubitoque interior ap- paret. & hæc uel</i>	<i>Articulum cubiti, iuxta exteriū humeri tuberculū, in tres dividitur uenas, quarū</i>	<i>A' ſummo humero usq; ad cubiti articulum, ubi grāciles aliqui ſeriatim utrinq; emerunt rami, qui in cutem ſibi proximam, anteriorem, musculi cubiti fle- ſtentium prioris ſedem diſpēſantur, ac partim recta, partim obliqua, & trans- uerſum in cutem ita prorepit, ut interdū uerſus internā brachij ſedem ad axil- laris uenę ſoboleſ in cutē digeſtas pertinere, cū illisq; coire uideantur. e, e, e.</i>	
<i>Nos p- cul ab ipſius ē thora- cis cau- tate in axillam egressu, in duos quodā- modo pares di ſcindi- tur trū- cos, quorū</i>	<i>Vnus (q) interiōris in p- fundo toto ductu ſubmergitur, ac arterie in manu expo- recte attenſus, ſimul cū ea diſtribuitur muſculis cubiti fleſtentibus, & mēbra- ni neroſos cōtegētibus propagines offe- rés. Deinde cubiti articulū ſuperat: in duos diuidit ramos modicē ab inui- cem recedētes, ac muſculis, quos pro- reptant ſurculos implicates, inde una cum tendinib⁹ internam ſumma manū ſedem petunt, quorum</i>	<i>Prīma, quæ frequētissimè in hominib⁹ deficit, penitus obliqua deorsum ad mediū flexus cubiti articuli defertur, atq; ſub muſculorū ſecundos tertiosq; digitorū articulos fle- ſtentib⁹, hincq; ab humero & ulna originē ſumentū capitibus in aliquot ramos di- gita, ceſſat, neq; (ut Galenus ſcribit) alicui axillaris uenae ramo commiſſetur. g.</i>		
<i>Cruris. Vide in ſequentiibus ſignum E.</i>	<i>Alter (r) ſenſum ex alto ad internā brachij ſedis cutē emerget, uerſus humeri interius tuberculum prope- rans. Vbi autem anteriori tuberculo humeri incum- bit, ad elatiorem eius tu- berculi ſedē paulò elatiuſ, quam cubiti cum humero articulus conſiſtit, in duas magnitudine p- pmodum aquales partitū uenas, quarū</i>	<i>Secunda, paulo ſupra cubiti articulū deriuans, ceteris plerūq; crassior habet, & obli- qua ſub cutē ad cubiti cum humero articuli flexus mediū deſcēdit, ac cū axillaris uenę ſamo coit. Quo fit ut ex utriſq; uena illa exoriatur, q; paſsim cōis appellari folet. h.</i>		
<i>Posterior. Vide ſignum D.</i>	<i>Posterior (u) iuxta interiōris humeri tuberculu, in tres diuidit ra- mos, quo- rum</i>	<i>Tertia (i l) paulatim in exteriorē cubiti regionē declinat, quā ubi attigit, ſurculos quodā in proximā ſibi cutē depromit, ac inde uerſus brachialis radicem obliqua proreptit, alteri inibi cōmiſſetur uenę, ab axillari deriuanti, à qua non parum adaucta, externam brachialis ſedem conſendit, ibique in ali- quos diuicta ſurculos errabundo ducit ſparſos, currit in</i>	<i>Regionem, quæ ante par- uum digitū & an- quarem habetur. l.</i>	
				<i>Externam minimi & an- nularis digiti regio- nem.</i>
<i>Digitorū ūlga- ſedem occu- pantes. q.</i>	<i>Vnus qui ſecundū radiū per cubiti porrigit, ſoboles ſpargit in</i>	<i>Vna, illis uenulis è regione educta, quæ ab axillari in glandulas hic reponitas diſeruntur, capitibus muſculorum, quorum ope cubitus extendit, inſeritūt. n.</i>	<i>Eoſde muſculos. e.</i>	
				<i>Externe brachij ūlga- diſ cutem. o.</i>
<i>Pollicē. q.</i>	<i>Alter, qui ulnā expo- rigit, ſoboles ali- quas dimittit in</i>	<i>Vna, capitibus muſculorum ab exter- no humeri tubere pronatentibus, ſurculos quodā exhibet. p.</i>		
				<i>Altera, aliquo uſque in externam cu- biti ſedem proreptens, ſimul cum uer- nuo brachium petentium qua- to inferioris, permeat. p.</i>
<i>Digitorū ūlga- ſedem occu- pantes. q.</i>	<i>Digitorū ūlga- ſedem occu- pantes. q.</i>	<i>Vnus qui ſecundū radiū per cubiti porrigit, ſoboles ſpargit in</i>	<i>Muſculos extēnam uol- ſedem occu- pantes. q.</i>	
				<i>Pollicē. q.</i>
<i>Indicē. q.</i>	<i>Digitorū ūlga- ſedem occu- pantes. q.</i>			
				<i>Digitorū ūlga- ſedem occu- pantes. q.</i>
<i>Medium. q.</i>	<i>Medium. q.</i>	<i>Vnus qui ſecundū radiū per cubiti porrigit, ſoboles ſpargit in</i>	<i>Muſculos, qui primo pol- licis oſi cōnacuntur. q.</i>	
				<i>Medium. q.</i>
<i>Annularē. q.</i>	<i>Annularē. q.</i>			
<i>Minimū. q.</i>	<i>Minimū. q.</i>			
<i>Anterior, pluribus conſtant ſurculis, in internā cubiti ſedis cutem diſerit. z.</i>	<i>Anterior, cutem adit, qua posterior cubiti articuli ſedes induit, atq; in externam cubiti ſedē non admodum proreptat. y.</i>			
<i>Medius, inter posteriorem & anteriorem ſecundū ulna inferiorem ſedem, ad extēn- ſis declinās, uerſus brachiale porrigit. Hu- ius rami ſoboles cum humerarię ramo huc cō- tendenti coiſens ſimul cum illo, diſerit. Interdū autem illo humerarię ramo defi- ciente, ea axillaris uenę propago abundē eius ra- mi uices in extēna manu gerit. x.</i>	<i>D, Vena an-</i>			

Vna, quæ interdum recta ad brachiale contendit, interdum errabundō ductu perfertur, alijsq; huius sedis pro paginibus commiscetur. *Z.*

Vena anterior cuti substrata, obliquè dorsi ad cubiti articuli flexū repit, & in duas diuiditur propagines, quarū

Altera (*t*) cum secundo humerariae ramo coit, unaq; inibi ex ambabus consurgit uena, quam communem meritò appellamus. Hæc enim obliquè de orsum dicitur ad elatiorem cubiti sedem contendens, quoq; radium paulò ultra ipsius longitudinis medium hinc inde transcendat, tandem in externam cubiti sedem porreptans, in duos diuiditur ramos, quorum

Vna, qui elatior est, postquam in duas diuiditur portions

Vnam, in internam brachialis sedem, uersus pollicis radicem dispiciat. *B.*

Alteram regioni, quæ inter pollicē & indicē habetur, contribuit. *Y. d.*

Alia, qui inferior est, indicis, medij, & aliquousq; annularis sedem petens, in uarias exhaustur soboles. Quippe hæc uenarum in summa manus cutē series ad eam uaria est, ut ipsam explicare prorsus arduū sit, præfertim cum inter quā plurimos homines uix duos aequali correspondentiū uenarum in ramos propagine inuenias, ac etiam raro eueniare conspicias, dextram manum cum sinistra congruere. *e.*

Exterior, tota quodam modo intersacrum & coxendicis os, quæ maximus neruorum crus petentium dicitur, in exteriora transuersum fertur, & in plures diuariatur propagines, quarum uadunt aliqua in

Musculos omnes ab ilium ossis externa sede pronatos, femorisque famulantes. *T.*

Musculos, ab inferiori coxendicis ossis sede principium ducentes. *T.*

Cloenum cutem. *T.*

Due primæ, uariè quidem digeruntur. *Nā*

Interior, qui gracilior est, inferius ad femur perrepit, plurimas in progressu propagines promitt, quarū

Aliqua dispensantur, in

Saci ossis foramina. *X. & Y.*
Recli intestini musculos. *X. Y.*
Cutem orbiculari sedis musculo adnatam. *X. Y.*

Interior, in plures scinditur p. pagines, quarū

In uitris permeant in

Dextrum uescicæ latus. *X. & Y.*

Cervicem. *X. & Y.*
Fundum, *X. & Y.*

Penem. *X. & Y.*

Vna, notau digna, quæ in plurimas diuiditur uenulas, quarū aliqua

In mulierib. excurrunt in

Vejicam. *X. Y.*
Inferiorum fundi uteri sedē. *X. Y.*

Vteri cervicem, per quas virginitas, & nonnullis mulieribus, quæ primis mensib. utero gerunt, meastruæ purgationes colari dilectionum professoibus uisum est. *X. Y.*

Initium, seu supra ossis sacri principium: & sunt due, utriq; uidelicet una apud sacri ossis summum, totum caue trunco aequalem in se continentis, originem dueunt, ut unaqueq; uersus sui lateris femur perrepet, notā hanc limantes, & aliquot surculos superioribus sacri ossis foraminibus offerentes. Deinde uero in progressu utraque in duos impares finitum ramos, quorum

Quod reliquum est, ad pubis os contendens, ab uno externo ramo trunci uenæ sobolem absunt, quæ cum eo interioris ramo reliquo cōgressa, unam cū ipso uenam efformat, quæ primum peritonēum, ac deinde decimum femur mouentium perforat musculum, & ossis pubis foramen permeans in crus emergitur, illis quos perrepet musculis propagines offerens. Præterea in crus protensa, plures à se educti propagines, quarum aliqua uadunt in *w.* *a.*

Musculos à pubis ossie principium ducentes. *e.*

Partem quinti femur mouentis musculi, à pubis ossipronata.

Octauum femur mouente musculum.

Penis musculos.

Cutem internæ femoris sedis. *s.*

Coxendicis articulum. *ee.*

Exterior, cum obliquè crus accedit, tres à se dimittit ueñas, quarū

Vna mediocri magnitudine, priusquam eius peritonæum perforat, ab elatio ri ipsius sede exoritur, deinde sursum ad abdōminis anterioria per peritonæum ducta in plures diuariatur propagines, quarum permeant aliqua in

Altera, quasi in ortu coniugem fortitur, ad pudendum excurrit. *Δ.*

Inguina. Vide in seq. fig. *F.*

Genua. Vide in seq. fig. *G.*

Tertia, ubi eius trucus in femur peccidens, peritonæum transit, ab interiori ipsius regione alias promitt uenam, quæ ad pubis ossium medium accedens in, *Δ.*

Vni, uadit in *Penis* inuolucrum.

Scrotum. *Δ.*

Pudendi colliculos. *Y.*

Coreaceæ carunculas

(quas Græci *μηρούς* uocant.) *Y.*

Sede ibi proximas. *Y.*

d

F. Ingu-

F.
Inguina: ubi uena illa maior habetur, que similitateq; è peritonæo elabitur, elatiore coxendicis ossis sedē ad internū latus sedis, qua sextus & septimus femur mouentium musculi descendunt, in inguina labitur, ac anteriorem (uerius interiora tamen magis) femoris regionem subit, & nullo occultata musculo finui insidet, qui in inguine efficitur, à longo gracilioq; musculo tibiam mouētum primo, unā tam octauo femoris motuum autore: & diuariet in propagines, Θ,

G.
Gens, sunt duæ, quæ inter duo humiliora femoris capita impares emer- gunt, quarum

Interior (10) ad suræ musculos, & præcipue à pedem mouentium primum & secundum deortum prorept, & in plures scinditur propagines, quarum

Exterior (13) statim ab exortu in binas rur- fus diducitur propagines, quarum

Vna, ab anteriori uenæ latere principium ducens, ad interiorem femoris cutem properat, atq; in internam femoris sedē deortum per genu quoq; interiora, & hinc rursum per internā tibie regionem uerius malleolum in teriore sub cute exporrigitur, ac deinde in pedis superiori descendens, uariè inibi digeritur. Verū à suo origine usq; ad finem, in plures diuaticatur ramos, quorum

Duo, ubi truncus inter muscu- los, os ipsum femoris ample- xantes immegritur, oriuntur, quarum

Vna, è regione supradictæ maiori propaginis exoritur, qua extorsum ducta, in anteriorem articuli coxendicis cutem, & cius sedis musculos, distribuitur Ω.
Duo, post illas (ubi truncus inter musculos, os ipsum femoris amplexantes immegritur) una humilior altera, enascuntur, quæ in progressu inuicem unita, eam constituant uenam, quæ hic in cutem promittit, ac ubi ramulos sursum in posteriore femoris cutem germinavit, recto tramite, deortum medium genu flexus sedem ad suræ cutem, numerosa ramulorum serie descendit, quorum alii recti, alii obliqui, alii transuersum in cutem excurrunt, & cū uenæ ramulis coeunt, quæ per cruris interiora declivis fertur. Ideoq; non mirum esse debet, si ciuismo de partes crebrius uario affectu laborent. Præterea sciendum est, uenam hanc non semper eodem ordine ad inferiora descendere, neq; in sui orta, in isto sicut in illo ho- mine inueniri. 3.4.5.6.7.

Alique in progressu uadunt in { Prædictos musculos. ii.
Internam tibie sedis cutem. ii.

Quod reliquum est, ad tibie humiliorem usq; appendicem prorept, & sub in- teriori malleolo reflexus, internum pedis latus ad pollicem usq; accedit, ibiq; in cutem ut plurimum dispergitur. Rarius enim inter calcem & tibias os unā cum tendinibus hac pedis inferiora subeuntibus, ad pedis digitos proficitur. 12.

Vnus, tali cum tibie articulo offertur. 13.

Interior (17) plures ex fe- promit, quo rum { Duo pollici
Duo indici } Inferuntur. 19.
Vnus medio exporrigitur. 19.

Exterior (17) fibulae exporrigitur: & cum ad eius ini- miam sedem per- tingit, in duas di- uariacatur propa- gines, quarum

Vna ligamentum perforans, unā cum tendinibus per tibie anteriora pedis superiore adeuntibus in pedem fer- tur, digeritur q; in Pedis muscu- los digitos exterius du- centes. 18.
Cutem ibi pro- ximam. 18.
Quod reliquum est cum septimi & octauo pedem mouen- tiū musculorū tendinibus in pedis humiliora pro- ficitur, & in minimos dispeniatur: nisi fortè inte-rior ramus omnibus digitis surculos exhibeat. 19.

Exterior ad superiorē fibulae appendicem fertur, & cum à propagine, quæ tibie posteriorē sedem oc- cupat, in anteriores tibie musculos nulla soboles per membraneum ligamentum ducitur, ab hac ra- mus inter septimum & sextum pedem mouentium musculos prorept, frequenti sobole digestus, in musculos anteriores tibie ossis sedem occupantes. Aliquando uero propago hac, in exterioris tibie sedis cutem frequentibus surculis dispergitur, & præcipuo ipsius surculo nunc antrosum, nunc re- trorsum ad anteriores malleolum reflexo, pedis superiore accedit, & potissimum extermum pedis la- tus perrept, alijsque kuc pertinentibus uenis commiscetur, nusquam in alium emergens. 14.15.

Vide apud Vesalium figuræ duas uenarum, lib. 3. quarum altera fol. 362.
altera 368. apparet, in prima editione.

De As-

Inter- or ua dit in { Femoris interiora & in- guina. A.
Ipsum quasi peritonæi sue interceminū.

Exterior, qui & crassior est, femoris anteriora & exteriora sub- cute perrepans, similiter ac interior in surculos diger- tur. Z.

Duo, ad genu arti- culum ducentur, quorum { Vnas, in anterioris genu sedis cutem secundū patellam dispergitur. Z.
Alter, interioris genu sedis cutem accedit, eti aliquando penitus de- esse reperiatur. Z.

Aliqui secundum tibiae longitudinem exorti, ad interio- ris sedis tibiae cutem antrosum & retrorsum diffun- duntur, qui impari numero sparsi, rursum cum proximi- mis uenis uarie coeunt, inuicemque rursum dirimua- tur. Φ.

Aliqui super elatiorem pedis regionem, diuersimode sparguntur. Ζ.

Exterior, septimo & nono tibiam mouentibus musculis inseri- tur, tenuibus surculis in cutem porrectis. i.
Interior, quæ amplior & profundior est, in quintum femur mouentem musculum digerit, ramulos nonnullos in ota- uia tibiae musculum dispensans, ac etiam in processu plu- res uenarum soboles in uniuersos, femoris os ambientes, musculos mittit. 2.

Vna, è regione supradictæ maiori propaginis exoritur, qua extorsum ducta, in anteriorem articuli coxendicis cutem, & cius sedis musculos, distribuitur Ω.
Duo, post illas (ubi truncus inter musculos, os ipsum femoris amplexantes immegritur) una humilior altera, enascuntur, quæ in progressu inuicem unita, eam constituant uenam, quæ hic in cutem promittit, ac ubi ramulos sursum in posteriore femoris cutem germinavit, recto tramite, deortum medium genu flexus sedem ad suræ cutem, numerosa ramulorum serie descendit, quorum alii recti, alii obliqui, alii transuersum in cutem excurrunt, & cū uenæ ramulis coeunt, quæ per cruris interiora declivis fertur. Ideoq; non mirum esse debet, si ciuismo de partes crebrius uario affectu laborent. Præterea sciendum est, uenam hanc non semper eodem ordine ad inferiora descendere, neq; in sui orta, in isto sicut in illo ho- mine inueniri. 3.4.5.6.7.

Alique in progressu uadunt in { Prædictos musculos. ii.
Internam tibie sedis cutem. ii.

Quod reliquum est, ad tibie humiliorem usq; appendicem prorept, & sub in- teriori malleolo reflexus, internum pedis latus ad pollicem usq; accedit, ibiq; in cutem ut plurimum dispergitur. Rarius enim inter calcem & tibias os unā cum tendinibus hac pedis inferiora subeuntibus, ad pedis digitos proficitur. 12.

Vnus, tali cum tibie articulo offertur. 13.

Interior (17) plures ex fe- promit, quo rum { Duo pollici
Duo indici } Inferuntur. 19.
Vnus medio exporrigitur. 19.

Exterior (17) fibulae exporrigitur: & cum ad eius ini- miam sedem per- tingit, in duas di- uariacatur propa- gines, quarum

Vna ligamentum perforans, unā cum tendinibus per tibie anteriora pedis superiore adeuntibus in pedem fer- tur, digeritur q; in Pedis muscu- los digitos exterius du- centes. 18.
Cutem ibi pro- ximam. 18.
Quod reliquum est cum septimi & octauo pedem mouen- tiū musculorū tendinibus in pedis humiliora pro- ficitur, & in minimos dispeniatur: nisi fortè inte-rior ramus omnibus digitis surculos exhibeat. 19.

Exterior ad superiorē fibulae appendicem fertur, & cum à propagine, quæ tibie posteriorē sedem oc- cupat, in anteriores tibie musculos nulla soboles per membraneum ligamentum ducitur, ab hac ra- mus inter septimum & sextum pedem mouentium musculos prorept, frequenti sobole digestus, in musculos anteriores tibie ossis sedem occupantes. Aliquando uero propago hac, in exterioris tibie sedis cutem frequentibus surculis dispergitur, & præcipuo ipsius surculo nunc antrosum, nunc re- trorsum ad anteriores malleolum reflexo, pedis superiore accedit, & potissimum extermum pedis la- tus perrept, alijsque kuc pertinentibus uenis commiscetur, nusquam in alium emergens. 14.15.

Vide apud Vesalium figuræ duas uenarum, lib. 3. quarum altera fol. 362.
altera 368. apparet, in prima editione.

De As-

De Arteriarum constructione, in genere.

Substantia. Arteriae similiiter ac uenae, membraneo constant corpore, comprimi ac in se collabi, & rursus distenda idoneo: at longè solidiori, duriori, ac ex pluribus tunicis conformato. Arteria enim duas peculiares sibi uenit tunicas, quarum exterior profecto robore ac crassitate uenarum peculiari tunicae respondet: interior autem crassis ite huius ferè quintupla. haec tunica à quibusdam *χορδήσις* seu cartilaginea appellatur. Tunicae arteriae similiiter ut uenae, fibris conformantur: ac interior quidem transuersis duntaxat intertextitur: exterior uero rectis, & quibusdam mediocriter obliquis, transuersis autem nullis constat. Interior arteriae tunica, ceu cutem quandam interne intestinorum & uentriculi superficie modo continet, lata continuèq; aranearum telæ manifesto perfisilem, in grandioribus quidem arterijs conspicuum, ac à nonnullis tertia arteria tunicae loco descriptam. Cæterum fibras arteriae corpus, eiusdem quo uenae usus gratia sortitur, ac plurimas quidem transuersas exigit, ut ocyus ipsi ex sinistro cordis sinu immissum sanguinem & uitalem spiritum toti corpori dispenseat, neq; alium in transmittendo recipiendo que rhythmum, quam cor ipsum efficiat. Obliquæ uero materias retinent, &c.

Vna. Arteriae à summo rerum opifice sunt extractæ, ut uitalem spiritum & sanguinem impetu per corpus diffusum, singulis partibus deducerent, ingenitumq; calorem recrearent, &c.

Vna tenuis simpliciæ tunica constans, in pulmones diuariatur, quam cū ea uena, quæ à portis iecoris, ad uenarem numerosa ramorum serie descendere, suiq; extremis ceu radicibus quibusdam cibū exugere diximus, conferre possit. Nam & arteria hæc per usum cōmoditatēs, spiritus attrahendi, in pulmones deriuatur.

Duae graciles in ipso arteriæ exortu prodeunt, quæ coronæ modo cordis basim, unde cū coronali uena amplectentes, cordi secundum ipsius longitudinem ramulos transfundunt. Vide lib. 3. fol. 395, signum B.B.

Minor. Vide in sequentibus signum A.

Vna per proprium forame, ad narium amplitudinē discurrat.

Altera in latus sinistrum duræ cerebri mēbranæ multiplicitate scinditur.

Oculum,

Aliqui uadūt in

Intériorum

répara-

lis mu-

sculi se-

dem.

Sinistræ

cere-

bri u

tricu-

lū, ple-

xū fa-

ciēs, ex-

timo

fetus

inuo-

lucro

cōpa-

ratiū.

Quod

rela-

quū

est ua-

dit in

Quod

reli-

quū

est ua-

dit in

Si

sinistri

cere-

bri u

tricu-

lū, ple-

xū fa-

ciēs, ex-

timo

fetus

inuo-

lucro

cōpa-

ratiū.

Maior (d) per peculiare foramen nulla concomitatus uena, caluariam ingreditur, ibi: statim in plures scinditur propagines, quarum

Interior (e) q; & gracilior est, fauces subbit, ac mox laryngi, & linguae & pagenes deriuans ad calvam rig basim operat: priusquæ uero in caluariam mergitur, in duos imparies dividit ramos, quorum

Exterior (b) gracilior, in tres diuariatur propagines, quarum

Prima (e) genis seu buccis latitans offert. *Secunda* (g) in sinistrum permeat tempus. *Tertia* (h) secundum sinistræ auris posteriorem sedem digeritur.

Pectus & *mamillam*. Vide in sinistra E.

Primas thoracis costas. Vide E.

Sex colli uertebras. Vide in sinistra uena axillari F.

Sumnum humerum. Vide E.

Scapulam. Vide I.

Brachium. Vide in sinistra M.

Manum extremam. Vide Q.S.R.T.

Maior. Vide in sequentibus signum B.

d 2 A. Arte-

Gene-
re, su-
mun-
tur à

VIII.
Arteria,
uas est
simili-ter ut
uena
mēbra-
neū, re-
res ac fi-
stulae
modo
cauam,
quo ui-
tal is spi-
ritus, &
tenuis,
flauus
calidus
que san-
guis p-
uniuer-
sum cor-
pus dif-
fundun-
tur. Ha-
rum dif-
ferentie
in

Species.
Nam ar-
teria in
finistro
cordis
uentri-
culo ex
orta, ui-
tale spi-
ritu co-
ti corpori
lubri-
nifran-
tes, in
duas
diffec-
tum pro-
pagi-
nes, qua-
rum

Altera,
multò
crassior
(A)
que ue-
luti trū-
cus est
omniū,
à qua
deriuā-
tur arte-
riæ qua-
tuor,
quarū

Minor
(V)
surfū
fertur,
ac sta-
tim in
duas
inæ-
qua-
les
sciadi-
tur
partes
quarū

Duae (X. Z)
qua Græcis
xagoridis di-
cuntur, sur-
sum attollū-
tur, & earū
altera ad iu-
gularem per
meat dextrā,
altera ad iu-
gularem fini-
strā. Verū
cum ad fau-
ces usq; per-
tingunt, in
duos (a)scin-
duntur rā-
mos, quoru-

Vna (Y) quea reliqua
pars est, ad dextrā sca-
pulam & axillam ince-
dit, à qua plures oriunt-
ur propagines, quarū
alio adiunt in

Prima (e) genis seu buccis latitans of-

ferunt.

Secunda (g) in sinistrum permeat tem-

pus.

Tertia (h) secundum sinistræ auris po-

steriorem sedem digeritur.

LIBRI I. PARS I.

Principium: & sūt quatuor	<i>Primus (E)</i> ad primam thoracis costam in humiliori sede exortus deorsum diffunditur, & costarum radicibus inseritur at tensus, in	<i>Tria, quatuor superiorum costarum inter- ualla finitri lateris.</i>
		<i>Dorsalem medullam.</i>
		<i>Musculos thoracis uertebrisque hic instra- tos.</i>
		<i>Aliquæ uadunt in</i> <i>Dorsale me- dullam. F.</i> <i>Musulos cer- uicem hic occupan- tes. F.</i>
<i>A. Arteria mi- nor (d) op- positum sitū habens obli- qui arcol- latur ad fini- stram scapu- lam & axil- lā, à qua plu- res diuari- cātur rami, quorum alij exoriuntur iuxta</i>	<i>Secundus (F)</i> superiori amplior, ab elatiōri sede ad primam costam emergit, qui ad septimam cervicis uertebræ latus obliquè repens, in huius lateris transuersi processus foramen se inserit, ac deinde per transuersarum reliquarum uertebrarum pro cessum foramina concendens, perinde atque hac excurrens uenam, digeritur in plures propagines, quarum	<i>Quod reliquū est, si omni- cum comite uena per foramen in posterio- ri sede finitri capitu- li occipitis ossis in- sculptum, caluariam subit, atq; in finitri duræ cerebri mēbra- ne finum exhaustur.</i>
		<i>Aliqui quā truncus pe- ctoris ossi exorrigit tur, enati uadunt in</i> <i>Venarum costarum cartila- ginis interualla. G.</i>
		<i>Musulos cartilaginibus in- cumbentes. G.</i>
		<i>Aliqui ua- dunt in</i> <i>Sui lateris membranam, quæ thoracis amplitudinem intersept. G.</i>
<i>Humerum, & sunt octo, quorum</i>	<i>Tertius (G)</i> ab interiori ipsius sede pullulat, qui obliquiori ductu pariter superiora anterioraq; petit. Hic enim pectoris ossis summum accedit, declivis fertur secundum ipsius ossis finitrum latum, & in eodem digeritur ramos, in quos uenā hac repētem dispensari retulimus, et si nulla eius propagines cutem accendant, nisi forsan obscurissima in mamillas transeat, in progressu enim plures ex se promit surculos, quorum	<i>Quod reliquum est thoracis cavitatem ingreditur, & re- cto hīc abdominis musculo subnatum, ad umbilici fe- re regionem procedit, in progressu utrinq; ad abdo- minis partes ramulos offerens, ac inde in plures dispe- ditum loboles, alterius arteriæ terminos respicit, quā huc ab imo sursum contendere docebimus.</i>
	<i>Quartus notatu dignæ magnitudinis, prope axillam elatiōri parte exortus, in posteriores cervicis musculos discinditur. H.</i>	
	<i>Primus insignis, ubi truncus thoracis cavitatem & primam costam euicit, ex posteriori ipsius sede e- mergit, in scapula cavitatis musculos digerendus. I.</i>	
	<i>Secundus superiori ipsius regione depromittit, qui ad humeri cum scapula articulum, iuxta summum humerum & scapulæ gibbum in ramos digeritur, quorum unus cum humerali uena, ubi adhuc in alto reconditur, aliquoq; prorepit. K.</i>	
<i>Cubitus & ma- num : sunt qua- tuor, quorum</i>	<i>Tertius superiori succedens in musculos anteriori thoracis sedi instratos, numerosa propaginum sfo- le digeritur. L. uel I.</i>	
	<i>Quartus in glandes axillæ cavitatem opplentes immegritur. M.</i>	
	<i>Quintus priusquam truncus in manum absumentus feratur thoracis lateri exorrigit in musculum excurrens, cuius ope brachium declive dorso adigitur. M.</i>	<i>Internam musculorum humeralium sedem. o.</i>
	<i>Sextus & septimus graciles, distribuuntur in</i> <i>Membranas, ibi nervos continentes. o.</i>	
<i>Duo ad medium cubiti articuli flexus exorti, ipsi articulo ramos exhibent. pp.</i>	<i>Octauis secundum posteriorem humeri sedem obliquè prorepit ad externum humeri tuberculum contendens. o.</i>	
	<i>Exterior (Q) radio exorrigit, & u- bi brachiale cōten- dit, in plures diu- ditur ramos, quo- rum</i>	<i>Aliqui in musculos permant, inter primum pollicis os, & postbrachialis os indicem sustinens, collocatos. R.</i>
	<i>Interior (S) ulna per reptans in manus uolam subit, & in plures diuiditur ra- mos, quorum</i>	<i>Tres ua- rii dige- runtur. Nam</i> <i>Primum, in duas partitum propagines, exterius ad pollicem accedit. R.</i> <i>Secundus, duplice ramo internam indicis sedem implicat. R.</i> <i>Terinus, indicis internum latus interioris me- diij digiti sedis concedit. R.</i>
		<i>Duo minimo digito offeruntur. T.</i>
<i>B. Ant-</i>	<i>Duo annulari offeruntur. T.</i>	
	<i>Vnus in medium digitum fertur. T.</i>	
<i>Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf</i>	<i>Vnus in musculos uadit, qui externum latus polibrachia- lis ossis occupant. T.</i>	

Prima & secunda, utrinq; uidelicet una, ubi truncus ad septum transuersum peruenit, in septum ipsum sparguntur, ac in cordis inuolucrum, ea uidelicet parte, qua septo adnascitur.

B. Arteria maior (i) de- orsum fertur, & uari- as spar- git pro- pagi- nes tu- in	<i>Teria</i> , ma- gna, sub se- pto trans- uerso, ex ela- tiori arteria magnæ sede originé du- cit, ac inde in duos di- uaricatur ra- mos, quorū	<i>Dexter</i> (n) qui gracilior est, superiori omenti membranae connectitur, ac inde uenæ portæ adnexus, sursus ad iecoris cauum contendit, & quam- plures ex se mittit propagines, qua- rum aliae uadunt in	<i>Ventriculi</i>	<i>Omenti</i> { <i>Superiorem membranam.</i> r. <i>Inferiorem membranam.</i> v.
				<i>Intestinum</i> — { <i>Colum.</i> <i>Duodenum.</i> q.
	<i>Sinister</i> (u) qui dextro crassior habetur, inferiori omenti mé- branae committitur, ac deinde uenæ portæ ramo iungitur in tot, quorū illæ soboles digeren- dus, quarum uadunt aliae in	<i>Ventriculi</i>	<i>Ventriculi</i> { <i>Posteriorem sedem.</i> p. <i>Dextram fundi partem.</i> r.	<i>Vesicam bilis.</i> f.
				<i>Iecoris cauum.</i> t.
	<i>Quarta</i> , paulò inferius (z) ab elatiori magnæ arteriæ parte prin- cipium sumit, & in plures diuisa propagines, uadit uenæ por- ta modo in	<i>Intestinum</i>	<i>Partem, qua dorso innititur.</i> x. <i>Mediam eius regionis sedem,</i> q dorso incunabit. y. <i>Superius orificium,</i> & illud uenæ portæ instar cingunt. z. <i>Superiora dextrorum, ac inde in</i> humilius orificiū, & anterio- rem posterioremq; sedem. w. <i>Fundum, finis dextrorum inde perre</i> ptantes. e.	<i>Partem, qua dorso innititur.</i> x. <i>Mediam eius regionis sedem,</i> q dorso incunabit. y. <i>Superius orificium,</i> & illud uenæ portæ instar cingunt. z. <i>Superiora dextrorum, ac inde in</i> humilius orificiū, & anterio- rem posterioremq; sedem. w. <i>Fundum, finis dextrorum inde perre</i> ptantes. e.
				<i>Omenti membranam</i> { <i>Demissiorem.</i> p. <i>Superiorem.</i> r. <i>Humiliorem.</i> q.
	<i>Quinta</i> & <i>sexta</i> , utrinq; una satis magna, quarum sinistra dextra humiliores enascerunt, in renes digeruntur. n, o.	<i>Intestinum</i>	<i>Colum intestinum.</i> s.	<i>Colum intestinum.</i> s.
				<i>Intestinum</i> { <i>Mensis tertiæ sedem</i> { <i>Superiori-</i> <i>rem.</i> p. <i>Humili-</i> <i>orē.</i> q. <i>Intestinum</i> { <i>Intestinum.</i> r. <i>Ileum.</i> s. <i>Colum,</i> cuius uel delicet partē, quæ à iecoris cauo ad dex- trum renē uelq; pertinet. t.
	<i>Septima</i> & <i>octaua</i> , quæ post has, quas seminales appellant, seminalibus uenis contextæ, ad te- stes permeant. In mulierib; uero, partim in testes, partim in uteri fundua digeruntur. i, j, k, l.			<i>Intestinum</i> { <i>Intestinum.</i> r. <i>Ileum.</i> s. <i>Colum,</i> cuius uel delicet partē, quæ à iecoris cauo ad dex- trum renē uelq; pertinet. t.
	<i>Nona</i> à posteriori, seu inferiori magnæ arteriæ sede, qua hec uertebris committitur, genicula- tim utrinque ad singulas lumborum uertebras promittit, & in dorsalem medullam, & mu- sculos uertebris hic adnatōs excurreit. Quarum maior inferiorque non solùm ad musculos uertebris attensos accedit, uerū transuersim per peritonæum, abdominisque musculos ad latera usque abdominis exportiguntur. u, v.			<i>Intestinum</i> { <i>Intestinum.</i> r. <i>Ileum.</i> s. <i>Colum,</i> cuius uel delicet partē, quæ à iecoris cauo ad dex- trum renē uelq; pertinet. t.
	<i>Decima</i> supra sacri ossis initium prodit, & uenarum ramis exactissimè correspondet. Si exi- guos fortè surculos secluseris, qui ab humiliori arteriæ sede, deorsum ducit, ac sacro osse suf- fici, ipsius foramina subeunt, hac dorsalem medullam, posterioreque sacri ossis sedent perentes. r, s, t.			<i>Intestinum</i> { <i>Intestinum.</i> r. <i>Ileum.</i> s. <i>Colum,</i> cuius uel delicet partē, quæ à iecoris cauo ad dex- trum renē uelq; pertinet. t.
<i>Cura.</i> Vide in sequentibus signum C.				

C.
Uena Magna arteria
(, , ,) in lumborum
regione uenæ cauæ,
sinistro lateri succu-
bens, ad faci osis
principium, in duos
grandes trunco ad
hanc & imaginè bi-
partitur, ut unusq;
que ramus ad suum
perceptet femur,
quorum sinistra os-
que ad extremos pe-
dis digitos, in duos
grandes diuariatur
trunco, quorum

Exterior (φ)
per inguina
descendens,
ab hac sede
usq; ad extre-
mos pedis
digitorum, in
deceas diuari-
catur ra-
mos, quorum

Nonus & decimus,
totam in pedem ex-
currentem arteriam
in se complectentes,
sub medio longitudi-
nis tibiae prode-
unt, quorum

<p>Dua parum inferius ex- ortæ, uariè scinduntur. Nam</p> <p>Inferior (ξ) ex- teriori gra- cior, plures à se mittit p pages, qua- rum</p> <p>Exterior (φ) per inguina descendens, ab hac sede usq; ad extre- mos pedis digitorum, in deceas diuari- catur ra- mos, quorum</p> <p>Nonus & decimus, totam in pedem ex- currentem arteriam in se complectentes, sub medio longitudi- nis tibiae prode- unt, quorum</p>	<p>Exterior, simul cum uena inter sacrum os & ilium os, quæ hæc invicem debilitati in exteriora transuersim exporrigitur, & frequenti uterque; sobole muscu- los ilium os amplexantes, ipsumq; ad eum coxendicis articulum implicat, &</p> <p>Dua parum inferius ex- ortæ, uariè scinduntur. Nam</p> <p>Interior (π) in</p> <p>Vna in plures scinditur soboles, quarum uadūt aliquæ in</p> <p>Quod reliquum est, deorsum replit, sibi lateris arteriam, quæ in umbilicum fertur, admittens, & deinde propaginem affluit ab externo trunci ramo propagatum, ubi is iam in crus est p- lapfuris. Præiens itaq; ramus ea propagine aduertitus, per pubis osis foramen ducitur, & in musculos forame id occupantes, & illos, qui à pubis osse principiū ducunt, dispensatur, e, e, s.</p> <p>Primus antequam eius truncus periconatis per meat, in plures diuaria- tur propagines, quarum</p> <p>Quartus in altero latere propagatus, ad genu us- que prorepit in plures di- uisus surculos, quorum</p> <p>Nonus & decimus, totam in pedem ex- currentem arteriam in se complectentes, sub medio longitudi- nis tibiae prode- unt, quorum</p>	<p>Humiliorum osis sacri sedem,</p> <p>Vesice</p> <p>Fæcum,</p> <p>Cæcum,</p> <p>Pœcum.</p> <p>Podicum.</p> <p>Humiliorum uteri fundi regionis.</p> <p>Vesicam.</p> <p>Vieri cœruleum.</p> <p>Vna sursum peritonæo exporrigitur.</p> <p>Nounullæ ad rectum abdominis sui lateris musculum accedentes, surculos in conterminos sedes, transuersim utrinq; digerunt. r.</p> <p>Vna in plures scinditur ramulos, qui sursum properantes arterie eodem à pectoris regione tendentes ramulos spectant, ac ma- nillarum cum utero communionem (si modò arteriarum be- neficio aliqua sit) præbent. r.</p> <p>Secundus postquam truncus peritonæum superauit exortus, ad pubis osium commissuram pergit, qui neq; ut eò tendens uena in multis dispersiguntur soboles, quarum ne una quidem cutem habit, nisi forte exiliis quæpiam in penis insuolucrum diffundatur. v.</p> <p>Tertius post hunc, in anteriori femoris parte promittit, & in musculos ibi existentes digeritur. Verum eti in frequentes scindatur loboles, nulla tamen cuti exporrigitur. z.</p> <p>Aliqui in progre- ssu permeant in</p> <p>Vna arteria ramo coniungitur, & permiscetur, quam per pubis osis foramen in crus pertiagere scripsiimus. w.</p> <p>Quintum femur mouentium musculum. v.</p> <p>Musculi internam femoris sedem occupan- tes. v.</p> <p>Quintus ubi truncus per femoris posteriora discutit, enascitur, qui in musculos posteriorem fe- moris sedem occupantes, excurrit, & aliqd usq; cum illis uenarum propaginibus, deduci- tur, quæ à uena per genu flexum transeunt, in suræ cutem dispersiguntur. r.</p> <p>Sextus & septimus, utrinq; uidelicet unus, in poplite enatis, ac in alto reconditi, in genu articula- li latera digeritur. Δ. Δ.</p> <p>Ottavus ubi arteria tibiam subire incipit, ab externo ipsius latere emergit, & fibulæ exporre- ctus inter septimum & octauum pedis motus autorum musculos reconditur, atq; in reli- quos, qui anteriorem tibiæ sedem sibi uendicant, soboles digerit. z.</p> <p>Vna in progressu tali cum tibia articulo offert.</p> <p>Interior (Σ) inter calcem & tibiae os pedis inferio- ra subit, & in plures scindi- tur surculos, quorum</p> <p>Exterior (Π) inter fibulam & calcem pedis inferiora accedit. & in plures par- titur propagines, quarum</p> <p>Quod reliquum est (Ω) in pedis plan- tam subiens, in duas partitum p- pagines, quarum</p> <p>Exterior (Π) inter fibulam & calcem pedis inferiora accedit. & in plures par- titur propagines, quarum</p> <p>Quod reliquum est diffi- minatur in</p>	<p>Altera, dupli ramo inferiore pollicis adit sedem.</p> <p>Alter, in pro- gressu in du- os surculos digeritur, & eorum</p> <p>Altera dupli- cari propagine in indicem infor- mitur.</p> <p>Alter indi- sus medio as- sociatur di- gito.</p> <p>Altera quæ grandior habetur, sub inte- riori malleolo ad principium illorum musculorum pergit, qui pollicē & tres digitorum ipsi proximos in externum la- tus abducunt.</p> <p>Duos minimos digitorum.</p> <p>Externū latus me- di digiti.</p> <p>De V.</p>
---	---	---	---

De Vena arteriali, & arteria uenali, ex Vesalij libro tertio, capite decimo quinto.

Reliqua adhuc in uenatum arteriarum que sermone sunt duo usus, quæ singula duabus uocibus à dissectionum proceribus explicantur. Nam

Alterum, uenam arteriale appellant, eo quod arteriali, non uenali sit corpore conflatum, & sanguinem ut uena deferat. Vena hæc ex elatiore sede dextri cordis ventriculi in pulmones numero fissima ramorum serie digeritur, sanguinemque in eo cordis ventriculo elaboratum, pulmonibus subministrans, 1, 2, 3, A, B, C, D, E, F, G.

Alterum, arteriam uenalem nuncupant, eo quod aerem ueluti spiritum ex pulmonibus, in instrumentum cordis ventriculum deferat, & tamen non arteriali, sed uenali corpore conflatum. H, I, K, L, M.

Vide apud Vesalium lib. 3. duas arteriarum figuræ, quarum una fol. 395, altera fol. 411, apparet, in prima editione.

De Nervorum constructione, in gene- re & specie.

<i>Genera, sumuntur à</i>	<i>Qualitate. Sic</i>	<i>Molles, qui breuissimo prorepunt interhallo: ut nervi</i>	<i>Visus, Gustus, Auditus, &c.</i>
	<i>nervorum alij</i>	<i>Duri, qui longiorem progressum habent: ut nervi</i>	
<i>Quantitate. Sic</i>	<i>Cauis: ut uisorij.</i>	<i>Sacri ossis.</i>	<i>Artuum, &c,</i>
	<i>Non caui: ut reliqui omnes.</i>		
<i>IX.</i>	<i>Quanti-</i>	<i>Integri in aliquam partem absumentur: ut uisorij.</i>	<i>Ueritatis, &c.</i>
	<i>tate. Sic</i>	<i>Dempti in plures surculos.</i>	
<i>Nervi sunt organa longa, retia, nullā in- tūs cavitatem fortita, anima- lem spiritum à cerebro anima- lis facultatis fomite ad cor poris partes deferentia. Ho- rum differen- tie in</i>	<i>Trunci, ex quo originē ducit. Horum namq; alij ori- untur uel ex</i>	<i>Cerebro. Vide in sequentibus signum A.</i>	
	<i>Spinali medul- la: unde tri- ginta paria neruo- rū ori- ginē du- cunt, quorū alia sūt</i>	<i>Cervicis. Vide in sequentibus signum B.</i>	
		<i>Thoracis. Vide in sequentibus signum C.</i>	
		<i>Lumborum (20, 21, 22, 23, 24) à quorum uertebris orti, tho- racis uertebrarū nervis ma- gna ex parte conueniunt: & iunt paria quinque, quorum rami</i>	<i>Posteriorē (52) retrosum du- cuntur, & inse- runtur in</i>
			<i>Musculum humani thoracis quar- tum. 52. Musculum dorsum mouentium un- decimum. 52. Musculum dorsum mouentium de- cimumtertiū. 52.</i>
			<i>Anteriorē per- gunt in</i>
			<i>Musculum abdominis. 50, 50. Musculum brachium uerius dorsi humilio- ra detrahentem. 51. Musculum dorsum mouentium nonū. 50. Musculum femur mouentiū sextum. 50.</i>
		<i>A uigintioprimo pari (49) seu secundo lumboru, una cū semina- ria sui lateris arteria per quam exiguis surculis ad testem duci- tur, si modò à sexti paris nervorum cerebri ramis costarū radicib. exorrectis, atq; in intestina propagatis nullæ fiboles ad testes per- tingant. nā & ab illis ramis interdū surculos testib. exorri- gi animaduertimus. Quintam ab anteriorib. ramis triū pri- morū pariū ex lumboru uertebris profilientiū, surculi etiā dif- funduntur, qui nuper dictos sexti paris ramos costarū radicibus exorrectos accedunt, illosq; adaugent. A tribus uero humilio- ribus è lumborum uertebris elabentiū paribus, non minimi crus- accedunt: qua autem serie in illo digeratur, in schemate nervo- rum cruris exequetur. Vesalius lib. 4. cap. 15.</i>	
		<i>Ossu facri. Vide in sequentibus signum D.</i>	
		<i>Artuum. Vide in sequentibus signum E.</i>	<i>A. Nervi.</i>

Prima duobus constat nervis, qui ad oculos pertinent, uidendi facultate ipsi transferentes: unde Gracilis & niger dicuntur, ex anterioribus ventriculis procedentes, caui ob id facti, ut spiritum recipiant: maximi & mollesim, quod alij quoque sensus, magnos & molles nervos habeant. Hi in unum coeunt, & rursus ante quā oculos ingrediantur, dirimuntur: ut altero clauso oculo, totus spiritus per communem neruum ad alterum feratur. Vide lib. 4, signum G, H, I.

Secunda, qui exiles & duri, musculos oculos ambientes mouent. K.

<i>Maior seu crassior (M) caluā iā excedens, in duos quoq; ramos diuiditur, quorum</i>	<i>Alter gracilior, capreoli modo inuolutus, temporali musculo demittitur. R.</i> <i>Alter est earū propria genū, q; spar guntur in</i>	<i>Superioris maxillæ dentes. S.</i> <i>Lingam, totam ipsius tunicam, gustus nimirum subministrandi gratia. YY.</i>
--	--	--

Tertia, quae in duplicē ramum finditur, quo rum

Minor (L) seu tenuior: exoritur ē latere basis cerebri, ubi dorsalis medulla ab ipsa initiū ducere aperitur. Hinc recto tramite sub cerebri basi antrosum progrediviens, durā cerebri membranam perforat, & secundo neruorū pari at tensa cum ipso per commune foramen in oculi sedē procidit, illicō in quatuor dissecta propagines, quarum

<i>Prima (N) sursum in adipē oculorū musculis obducto excurrentis, per peculiare foramen digeritur ad</i>	<i>Frontis cutem.</i> <i>Musculos huius sedis substan-</i>
---	---

Secunda (O) deorsum ducta mox in forame sibi priuatim excutum fertur, quoq; in anteriorem superioris maxillæ sedē prolabatur, ac multiplice serie dispensatur in

<i>Musculos superius labrum & nasi alam extorsum in suo latere mouentes, & ipsum labrum. Gingivæ dextium incisorum.</i>

Tertia (P) foramine priuato utens, post carunculam in interiori angulo oculi conspicuam adit

<i>Nariorū amplitudinem, inibi in narī degenerās tunicā. Tenuem & membranū musculum, introrsum nasi alā contrahentem.</i>

Quarta (Q) in dictis crassis non inferior per foramen seu scissuram potius, quae inter primum maxillæ superioris os, & cuncum imitans, in extimo latere sedis oculi conspicitur, contendit ad internam sedem temporalis musculi, tota in cum musculum absumenta.

A.
Nervo-
rū qui
ex cere-
bro ori-
suntur,
septem
sunt cō-
jugatio-
nes, qua-
rum

Quinta (r) nondum dura, in ipso per ossa transitu in duas partes diuiditur: quarum

<i>Altera meatui auditorio dispensatur. a. φ.</i> <i>Altera cęco foramini, sic dicto, non quod cęcum sit, sed flexuosa meatus obliquitatem ad temporalem muculum, distribuitur. e.</i>

Sexta (e) ultra has est nervorum conjugatio, qui nondum etiam sunt duri, si tātū prædictis sint diores. Nam quanto iam spinali medulla appropinquatur, tāto diores eundant. Hi caluariam egressi, in sex diuiduntur nervos, quorum

Duo cum arterijs carotidib, inferius ducuntur, collumq; præterlapsi dū per thoracē deféruntur, in duas diuiduntur partes, quarū

Altera dextrorum quam sinistrorum ad inferiora descendens, in plures diuaricatur particulas, quarum uadunt aliqua ad

<i>Posteriorē cervicis sedem. f.</i> <i>Laryngi musculos. g.</i> <i>Collarum dextri lateris radices. h. i.</i> <i>Panmonem. j.</i> <i>Cor. k.</i> <i>Ventriculum. l. m. n.</i> <i>Intestinā. o. p.</i> <i>Lienem. n.</i> <i>Renes. p. q.</i> <i>Vesicam. r. s. t.</i>
--

Altera utrinq; enata neruū efficit, qui per eandē reveratur uiam, qua prius descederat: unde recurrentes dicti. Recurrit enim continuè aspera arteria ad sex laryngis musculos, uocis efficiendē gratia. Nam

<i>Dexter ad claves permeans, circum ramū arterie magnā, quae in dextram maxillam fertur, obvolutus reflectitur, sursumq; recurrat, & in tres laryngis musculos dispergitur. l. m. n.</i>

<i>Sinistram longissimè producitur, sepe ad spina inflexit, inde ad laryngem recurrat, & in reliquos tres sue partis musculos dispergitur. o. p.</i>
--

Quatuor, utrinq; scilicet duo, in duas diuaricantur partes, quarum

<i>Altera utroq; fauciū musculos, & lingue radicem occupat. k.</i> <i>Altera ad scapulæ musculos proreptat. k.</i>

Septima (s) huic contigua, securitatis gratia regionem habet ubi & cerebrum definit & spinalis medulla incipit. Hi nerui aliquo usque cum sexta conjugatione procedentes, deinde rursus sciuncti parte sui aliqua, eaque

<i>Minima, rectos laryngis musculos intertextum. π.</i> <i>Maior, toti lingue inseritur motus gratia. π.</i>

B. Net-

Primitus m., binis exortis b ² ena sciatur, quo rūm	<p><i>Anterior, non semper perspicuus, nimis quām gracilis est, excidit inter primam cervicis uertebram, & occipitis os, iuxta latus teretis ligamenti secundae uertebræ processum occipitio colligantis. F.</i></p> <p><i>Posterior in primo uertebræ eminentiori sede, ad radicem posterioremque regionem ipsius cum capite articulationis exoritur, distribuiturque in musculos qui à prima cervicis uertebra in occipitis os inseruntur, & eos, qui ab occipitiis os in transuersos eius uertebræ processus implantantur. Exterum ab horum originis sede, scapus etiam deducitur in principium musculi transversus primæ cervicis uertebræ, & aliquot subseqüentium principium sumentis, ac scapulam sursum attrahentis. F.G.</i></p>	
	<p><i>Posterior (I) propago longè anteriori crassi or per latera posterioris processus secundae uertebræ educitur, & in plures dividitur ramos. Verum quamprimum prodit, in duas scinditur propagines, quarum</i></p>	
Secondum par, (2) etiam binis exortibus, seu propaginib. e-nascitur, cuius	<p><i>Maior, à prioribus, quodammodo posteriora sursum transuersi tendens, tertij paris sole exorrecta sursum ad caput cōtendit, ibi; uniuersam capitum entem, cā circa aures, quām post, ad uerticis usq; sumum surculos spargit. K, M, A.</i></p> <p><i>Minor, in proximorum muscularum principia diuariatur, qui tertij & sexti paris existunt, & eorum qui capitum motibus præsunt. I.</i></p>	
	<p><i>Anterior, admodum gracilis, ab anteriori dorsalis medialis sede originem mutuatur, atq; inter secundam & primam elabitur uertebram, digeriturque deinde in musculos anteriori cervicis uertebrarum sedi adnatos, qui primum pars muscularum dorsi motus authorum constitunt. N.</i></p>	
Tertium par (3) ex communi foramine secundæ cervicis uertebræ & tertiae procidit, mox ab egressu in duos scinditur ramos, quorum	<p><i>Posterior retrosum flectitur, ac inter musculos cervicem extendet, ac deinde inter caput mouentis secundum par occultatus ad secundam uertebræ spinam contendit, atque hinc ex nativo musculo... rum posteriorem cervicem sedem occupantium concursum ad cervicem properat latera, musculo susfultus, qui ex carne constitutus membrana buccarum motus opifex censetur. O.</i></p>	
	<p><i>Prima, musculos dorsum mouentes, primum & secundum implicat. Q.</i></p> <p><i>Secunda, declinis ducta, quartum adit nervorum pars, cuiusdam ipsius iuculo commiscenda, in dictis nuper muscularis absunto. R.</i></p> <p><i>Tertia, sursum contendens, ac posterioris secundi paris propaginis ramo in uerticis cū tem excurrente congregatur, unā cum illo dispergenda. S.</i></p>	
B. Nervi sc. cer. uicis sit paria secunda, ex prem: quorum	<p><i>Quarta digeritur in latera mouent. T.</i></p> <p><i>Musculus, qui à transuersis uertebrarum processibus connati, cervicem in scapulam sursum uellit. T.</i></p>	
	<p><i>Posterior, uersus tertiam cervicis uertebræ spinam contendit, in progressu illis, quibus intertextitur, & in musculis, surculos diffundens. Quando autem spinam contingit, per mutuum elabitur congressum muscularum posteriorem cervicis regionem occupantium, atq; hinc in latum membranousque digeritur muculum, buccarum motus authorum præcipuum. V.</i></p>	
Anterior (X) ternas edicit propagines, quarum	<p><i>Prima, tertij paris cuiusdam propaginis commiscetur, & in musculos deperditur stoma... cho substrato, ac cervicem flectentes. T.</i></p> <p><i>Secunda, in musculos distribuitur, quorum beneficio cervix in latera ducitur, acis quā à transuersis colli uertebrarum processibus ortus, scapulam sursum ad dicit. a.</i></p> <p><i>Tertia, declinis fertur, cum quinti paris sole congesta, ac simul cum illa & sexti pa... ris propagine septi transuersi nervum constituit. a.b.</i></p>	
	<p><i>Posterior, ad spinarum apices retoquetur, digeriturq; ut quarti paris ramum digeri diximus. e.</i></p>	
Quintum par (5) ex foramine in ter quartam & quintam uertebram existere, in duos scinditur ramos, quo rūm	<p><i>Minorem, primum solemus muscularum cervicem flectentibus spargit. d.</i></p> <p><i>Altera pars decorsum repens, ramulosq; quinti & sexti paris secum excipiens, septi transuersi nervum efformat. e.</i></p>	
	<p><i>Reliqua (f,g,h,i) in musculum qui brachii attollit, inseritur, à cuius portione muscularis scapula attollentib. ramuli porrigitur. Verum ab externo huius portionis latere nervum derivat, cutem implicans, qua musculus brachium attollens integratur, deinde reliqua portio prope scapula cervicem in duos partitur ramos, quorum</i></p>	
Sextum par (6) ex foramine sub quinta uertebræ excidēs, in duos dividitur ramos, quo rūm	<p><i>Anterior, qui gracilis or est,</i></p> <p><i>Posterior, qui pagines suas mitit</i></p>	
	<p><i>Sub summum humeri cum clavicula connexu porrigitur.</i></p> <p><i>Musculo, brachium attollenti solemus spargit, qui à summum humero & clavicula inibi principium ducit.</i></p>	
Septimum par (7,r,s,t) ex communi sexta & septima cervicis uertebrarum foramine prolabens, magnum cum duabus proximis coagulationibus, sexta & septima, perficit congrelium, cuius	<p><i>A scapula sursum ad os (referens)</i></p> <p><i>Musculo occupanti sinum inter scapula spinam & claviorenem ipsius costam.</i></p> <p><i>Is musculū qui brachii attollit.</i></p> <p><i>Is brachii cutem extremæ sedi obductam.</i></p>	
	<p><i>Posterior (k) dispensatur ad</i></p> <p><i>Musculos { Cervicis proprios.</i></p> <p><i>Cervicis & capiti communes.</i></p> <p><i>Capita muscularum, qui respirationis opifices ex cervice in thoracem accidunt.</i></p>	
Anterior (l) postquam nervum exprompsit, qui quinti paris portioni ad nervum septi transuersi (m,n,o) constituendum permiscentur, cum contiguis paribus, septimo nimirus & octauo coit. Scinditurque deinde, cuius portio	<p><i>Quedam nervos unā cum proximis paribus efformat, qui in manum contendunt. q.</i></p> <p><i>Quedam decorsum ad scapulæ caudum perrepetat, & rami, tum ab hoc pari, tum à cæteris contingijs ad muscularis digeruntur, qui scapulam sursum ducunt. p.</i></p>	
	<p><i>Potissima portio in manum fertur.</i></p> <p><i>Ramulus interdum septi transuersi nervo commiscetur.</i></p> <p><i>Ramulus perpetuū in posteriora ad spinam ducitur, à quo varia diductuntur propagines, quarum</i></p>	
C. Nervi	<p><i>Alio, in muscularis posteriori cervicis sedi infiltratos digeruntur.</i></p> <p><i>Alio in latissimis membranisque muscularum qui buccas mouet, feruntur.</i></p>	
	<p><i>Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf</i></p>	

LIBRI I. PARS I.

<p>C. Neruorum à thoracis uertebris ortorum sunt paria duodeci, quorum</p> <p>D. Nerorum à sacro (25, 26, 27, 28, 29, 30) ossa ortorum paria sex sunt, quorum</p>	<p><i>Posterior (n)</i> qui gracilior est, retrosum inter musculos uertebrarum ad natos, detorquetur. Deinde in progressu plures edit surculos, quorum</p> <p><i>Anterior (x)</i> posterior in signior, septimi & interdum noni paris magnâ portione suscipit, ac uariè uicinis partibus permixtus in duos scinditur ramos, quorum</p> <p><i>Setundum (9)</i> par, inter primam & secundam thoracis uertebram exoriens, in duos diuiditur ramos, quorum</p> <p><i>Tertium (10)</i> quartum quintum, & reliqua (13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,) ad primum usq; lumborum seu uigesimum par, subsequetia, quodammodo serie digeruntur. Quippe omnia mox, atque è uertebrarum lateribus exiliere, bipartito scinduntur, ac</p> <p><i>Anterior surculos spargit in</i></p> <p><i>Primum inter os sacri ossis primum, & infimam lumborum uertebram, eo modo, quo paria è lumborum uertebris egredientia procedit, ac mox ab egressu ramum ad posteriora, non secus atq; superiora paria diffundit, qui etiam similiiter atq; posteriores illorum parium rami, digeruntur. Privatum uero à regione</i></p> <p><i>Quinque humiliora paria peculiari procident ratione. Nam priusquam ex ipso osse elabatur, gemina ab utroque latere sunt, & unus neruus utrobiu; à singulis partibus procedit, in</i></p>	<p><i>Aliqui in radicem musculi feruntur, qui à prima thoracis costa in transuersos cervicis uertebrarum processus insertus, cervicem in latus uersus anteriora inclinat.</i></p> <p><i>Aliqui in musculos, qui in posteriora cervicis capitib; motibus praesunt, permeantur.</i></p> <p><i>Id quod septimæ cervicis uertebræ spinâ contingit, & rursus, transuersum spinâ abscedens propagines offert</i></p> <p><i>Musculi scapulae basi inserto, scapulamq; ad dorsum trahenti.</i></p> <p><i>Musculo hominis thoracem mouentium tertio.</i></p> <p><i>Musculos, qui à pectoris ossis summo principium ducentes sursum exporrigitur.</i></p> <p><i>Mamillæ capitis processum.</i></p> <p><i>Os, Y imagini comparatum.</i></p> <p><i>Scutiformem laryngis cartilaginem.</i></p> <p><i>Alter (y) secundum primæ thoracis costæ ductum ad pectoris ossis usq; summum per latus, in progressu surculos dispensat thoracis musculo, ac clavicula in primam costam inserto. Præterea propaginis huius terminus digeritur in</i></p> <p><i>Alter in manum fertur, de quo latius in sequentibus dicetur. Verum antequam eo contendat, dum aliam excidit, ex posteriori ipsius regione ramuli pululat, in cauam scapulae partem digesti, x, x, z.</i></p> <p><i>Posterior (β) qui gracilior est, simili quodammodo ratione, atq; posterior octauo paris ramulus digeritur.</i></p> <p><i>Anterior (δ) in duos scinditur ramos, quorum</i></p> <p><i>Posterior qui minor est, retrosum ad uertebrarum spinas detorquetur, ac ramos spargit in</i></p> <p><i>Sexti paris (ε, η) nervorum cerebri ramum costarum radiis exorrectum, deinde presentes rami costarum ex porrigitur inter uallis. Veru hi qui costis inseruntur</i></p> <p><i>Reclis (κ, η) ad pectoris os contingunt.</i></p> <p><i>Spurii (λ, λ) in abdominis usque interiora repunt.</i></p> <p><i>Musculos uertebris adnatos.</i></p> <p><i>Musculum (θ, θ, θ) dextri sinistriq; lateris musculorum cō gressum.</i></p> <p><i>Musculos, qui ab illarum, quas contingunt spinatum apicibus, principium mutuantur.</i></p> <p><i>Cutem dorso instramat.</i></p> <p><i>Musculos thoracis adstratos. Thoracis cutem (σ) non quidem certa serie, sed sparsim ut errantes ualorum rami digeruntur. Verum et si eiusmodi nerorum cutem petentium series sibi constans non uideatur, natura tamen ueritate tenero adhuc infant, lac familiare illius alimentum à matre exigēti, papilla denegetur, exacti papillæ sensum imparet uoluit, quotenterorū infantilium laborum, mollii, linguae contactus, papillam uoluptate asiceret, qua homines electi hanc promptius fugendam cō trectandamque offerrent.</i></p> <p><i>In musculum, cuius beneficio brachium pectori adducimus. Verum surculos hos à nervis, qui in quartum costarum perceptant interuallum, originem ducere ne ambigas, atque ab illis propaginibus surculi in papillam pertingunt, .,.</i></p> <p><i>Posteriori, propago uteunque insignis in musculos spargitur, ab ilium osse principium ducentes, ac praefertim in</i></p> <p><i>Interiori, propago emergit, cum nervis in crus deducendis permiscetur. Verum non tota in crus absuntur. Nam cum ramus ab illa secundum internam ilium ossis sedem exporigitur, surculos spargit in</i></p> <p><i>Primum femur mouentium. 57.</i></p> <p><i>Cutem clunib. obductam. 54.</i></p> <p><i>Musculos abdominis. 53.</i></p> <p><i>Musculum femur mouentum septimum ab interna ilium ossis sede pronatum. 57.</i></p> <p><i>Tres, qui superiores habentur, primi paris modo in crus properant.</i></p> <p><i>Anteriora, & ibi in plures diuiduntur, quorum</i></p> <p><i>Posteriora, & ibi in plures scinduntur propagines, quarum aliq; inferuntur in</i></p> <p><i>Musculos ani.</i></p> <p><i>Duo, qui humiliora dicuntur, sexti septimique paris propagines sunt, digerunturque in</i></p> <p><i>Vieri cervicem.</i></p> <p><i>Vesica cervicē.</i></p> <p><i>Penem in urinis.</i></p> <p><i>Musculos dorsum mouentium undecimum & decimum tertium. 52.</i></p> <p><i>Membraneum initium musculi brachium ad dorſi humilio ra agentis. 51.</i></p> <p><i>Musculum humani thoracis quartum. 52.</i></p> <p><i>Quatuor primos musculos femur mouentes. 57.</i></p> <p><i>Cutem, clunibus obductam. 54-55.</i></p>
		<i>Aliqui in radicem musculi feruntur, qui à prima thoracis costa in transuersos cervicis uertebrarum processus insertus, cervicem in latus uersus anteriora inclinat.</i>
		<i>Aliqui in musculos, qui in posteriora cervicis capitib; motibus praesunt, permeantur.</i>
		<i>Id quod septimæ cervicis uertebræ spinâ contingit, & rursus, transuersum spinâ abscedens propagines offert</i>
		<i>Musculi scapulae basi inserto, scapulamq; ad dorsum trahenti.</i>
		<i>Musculo hominis thoracem mouentium tertio.</i>
		<i>Musculos, qui à pectoris ossis summo principium ducentes sursum exporrigitur.</i>
		<i>Mamillæ capitis processum.</i>
		<i>Os, Y imagini comparatum.</i>
		<i>Scutiformem laryngis cartilaginem.</i>
		<i>Alter (y) secundum primæ thoracis costæ ductum ad pectoris ossis usq; summum per latus, in progressu surculos dispensat thoracis musculo, ac clavicula in primam costam inserto. Præterea propaginis huius terminus digeritur in</i>
		<i>Alter in manum fertur, de quo latius in sequentibus dicetur. Verum antequam eo contendat, dum aliam excidit, ex posteriori ipsius regione ramuli pululat, in cauam scapulae partem digesti, x, x, z.</i>
		<i>Posterior (β) qui gracilior est, simili quodammodo ratione, atq; posterior octauo paris ramulus digeritur.</i>
		<i>Anterior (δ) in duos scinditur ramos, quorum</i>
		<i>Posterior qui minor est, retrosum ad uertebrarum spinas detorquetur, ac ramos spargit in</i>
		<i>Sexti paris (ε, η) nervorum cerebri ramum costarum radiis exorrectum, deinde presentes rami costarum ex porrigitur inter uallis. Veru hi qui costis inseruntur</i>
		<i>Reclis (κ, η) ad pectoris os contingunt.</i>
		<i>Spurii (λ, λ) in abdominis usque interiora repunt.</i>
		<i>Musculos uertebris adnatos.</i>
		<i>Musculum (θ, θ, θ) dextri sinistriq; lateris musculorum cō gressum.</i>
		<i>Musculos, qui ab illarum, quas contingunt spinatum apicibus, principium mutuantur.</i>
		<i>Cutem dorso instramat.</i>
		<i>Musculos thoracis adstratos. Thoracis cutem (σ) non quidem certa serie, sed sparsim ut errantes ualorum rami digeruntur. Verum et si eiusmodi nerorum cutem petentium series sibi constans non uideatur, natura tamen ueritate tenero adhuc infant, lac familiare illius alimentum à matre exigēti, papilla denegetur, exacti papillæ sensum imparet uoluit, quotenterorū infantilium laborum, mollii, linguae contactus, papillam uoluptate asiceret, qua homines electi hanc promptius fugendam cō trectandamque offerrent.</i>
		<i>In musculum, cuius beneficio brachium pectori adducimus. Verum surculos hos à nervis, qui in quartum costarum perceptant interuallum, originem ducere ne ambigas, atque ab illis propaginibus surculi in papillam pertingunt, .,.</i>
		<i>Posteriori, propago uteunque insignis in musculos spargitur, ab ilium osse principium ducentes, ac praefertim in</i>
		<i>Interiori, propago emergit, cum nervis in crus deducendis permiscetur. Verum non tota in crus absuntur. Nam cum ramus ab illa secundum internam ilium ossis sedem exporigitur, surculos spargit in</i>
		<i>Primum femur mouentium. 57.</i>
		<i>Cutem clunib. obductam. 54.</i>
		<i>Musculos abdominis. 53.</i>
		<i>Musculum femur mouentum septimum ab interna ilium ossis sede pronatum. 57.</i>
		<i>Tres, qui superiores habentur, primi paris modo in crus properant.</i>
		<i>Anteriora, & ibi in plures diuiduntur, quorum</i>
		<i>Posteriora, & ibi in plures scinduntur propagines, quarum aliq; inferuntur in</i>
		<i>Musculos ani.</i>
		<i>Duo, qui humiliora dicuntur, sexti septimiique paris propagines sunt, digerunturque in</i>
		<i>Vieri cervicem.</i>
		<i>Vesica cervicē.</i>
		<i>Penem in urinis.</i>
		<i>Musculos dorsum mouentium undecimum & decimum tertium. 52.</i>
		<i>Membraneum initium musculi brachium ad dorſi humilio ra agentis. 51.</i>
		<i>Musculum humani thoracis quartum. 52.</i>
		<i>Quatuor primos musculos femur mouentes. 57.</i>
		<i>Cutem, clunibus obductam. 54-55.</i>

E. Nervi

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

47

Primus, eius quinti paris nervorum cervicalis rami siboles est, q. in musculi brachii attollentis, sed à scapulae spina pna- natā digeritur, atq; in extreme brachii regionis curē paulo sub eius longitudinis medio diffunditur, i. bīq; cessat. *n.*

Secundus C² ab implexu, quem nervi brachii subituri ad uer tebarū latera efformant, ex oritur, ac inde brachii petē, in plures diuidit ramos, quorum

Duo, utrisq; prioris musculi cubitum flectentium capitibus inseruntur. *s. e.*

Vetus, quā primū ad anterio rem cubiti flexum pertingit secundum latus tendens musculi cubi- tum flectentium anteriores, ad carneam ducit membranam, in cutem dissipandus. *s. e. f.*

Superior, qui gracilior est, cū humeralis uena ramo ad mediā cubiti longitudinē ex- porrecto, ac deinde uersus ulnā appēdicē tendenti, deducitur, uniuersam curē radio nucumbentē, prætenuib; surculis intertexēs: quorū præcipius inferiorē radij appen dicē superas ad secundū usq; pollicis pertingit internodū hic uti & toto progressu, inter carneam membranam & curē repens, iobolesq; tenuissimas diffundens. *s. e. d.*

Humilior (θ) qui crassior est, statim in duas duaricatur propagines, sub media prorepentes uena ab humerali ad cōmuniis ue na constitutionem proficiscen- te, quarum

Altera, quē elatior est, relata tandem uena, & in descensu elatius ad radij sedem concidens, ad brachialis usq; radicem profertur. *A.*

Altera, quā humilior est, magis obliquū quā me- dium cubiti flexus consistat, deorsum fertur, & cuti potissimum oblate at tensa, ad brachi ale usque prorepit, in multis exiles surculos in progressu absumptas. *E.*

Tertius Cr³ ex illo quoq; pro dit cōplexu, qd la prius à ueruorū radii, brachii adētūb; cōfi ci dixim⁹. Is n. cū alia p- repit, in du os diuaria- tur ramos, quorum

Alter, inter musculum brachii pectori adducente, & illum quo brachium attollit, cuti expor- rigitur, quā illorum muscularum obducitur lateribus, qua illi mutuo se contingunt. *v.*

Alter (γ) quā pri- um humero ap- propin- quat cū se cūdo ner- uo deorsū properas in duos scindit, quorum

Alter, in caput posterioris cubitum flectentium musculi inseritur. *φ.*

Alter, uti ab initio ex alto re posūt⁹ cu- biti flexū accedit ac inde in multas di- rimuntur p- pagines, quarum

Musculos internam cubiti sedem occupantes.

Musculum secundos quatuor digitorum articulos flectentem.

Musculum, qui tertios digitorum flectit articulos.

Musculū, qui tertii pollicis os inflectit. *(tus opifex est)*

Musculū, q. ab interno humeri prodiē tuberculo brachialis mo-

litas.

Quod reliquum est ra- dio exporrigitur, una cū uena ac arteria hic deductus, ac inde ad

brachiale properans, in plures diuiditur surculos, quorum

Aliqui perquam obscuri in muscularis ire dicun-

tur, qui in extrema manu reposui digitū mo-

tibus præsunt. *4.4.*

Tres in uolam scru- tor, quorū

Primus in duos diflectas surculos in pol-

licis internam accedit sedem. *4.4.*

Secundus, binis surculis interna indicis sedi implantatur. *4.4.*

Tertius simplici surculo interno tantam

lateri interioris medij digiti sedis ex

portrigitur. *4.4.*

Quartus (δ) à reticulari illo ueruorū imple- zu exoriens, similiter atque tertius occulta- tus cum ipso in bra- chii properat, axillari uenae & image manu arceca attensus, insi- gnes uterū, siboles muscularis distribuit, quoru ministerio cu- bitus extendit. Dein de priusquam ad medi- um longitudinis bra- chii pertingat, in duos diuidit ramos, quorum

Internus, muscularis cubitum extendentes, & posteriorum cubitum flectentium in internam brachii sedem procidit, uniuersam eiusmodi sedis cutem absumendus. *ψ. Ω.*

Exter- nus, se- cundū humeri posteri ora re- flexus, sensim ad ex- ternam brachii sedē p- pat, & in duos diuati- carur ramos, quorum

Exterior in cutem humiliori sedi externi lateris brachii obductam. *ζ.*

Alter, ex alto emergens, errabundo ductu sub cute ad brachiale us- que prorepit, frequentes surculos in progressu educens, ex quib; cutis externam cubiti sedem obtengens intexitur. *ζ.*

Elatior (ε) radio expor- gitur, ac inde ad brachi- ale cōtendit, in progressu

gracile ramulos, tū mu- sculo brachiale extēden-

ti, tū in pronum ducen- ti inferens, cum uero ex-

ternam brachialis sedē

cōtigit, in duas dirimi- tur propagines, quarū

Altera, dupli- cū surculo, exter- na pollicis regioni offertur. *3.6.*

Altera, in du- os di- uidit- tur rama- mos quorū

Altera, iudici exportri- gitur dupli- cū surcu- lo, in ipsius exter- na sedē ingrediēs. *3.6*

Altera uero simplici- ter medio porrigi- tur digito, in ipius

exterioris sedis in- ternalum latus. *3.6.*

Quintus brachii nervus C⁴ à comemorato iam plexu infe- rius quām quartor hactenus descripti, principium nanci- scitur, ac quarto attensus, per axillam in brachium fertur, nullas omnino siboles, cui- quam brachii parti distribu- ens, tandem in cubitum indi- uis dictatus, in plures scin- ditur propagines, quarum

Alta in- feritur in Musculos internam cubiti sedem occupantes. *4.5.*

Alta, qui ab interno humeri prodiē tuberculo brachialis flexus opi-

Atrosculum, qui tendine late summa manus interna cuti subnasctur. *4.5.*

Atrosculum, qui quarto brachialis osi insertus brachiale flectit. *4.5.*

Atrosculum, qui radium in supinum ducentium superior describitur. *4.5.*

Quod reliquū est ulnā artēsus inter muscularū secundos qua- tuor digitorū articulos flect- entē, & illū, qui corundē di- gitorū tertios articulos flet- sit, ad brachiale fertur, uena & arteria cōcomitatus, q. ulnā exporrigitur. Cū uero trāuersum brachiale ligamē- ti superante, in quatuor di- uariacatur ppagines, quarum

Prima, capiti musculi indicē medium &

annularem extendentis offertur. *3.3. 3.6.*

Secunda, capiti musculi minimum exten- dentis digitum inseritur. *3.6.*

Tertia, in musculo brachiale simplici tendi- ne extendentī commisctetur.

Cfex habetur. *4.5.*

Sextus C⁸ brachii ramus, ab infima retis iam sapius dicti sede procedēs, ac incōingatus per axillam in brachium pro- perans, nullibi in alto reconditus, sed cuti internae brachii sedis substratus, ad internum humeri accedit tubercu- lum, in progressu conterminis cutis partibus frequentes depromens siboles. Ad interius uero humeri tuberculū, in plures partitur ramos, uenae axillaris propaginibus partim incubentes, partim uero substratos, qui dorsum numerosa propaginum serie secundum ulnā digeruntur, inter cutem & carneam membranam deducti, & prius quam brachiale contingent cessantes, perpetuoq; secundum inferiorē cubiti regionem seu ulnā exporrecit. *4.7. 4.8.*

Ambulandi. Vide in sequentibus signum F.

F. Nervi

E. Nervi artū uel

Comprehendens, ut brachii cubiti, radij & manus sunt numero sex, quorum

<i>F.</i> <i>Nervi ar-</i> <i>tuū am-</i> <i>bulan-</i> <i>di sunt</i> <i>nume-</i> <i>ro qua-</i> <i>tuor,</i> <i>quorum</i>	<i>Primus</i> (57) à supra parte implexus neruorum in crus pertinentium ori- ginem dicit, & lumborum incutens carnibus, ac peritoneo frustatus, in femur fertur. Similatq; femur cōtin- git, in duos scinditur ramos, quorum	<i>Minor</i> cuti deponit, quæ anteriori femoris sedi uersus externum ipsius latus obducitur. 58.
	<i>Secundus</i> (60) inferius, quæ primus principium adipiscitur, è regione articulationis tertiæ lumborum uertebræ cum quarta. Hic enim peritonæ posteriori regioni sub- tensus, simul cum uena & arteria per ingui- na femur perentibus, in crus porrigitur, & in duos diuiditur ramos, quorum	<i>Aliæ ferun-</i> <i>tur in mu-</i> <i>sculum</i>
<i>Quartus</i> (71) ter- tio subsuntur, constituitur; ex 25. ac atrium succedentium pariū anterio- rib. ramis om- nium nervorum crassisimus, durissimus, ac uulidisimus. Hic peritonæ subditus, inter saeri ossis la- tus, & ilii os- ducitur, ac in- de in duos di- uiditur ramos quorum	<i>Alter</i> uenæ ad pedis usq; pollicem attingit, cum ipsa in pedem deriuat, at- que (ut illa uena) varias soboles passim in cutem spargit, inter quas illa præcipua habetur, quæ anteriori genu regioni offertur, in eius sedi cu- tem frequenti ramorum serie disseminatur. 61, 62, 63.	
	<i>Alter</i> , qui grandior est, simul cum uena ac arteria reconditur, & in muscu- los anteriores femoris sedem occupantes, digeritur, præcipue in quintum ipsius femoris & octauum tibiae. Deinde deorsum pergens, supra ge- nu articulatum cuti primus cessat, & in progressu membranulis uasa colligantibus, exiguae portigit soboles. 64, 65.	<i>Primum</i> tibiam mouentem, & ab antica sede ap- pendicis illum exortum. 59.
<i>Quintus</i> (72) ex posteriori ipsius sede emergens aliquousq; sub primo femoris musculo latitans, tandem ad cutem procidit, soboles mul- tas spargens in cutem	<i>Quod reliquum</i> est, ubi paulò demis- sus prorepit, in duos diuiditur ramos, quorum	<i>Septimum</i> tibiam mouentem, qui à maiori fe- moris processus radice enascitur. 59.
	<i>Aliæ feruntur</i> in musculis, nonū & decimū femur mouentes. 69.	<i>Manum</i> tibiae motuum authorem, 59.
<i>Sextus</i> (73) in musculorum capita feruntur, quæ à coxendicis ossis appendice principiū ducunt. 73.	<i>Aliæ in musculorum capita feruntur</i> , quæ à coxendicis ossis appendice principiū ducunt. 73.	<i>Aliæ</i> in quarti tibiam mouentis musculi partem fe- moris osse enatam inseruntur. 74.
	<i>Aliæ</i> in duas par- titur propagines, quarum	<i>Aliæ</i> in plures diuisa propagines, in cutem humiliori fedi posterioris femoris regionis iuxta genu obducta excurrunt. 74.
<i>Septimus</i> (74) in duas par- titur propagines, quarum	<i>Exterior</i> (77) q. gracilior est, ad fibulae cu tibiæ osse iuxta genuproprietate. Verū priusq; inter musculos oc- cultata, & sexta pede mouentium at- tenuata in pigris fu in duos dinaricatur ramos, quo- rum	<i>Gracilior</i> , cuti tibiæ propria, inde ad pedis externū latus properans, in progressu frequentes spar- git soboles. 78.
	<i>Interior</i> (78) & exterior grā- dia inter ca- pita primi ac secundi pe- dem mouen- tium muscu- lorum in tibiæ subit, & in plures di- uiditur ra- mos, quorum	<i>Aliæ</i> , errabundo ductu in cutem dispensatur anteriori tibiæ re- gioni obtensam. 79.
<i>Eighth</i> (79) in cutem, qua posteriori tibiæ sedi ad calcem usque ducitur. 81, 82.	<i>Craspicio</i> , inter septimū & octauum pede mouentium musculos oc- cultata, & sexta pede mouentium at- tenuata in pigris fu in duos dinaricatur ramos, quo- rum	<i>Aliæ</i> , inter musculos anteriores tibiæ sedi fibi uendicantes pro- repes, illisq; ramulos offerentes li- gamēto incubit, fibula tibiæ os- si colligati, ac una tandem cī ten- dibus, digitorum extēdētibus, subtransuerso illius regionis li- gamēto, cuius cuti propagines intertexit, in pedis superiora ducitur, ac digitorum superio- ri sedi ramos exportrigit. 79, 84.
	<i>Aliæ</i> multi- plici sobole digeritur in	<i>Cutem</i> , qua posteriori tibiæ sedi ad calcem obtinetur. 81, 82.
<i>Ninth</i> (80) in cutem obducentem primum, secun- dum & quartum musculum pe- dem mouentium, 81, 85.	<i>Aliæ</i> , in posteriorē tibiæ sedi properas, inter quartū & quintū pede mouentium musculos, duosq; qui à tibiæ proceden- tes digitorū flexu præsunt, fertur. Hac itaq; deorsum tendens exterioris (82) truci propaginē assumit. Cū uero ad ti- biæ usq; humiliora cōtendit, una cum huius setis tēdinib, per trāluersum li- gamentū, inter calcē & interiorē mal- leolū pedis inferiora petit, &	<i>Musculus i-</i> <i>bis</i> reposi- tis distri- buitur. 86.
	<i>Singulare</i> digitorū inferiori sedī surcu- los mit- tit. 85.	

Vide apud Vesalium lib. 4. quinq; nervorum figuræ, in prima editione, quarum prima fol. 418,
altera fol. 419, tertia 432, quarta 433, quinta fol. 454, appetet.

De Mu-

De Musculturum constructio-

ne, in genere.

Causis	Internū, uidelicet	Materia. Sic musculorum alij Nerum, arteriam & uenam participant: ut septum transuersum, musculi abdominis omnes, &c. Nerum nullum, neq; arteriam neq; uenam cōtinent: ex quorum classe musculus est, qui latum in manu educit tendinem.
	Forma. Sic musculorum alij Pisci Foraminibus pernici: ut septum transuersum. Ab/sque foraminibus, &c.	Muri aut lacertae, (à quo musculi nomen fortuiti) Similes sunt.
Genre, sumatur à	Externū: nempe fine seu officio. Sic musculū alij prasunt motibus	Reclin: ut Manus Pedis Obliquis: ut radij. Vtrinque.
	Qualitate. Sic alij Albi, qui carne uacant. Rubri, qui carne abundant.	Digitos extendentes.
Accidentibus: uide licet	Quantitate. Sic musculorum alij Continua. Sic musculorum alij Discreta: atq; sic musculus aut	Maximus corporis musculus, Magni: ut Femur mouentium primus, Parui: ut penis musculi, &c. Simplex. Duplex. Triplex.
	Insertionis. Sic inseruntur alij in Loco	O: ut qui femur & tibiam mouent. Cartilaginem: ut laryngis omnes. Cutem: ut labrorum. Quidam: ut oculorum. Vnam partem, ex pluribus sedibus orti: ut musculus brachium pē. Etori admouens. Plures partes ex una sede ortus: ut manus musculi & pedis exten- dentes, &c.
Species, sunt aut	Capitis Trunci: & uel	Offe ipsorum ligamenti: ut qui à femoris osse & coxendicis osse ad tibiam procedunt. Cartagine: ut omnes laryngi musculi, intercostales, &c. Membrana quadam: ut oculi, uescicæ, ani, &c. Membrana tendines obuolmente: ut digitorum, &c. Ligamento aliquo: ut duo pollicis, &c. Altero musculo: ut à circulari musculo ani, ueluti digiti duo, &c. Nullo principio: ut musculi omnes ex carne membrana, &c.
	Ventrini Artuum: & uel	Totius. Vide in sequentibus signum Aa. Partium. Vide in sequentibus signum Bb. Totius. Vide in sequentibus signum Cc. Partium, nimirum Scapularum. Vide signum Dd. Dorsi. Vide in sequentibus signum Ee. Totius. ut Abdominis. Vide in sequentibus signum Ff. Internarum: nimirum Vesica. Vide signum Gg. Ani. Vide signum Hh. Partium: aut Penis. Vide signum Ii. Externarum: ut Testiculum. Vide signum Kk. Brachij. Vide in sequentibus signum Ll. Cubiti. Vide in sequentibus signum Mm. Manus extremæ. Vide in sequentibus signum Nn. Femoris. Vide in sequentibus signum Oo. Tibiae. Vide in sequentibus signum Pp. Pedis. Vide in sequentibus signum Qq. Digitorum pedis. Vide in sequentibus signum Rr.

Aa Musculi

X. Musculus est organum motus uolū tarī, cōstans ex fibris nervorū, & liga mētorū car- ne simplici his circum- nata, uena, arteria, tuni- ca. Horum differētiae in

LIB. I. PARS I.

<i>Musculi caput & collum mouentes, numero sunt viginti sex, et horum cuiusdam instar orbiculatum ipsum amplexantes, quorum</i>	<i>Oculo anteriori parte, flexentes, quorum</i>	<i>Duo stomacho subiacent, per primas fibras, quae in primam ac secundam uertebram sunt infixae, caput ipsum donaxat flectunt, ac simili obliquis fibris ad obliqua etiam deducunt, per quas musculo: etiam parvorum propriam habent circumscriptiōnem: per reliquas uero collum flectentes, simul cum eo totum caput cogunt mutare. Vide lib. 2. in 7. tab. E.</i>
	<i>Quatuor decim posteriori parte, atrolentes, quorum</i>	<i>Sex reliqui post aures exorti, in pectus, & extremam clavicularē partem porrigitur: non rectum, ut illi motum, sed obliquum paulatim efficiunt, quo etiam caput in anteriora cōvertunt. Vide lib. 2. in 4. tab. X. Y. Z. & in 8. tab. A. B.</i>
<i>Musculi caput & collum mouentes, numero sunt viginti sex, et horum cuiusdam instar orbiculatum ipsum amplexantes, quorum</i>	<i>Oculo parvi retro circa articulum ipsum locati, ad primam & secundam uertebrā, caput solū retro attollunt, ut qui soli exacte articulationē capitū complectuntur: quorum</i>	<i>Quatuor, qui ex osse occipitis paulo supra articulamentum, in secundā uertebrā posteriore processū, ac in partem prime proximā inservunt, recti motus sunt autores: nam caput solum retrorsum flectit. Vide in 10. & 11. tab. A. B. & in 12. tab. F. A. F. & in 13. tab. A.</i>
	<i>Quatuor laterales, magni & robusti, quorum duo habetur pars</i>	<i>Duo iam enumeratis adiacent, obliquam continuam ipsi habent ex capite originē, uerū ad latra recedunt, caput in obliquum pro fibrarū ratione agentes. Nam lateribus primā uertebrā processibus inservunt. Vide in 14. tab. A. B. E.</i>
<i>B. Musculi partis capitis</i>	<i>Superiorum</i>	<i>Duo obliqui sunt, iam dictis duobus tum sit, tum motu ex aduerso respondentes. Hi musculi primā uertebrā secundā connectūt: & fines ipsorum in laterales primā processus, & spinam secundā pertinent. Hinc caput ad naturalem, id est, rectum, nusquam inclinantem statum reducunt. Vide in 14. tab. F. G.</i>
	<i>Palpebrarū</i>	<i>Sex magni, tres conjugationes habentes (quae propter muscularum complexum, quatuor dici possunt, & duæ) praedictis incumbunt, in toto collo extensis, eundemq; cum muscularis dorsibus habent motum. Mouent autem per primas quidē fibras (quae in primā ac secundā uertebrā inservunt) solum caput: per reliquias uero, primum quidem reliquias quinq; colli uertebras, simili autem cum eis capitū motum retrorsum adiuuant, quorum qui sunt obliqui, motus obliquos sensim efficiunt. Vide in 14. tab. H. I. K. L.</i>
<i>Mediarum: nimirum natum, quorum</i>	<i>Frontis, & est unus musculus, ualde latus, multas neruorum fibras in se ipsam recipiens, à quo cutis separari non potest, sed planè cum eo coaluit: motusq; antborum est unus, qui supercilia scilicet attollit. 3. tab. A.</i>	<i>Dextra, ex perforato secundē uertebrā processu ortū ad scapulas emergit. Cervicē ad latera cū parua declinatione mouēt antrorsum. Vide in 8. tab. C. & in 13. tab. H.</i>
	<i>Ocularū, sunt septē, quorum</i>	<i>Sinistra, ex primā uertebrā laterali processu proueniunt. Cervicē ad latera cum parua declinatione mouēt retrosum. Vide in 8. tab. C. & in 13. tab. H.</i>
<i>Labiorū funditōnēs, utriusque</i>	<i>Superiorū: & sunt duo, quorum</i>	<i>Alter in maiori angulo, apud nasum obliquus constitutus, ad tarsi partem dimidiam, quae illuc est, peruenit. Hic cū agit, partem palpebrā sibi continuam, quae est ad nasum, deorsum trahit. 3. tab. C.</i>
	<i>Inferiorū, nullus describitur musculus, quod sit, ut alius motus non particeps videatur.</i>	<i>Alter totus etiam obliquus, ad minorem angulum oculi extensus, ad reliquam tarsi partem dimidiam sibi propinquam protumpt. Hic cū agit, reliquā palpebrā partes sursum trahit. D. 3. tab. D.</i>
<i>Exteriorum</i>	<i>Primi, superius, oculos sursum mouet versus supercilia. H.</i>	<i>Primus, superius, oculos sursum mouet versus deorsum. I.</i>
	<i>Secundus, inferius, & oculum mouet deorsum. I.</i>	<i>Teritus & quartus in lateribus, quorum</i>
<i>Inferiorum: & utriusque</i>	<i>Tertius & quartus in lateribus, quorum</i>	<i>Alter in magno angulo oculi, intrō versus nasum adducit. K.</i>
	<i>Quintus & sextus, positione obliqui sunt, singuli quidem in singulis palpebris versus minorē angulum suprā ac infrā extensi, oculū quoquo uersus promptè circūvertunt, ac circūagunt. M. N.</i>	<i>Alter in parvo oculi angulo, uersus eundē abducit. L.</i>
<i>Maxilla inferioris, sunt sex, quorum</i>	<i>Septimus, magnus circa eorum radicem, cōstringit quidem ac minuit neruum opticū: oculū uero sursum attollit & eleuat, ac nonnihil etiam simili convertit. O.</i>	<i>Septimus, magnus circa eorum radicem, cōstringit quidem ac minuit neruum opticū: oculū uero sursum attollit & eleuat, ac nonnihil etiam simili convertit. O.</i>
	<i>Duo superiori labro cōmunes, utrinq; unus, qui à maxillā superioris osse, ubi mala consistit, carnosō principio enati, deorsum obliquè in priora feruntur, quo usq; in sui labri latus sese inferant. 3. tab. G. H. I. O. L. K. M. 4. tab. M. 5. tab. E.</i>	<i>Alter ad nasi radicem uadit, ut aliam ipsam extorsum, sursumque moueat. 4. tab. L.</i>
<i>Interiorum</i>	<i>Duo inferiori labro, utrinq; similiter unus, superioribus muscularis latiores, sed breuiores, ab inferioris maxillā humiliori parte, ad menti quasi latera exoriuntur, hinc sursum obliquè in priora protensi, lati, permanentes, in medium sui labri sedent implantantur. 3. tab. M. 4. tab. N.</i>	<i>Alter ad superiore labri partē quā Mustacem uocant, proreptat, ut labrum sursum uellat. 3. tab. G.</i>
	<i>Duo claudunt, & uelut pendentem à se maxillam attollunt ac sustinent, utrinq; unus, qui à uerticis & frontis ossibus enascuntur, ac deinde concrescendo pererupt, & in cauitatem quandam, in ossibus capitis, ibi exculptam, descendunt, & in iugale os usq; se recipient, inde in tendinem magnum exentes maxillā inferioris curuo acumini infiguntur. 4. tab. E.</i>	<i>Vnus cū ad dextram ipsa circumaguntur.</i>
<i>Maxilla inferioris, sunt sex, quorum</i>	<i>Duo ali opposti multo minores, os ipsum aperiunt, inferioribus maxillā inferioris partibus insiguntur statim post flexionem ad eum usq; locum, qui est ad mentum. 5. tab. H. I. 4. tab. O. 6. tab. I. 11. tabul. *</i>	<i>Obliqui 4. in utroq; labro duo</i>
	<i>Duo masticatores dicti, os uariè circumagunt, qui carnosam quoque genarum partem constituant, quos nonnulli utrinq; non simplicem, sed triplicem musculum esse estimant, quidē tres ipsorum sunt in maxillas insertiones instar principiorum. 4. tab. A. 2. tab. C. 5. tab. D. 9. tab. C.</i>	<i>Per hos 4. musculos octo efficiuntur motus</i>

Musculi

Musculi par-	tium capi-	tis interio-	rum	<i>Lingue, quorū alij in-</i>	<i>Superioribus partibus, & ad palatum ipsam linguam tollunt sursum. F.</i>
				<i>Inferioribus partibus, deorsum linguam deprimunt. G.H.</i>	
				<i>Lateribus, ad latera ipsam circumagunt. E.</i>	
				<i>Osse hyoide. D.D.</i>	
<i>Hyoidis ossis</i>				<i>Primus robustus est & geminus, ab ipsius medio ad os pectoris usq; delatus. i.tab.C. 2.tab.F.</i>	
				<i>4.tab.S.T.</i>	
				<i>Secundus ac tertius stricti & oblongi sunt scapulis, interim claviculis inserti, qui cum primo hyoides os ad inferiora trahunt. 5.tab. H.I.</i>	
				<i>Quartus & quintus obliquè sursum exponuntur, maxilla inferiori insinuati, hyoides os sursum uellentes. 4.tab.R. 1.tab.B. 2.tab.E.</i>	
<i>Laryngis,</i>				<i>Sextus & septimus stricti & longi sunt, utrinq; unus ab ipsius ossis lateribus ad processum styloides defertur: ambo ad obliqua hyoides os trahentes. 4.tab.Q.</i>	
				<i>Improprii, sunt duo, ab ipso osse ad cartilaginem scutum figura imitantem laryngis protenduntur, de quibus in musculis laryngis.</i>	
				<i>Quatuor primam cartilaginem cum secunda connectunt in animantibus uoce magna præditis. Horum duo primi partes laryngis anteriores coniunguntur, maximamq; claudunt cartilaginem: duo subsequentes eas, quæ in intimis sunt abditæ. 1.4.fig.N. 5.fig.O.</i>	
				<i>Quatuor, in omnibus animalibus secundam cartilaginem tertie committunt: & aperiunt cartilaginem arytenoideam. 6.7.fig.P.</i>	
<i>Brachii: &</i>				<i>Duo reliqui primam cartilaginem tertie connectunt, & cartilaginem arytenoideam claudunt. 8.9.10.fig.a.b.</i>	
				<i>Duo reliqui sunt in basi arytenoideos, qua secundæ connectitur. 6.7.8.fig.V.</i>	
				<i>Duo à minoribus hyoidis ossis lateribus enati, scutiformi cartilagini supertensi, illi implantantur, ipsam à posterioribus cartilaginibus abducentes, ac meatum dilatantes. 1.2.figur. F. 5.figur.O.</i>	
				<i>Quatuor, quorum duo prope horum finem à prima cartilagine exorti, pectoris ossi inferuntur, deorsum uergentes inferiores cartilaginis partes contrahunt: nec non aspera, ne quid implicetur, neq; nimium implicetur, neq; nimium dilatetur, ubi nociferari animal cogitat. 1.2.figur.G.S.P.</i>	
<i>Musculorum</i>				<i>Duo reliqui transuersi, ex obliquis scutiformis partibus enati, deinde in circuitu stomachi comprehendentes, inuicem carnosu tendine coeunt. Hi primæ cartilaginis partes protractant, & secundæ adducunt, meatus stringendi gratia. 1.2.3.4.5.fig.I.</i>	
				<i>Primus à costis spurijs prope praecordia, non procul à madilla incipit, in superficie aliorum extans, qui brachium ad pectus adducit, humiliq; eius diductionis opifex est. 2.3.4.tab.D. 1.tab.L.</i>	
				<i>Secundus contrà, ex altis pectoris regionibus prodiens, altæ adductionis est autor. 4.tab. 3.10.tab. 5.1.tab. K. 2.tab.M. 3.tab.P. 5.tab. 7.9.tab.L. 11.tab.M. 7.tab.L. L.</i>	
				<i>Tertius ex toto pectore oritur, mammæ subiectus, & quodammodo bipartitus est, fibris ipsius in similitudinem X literæ, mutuo fibi incumbentibus illic potissimum ubi articulum ferè contigerint: alijs ab humilioris pectoris sede ad articuli eminentiorem porrectis, quibus ad inferiora brachium adducitur: alijs ab elatiore ad inferiora inclinantibus, quibus altius adducitur. Ambabus autem tensis, os brachij æquabile ad pectus agitur. Sed potius duo transuersi sunt. Quare solus inter huius articulæ bifidos musculos pro duobus ab Anatomicis numeratur. 7.tab.M. 10.tab.R. 11.tab.L. 12.tab.R.</i>	
<i>thoracis a-</i>				<i>Quartus, exiguis est, primo succedit, qui à regionibus iuxta mammam sursum fertur, & ipse brachium deprimens. 7.tab.O. 10.tab.O.</i>	
				<i>Quintus, secundo succedit, illius portio, qui summum humerum occupat: duo enim habet capita. internis sanè partibus, hanc ipsam partem ex clavicula enata: externis autem, demissiorem partem dorsum scapulari. Verum solius huius musculi, quam tensus est, actio, brachium extorsum extendit, parum à media, ac recta omnino extensione ad latus inclinans. Alterius uero musculi, qui est ad clavem, actio non immeritè intè similiiter inclinat. Tensus autem æquè fortiter ambobus, brachium rectam planè ac medium extensionem assumit, nusquam declinans. 7.tab. 1.13.tab.X. 10.tab.L.</i>	
				<i>Sextus & septimus utraque spinæ, quæ est ad scapulam, parte, similem prædicto habent actionem. Siquidem tensi simul, brachium sublimè prols tollent: quod si leversum, uterq; modicum ad latus inclinabit. 7.tab. 1.10.tab.Q.</i>	
				<i>Octauus, magna ex parte ex humili scapularum costa prodens, extorsum abducit brachium, eis oppositus qui in pectore habentur elatius brachium attollentes.</i>	
<i>lij mouent</i>				<i>Nonus ex inferiore humili scapularum costa termino proficiscitur, in extremam regionem brachium circumagendo abducens.</i>	
				<i>Decimus, cava scapularum partem occupat: minus quidem extorsum, magis autem deorsum brachiū circumuertens.</i>	
				<i>Vndeceimus, deorsum brachiū agens, ita ut in posteriorem quoq; partem ducat: quem quintus prædictus excipit musculus exiguis, qui constanter in nullam inclinans partem, brachium deorsum moueat.</i>	
				<i>Tuoracem ipsum. Vide in sequentibus signum + +.</i>	

LIB. I. PARS I.

Primus: ex inferiori interiori claviculae regione, secundum ipsum longitudinem, quod primam respicit costam, exoritur, principium carnosum undique obtinens, & carno quoque, tertium primae costae, quod pectoris ossi committitur, antica ex parte insertus. Musculus hic breuis, sed amplius est & tenuis, ac omnino carneus, fibras sortitae impene obliquas, propemodumque transversas, que a clavicula anteriorum procedentes, supremae thoracis costae, & nonnihil pectoris ossi, quod eius costa cartilagine excipit, implantatur. Huius beneficio prima costa sursum uersus exteriora retrahitur, hacque ratione ibidem thorax dilatatur. 4.tab.d.5.tab.Z.

Secundus: carnoso principio, ex tota scapularum basi enascuntur, deinde costis exorrecti, admodum latescunt, tenuiores tantisper redditi, donec prime, secundae, tertiae, quartae, quintae, sextae, septimae & octauae, aliquando & nonrare thoracis costis sese inserunt. Horum fibre, si quando ad suum principium tendunt, uniuersas costas (præter inferiores) uersus exteriora uellunt, thoracem dilatantes. 1.tab.O.O.O.2.tab.o.o.o.3.tab.s.6.7.8.4.tab.l.m.5.tab.m.6.tab.R.7.tab.L.8.tab.F.11.tab.X.12.tab.S.13.tab.T.

Tertius: ex trium inferiorum ceruicis uestebrarum, ac primæ thoracis uestebræ spinis, membraneo latobus, exoriuntur principio, ac deinde primo caput mouentium musculorum pari, & hac sede repositis, dorsum thoracemque, mouentibus musculis instrati, in priora declives, exorrectiguntur, carni euidentes, lati, musculi natum ostendentes, simulatque, primi illius pars externum latus superauere. Deinde ubi primam thoracis costam contingunt, in latera sensim obliquè ducti, in tres ueluti digitos tripartiuntur, singulos tribus quatuor primarum costarum interuallis exorrectigentes, illisque sese costis inferentes. Horum munere thorax attollitur, ac etiam exceditur. 10.tab.E.11.tab.F.

Quartus: ad dorsum mouentium musculorum latera, costarum radicibus, & transuersorum uestebrarum processum apicibus exorrectiguntur: originem suam ducentes ex posteriori ossis sacri regione, & interiori ilium ossis sede. Hinc cum undecimo dorsum mouente musculo, transuersis uestebrarum lumborum processibus innixi sursum deducuntur. Quum primum uero uterque simul duo decimam thoracis respiciunt uestebram, & dorsum mouente undecimo, notatu digno interuallu adeo abscedunt, ut inibi in curiosè secantibus ex illo principium sumere viderentur. Hinc modice sursum obliqui in latus condescendent, & decem superioribus costis, tendines pullulant. Qui costarum tuberculis inseruntur, cessant autem ad primam thoracis uestebram, interdum tamen condescendent, ut & transuerso septimam ceruicis uestebræ processu tendinem quoque, non minus quam costis offerant. Hi infirmas thoracis costas, ac reliquias omnes deorsum trahunt, ac denique thoracem arctant. 11.tab.Q.12.tab.D.13.tab.O.O.

Quintus, in posteriori thoracis sede, secundum inferiora collocaatur, originem membranam latamque, ducentes, ex undecima & duodecima, ac aliquando decima thoracis uestebrarum spinis. Principium hoc musculis dorsum agentibus, super sternitur, transuersum rectum in priora porrectum. Vbi autem septimus musculus horum transcendit, costarumque ossibus committitur, statim carnis adaugetur fibris, & tandem uelut in aliquot diuisus digitos nonne, decimam, undecimam & duo decimam costarum interuallis, ipsisque sese costis inserunt. Horum munere, costae, quibus inseruntur, thoraxque distenditur. 11.tab.B.

Sextus, in thoracis catitate situm ubi peculiariter uendicatur, extenduntur autem per uniuersum pectoris ossis latus, sub tota ueracum costarum cartilaginum regione, propemodum costarum os, exteriori ipsius latere contingentes. Sunt autem hi musculi triangulares, ex duobus longissimis lateribus, & uno breui constructi, & tenues, omniisque ex parte carnosi. Adnascuntur autem omnibus ueracum costarum cartilaginibus, illas ad pectoris os, in sinus nimirum, quibus illæ inarticalantur, attrahentes, & eo motu thoracem arctantes, & costarum cartilagini inuicem colligantes. 8.tab.B.

Exterior, quoniam exterius positionem habet, originem ducentes, simulatque, costa à transuerso uestebrarum processu in anteriora obliquè prorepet, principium habent, ac fibris cōstant ex superiori costa, in inferiorem oblique in priora deorsum proreptantibus. Hi inferiorem costam superiori adducunt. 6.tab.V.X.8.tab.D.D.11.tab.V.6.tab.V.X.

Interior, quoniam interius positi sunt. Hi enim quæ uestebrarum corporibus proximi sunt, ex inferioris costæ superioris sede, in elatioris costa inferiorem sedem, fibras obliquè sursum in priora protensa mittunt. Harum uero fibrarum situs exterius contrarius existit. Nam exteriores ad X latera similitudinem intersecent fibre. Hi superiorem costam inferiori adducunt 8.tab.E.E.

Hi omnes musculi simul thoracem arctant, & angustiorum efficiunt. Producit enim natura intercostales musculos cum fortiori motu impetuque, ad efflationem, uocem, tuissim, sternutationem, fecuum excretionem, ad partum faciliter excludendum, breuiter ad thoracis compressionem, quam ad inspirationem indigeamus. Verum Galenus intercostalibus beneficio musculorum thoracem stringi & laxari censet. Nam exteriores expirationem, interiores uero inspirationem moliri prodidit. Interdum uero non sibi costans, exterioris inspirationi, interiores autem expirationi praesesse uoluit.

Quadragesimus primus, usque ad quadragesimum quartum, sunt musculi ab dominis, de quibus inferius.

Vetus utriusque lateri communis, quem Graeci φεραν καὶ διάφεραν, καὶ αὐτοῦ οὐδὲν, Latini uero septum transuersum & praecordia aliquando uocant. Hic enim neque situ, neque forma ulli totius corporis musculo responderet. Siquidem amplius est, & orbicularis, & in ipsius medio principium gerit. Huius munus est, ut adhuc in uiuentibus animalibus patet, proprio motu ossis pectoris, inferiorem terminum, & spuriarum costarum extrema, ad suum caput, tanquam ad centrum, intrinsecum trahere, ac nonnihil quoque sursum uellere. Septi enim transuersi caput in medio mouendarum partium reponitur, & elatiore sui capitibus sedi, quæ thoracis amplitudinem respicit, nerui à cervice decurrentes, inseruntur. Quum itaque septum in se conuelliatur, & spuriarum costarum extrema quodammodo ad centrum colligit, solam inferiorem, eandemque, anteriorum thoracis partem, quam spuriarum costarum cartilagine constituant, arctat. Posteriorem uero, quæ ab harum cartilagine ad uestebras usque habetur, dilatat, ac inuicem quinq; inferiores costas dicunt, una cum sexta ac septima thoracis costis, quarum etiam cartilaginibus septum applantatur. Vide in 1.fig.thoracis I. & in 2.fig.R.R. in 7. musculorum tab.Δ.k.l.m.n. & in 20. uentris fig.A.A. in 6.fig.thor.n.o. in 4.fig.thor.Q. & 5.fig.thor.E. & 12. fig.thor.I. & in 3. thor. figur. H.

Dd Musculi

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

53

Primitus scapularum spinae insertus est, magnus & amplius, ad occipitis os porrigitur, scapulas sursum attrahit. Vide lib. 2. 9. tab. Γ. Δ. Ε. Ε.

Secundus subtilis, ab ipsis capitis ossibus prodiens, scapularum spinae iuxta basim inseritur, scapulas etiam sursum attrahit. 9. tab. Γ. Δ. Ι. tab. Γ. 2. tab. Κ. Λ. 3. tab. β.

Tertius & *quartus* latus ac geminus, iuxta spinam haerent: unus ceruicis quinq; uertebris porrectus: alter septem thoracis. Scapulas retro ad totam animalis spinam abducunt. 10. tab. Γ. G. H. I. K.

Quintus, à laterali primae uertebræ processu ortus, summo humero per carnosum tendinem inseritur: scapula eminentiam ad ceruicis latera ab ipso abducit, sursumq; mouet. 7. tab. H. 6. tab. K. 8. tab. I. 10. & 11. tab. C. 12. G. 13. tab. Q.

Sextus gracilis, longusq; à laryngis partibus, quas ossi à litera Graeca ν, hyoidi dicto connectit, ad scapulas porrigitur, easq; antrorum mouet. 5. tab. R. S.

Proprii: sunt sex, quoru

D. d.
Musculi sca
pularū, uel

Communis unus humerorum articulo, non proprius scapulis, quas deorsum uersus trahit. 11. tab. Θ.

Primum par, à quinto thoracis uertebræ corporis latere principium sumit, quod carneum tenuet, & acutu instar anguli uisitum, & sursum obliquè concendens, uerus medium magis quartæ motu, & obscurè caput ipsum flectit. si enim utriusq; musculi partes simul omnes egerint, recta efficietur ceruicis flexio, uertebris scilicet mutuò sese succedentibus: at si alteruter tantum in se colligatur, in contracti latus ceruix inclinabitur. 8. tab. A. B. 7. tab. C. C.

Secundum, quorum alter in dextra latere est, alter uero in sinistro. Dexter ex superiori exteriorique primæ thoracis costæ sede, carnosus ampliusq; enascitur, ex totius nimirem dextri lateris primæ costæ sede, quæ à uertebris ad eam usque costæ ossis regionem pertingit, quæ iam in cartilagineum degeneratura est. Musculus ex hac enatus basi, sensim arctatur, & in omnium ceruicis uertebrarum transuersis processibus, interiori ipsorum sedi implantatur, fibras sursum obliquè intrò producens, totusq; triangularem figuram refert, cuius primum latus primæ thoracis costæ exporrigitur. *Secundum* autem ad cœ uicis longitudinem, ipsiusq; in transuerso processus insertionem fertur. *tertium* uero à costæ cartilagine ad transuersum primæ ceruicis uertebræ processum. Huius munere ceruix duntaxat in dextrum latus inclinatur, recto quidem ductu. 7. tab. G. 8. tab. C. 14. tab. N.

Tertium, principium in dorso assumit, ex transuersi sextæ thoracis uertebræ processus radice, ad primum eius uertebræ posterioris processus, seu spinæ exortum. Ab hoc ceruix tantum in dextrum latus inclinatur. 13. tabul. H.

Quartum, à septima thoracis uertebræ spinæ radice, deinceps & à reliquarum succendentium uertebrarum spinarum quoque radicibus, ubi inuicem uertebræ articulantur, principium sumit, non autem à spinarum lateribus. Horum si ueroq; simul contrahatur, rectam ceruicis extensionem conficiunt. Si dexter tantum egerit, dextrorum ceruix inclinatur. Si ueroq; sinistrum tantum operabitur, sinistrorum ceruix co uertetur. 14. tab. O. 13. tab. I.

Quintum, ex posteriori superioriq; ossis ilium cavitatis sede enascitur, quæ erogatione superioris sedis pri mi sacri ossis transuersi processus habetur, deinde etiam ex rota illa ossis sacri quoque parte exortitur, & sursum ad duodecimam, ultimamque thoracis costam protenditur & inseritur. Cum ambo simul agunt, rectam flexionem parant: cum uero quisque, per se obliquam efficiunt flexionem. 7. tabul. u. 8. tabul. z. 13. tabul. ε. 14. tabul. P.

Sextum, ab infima ossis sacri sede, ad primam usque thoracis uertebrarum exporrigitur, transuersis omnibus thoracis uertebrarum processibus innitus, quibus singulis ex interna sede tendinem instar ansulae cuiusdam exporrigit. Horum namque ope, thoracem lumbosque rectâ, ac etiam in latera extendi cœnit. Nam si ambo & quæ contrahantur, tota pars, cui inseruntur, in neutrum latus uergens, extenditur. 13. tab. Γ. 12. tab. N. 14. tab. Q. R. S.

Septimum, ab illa ossis sacri sede principium obtinet, quæ ab ipsius spina ad cōnexum eius, cum ilium osse pertinet. Hinc ad transuersum quintæ lumborum uertebræ processum ducitur, & illuc à transuersi reliquarum uertebrarum processibus initium ducens, ad undecimam usq; thoracis uertebræ spinam con scendit, &c. quorum ambobus contractis, rota illa spinæ pars, cui committuntur, appositissime extenditur. Alcro uero tantum in se collecto, in obliquum hæc dorsi pars contrahitur. 14. tab. T.

Octauum, ab undecima thoracis uertebræ, ad primum usque ipsius protenduntur, totam spinarum amplitudinem, quæ ab ipsorum radice, ad apicem usque consistit, amplexantes. Horum functio potissima est, spinas, quibus inseruntur, mutuò colligere, eamq; dorsi parrem cui adnascentur, cum reliquis musculis extendere. 14. tab. Y.

* * * Musculi

LIB. I. PARS I.

54

<p>Ff. Musculi abdominis sunt octo (utrinque nimirum quatuor) quorum</p>	<p>Quatuor obliqui, quorum</p> <p>Duo à praecordijs, uerius ilium ossa tendunt, quorum initia maximo thoracis musculo elatiori confinia, suis ipsorum terminis, seu digitis quibusdam, in costas, sextam, septimam, & octauam inferuntur: fibris obliquis ad uentris anteriora uergens, toti abdominis regioni ad inguina utring; expanditur. 3. tabul. Θ. 4. tabul. o. 9. tabul. P.</p> <p>Duo hos ad similitudinem Graecae literæ γ diuidunt, ab illis ad costas profecti, qui obliquum fibrarum situm primis contrarium possident. 4. tabul. II. 5. tabul. a. ii. tabul. a. b.</p> <p>Duo recti, à pectori usque ad pubis ossa, per totius uentris medium exorrecti: sub obliquorum nervos tenuitatis situm, qui à pectoris osse paululum supra mucronatum cartilaginem oriuntur, substantia per totam longitudinem carnosus: rectas fibras superne deorsum ferentes, itidem habentes: quarum manus est attrahere. 5. tabul. Δ. 4. tabul. n. 6. tabul. f.</p> <p>Duo transuersi, in latu procedunt, rectum cum predictis efficiens angulum, tum ex tota superiore ilium ossis parte, tum ex lateralibus uertebrarum quæ in lumbis sunt processibus oriuntur, fibrisque transuersis contexuntur: quarum manus est alienum expellere. 6. tab. Δ. 5. tab. y. 12. tab. p.</p>
---	---

VESALIVS LIB. II. CAP. III.

O C T O abdominis musculi, preter communem omnium muscularum usum, quo corpori calefaciendo, refrigerandoq; auxiliantur, & propugnacula quadam censemur, primo usu thoracis motibus præsunt. Deinde homini ad durorum excrementorum expulsionem aptissime subseruiunt: quando enim omnes simul tensi laborarunt, septo transuerso interim ex spiritus retenzione depresso, ita intestina simul compriment, ut ex angusto loco in ampliorem (qui inferior est) faces protrudant, expellantq;, & rursus ad ventriculum superiorum illas differri preceant. Caterum nostri seculi medicos, qui hos tantum musculos recensere ita uidentur, ac si alij in corpore nulli essent, omnino dilatare existimandum est, qui rectis muscularis cibum in uentre attrahi, transuersis autem expelli, & obliquis retineri contendunt, presentibus muscularis attribuentes, quod uero ventriculi intestinaliumq; fibris ascribendum fuerat. Sed hæc absurdiora sunt, quam que in medium adduci debeant, quum aliæ fibrae uoluntario motui, aliæ uero naturali, qui à nostro non pendet impetu, famulentur.

<p>Gg. Uefica ceruicem ambit musculus unus transuersis cōpositus fibris: obliquis autem uefica interexta est præcipue, ne frequenter sit excernendum. Porro huius muscularis triplex est usus,</p>	<p>Primo, ut ueficam claudat, licet sine eo claudi possit.</p> <p>Secundo, ut post emissionem urinæ contractus undeq; id quod in meatu continetur, propellat.</p> <p>Tertio, ut quum urina mordax est, oxyus excernatur.</p>
---	--

Hh.
Muscoli ani tres, quorum

Venit solitus, ac sine pari, transuersus, ipsi sedi circumfusus, ut rectum intestinum ad amissum ac fortiter claudat, ne continua intempestivaq; fiat excretio. Hoc enim musculo relaxato, alii excretio sit, muscularis epigastricis ualide omni ex parte æqualiter prementibus. Alter (si muscularis tamen dici queat) etiam in ano habetur. Nam corpus est superiori extinsecus ad ultimam oram transuersè incumbens, sedisq; extremum gignens: cuius substantia est inter cutem & muscularum, uelut ex utriusq; mistura conflata: cuiusmodi est labiorum pars ultima. Huius quoq; usus idem ferè ac musculari est, præterquam quod uribus actionis ac robore à musculo relinquuntur. E. & in 8. figur. uentris a.

Ii.
Musculi penis sunt quatuor, quorum

Duo obliqui, non magni, sed membranosi, lati q; utraq; sedis parte super rotundum muscularum siti, ex ligamento, tum quod ex sacro ossi, tum quod ex pube utrinque oritur, producuntur. Quorum usus est, ut cum in magnis contentionibus sedem eueri cōtingat, sursum ipsam denud retrahere. Quo sit, ut cum hi musculari aut resoluti, aut alioqui imbecilli fuerint, uix tandem sedem ipsam sursum retrahi cōtingat, quin etiam omnino exorrecta maneat, & manuum subdilio sit opus. B. C. & in 8. fig. uentris b.c.

Kk.
Musculus penis sunt quatuor, quorum

Duo carni, illis prorsus similes, qui à pectoris osse ad os v referens, porrigitur. Ambo enim inuicem proximi sunt, & internis lateribus mutuo committuntur, rectaque sursum in priora ad urinarij meatus sub corporibus illis ad superiora reflexum ascendentes, eius meatus lateribus inferuntur, & inuicem dirempti, corpora penis nonnihil digitorum modo amplectantur. Vide lib. 2. fol. 325 signum H.L.

Duo utrinque singuli, ab appendice ossis coxendicis paulò inferius, quam penis corpora, principiū ducentes, quod carni est, & gracile, & oblique sursum procedentes efficit muscularum, qui carnosus semper permanēs sui lateris corpori non procul ab exortu inferitur. Vide lib. 2. fol. 325. sign. K.L.

Pudendi meatum ampliare ac diducere, ut semen quam longissime iactetur.

Penis radicem uoluntario uirorum motu trahere, quo sit, ut erectionem etiam adiuet.

Kk Musculi

Virorum. Singuli utrinque in uno quoq; existunt testiculo, graciles admodum, ex ea uasorum seminalium & testis tunica efformati, quae à peritonæo princeps ducens, uasa simul cum teste continet. Horum enim beneficio, uiri arbitrio motu telles modicè lassum allicit, ne plus a quo laxari, ac ad interiora pendentes nimio oneri seminarijs uasis sint, quem usum in coitu potissimè præstant. Constat autem, musculos hos ex eorum classe certos esse, qui nullum fortuntur musculum, contrari motus authorem. Vide lib. 5. in 22. uentris fig. 4.

K.
Musculi testium

Mulierum. Singuli utrinque in uno quoq; teste cernuntur, illis specie simili, quibus uiri testes donantur. Et quamvis plerisque, graciles sint, neq; admodum carnei, crassis, ego tamen eos (inquit Vesalius) aliquando in nonnullis mulieribus uteri cornua esse arbitratus sum, Galeni uteri descriptionem eleganter delusus, qui nō muliebre, sed uaccinum & caprinum describit uterum, cornua arietum cornibus longè similia obtinentem, secus multò quam muliebris uterus. Porro his uteri musculis obscura uteri ad superiora attractio proficitur, quam mulieres tunc facilè percipiunt, quum ilia trahere colligere; conantur. Vide lib. 5. in 24. uentris figura. P.

Maior ortum habet ab internis partibus loci, qui ad humerum uergit prope axillam, inde per latus ad anteriores brachij partes ossi radij inseritur. Vide lib. 2. 6. tab. O. 1. & 9. tab. Q. 2. & 3. tabul. Z. 4. tab. r. 5. tab. 3. 7. tab. R. 10. tab. c. 11. tab. g.

Duo in interna regione, uinā flectentes, quorum *Minor* explanationem habet ab externis brachij partibus prope humerum: intrō autem illie paullatim conuersus, ossi ulnæ inseritur. 8. tabul. Γ. 1. tab. S. S. 2. tab. N. 3. & 13. tab. a. a. 4. tab. x. x. 5. tab. 6. tab. r. r. 7. tabul. P. 9. tab. R. 10. tab. d. 11. tabul. g. 12. tabul. Y.

Horum musculorum maiore solo a gente manus extrema tangit, internas regiones articuli humeri prope axillam: minore uero exteras. Ambobus aut simul agentibus flexio fit cubiti,

Duo in regione interna, ulnā extendentes, quorum *Vnus* supernas explanationes habens, in internis brachij magis ad internas cubiti regiones maxima parte inseritur. 11. tab. f. 1. 9. & 12. tab. V. 2. tab. P. 10. & 13. tab. b. 4. tab. u. 5. tab. x. 6. tab. s. 7. tab. N. 10. tab. a.

Alter in posterioribus & externis brachij partibus supernas explanationes habet ad externas cubiti regiones inseritur. 2. tab. O. 9. tab. S. 10. tab. b. 12. tab. V. 13. tab. c.

Vnus minimus, & omnium musculorum interni cubiti tenuissimus, in superficie sub cuti appareat, medium cubiti & radij regionem internam occupans. *Minor* quidem alijs, quoniam nullam mouet dearticulationem, nec ullus digitorum motus ei commisus est. Sed paulo ante carpi articulationem enascitur ab eo tendo: dilatari auctem incipit ad illam primum, indeq; sub tota cuti manus summae, internæ & digitorum extensus, uelut quedam cutis secunda, alba & exanguis appareat, hunc uolum præstans, ut eam internam cutim in corporum contractu minus uestatilem, depilem, & tota cuti reliqua sensibilitatem efficiat ad certam tactilium qualitatum dignotionem. 3. tab. II.

Duo, qui digitos flectunt, quorum *Maior* minori subiectus, inter cubitum & radius delitescens, ad carpum fertur, ibi in quinq; tendones scindit. Quorum quatuor primo & tertio, quatuor digitorum articulo inseruntur. Sed primo articulo non sunt coniuncti, nimurum per ligamentum membranosum. Quintus uero per medium uolu& tanquam ex circulo delatus, secundo & tertio pollicis articulo inseritur. Præterea huius musculi quatuor tendonibus in uola, alijs singuli stricti & longi adhaerent, qui ad primi quatuor digitorum articuli flexionem auxiliantur. 5. tab. O. 4.

Minor maiori per medium cubitum infidet, recta ad carpum excurrens, ubi in quatuor tendones scinditur, tendones angulos æquales efficientes, secundo quatuor digitorum articulo, ut ipsum solū moueant, inseruntur. Qui quidem tendones paulo antea quam ad secundum articulum pœnuerint, ibi rufus singuli bifariam finduntur, & utræque parte amplificata circa subiectos tendones, qui primum & tertium articul. m. flectunt, involvuntur; ipsi scilicet inde transitum præbent ad tertiam digitorum articulationem. 4. tab. S. 6. tab. C.

Alter ad pollicem prælongæ coidam apophysis cartilagineose, primi in carpo osis, tendone bifido implantantur: nec totus huic symphysi soli committitur, sed usque ad metacarpium adducitur, & ibi applicatur, ad principium osium medio digito & indici prælocatorum. 3. tab. A.

Alter ad paruum digitum octauo osi carpi cartilagineoso tendone simplici inseritur. 3. tab. m.

Hic cartilagineos osibus carpi tendonibus obliquis inseruntur, quod etiam cum externis carpum extendentibus, extremam manum cum carpo ad pronum supinumq; circumducitur.

Duo lati tendonibus carentes ad pronum agunt, quippe fieri non potuit, ut ex locis tam continuis tendonibus crearentur. Orti enim in cubito ad radius membranosa quadam parte pertinent, 7. tab. V. X;

externi. Vide in sequentibus p. 30.

M. m.
Musculorum
cubiti, alijs

Interni: &
sunt septē,
quorum

Duo à latibibus
duorum prece-
dentiū adia-
centes, carpum
flectunt, quorum

Alter ad paruum digitum octauo osi carpi cartilagineoso tendone simplici inseritur. 3. tab. m.

LIBRI I. PARS I.

Venit, & is quidem maximus, in superficie sub ipsa cute locatus est, medianus, maximè totius membris regionem extream obtinens. Qui in carpo scilicet, quatuor tendones tribus quatuor digitorum articulis distribuit, solum hos extensus. Sed primo & secundo articulo per ligamentum membranosum tantum coniuncti sunt, 9.tab.Z.

<i>Musculorum cubiti extermi sunt 9. quorum</i>	<i>Duo exiles, qui superiori adiacent, quorum</i>	<i>Superior indicet à pollice suis tendonibus abducit.</i> <i>Inferior parvo & annulari eiusdem actionis gratia tendones amittit.</i>	<i>Horum digitorum tribus articulis, dextris ad dextra, sinistris ad sinistra, extrinsecus hi tendones immittuntur ad latus, 9.tab. O.</i>
	<i>Duo superiori primo incumbentes, pollicis gratia facti sunt, ut eum rotè subuertant: quorum</i>	<i>Alter priori illi aded coherget, ut unum esse iudices. Hic enim ad carpus tendens, in duas diuariatur partes, &</i>	<i>Altera extremæ pollicis regioni inseritur, ut illam indici abducat, 10.tab. I.m.n.</i> <i>Altera carpo insinuat, & us extensionem ad latera promouens, 1.tab.k.</i>
<i>Nn. Musculi manus extremitate sunt 13. quorum alijs fassimulantur</i>	<i>Duo carpum extendentes, & interna parte flectentes, hiq; utrobiq; singuli, quorum</i>	<i>Alter ad indicem, n.tab. A., 9.tab.Z.</i> <i>Alter ad minimum.</i>	<i>Hic enim extendentibus commemoratisq; flectentibus manus extrema ad primum supinumq; ducitur.</i>
	<i>Duo, qui regione hac, que ossa secundum longitudinem occupata interiaceat, quorum</i>	<i>Alter internis similiis in os radij immittitur.</i> <i>Alter à cubiti tuberculo obliquè per exteriora ad caput radij, quod carpū spectat, inseritur.</i>	<i>Hic ad supinum operantur, 12.tab. O. A.</i>
<i>Poll: & lat quinq; quorum</i>	<i>Duo rectant pollicis os primum</i>	<i>Vnus, ex superiori transuersti brachialis ligamenti sede carneus nascit, & toti primi pollicis ossis longitudini interna regione attenus, perpetuo carneus illi inseritur, 4.tab. I., 6.tab. A., 3.tab.q., 4.tab.r., 8.tab.Y.</i>	<i>Vnus agat, primum digitos in neutrum latus uergens flectitur.</i>
	<i>Tm secundum pollicis os flectentes, 7.tab. & 13.tab. I. 2. 3. 8.tab.X.</i>	<i>Alter, qui supradicto prorsus occultur, longeq; minor ipso est, ex transuerso quoq; ligamento & osse brachialis pollicem sufficiente enatus, 6.tab.A., 7.tab.a.</i>	<i>Exterior, digitus in exteriorē partem non nihil inclinans flectitur, 1.tab. q., 3.tab. r., 4.tab. n., 2. 6. tab. p.</i>
<i>Ceteri quatuor digiti: & sunt octo, (8.tab. A.) qui rectè secundum postbrachialis longitudinem digitos adeunt, omni propemodum ex parte carni, ac postbrachialis ossibus connati, interficiunt autem lateribus interiori in sede primorum ossium. Horum</i>	<i>Duo parvi seu minimi sunt digitati, quorum</i>	<i>Vnus ab exteriori latere superioris partis postbrachialis ossis, quod parvo prælocatur, carno so principio oritur, 4.tab. Z.</i> <i>Alter ex interiori postbrachialis ossis latere ad superius iuxta brachiale extremitatem originem ducit, & inter id os, & tibi proximum ad digitum tendet.</i>	<i>Interior, ad interiora conniuncti digiti flexionem experieruntur.</i>
	<i>Duo indicis: quorum alter inseritur lateri</i>	<i>Horūsi</i> <i>Interiori, 8.tab. Y.</i> <i>Exteriori.</i>	<i>Alter agat, nisi mirum</i>
<i>Quatuor ceterum digitorum, ad singulos nimirum primos articulos bini, 10.tab.s.</i>			

O. Musca

Primus, sub summa cute consistit, alterius lateris natem præcipuè efformans. Exoritur lato & admodum carnose principio, ex tota spinæ ossis ilium posteriori parte, quæ uestus os sacrum magis eminet, deinde etiam spine superioris regionis portionem quoq; suo exortu apprehendit, &c. Validæ & in neutrâ vergentis partem extensionis author est, amplio iphis principio & lato tendine femur refellens. 9.tab. II. 2.tab. u. 10.tab. x.

Secundus, primo femoris musculo magna ex parte substratus, ab anteriori superiori; ossis ilium spinæ regione, lato quoq; & carneo exortu enascitur, tam ferè ilium ossis spinæ sedem occupans, à qua primus initium non mutauit. Hic extendit simul & sursum uestus exteriora trahendo femur, ipsius caput int̄ro in coxendicis ossis acetabulum adigit. 10.tab. Z. 2.tab. y. 4.tab. u. 5.tab. s. 9.tab. o. 11.tab. d.

Tertius, tanto minor est secundo, quanto secundus primo. Subiicitur autem penitus secundo musculo, initium dicens ab externis & demilioribus ossis ilium dorſi sedibus, ubi id coxendicis ossis nomen primum obtinet; atq; id initium similiter latum & semicirculare est, & carneum, crassum q; Hic femur quoq; modicè sursum trahens, tendit: & femur circumuerit paulo magis in posteriora tendens, quam sursum trahens. 11.tab. Z. 6.tab. r. 12.tab. t.

Quartus, magna ex parte linidis, & paulo minus toto teres, non autem dictorum modo amplius existit, neq; ceterorum rite ab ilium ossi principium adipiscitur, at à lateribus trium inferiorum ossis sacri uestebrazum, quibus ilium ossia nō coarctantur, carneum crassum q; educit caput, non quidem cunctazat ab illorum ossium lateribus enatū, ac nonnihil quoq; ita ex illorum interna ſede, ut utriusque lateris musculi ſeſe initij aliquando in interna ea ſede contingant. Hic femur quoq; modicè sursum trahens, tendit, & foras circumagit. 11.tab. φ. 12.tab. u.

Quintus, aut unius, aut duorum, aut trium etiam nice, prout cuiq; uifum erit, refere poterit. A tota appendicis ſede ad pubis ossis usq; regionem, qua inferior ossium commissuræ finis habetur, principium ducit, amplius insignis q; & carneus. Huius pars posterior rectis donata fibris, crus firmum stabilit, ac terra affigit, femur extrendens. Anterior uestis partis prior portio introrsum ducit femur, & fibra huius portionis altiores femur ducentes, illud quoque sursum refellunt, flexionisque quodammodo authores euadunt. 12.13.tabul. Z. 2.tab. r. 5.tabul. u. 6.tabul. s. 7.tabul. φ. 8.tabul. c. 9.tabul. x. 10.tabul. g. 11.tab. λ. 14.tab. r.

O. o.
Musculi fe-
moris sunt
decem: ho-
rum

Trii femur uestentes, &
introrsum uestus alter-
rum crus admoueqtes:
quorum

Primus, qui in numero est sextus, ex undecimæ & duodecimæ thoracis, & prima, & secunda, & tertie lumborum uestebrazum lateribus carneo enascitur principio, quod simul atque prodijt, muscularam teretem constituit, deorsum obliquè uestus exteriora defendentem. Huius musculi gratia, ubi pubis ossi expanditur, uelut sinus aliquis insculpit ligamento ex osse nato obducat, ut simul tuio nec errabundus hac sexti musculi tendo descenderet, nec intensius laxatus osis duritie uitaretur. Hic sursum ualide femur attrahit flectitq; ad anteriora id adagens. 8.tab. Θ. 4.tab. c. 5.tab. x. 6.tab. w. 7.tab. t. 13.tab. β. 14.tab. c. 16.tab. K.

Alter, qui septimus cefetur, ex tota interiori ossis ilium regione tanquam ex semicirculo quoq; carnosam originem accipit, & lato hoc eductus principio, paulatim arctior crassior q; redditur, deorsum in priora corporis procedens. Porro quā hic musculus super coxendicis ossis elatiore deorsum tendit, cavitatem quoq; quodammodo & ſimum, ne uagabundus feratur, in osse obtinet. Hic femur sursum attollendo fletit, & paulo insignius sexto uestus interiora admouet. 8.tab. Α. 3. & 13.tab. r. 4.tab. s. 5.tab. φ. 6.tab. o. 7.tab. x. 14.tab. d.

Tertius, qui in numero est octauus, oscitanter fecantibus femur mouentium quinti & maximi totius corporis musculi portio cefetur, ex pubis ossi carneo ampleq; initio in homine enatus. Hic modicè sursum femur contrahit, infirmæq; flexionis author cefetur, uestis adhuc magis septimo introrsum uellit. 8.tab. Z. 1.tab. m. 3.tab. β. 4.tab. v. 5.tab. γ. 13.tab. ε. 7.tab. α.

Duo circumagentes: quo
runt

Vetus, qui ordine nonus est, liuidus, & ut cæteri huius articuli, carnosus, & transuersum in exteriora protensus, totum pubis ossis foramen exterius conregit. Deinde per exteriorem ceruicis femoris ſedem productus, ualido facis & utcunq; amplio tendine inferiorem molitur, in magni femoris processus ſinum, qui femoris ceruicem & caput ossis coxendicis acetabulum subintrans, edirectò recipit. Hic femur in anteriora circumagit, nihil ſecus, quam si baculum inter duas manus extensas reponit, in priora ditatis manibus circumuerteret. 8.tab. γ. 13.tab. a. 4.tab. e.

Alter, qui ordine decimus est, internam dieti nuper foraminis ſedē occupat, nono longè uulnior. Huius principium exoritur à tota linea, quæ ab interna ilium ossis ſede, qua primi ossis sacri ossis transuerso processu committitur, per internam coxendicis ossis & pubis regionem ad pubis usq; ossium commissuræ elatiorem partem protenditur. Hic femur in posteriora circumagit: duabus manus responderet, quemadmodum & nonus, baculo autem femur non ineptè alſimilans. 10.tab. u. 11.tab. δ. 12.tab. α. 13.tab. r. 16.tabul. E.G.H.

Pp. Muscl.

LIBRI I. PARS I.

Prinus acuto exortu principium à nerua substantia & modica carne commixtum ducit, ab anteriori ossi ilium spinæ sede, aut ab ilium ossis appendicis anteriori extremo. Hic musculus non procul ab origine totus carneus eudit, & modicè dilatescens, gracilis permanet: eius tamen latitudine ipsius crassitudo ipsitudo studinemue duplo superat, & hanc formam ad tendinis ulique productionem retinet, qui ab ilium ossis spina deorsum obliquè neruus interiora sensim adeò protepit, ut internum femoris latus tandem iuxta medianam femoris longitudinem exquisitè occupet: hinc adhuc magis in interiora retrorsum paulatim procedens, è regione interni femoris capitis iuxta genu constitut, ad quod ueluti obliquo ductu reflexus, anterius descendit, tendinem in anteriorem tibiae sedem inferens. Tibiam sursum ad alterius curvis ingui na tollit. 3. tab. Z. 1. tab. o. 2. tab. q. 4. tab. z. 9. tab. w. 16. tab. L.

Secundus, amplio & prouerso neruo principio ex pubis ossi enascitur. Principium hoc non procul ab origine strictius crassiusque, & carnosum prorsus efficitur, ut eius latitudini crassitudo uix cedat, & musculus pauci minus toto teres euadat, qui deorsum per femoris interiora descendens, sensim gracilior tantisper efficitur, ut iam internum femoris caput non procul à genu articulo contingens, ut exactum teretemque tendinem finiat eadem sede, qua primi musculi tendo tibiae innatum, sed tanto interius seu posterius, quantum primi musculi tendinis est crassitudo. Hic tibiam ad internum latus ducit. 1. tab. p. 2. tab. y. 3. tab. s. 4. tab. x. 5. tab. 6. 9. tab. y. 10. tab. s. 16. tab. Δ.

Tertius, cum alijs tribus musculis ex infima coxendicis ossis sede enascitur. Ab elatori & posteriori eius appendicis sede neruorum gracileque principium ediri citur: quod deorsum descendens, aliquantulum sub origine carneum fit, teretem quodammodo constitutum musculum, suo principio iam longè crassorem. Hic deorsum per femoris posteriora proterepit, aliquantulum obliquè tantisper ductus, donec ad posteriorem sedem interni femoris capitis propè genu pertingat. Obliqui motus est author. z. tab. o. 9. tab. t. 10. tab. φ. 11. tab. 5. 16. tab. R.

Quartus, non æquè latum principium atq; tertius ex coxendicis ossis appendice ducit. Principium hoc sub exortu primū efficitur carneum, exacti musculi formam multo quam tertij crassitatem referens, ac per femoris posteriora sensim deorsum uersus exteriora descendens. Quum uero femoris medium longitudinem superauit, tenuior redditur, & externa sui sede neruus admodum appetat. In interna autem sede alia pars carnosa hic ex femore pronata ipsi ita adnascitur, ac si alius hic oriretur musculus, qui quartum augeret: atq; simul ex ambobus unus efformaretur musculus. Cæterum siue hunc musculum unius loco, aut duorum numeri, nihil interest. Tibiam extorsum simul cum flexione abducit, & quodammodo inuoluit. 10. tab. y. 11. tab. π. 1. tab. u. 2. tab. w. 6. tab. z. 12. tab. μ. r.

P.P.
Musculi tibiam mo-
uentes sunt nouem,
quorum

Quintus, à coxendicis ossis appendice sub tertij & quarti musculi capitibus, & ante caput quinti femoris motentis aliud neruosum principium enascitur, quod meritò inter capita ab illo appendice originem ducentia tertium enumerabitur. Hoc similiiter neruosum est, & nisi aliquousque sub exortu carneum efficitur, sensim crassescens. Quum hic musculus ad medium femoris longitudinem descendit, exactè carnosus uisitatur, deorsum per femoris posteriora delatus, secundum posteriorem interioris femoris capitis sedem reflectitur, & simulatq; elatiſimam tibiae partem contigit, in teretem cæſat tendinem, interiori lateri anterioris tibiae partis insertum, in ea nimis regione, in quam primum, secundum & tertium tibiam moventes musculos ipsorum tendines porrigitur, relatu est. Hic tibiae flexioni nō segniter operat fert. 11. tab. Ψ.

Sextus, à latere externo primi musculi ad ilium ossis spinam enascitur, intus acutum carneumque, caput obtinens, quod muris lacertæ modo lateſcens, deorsum ad regionem coxendicis articuli fertur, ubi rufus caput id seu musculus angustior redditur, & priusquam magnum exterioremque femoris processum perreptet, non amplius carnosus cōspicitur, adeo ut præsens hic musculus nihil aliud tandem erit, quam longissima & latissima membrana tendinis naturam referens, cui nunc descripta & carnei exacti, musculi formam representans pars innascitur. Tibiam extendit. 3. tab. Z.

Septimus, neruosa lataq; & ampla origine ab externo femoris ossis latere nascitur, totam radicem magni femoris processus in orbem amplexu. Origo hæc statim ab initio crassa carnosaq; efficitur, & ilico à femoris ossi abseedens, illi insternatur musculo, quem octauum nominabimus. 5. tab. A. 1. tab. r. 2. tab. t. 4. tab. w. 6. tab. φ. 9. tab. r. 10. tab. μ. 11. tab. s. 12. tab. θ.

Octonus, totam ferè femoris ossis amplitudinem succingit: huius principium à femoris ossis ceruice nerue exoritur: sed sensim carne adactum, à femoris quoq; magno processus radice ipsius portio ita enascitur, ac si eius obliqui ductus gratia, duo principia obtinere non inopere dicteretur: ac unum quidem femoris ceruici, alterum uero illius processui ferendum esset acceptum. Musculus hic obliqua & ampla regione hac enatus, deorsum descendit, femoris os adeò ambiens, ut duo ipsius latera in posteriori femoris regione paulo minus toto sint cōtigua. 5. & 6. & 7. tab. II. 1. tab. t. 2. tab. s. 3. 9. tab. 6. 4. tab. ψ. 8. tab. l. 10. & 11. tab. τ. 13. tab. x. 13. tab. δ. 16. tab. Q.

Nonus, ex ilium ossis tuberculo in anteriori ipsius regione super coxendicis ossis acetabulum prominente. Ab hoc tuberculo principium neruoso acutumque assumit, quod deorsum rectè in femoris anteriora descendens lacerta muris formam adipiscitur carnea substantia auctus, & illi sinui incumbens, quem septimus musculus cum octauo efformat. Hic priusquam medium longitudinis femoris descendendo superarit, arctior graciliorque, sensim efficitur, ut multo supra genu articulum in tendinem finiat utcumque amplum, sed tenuem: qui recta patellam accedens, in anteriori ipsius sede denud dilatatur, tendinibus septimi & octauo musculi permixtus. Ex tribus postrem enarratis musculis, (uidelicet ex septimo, octauo & nono) unus tendo conflatur, cui patellæ corpus uniuersum innascitur. 4. tab. φ. 5. tabul. char. 5. 1. tabul. f. 3. tabul. w. 9. tabul. y. 16. tab. P.

Q. q. Mufca

Primus, à radice interni femoris capitis unico enascitur principio, cuius superior pars carnea lata; est, & deorsum protensa, paulò sub genu articulo cum reliqua initij parte confunditur, quæ exactè neruosa liuidaq; in exortu erat, & deorsum recta per genu articuli posteriora descendens, valde carneum crassumq; efformat musculum, qui priusquam ad medium tibiae longitudinis pertingat, carnosus esse definit, & ex sua inferioris partis amplitudine tendonem latum edicit, in cuius medium aliquandiu adhuc carnosa musculi pars porrigitur. Atque hic musculus in interno latere posterioris tibiae sedis diuiditur. 12.tab.Φ. i.tab.θ.2.tab.μ. 3.tab.ξ.8.tab.p.9.tab.r. 13.tab.τ.14.tab.n.16.tab.z.

Secundus, in externo latere consistit, qui similiter ac primus ab externo femoris capite enatus: deorsum fertur, omni ex parte primo musculo similius. Cum uero utriq; hinc deorsum tendunt, non procul ab exortu sese inuicem contingunt fibrosis nexibus harentes: ut iam tendo, quem singuli producent, unus omnino sit, qui quidem tendo eti in caudatis simijs alter esse uideatur, quibus in posteriore calcis sedem validissimè inseritur: in hominibus uero non malto sub carnosa muscularum sede, subiecto cuidam musculo adnascitur, quem quartu inter hos recensibus, atq; hic connexus adeò est pertinax, ut nulla ratione tendonem hunc ad calcem usque à subiecto musculo dirimere queas. 12.tab.Υ.1.tab.z. 2.tab.μ.4.tab.char.16.6.tab.char.9.9.tab.ξ.13.tab.τ. 14.tab.ο.16.tab.b.

Tertius, ab externo femoris capite teres enascitur, carnis gracilisque, qui exinde dilatescens, exacti musculi uentrem utcunq; crassiusculum refert. Verum mox sub poplite uenter iste gracilescens, summe gracilem tenuemque educit tendonem, qui sensim obliquè deorsum prorepit, quo usque ad internum duorum primorum muscularum tendonis latus elabatur. Hinc enim deorsum ad internum usque calcis latus fertur, iuxta posteriorem calcis sedem ipsi implantatus. Huius etenim munus est. 13.tab.Φ.1.tab.θ.2.tabul.ν.3.tabul.τ. 8.tabul.σ. 9.tab.μ.12.tabul.ω.14.tabul.n.16.tabul.c.

Quartus, horum omnium maximus, posteriorem tibiae regionem sua amplitudine occupat. Enascitur enim ex posteriori sede coarticulationis fibulae ad tibiam neruo & ualido initio, quod deorsum modicè ductum adeò dilatescit, ut latitudinem tibiae ossis & fibulae vincat. Hinc ex ampio sensim arctatur, & paulò supra calcis regionem in ualidissimum & crassum degenerat tendonem, non solùm ab ipso formatum, sed etiam à primi & secundi musculi tendonis concursu. 12.tab.Υ.1.tab.z. 2.tab.ξ.3.tab.s.8.tab.t.14.tab.q.

Quintus, in posteriori etiam tibiae sede locatus, sub duobus muscularis digitorum pedis flexui famulantibus, occultatur. Ipse enim à tibiae osse & fibulae, qua haec osa inuicem debiscere incipiunt, exortus, carnes latusq; euadens. Ex se enim tandem tendonem profert, qui deorsum perreptas, sub omnibus muscularis inferiorem pedis sedem occupantibus, tantisper prorepit, dum in inferiore tarci ossis sedem ualide inseratur.

Sextus, in anteriori tibiae sede locatus, enascitur ab anteriori sede coarticulationis fibulae cum tibiae osse. Priusquam uero medium longitudinis tibiae superat, sensim arctatur, & multò supra pedem in teretem finit tendonem, qui deorsum per tibiae ossis anteriora prorepens, primò in transuersum ligamentum à tibiae osse in fibulam pronatum subit, ac deinde tantisper uehitur, quo usque ad internum latus pedij ossis pertingat, quod pollici præponitur. 3.tab.Υ.1.tab.2.2.tab.φ. 4.tab.char.4.τ.16.tab.g.

Septimus, à fibula principium dicit, eiusque externo ferè lateri attendit adeò, ut neque inter tibiae musculos anteriores, neque posteriores recenseri deberet. Eius etenim principium fibulae connatum ab ipsa absedit, sibi substratum obtinens, octaui musculi pedem mouentium caput. Cum igitur à fibula absedit, externa ipsius parte liuidos, interna uero rubicundus uisitetur. Vbi uero digno nari interallo medium longitudinis fibulae superauit, teretem procreat tendonem, qui posteriorem inferioris fibulae appendicis sedem adit, ac inde deorsum in priora uersus pedis plantam ducitur, adeò sive inflexus, ut in radicem pedij ossis iuferatur, quod pollici præacet: quanquam aliquando in radicem pedij ossis medium digitum suffulcentis infertus tandem uideatur. 6.tab.Φ.1.tab.ξ.2.tab.χ.3.tabul.λ.4.tab.char.17.5.tab.char.8.8.tabul.τ.9.tabul.ε. 14.tabul.λ.15.tabul.V.

Ottavus, qui sub septimo prorsus (si tendonis ipsius exteriorem sedem excipias) reconditur, ex fibula quoque totus prodit. Aliquantulo enim sub fibulae superiori appendice ab externo ipsius fibulae latere uersus anteriora non nihil enascitur, & ad amusim carnes fibulaeque semper attensus, sub septimo deorsum prorepit, quo usque in teretem tendonem euadat, qui in priora descensens processu ossis pedij bicornis effectus, duplice insertione implantatur, quod tessera referenti ossi ad nexum paruum pedis digitum sustinet. 2.tab.Υ.4.tab.char.15.5.tab.char.9.6.tabul.Υ.9.tabul.θ.13.tab.τ.14.tab.l.m.15.tab.a.sub V.

Nonus, eti per se musculus dici queat non inepte tamen alterius musculi pars appellari potest. A musculo enim, qui in anteriori tibiae sede locatus, quatuor pedis digitos extendit, carnosa quæ dim portio iuxta medianam tibiae, longitudinis ab externo ipsius latere enascitur. Quæ deorsum ducta in tendonem degenerat, qui transuersum anterioris tibiae sedis ligamentum subit, & superiore pedis regioni exorrectus, in duas bipartitum portiunculas, quas ossi pedij paruum digitum suffulcenti infert. 4.tab.Ω.1.tab.δ.2.tab.iuxta η.5.tab.char. & 9.tab.ε.

H/tendinem una cum quarto consti tuunt ualidissimum: cuius gratia robu stissimi pedis motus authores sunt. Nam & facile sur sum in posteriora trahunt, pedemq; terræ firmant, seu in posteriora deorsum reflectunt.

Duobus superiorib his in internum la tus, obliquo motu suppetias ferre.

H/ eundē præstant pedis motui usum, quem primus & se cundus præstare su perius diximus. 15.tab.D. E. c.1.tab.μ. 2.tab.ξ.3.tab.φ. 8.tab.χ. 14.tab.τ.16.tabul.f.

Contrarij motus, cū simul tenduntur, sunt duces. Pedē enim sursum ad tibiae anteriores flexūt, motu sanè nō æquè atq; posteriores digno & ualido. Si uero alternatim cū posteriorē tibiae sedē occupantibus muscularis contrahuntur, in hoc il ludūt latus pedē agent, atq; qui ita flexionis extensisq; sunt authores, etiā motus in latera ap positiissimè obeunt;

Kr. M. 16

29
Musculi
pedem
mouen
tes sunt
9. quo
rum

LIBRI I. PARS I.

60

Primus, ab inferna calcis ossis sede, & anteriori illius calcis tuberculi parte, quod terra innititur, principium dicit. Quum uero mediam pedis longitudinem ad digitos repens superauit, in quatuor carnosas diuiditur portiunculas, quae inuenientur, unicunq; singulae producent tendinem ad sibi praepositum digitum excurrentem. Huius beneficio secundum quatuor digitorum fleximus articulum, eum quam possumus proxime ad calcem recta linea protrahentes. 14.tab. O.

Secundus, à posteriori sedē connexus fibulae ad tibiam enascitur, statim ab ortu carnosus latusq; uersus tibiae extrellum prorepit, ac inde ad infinitam sedem tibiae descendens, ab interno ipsius latere teretē edit tendinem, qui pedis inferiora obliquè subiens, inter illos, qui quatuor digitos pollici adducunt, & eos, qui primum digitorum articulum flexunt, prorepens, ad pollicem contendit. Verum ad plantae ferē medium in duas deriuatur partes, quarum

Minor, unā cum aliquot tertij musculi tendinibus cōmittitur, & eum illis ad tertij indicis, & quasi ad medijs quoq; digitii articuli flexionem auxiliatur.
Maior, qua validissima existit, ad pollicē (ut diximus) obliquè perfert, & in eius secundi interno dij longitudinem lata insertione implantatur, & eius interno dij flexionis est author.

14. tabula A.
15. tabula O.

Tertius, pari ratione cum secundo digitorum musculo in posteriori tibiae sede exporrigitur, ad internum magis latus, quam secundus, respiciens. Quum autem ad calcem ferē descendit, ab interno ipsius latere teretē promit tendinem, qui pedis inferiora subiens, secundi musculi tendini ad X literā imaginem subiicitur, dilataturq; deinde, & in quatuor alios digeritur tendines, singuli ad unum quatuor digitorū excurrentes, illisq; manus tendinibus respondentes, qui tertium quatuor digitorum articulum inflectunt. 14.tab.Z, 15.tab.P.

Quartus, quintus, sextus, septimus, & ceteri ad decimum tertium usq; in homine illis ferē respondent, qui in extrema manu inter postbrachialis ossia conduntur. Verū in pede non ita exactè distingui queunt. Nam rudit indigestaque moles in planta conspicitur, qua ad amissim carneam est, & fibris rectis interstincta. deinde secundum longitudinem ducta in quinq; digitorum radicem implantatur, utrinq; ad primi internodij latus uersus interiora insertionem tentans. Hanc fanē carnem molem in musculos proprios, quemadmodum in manu, subdiuidere nequeo. Verū utcunq; sit, nō minus quam in manu, musculis imaginem, hinc decem musculos, quinque digitorum primis articulis inflexione famulantes enumerare censuimus, ut bini ad singulos digitos referantur, atque hi tribus reliquis flexionis authoribus adscribantur. 15.tabul. L.e.

Decimus quartus, ab osse tibiae, qua fibula sub genu articulo convērtitur, nerueum assūmit principium, quod illic ab exortu recto tramite deorsum uersus pedem descendit, tantisperq; progreditur dum tranuersum ligamentum à tibia in fibulam pronatum contingat. Ibidem enim in tendinem degenerat, qui per id ligamentum ueluti per annulum prorepit, ac prius ligamentum prætergreditur in quatuor alios scindit tendines, qui per pedis superiora æquales angulos constituentes, ad quatuor digitos pertingunt, ac toti illorum longitudini ampliores redditū interruntur, & simul eis illorum articulos extendunt. 4.tab.Y, 1.tab.A, 2.tab.W, 3.tab.R, 5.tab.Q.

Decimus quintus, ab externo tibie ossis latere, ubi membranū ligamentū tota tibie longitudine fibulam tibig ossi colligās, ab ipsa eductur, exoritur. Hinc deorsum protensus, anteriorē tibiae ossis fedē adit, ac in tendine finiens, & per pedis superiore ad pellicem prorepens, toti ipsius longitudini inserit. Cuius beneficio pollex ipse in neutrū latus insigniter uergens extenditur. 5.tab.P, 1.tab.Y, 2.tab.O, 3.tab.P, 4.tab.char. 14.5.tab.char. 7.

Decimus sextus, tanquam ampla moles carnæ iuxta latus tali, ubi calcis ossi os tesserā referens, coarticulatur, à quibusdā ibi ligamentis enascitur, que antrotum obliquè uersus digitos porrecta, in quatuor tantum carnosas dirimitur partes, quæ singulæ ex se teretē efformant tendinem, quorum

Primus, qui initimus est, pollicis externo lateri uersus superiore inserit.

Secundus, indicis externo lateri implantatur.

Tertius uero medij digitii proprius est.

Quartus, annularis existit.

Num uero huiusmodi carneum corpus unus sit tantum musculus uel quatuor, cum quatuor proferat tendines, non uenienter instandum a bitror. Verū ex Galeni sententia, duo hic essent musculi, si finia ad hominē recta faret comparatio. 5.tab.Y, 6.tab.Q, 2.tab.W, 5.tab.char. 17.7. tab. d.

Decimus septimus, in interno pedis latere reponitur, insignis utcunq; & ab externo latere calcis ossis enascitur. Plusquam uero ad primum parum digiti articulum pertingat, in teretem finit tendinem, externo lateri primi illius ossis insertum. 2.tab.B, 9.tab.A, 12.tab.S.

Decimus octavus, interno pedis lateri, secundum totam ipsius longitudinem protenditur. A ligamentis enim calce connectentibus nerueum assūmit principium, quo tandem crassis carnosusq; effectum, in teretem degenerat tendinem, externo lateri prioris pollicis articuli implantatum. Cuius beneficio pollex ipse introrsum à ceteris digitis abscurrit. 1. & 3.tab.C, 2.tab.R, 6.tab.Q, 7.tab.E, 13.tab.G, 14.tab.T.

*I*N simijs adhuc unus est musculus, à pedij osse indici praeposito in pollicem pronatu, ac illum indici proxime quam potest admouens.

Decimus nonus, uigesimus, uigesimus primus & secundus, à ligamentis ossa tarisi posterioribus pedis ossibus in planta colligantibus, tanquam in unum corpus enascuntur. Quod postea in 4.graciles diducitur musculos, qui interno cuoq; latere quatuor digitorum inseruntur. 14.tab.A, 16.tab.N.

*S*I carneam hanc molem quatuor muscularum loco habueris, omnes pedis digitorum musculi duo erunt & uiginti: si uero unus loco, tantum erunt decem & nouem.

De Cate

ΦΥΣΙΟΔΟΤΙΚΗ.
De Cute, & cuticula.

61

Substantia. Est enim cutis ueluti sanguine praeditus nerus, ac inter neruum carnemq; quiddam planè medium perinde, ac si ex mixtis utriusque constitueretur. Cæterum nerus omnis exanguis est & frigidus, caro multo sanguine praedita calidaq; Media inter utrumque est cutis, nec planè exanguis ut nerus, nec fanguine abundans ut caro.

XI.
Cutis est omnium corporis partium tegumentum, Græcis διέργαμα dicitur. Huius dif ferentiae sumuntur à

<i>Connexus.</i> Nam uariè subiectis partibus adhæret. Secus enim adhæret in	<i>Vols manus & pedis planta.</i>
	<i>Fronte.</i>
	<i>Labris.</i>
	<i>Palpebris.</i>
<i>Nerorum copia.</i> Nerus namque fibrae posse guntur	<i>Auribus, ore,</i>
	<i>Plurime: ut cuti manuum, Paucissime: ut uerticis cuti.</i>
<i>Mollitas.</i> Nam	<i>Mollior est facie.</i>
	<i>Durior pedum est.</i>
<i>Motus.</i> Nam cutis alia	<i>Versatilis: ut tota corporis cutis, Immobilitas: ut uolæ & plantæ.</i>
<i>Pilis.</i> Alia namque	<i>Pilosa: ut uerticis, axillarum, pudendorum, menti in viris, Pilis expers: ut uolæ manus & plantæ pedum, &c.</i>
<i>Foraminibus.</i> Alia namque	<i>Perforata: ut in palpebris, naso, auribus, ore, ano, &c., Contigua: ut in uola manus,</i>

CUTICULA est extima superficies seu efflorescentia quedam, Græcis Πτερόσημος, quasi summa cuticula dicitur, que sensus est expers. Hec si aliquando attritu in scabie, aut in vulneribus ex unguentorum applicatione, aut ignis admotione, aut feruentis aquæ infusione, aut ex longo itinere auferatur, & interdum vesicula ac papula instar à cute abscedat, promptissime renascitur.

De Vngium constructione.

XII.
Vngues, ὄνυξ Græcis dicuntur. Horum

<i>Generatio.</i> Excremento tendinum in radices unguium definitum generantur, id est continuè crescunt, quamuis iam totum corpus augeri desierit, etiam mortuo homine. Augentur autem tunc, non ut aliæ partes, in longum & latum & profundum: sed pilorum modo in longum solum subnascientibus alijs semper unguibus nouis, & antiquos propellentibus, &c.

<i>Substantia, figura & usus.</i> Sunt autem mediocriter duri, digitorum summitatibus æquales, rotundi undique tales facti ad apprehensionem & collectionem paruorum & durorum corporum.

De Pilorum constructione.

XIII.
Pili Græcis τοξεις dicuntur, quorum

<i>Generatio.</i> Ex fuliginoso & crassiore excremento tertiaz concoctionis generantur.

<i>Unguis.</i> Conserunt ad	<i>Partes operiendas,</i>
	<i>Partes ornandas,</i>

<i>Crassiora excrementsa consumenda.</i>

f

9c In*s*

LIBRI I. PARS I.
De Instrumentalium capitum partium con-
structione, in genere et specie.

<i>Generis:</i> sumuntur à	<i>Causis:</i> <ul style="list-style-type: none"> { <i>Internis:</i> uidelicet <i>Externis,</i> si nescilicet } <i>Sic caput,</i> mediante cerebro sensum & motū in totum corpus fundit, &c. seu usū. 	<i>Materia.</i> Sic caput cerebri domus est, undiq; ossē, carne, neruoq; contextum, cute desiccata circa os, quam undiq; calor naturalis pupugit & vias aperuit, unde uscosum humor extrā productum, & in longum paulatim extensum punctionibus æqualem reddens, in tenuitatem capillamenti explicauit, ac sub cute reuolutus humor radices egit. His igitur causis eti pilli in cute nati sunt, qui propter coagulationem à frigido statim facta duriores cute atq; densiores sunt. Tegmen vero ipsum ad cerebri tutam compositum est, caluariaq; ipsa cerebrum circumsepsit, &c.
	<i>Forma.</i> Sic capitis forma	<i>Naturalis</i> , ad oblongæ sphæra similitudinem structa est, priorē posterioremq; sui partē prominentiorē obtinēs, <i>Preter naturam acuminata</i> est, &c.
<i>Accidētibus:</i> uidelicet	<i>Quantitate.</i> <i>Sic caput</i>	<i>Magnum,</i> cum cervice { <i>Valida, bonum,</i> <i>Gracili, non bonum,</i> <i>Parvum,</i> quod omni ex parte repudiatur.
	<i>Loco.</i> Sic caput superiorem obtinet situm: quo mundi uniuersi habitum referret, ubi mens illa diuina habetur. At reliqua animalia grauiora, caput in terram depresso habent, &c.	<i>Medioce,</i> cuius magnitudo collo proportione æquatur.
<i>Specie,</i> sunt uel partitū	<i>Aurei,</i> ubi tempora cessant, emergunt: quarū partes sunt	<i>Front,</i> qua est anterior pars, pilis vacua, supercilia excedens. <i>Sinciput</i> suprà fronte, capillis intectum. <i>Occiput,</i> posteriorem capitis partem occupat, ad tendines usque. <i>Vertex,</i> inter occiput & sinciput medius est. <i>Tempora,</i> inter utrumlibet oculum & aures posita sunt. <i>Cervix,</i> caput excipit, cuius posteriores partes tendines appellantur. <i>Supercilia,</i> sunt ubi frons à superioribus descendens, definit.
	<i>Oculi,</i> supercilijs subiacent, quorum partes sunt	<i>Ala,</i> qua est pars earum aperta, refracta ab anteriori in posterius ipsis summitatibus inflexis cubiformis, sub qua semicirculus rotundus in mucronem exurgens, Gracili Xyli appellatur. <i>Conchula,</i> cauum est ipsius auris. <i>Meatus auditorius,</i> foramen est in conchula medio.
<i>Partem similari corporis internarum & exteriorum structura hactenus sub oculis posita est: nunc de organicis seu instrumentib; agendū, sumpto initio à capite, quod sensu omnī, mentis arq; rationis capax, motionum omnium principiū, & carcerarum partium, quae subsunt atq; parent, dux & rector: cuius differentiae in</i>	<i>Palpebre,</i> qua superioris inferiusq; oculum contegit. Harum partes sunt	<i>Album,</i> inter ambos angulos contentum. <i>Circulus,</i> iris vocatur, pupillam ambiens. <i>Pupilla,</i> circuli medium uisum ministrans.
	<i>Nasus,</i> oculis interiacet, cuius partes sunt	<i>Tarsi,</i> qui palpebrarum sunt extremitates, à quibus pilis oriuntur. <i>Cilia,</i> pilii dicuntur, à tarsiis emergentes. <i>Anguli interioris oculi termini dicuntur, ubi palpebrae coalescent, quorum</i> <div style="display: flex; justify-content: space-between; width: 100%;"> <div style="width: 45%;"> <i>Alter,</i> scilicet maior, iuxta nasum situs est. <i>Alter,</i> scilicet minor, iuxta tempora existit. </div> <div style="width: 45%;"></div> </div>
<i>Concau;</i> dicuntur partes inter nasum & malas sitæ. <i>Male,</i> quæ priscis etiam genæ dicuntur, inter nasum & aures eminent. <i>Mentum,</i> totum illud est, quod labro inferiori subiacet. <i>Mūsa;</i> Gracili, pars illa vocatur, quæ superiori labro statim sub naso existit. <i>Os,</i> quod intra labra describitur, & ab eis constituitur & continetur.	<i>Pinnula,</i> sive alæ, exterius apparentes. <i>Interseptum,</i> quod nares discriminat.	
	<i>Interiorum.</i> Vide in sequentibus signum A.	

A. Partium

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

63

Principiū, ut Cerebrū, quod Graci à situ ιγνούτων appellant, animo rationatricis dominicium est, neruorum & sensus omnis, motusq; voluntarij principiū. Natura huius medullosa, alba & mollis est, in gyros quasi circuolata, tenacum intestinorū in star, tum levitatis gratia, tū ut facilius moveatur: caluariam totam implet undiq;, ut nulla eius pars sit vacua. Hocq; diuiditur uel ratione

Totius: & sic diuiditur in cerebrū

Anterior, (lib. 7.3. fig. A.A. & B.B. atq; hoc uel in partem) *Dextram. Vide lib. 7.3. fig. A.A. 12. fig. A.A.
& 13. fig. A.A.*

Sinistram. 3. fig. & 12. fig. & 13. fig. B.B.

Posterior, Cerebellum, Græcis παρεγκεφαλίς appellatur, cerebro à tergo adiacet, aliquatenus eo occultatum, duplice quoq; membrana uestitum, dura & molli, substantia duriore, quam cerebrum, non ex anfractibus flexuosis & magnis, tenui membrana inuolutis, sed multis quidem; ijsq; admodum paruis & aequalibus, non tamen simili illis modo constat. fig. 8. R.R.

Partium eiusdem: que uel

Extra caluariam. Περικεφαλίς, membrana est caluariam contegens.

Extrinse- ce: atq; hæ uel *Craffæ, uulgè dura mater appellatur, quæ contra caluariæ excursus propugnaculum cerebri magis, quam uel lamen existit. fig. 1. A.A. B.B. 3. fig. P.P.*

Intra caluariam, nempe membrana *Tenui, que pia dicitur mater, & introrsus uersus cerebrum spectat, hec magis quam exterior sentit. 2. fig. E. E. 3. fig. O. O.*

Corpus callosum in medio cerebri uisitatur, si cerebri dextræ sinistrumq; & basis cerebri medium in humiliori ipsius sede, & elatisimam cerebri in uertice regionē sp̄ctat. In conspectu autem uenit secantibus, leuiter dextra cerebri parte à sinistra manibus dirempta. Huius interuentus dextra cerebri pars sinistra cōtinetur, deinde dextra & sinistra cerebri uentricularū septum producit, arq; id etiā subleuat, ac demum eius septi interuentus attollit fulcitq; testudinis instar effigiatum corpus, &c.; fig. L.L.

Intrinse- ce: sunt

Dexter (4.5. fig. L.L. 6. fig. D.D.) & Sinister (4. & 5. fig. M.M. & 6. fig. E.E.) inter quos septū quoddam existit, dextrum uentriculus à sinistro distinguitur. Inspirationem & expirationem, efflationemq; ex cerebro efficiunt, ac spiritum animalē conficiunt, præparantq; cerebro. Inferni suis partibus duos canales ad nares mittunt, inspirationis, olfactus, & superfluorum cerebri purgandorū gratia. Suntq; hi imaginationi dicati.

Medius sive communis, sive tertius, qui nihil aliud est quam dextra & sinistra uentricularū descensus concursum q; Hic spiritum ex anterioribus uentriculis excipiens, cerebello transmittit, & cogitationi datus. 6. fig. sub H.I. 7. & 8. fig. H.

Vnu in cerebello habetur, ex dorsalis medulla & cerebelli sinib; cōponitur, spiritum animalē antē in uentriculis anteriorib; elaboratum transamens. Is autē uentriculus omnium minimus est, & memoriarē dicatus. 9. fig. L. 10. fig. L.M.N.O.U. fig. E.

Fornix, Græcis καμάρας ή Κυλωσίδις, particula est in fornici modum conflatæ, incumbens uentriculo. 4. fig. L.M. 5. fig. S.T. V. 6. fig. B.C.

Conarium, particula est glandulosa, pini nucem refert, fornici iuxta ortū incubit: firmamentum uasorum exhibet. 7. fig. L. 8. fig. M. 10. fig. D.

Nate & testes, Græcis γλάστρα, sunt corpora rotunda, in utraq; parte illius

mediij uentriculi, testiculorum figurā referentes. 7. fig. M.N. 8. fig. N.O.P.

Q. 10. fig. E.G. & F.H.

Fermiformis, cerebri meatui superiacet, circumscriptio obtinet figurā use-

mt in lignis nascenti similem, totum meatum contingit. Craffæ est & im-

plicata, uermis modo, cum meatum ut spiritus ingrediatur, ad cerebellū

aperit: gracilis & expedita cū spiritu intromissio eundem claudit, n. fig.

C.D. & c. d. ac deinde ex H.I. & 8. fig. R.L. & 9. fig. C.E.

Meatus cerebrum expurgantes. 7. & 8. fig. I. & 8. fig. K.

Infundibulum, labrum sive pelvis, Græcis χοάνη, quod supra amplum, infra

in angustum definit. 15. fig. E.F. 16. fig. B.

Glandula, locatur sub dura cerebri membrana, in proprio ipsi in osse cuneū

imitante excupito finu. Excrementa transcolat, & ne statim ex choana

excidant, per palati foramina, inhibet 16. fig. A.

Plexus, quos Græci κορονίδες uocant, in anterioribus cerebri uentriculis ap-

parent, secundarum modo efformati. 4. & 5. fig. ad O.O. 6. fig. ad M.N.

Nervis, de quibus supra in tab. neruorum cerebri.

Oculi, qui constant

Tunicis, de his supra in tab. metm. capit. 1.

Humeribus, qui sunt

Vitrent, qui inter retinam tunicam & humorem crystallinum residet, Græcis οὐλοειδής. fig. oculi. 1. C. 4. 5. 6. fig.

Crystallinus, inter uitreum & aranciam tunicam locum habet, à quo uidendi facultas est. κρυσταλλειόν. 1. fig. A. 2. & 3. fig.

Albulinus, inter secundinæ & retinae partem in totū spaciū, quod aranea ab uera difficit, diffunditur, οὐλοειδής Græcis dicitur. 1. fig. O. O. 7. fig.

Minus principiū ex quo rū numero sunt

Ori, cuius partes sunt

Lingua, locutionis instrumentum est.

Palatum, totius ori tectum, Græcis στεγανό dicitur.

Gingiva, quæ dentibus basim conficiunt, superiorius, inferioriusq; in ore habentur.

f 2 De la:

A.
Partium
capitis
interiora
diferentia
sunt aut

LIBRI I. PARS I.
De Instrumentalium thoracis partium constructione, in genere et specie.

Generis sumuntur à Accidentibus uide- licet Specie sunt uel partium	Causis Exteriorum ex quorum numero sunt nutrionum	Materia. Sic thorax corpus est compositum ex dextris finitrisq; costis: in priora autem duobus ex ossibus constant, quorum unum <i>cōdō</i> , alterum <i>sternō</i> . Graci vocant. à tergo duodecim spinæ vertebris, quæ una cum pectore definunt: inter se autem vertebræ utrinq; costarum compagibus. Sternon quidem, os supra mammas vocant: quod infra est, stethos. Superiorius quidem ingulis & collo terminatur, ab inferioribus transuerso septo.
		Forma. Sic thorax cavitatem habet intus, ac quidem in parte Vitales partes in se continent. Spiritu est instrumentum. Cordis calorem refrigerat. Acream substantiam, quæ continuū diffundit, restituit. Calorem innatum recreat. Fuligino & excrementa propellit. &c.
XV. Thorax totū id dicitur, quod à costis utrinq; circumscribitur, cuius dif ferentiae in	Quantitate. Sic thorax Latus. Angustus, &c. Lato. Sic thorax inter caput & uentre positus est.	Humeri, sub cervice utrinq; prominent, quorum uerticem <i>ἀρχήματος</i> Graci nominant, quasi summum humerum. Claviculae, quæ à summis humeris uergunt. Inguini, inter claviculas habentur. Mamma, sita sunt in media thoracis regione, substantia glandulosa, uenis & arteriis intercessa: alimento fortui subministrant. Vide in 20. fig. uentris. C. D. D. Cofla, sub claviculis & brachijs utrinq; sunt, de quibus supra in partib. similiaribus egimus. Lata, utraque costarum regio dicitur. Pectus, in medio costarum locum habet. Extremus Gracis dicitur dimidij ossis pectoris pars, usque ad cartilaginem, sub qua uentriculus os delitescit.
		Primum: ut Cor. Hoc in pectore medio sedem sibi asciscit, in quo uitalis facultas continetur, Graci <i>καρδία</i> (lib. 6. 3. fig. C. D. E. F. G.) Cor pyramidalis figuræ uisitatur, & nuci pinea non admodum est ab simile: ex basi (4. fig. C. D. 6. fig. A. B.) nimirus latiori (in 4. fig. E. 6. fig. C.) mucronem paulo quam nucis pinea acutiorem sensim definens: estque multo longius quam crassius. Tota exterior superficies à basi ad mucronis usque extreum impensè levius cernitur, nulli prorsus parti connata. Basis propter usorum egressus inæqualis uteaque uisitatur, dextra enim ipsius sedi (4. fig. I. 5. fig. B.) dextra auricula simul cum (4. fig. F. 5. fig. C.) uena caua, & (4. fig. G. 6. fig. I.) arteriali uena committitur, in finistra autē sede (6. fig. E.) laevam habet auriculam, & præter (6. fig. G.) arteriam uenalem (6. fig. O.) magna quoque arteria: initium. Cæterum cordis caro dura est, & agere patibilis (7. fig. O. O.) ex tripli fibrarum (7. fig. N. N.) genere. In corde duo habentur uenae, quorum
Minimi principum. Vide in sequentibus signum A.		Dexter (7. & 8. fig. & G. G. in II. fig.) qui sanguineus appellatur, in quæ uena caua (5. fig. C. D. E.) ingreditur, & uena arteriosa (7. fig. I.) egreditur, quæ in pulmonem dispergitur, sanguinem elaboratum conferens. Sinister (9. & 10. fig. & H. H. in II. figur.) qui caloris natu rans est, & spirituolus appellatur, arteria uenosæ (6. fig. G.) quæ ex pulmone a rem cordi defert, fuligino saq; ipsius recrementa eduit, inseritur. Inde prodit magna arteria (6. fig. O. 10. fig. A.) orarii alari origo.
		CAETERVM iam dictis quatuor cordis orificijs undecim membranula ad nascentur, tres in orificio uene caue (7. fig. K. L. M.) foris intro pertinentes, crassissime, robore ac magnitudine insignes: tres in orificio uene arteriosæ (fig. 8. E. F. G.) intus foras spectantes, tres in orificio magna arteria (fig. 10. B. C. D.) intus foras etiam spectantes: dua in orificio arteria uenosæ (9. fig. E. F.) foris intro pertinentes. PORRO cor utraq; ad basim ipsius parte auriculas habet singulas, ad auriculæ propriæ dictarum similitudinem. Circa dextram (4. fig. I. 5. fig. B.) auriculam uene caue ramus insignis, in dextrum cordis sinum insinuatur, inde in pulmonem dispergitur, sanguinem elaboratum conferens. Circa sinistram (6. fig. F. 4. fig. K. 9. fig. I. 10. fig. L.) auriculam, arteria uenosæ ex pulmone a rem cordi defert.

A. Pars

Capsula cordis, seu inuolucrum cordis, Græcis Περικάρδιον (3. fig. B, C, D, E, F, G, e. 4. fig. A, B, B.) ex bâsi ipsius cordis amplexum ualde exoriens, pôst autem paulatim coarctans sese, modo quo cor ipsum in quandam coni acutiem definit, osi pectoris adnexum. Distat ab ipso corde undiq; plurimum, tantum intus inter seipsum & cor spacijs circumscribens, quantum cordi dilatato suscipiendo satis erat. Cum autem contacturum esset osa thoracis, que dura sunt, & pulmonem, uiscus omnium mollissimum, ut positionem inter illa duo contraria, ita corporis etiam substantia inter duo extrema medium adeptum est: tanto enim osse est mollius, quanto pulmone durius. In hoc pericardio humor seruos colligitur, aliquando tam multus, ut cordis palpitationem exciter.

Pulmo, Græcis Πνεύμα dicitur, uocis & respiracionis instrumentū, inter fauces & cor medius quasi spiritus promptuarium statuitur, fibris quatuor (13. fig. B, C, D, E.) vel quibusdam quinq; cordi circumdatus est, tribus in dextra ipsius parte, duabus in sinistra: quarum formam clarius deprehendes, si specillum illis inferas, ac per asperam arteriam inflaueris. Caro ipsius lenis, rara, carnoſa, & ueluti ex spuma quadam sanguinea cōcreta, aeria, spirituq; plena, quæ ut cor ipsi alimentum subtile, leue, uaporosum purumq; præparat: ita aereum extrinsecus assumptum cordi immutat, aliteratq; uasis compluribus retis modo intertexta: uena arteriosa ex dextro cordis finu, arteria uenosa ex sinistro, aipera ex pharynge. quæ primū omnia simili modo in duos diuariantur ramos: quorum hic dextram pulmonis, ille sinistram perrepat. Deinde uterq; rursus bifariam scinditur, partim in superiorim, partim in inferiore rem regionē. Postremò multiplices in quatuor fibras mittit propagines. Cæterū pulmo aerers attrahit dum à thorace dilatatur. Quum submittitur, aeris superfluum & recrementa cordis propellit. Porrò fibras omnes ambit extrinsecus membrana quadam tenuis. Vide lib. 6. 1. fig. R, S, T, V. 2. fig. N, O, P, Q. 3. fig. L, M, N, O. 4. fig. M, N, O, P, S. fig. 1, k, l, m. 12. fig. E, F, G, H. 13. fig. B, C, D, E.

Affera arteria, uas est inane ac uacuum sanguine, quando secundum naturam se habet animal, cartilaginosum, rotundum, uocis ac respiracionis est particula. Vide fig. Aspera arteriae.
Oesophagus, sub aspera arteria de oris recta per spinam defertur, rotundus, duabus tunicis constans, communis uia, quæ ab ore fert ad uentriculum. 13. fig. A, A. Vide in 14. & 15. Ventris A, B, C.

De Instrumentalium uentris partium constructione in genere, & specie.

<i>XVI. Venter nutritionis instrumenta in se continet: cuius differentia in</i>	<i>Internis</i> . Sic uenter naturales partes in se continet. Est à diaphragmate usq; ad os pubis.	
	<p><i>Canis</i> { <i>Natura officina est.</i> <i>Externis: ui delicer sine seu usu. Sic uenter</i> { <i>Cibi & potus</i> } <i>Est instrumentum.</i> <i>Generationis</i> <i>Reliqui corporis partibus ancillatur.</i> <i>Reliqua omnia animalis membra nutrit, &c.</i></p>	
<i>Genere: sumuntur à</i>	<i>Accidentibus</i> , nempe { <i>Quantitate</i> . Sic uenter à diaphragmate usque ad os pubis definit. <i>Loca</i> . Sic uenter in ima corporis parte locatus est, &c.	
	<p><i>Supra umbilicum: ut</i> { <i>Hypochondria</i>, seu Præcordia, sunt partes laterales utrinq; nōthi's costis subiectæ, hepatici & lieni superiacentes. Sunt autem duo, dextrum & sinistrum. <i>Epigastrium</i> (Latinis Abdomen, Arabibus Mira ch dicitur) id est locus supra uentre, quasi uenter superficialis, medium spaciū inter hypochondria.</p>	
<i>Externarū: atque uel</i>	<p><i>Illa</i>, sunt partes laterales & inanes inter extremam thoracis costam & os ilium. <i>Sumen & imus uenter</i>, medium inter ilia ad pubem spaciū, Græcis uocatur ἔργον & οὐτογένεια.</p>	
	<p><i>Pubes & pecten</i>, Græcis ιφίσσεα, quod & aqualiculus, Græcis ιπίσσεα dicitur, finis uentris est.</p>	
<i>Specie: sunt uel partiū</i>	<p><i>Inguina</i>, Græcis βυθῆς dicuntur, sunt pubis ima latera.</p>	
	<p><i>Sub umbilico: ut</i> { <i>Glanis</i>, quæ cius est summitas, foramen habens ad excretionē. 20. fig. 20. & 23. φ. Vide in tab. de musculis penis D. <i>Virilia</i> { <i>Coles, penis, seu mētula, seu uirga, ex ossib. pubis enascitur: cuius partes</i> } <i>Preputium</i>, cutis est, quæ glandem contegit. <i>Sutura</i>, inferior pars in longum protensa. <i>Tarsus</i>, ea pars est, quæ ad sedem producitur.</p>	
<i>Pudēda</i>	<p><i>Testes</i>, membro genitali subiacent. <i>Scrotum</i>, sinus est, qui testes cōtinet, quod ἔργον Græcis dicitur. <i>Annulus</i>, sive fibula, quo fæces ejicimus.</p>	
	<p><i>Mulieribria</i> { <i>Sinus</i>, ea pudēdi pars est, quæ pilis decoratur, Græc. κλᾶς. 25. fig. 4. <i>Ale</i>, quæ sinum ambiant. <i>Colliculus</i>, Græcis νημφή, caruncula est inter alas, ad fixuram exorta. Hanc Aegyptij in virginibus excidebant.</p>	
<i>Internarum. Vide in sequentibus signum A.</i>		

LIBRI I. PARS I.

Principum, nemp̄ lecur, quod Græcis ἕπεται, facultatis concupisibilis, omniumq; uenarum principium, & prima sanguificationis officina, quibusdam fibris tanquam digitis ventriculum ad unguem complectitur. Maxima huius portio in omnium animantium genere dextram sedem occupat: quamquam & sinistram, sed non aequā in omnibus. In cunctis tamen reptilibus, & quibus id maximum est, magnam sinistram partem comprehendit. In hominibus per quam magnum est: maius timidis & gulosis. Substantia sanguini evaporato incrassataque simile est. Ceterum gibbum est & laue. quā gibbum, septum transuerterum attingit: caudum uero & inaequale, quā ventriculo infidet. Tunicam habet tenuissimam à peritonæo, in quam nervus minimus à sexta cerebri coniugatione inferitur. Ex huius substantia duæ magna oruntur uenæ, & quibus in omnes per totum corpus uenas sanguis dispensatur: altera in causa parte est, altera in gibba, &c. Vide lib. 5. 2. fig. H. H. 6. fig. D. D. 12. fig. A. N. N. I. 18. fig. A. A. B. B. 20. fig. B. B. E. 22. fig. b. b. 25. fig. L.

A.
Partium in-
ternarum
uentris dif-
ferentiae
sunt uel

<i>Peritoneum.</i>	<i>De quibus suprā inter partes similares in tab. de membranis..</i>
<i>Omentum.</i>	
<i>Mesenterium.</i>	
<i>Tennia</i> (10. fig. E. E. E.) & sunt tria, quorum	<i>Primum uentriculo coniunctum, Græcis ἐνθετοι dic- tur, & duodenum à 12. digitorum longitudine. 7. fig. ab I. ad K. 12. fig. S.</i>
<i>Intestina</i> sub ventricu- lo residet, quorū alia	<i>Secundum ieunum, quod semper fit inane. 7. fig. L.</i>
<i>Craffa</i> : & sunt tria, quorum	<i>Tertium, tenuer, Græcis ileon. 8. fig. M.</i>
	<i>Vnum cæcum, quod est uelut uenter quidam crassus, excrementis recipiendis idoneus, in dextris ilibus locum habet. 8. fig. O. & 10. fig. F.</i>
	<i>Alterum colum, alijs carnosius, à dextra ilium regio- ne ad sinistram super uentriculi fundum fertur. 8. fig. N. P. Q. R. S. T. 6. & 8. fig. V. V. X. X. & 10. fig. G. G. G. & 14. fig. K.</i>
	<i>Tertium, quod ordine sextum est, spinæ à directo in- cumbens, spaciosum, exrementis receptaculum ad sedem usque porrectum est. 6. & 8. fig. Y. & 14. fig. H. & 15. fig. m.</i>

*Minus prin-
cipium: ut*

Ventriculus cibi receptaculum est: maxima eius portio dextram animalis partē occupat: rotundus, oblongus: suprā stomacho (14. & 15. figur. G. G.) committitur. Fundo (14. & 15. fig. H. H) ampliori quam ostij regio est. In posteriore parte ad spinam caus. Duabus tunicis constat: interna membranosa, externa carnosior. Interna fibras rectas quāplurimas habet, obliquas uero paucas, quibus ab una attrahit & retinet. Externa fibras transuersas habet, quibus tanquam manib⁹ propellit. Venas à mesareo paucas habet ad inferiora ventriculi, pauciores ad eius orificium. Arterias item exiles habet magna illius per spinam reprantis fibolas, utralis roboris gratia. Nervorū pars à sexta coniugatio-
ne, 2. fig. P. P. 6. fig. F. F. 12. fig. P. Q. 14. fig. L. L. 15. fig. M. N.

*Fel, seu folliculus fellis, seu uesica fellis, quam καρκαλοχειον, sacculus est, concauo hepatis an-
nexus. hæc prælongo collo bilis foliam ex (13. fig. a.) ecce atrahit recipitque, altero meatus emit-
tit in (13. fig. c.) cephalis intestinorum. Unicam habet tunicam propriam, tribus uillorum generibus
textam, rectis trahentibus, obliquis retinentibus, transuersis expellentibus. habet & arteriam & ner-
uum, paruum utrumq; ac uix conspicuum: uenam uero perpicuum. 13. fig. V. X. X.*

Lien Græcis Λενης dicitur, in sinistra animantis parte consistit, concauo ipsius in dextram conuerso ad iecur & ventriculum inferius. Magnitudo & color non est idem in omnibus, raru & laxum est spongea modo, ut faciliter limosos ac crassos ac melancholicos humores ex iecore tum allicit, tum suscipiat. laevius est quād iecur, non tamen rubicundius, quia atro sed subtili sanguine nutritur. Similis pars arteriarum multarū & magnarum tum uenarum implantationes continet. Tunica, quæ ipsum ambit, à peritonæo ducta est, nervum à sexta coniugatione recipit exilem. 19. fig. A. B. B. C. C. D. E. F. & 20. fig. O. O.

Renes, Græcis νήσοι dicuntur, sici sunt prope cauam uenash. paululum sub iecinore. Dexter in omnibus animantibus eminet elatior, nonnunquam iecoris fibram attingens. Sinister prope dextrum, aut etiam sublimior inuenitur. Carne constant densa, solidaq; facultatibus prædicta, quibus aquosam humiditatem primū ad se allicit, deinde alienum à familiari separat: postea per ureterem id ad uescicam expellant. Sinus in utroq; existit, corpore quodam membraneo circumdat, quo urina distillat in alterum sinus minorem, quem excipit meatus oblongus, egerit dictus. Hi meatus, per quos renes in uescicam urinam expellunt, ab urina ἀπορρίφεται (20. fig. c. d. & 22. & 23. fig. q. q.) dicuntur, ex renibus singulis, albantes validi, substantia uescicæ, in quam utrinq; obliquè inseruntur, 21. fig. a. 6. 7. 8. 21. 9. 10. & 20. fig. T. V. 22. fig. o. p. 23. fig. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Vesica, Græcis νήσοι, urinæ receptaculum, duabus tunicis constat, quarum exterior à peritonæo oritur, interna plus quam duplo crassior, cui omnis fibrarum species inest, quarum varietas efficit, & maximè obliquarum, ne continua intempestuaria excretio fiat. Collum uescicæ in foemina latum & exiguum est, in masculis magnum. Ceterum angustus uescicæ meatus inest. Ceterum ambit musculus transversis compositus fibris. Habet hæc uasa sex ad collum infixa, utrinque uidelicet tria, nervum, uenam, & arteriam. 1. fig. N. 3. fig. N. & 6. fig. g. 10. fig. l. 20. fig. p. & 22. fig. r. & 23. fig. r. 24. fig. T. & 25. fig. s.

Organa generationi subservientia. Vide in sequentibus signum B.

B. Organa

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

67

<i>Spermatica seu seminalia uasa, semen præparantia: nimirum</i>	<i>Vene duæ, per ilia deorsum in testes sanguinē deferentes, quarum</i>	<i>Dextra, ab ipsius cauæ medio originem accipit. 20. fig. f. & 22. fig. i. u. y. d. & 23. fig. t. N.O.</i>
		<i>Sinistra, ex ea, quæ ad renes fertur, procedit. 20. fig. e. & 22. & 23. fig. z.</i>
<i>Masculorum sunt</i>	<i>Arteria duæ, à magna arteria, quæ spinæ incubit, ortæ, quarum</i>	<i>Dextra 20. fig. b. & 22. fig. a.</i>
		<i>Sinistra 20. fig. i. & 22. fig. a.</i>

Epididymis, est superior pars seu caput testiculi, inter uasa spermaticum & testiculum, non situ modò, sed etiam totius substantiae genere media. Huic epididymi arteria & uena anfractuosis circumvolutionibus adhaerescunt, ac exiguum quandam ex se propaginem ei transmittunt, prius quam testiculum ingrediantur, in quem complures fistulas ex illa serofi humoris plena pertinent. 22. & 23. fig. n. & 23. fig. E.

Testiculi ex ilium regionibus, singulis utrobiqui, musculis dependent, molli carne praediti in masculis, rotundi, oblongi, cœuernosiq; Trahunt testiculi serosum humorum, quem uasorum anfractuosis circumvolutionibus adhaerescunt, ac superfluum seminaris meatibus reponunt, hi inter coendum cum spiritu uitali illud excernunt, qui ex arterijs cum seminali humiditate evanescunt. Vtrumq; testem operiunt duæ membranæ (de quibus supra in tabulis de membranis.) 22. fig. z. & 23. fig. A.B.

Varicosum parastes, est meatus spermaticus longissimus, utrinq; unus, qui ex epididymide genituram transuens, ad pudendi originem afferit, unde uulgè etiam uasa deferentia sive ejaculatoria appallantur. 20. figur. q. g. & 22. fig. n. r. s. & 23. fig. E.F.G.H.I.

Glandulosi prostrates, utraq; parte colli uescice est locatus, in quibus humor quidam spermatis simili, qui in coitu repente, ac simul unâ cum semine clabitur. Ucilitates eius sunt, cum quid ad uenerem excite, tum quid in toto delectet, deniq; quod crassus is ac viscosus meatus urinarium humectet & inungat aduersus urinæ rostionē, & ne exiccatus considerat, prohibeatq; quo minus per se lotium ac semen facile ferantur. 22. fig. k.

<i>Pudendum, quod ex osib; pubis atq; super nis eorum partibus prodit, ligamentis & tendinibus affirmatum, cuius partes</i>	<i>Canalis qui & urina & semini communis est, secundum longitudinem per medium ex porrectus, cui nervus incumbit concauus, qui spiritu repletus tenditur, inde penis erigitur. 23. fig. φ.</i>	<i>Atsculi duo, qui ex utraq; parte adhaerescunt, ut meatus seu canalis, ceu à manibus quibusdam tractus, in utracq; partem dilatetur, ita ut rigidum & inflexibile totum maneat pudendum. 22. & 23. fig. e. r.</i>
		<i>Vena & arteria duplices, quæ in penem ex uasis per crura distributis descendunt alimenti præstandi gratia. 22. fig. v.</i>

Glans
Preputium } De quibus supra.
Suture,

Spermatica seu seminalia uasa, quæ eadem sunt ac uitorum: uerùm obliquè per ilia ad testes iuxta latera magis feruntur, membra suis pinguoribus inuoluta. Sunt autem

<i>Vene duæ, à cauæ uena procedentes, singula utrinq;</i>	<i>Dextra 25. fig. d. d. o.</i>
	<i>Sinistra 25. figur. e. & 26. fig. G.I.</i>
<i>Arteria duæ, à magna arteria utrinq; singulae proceduant</i>	<i>Dextra 25. fig. g.</i>
	<i>Sinistra 25. fig. h.</i>

Vaginæ à testibus semen deducentia, quæ à testibus in matricem inseruntur, per quæ semen mulieris in coitu in uulua apices ingreditur. Hæ uasa in feminis angusta sunt, brevia ac minus dura, sed quæ recipiendo semini ac deducendo sufficiant. 25. fig. u. & 26. fig. K.

Testiculus, qui in utraq; fundi parte ex lateribus siti sunt, similem masculis circumvolutionem recipientes, magnitudine multò minores. Sunt lati & glandulosi, minus molles, ac substantia humidiiores, quam masculorum. Vtrumq; membrana peculiaris & tenuis. 24. fig. N.O. 25. fig. r. & 26. fig. F.

Matrix huius uulua, seu uterus, Græcis μήτηρ & οὐρα appellatur, seruo utrili responderet, si ipsa euertatur, & extrah promineat. Situ est inter uescicam & rectum intestinum, cui quidem feret toti incumbere: uescicam autem iuxta umbilicum, ubi fundu: ipsius est, magna ex parte supererat iuxta pudendum uescica uteri corpus ceruicis sua excede. Figura uescicæ prope modum, Non est aquila in omnibus, multo enim minor in ea, quæ unquam peperit: maior autem secundæ ac non grauidæ. Rerum minor ea, quæ uenerem non experta est, quam eius quæ couit. Porro ijs, qui augentur adhuc, uescicæ ampliores uulua: apparēt: in adultis, uterus uescicæ maior est. Longitudo in perfectis à fundo incipiens, usq; ad extremum pudendi finem, undecim digitorū est, ut plurimum: latitudo ad utraq; illa apicibus ac fastigij: ipsius porrigitur. 24. fig. L. 26. & 27. fig. A.A.B.B. Ceterum huius partes sunt

Collum seu ceruix, musculosum est, et dura constans carne, & cartilaginea, ut dum semen introiicitur, tensum simul, & dilatari dirigitur & amplificetur, quantum opus erit, & hoc concepto, in se concidat. Ceterum uerti ceruix ad mulierē sinum definit, quem pudendum vocam. Longitudo huius in mulieribus aetate perfectis sex feret digitorum mœlora producitur: quod tamen in parte & coitu brevius efficitur, ceruice nimicrum extorsum uergente. 25. fig. z. 26. fig. B.B. & 27. fig. K.K.

Corpus seu processus mamillares, qui paulo inferius utrinq; appetunt, ad ilia inclinantes, parastratis varicosis respondentibus, paulatim stratiores interuentu uasorum seminaris testiculis connectuntur: per quæ uulua ex testibus semen attrahit, ut inferius per ceruicem. Hinc etiā per insomnia citra congressum uiri, semen in uterum mulieres excernunt, quod inibi cōtabescit, morbos parit maximos. 25. fig. i. ka

Tunica { *Interior, dura, crassa, neruosa, omnibus fibris intertexta. 27. fig. E.E.*
Exterior, 27. fig. H.H.

A peritoneo pronata, 27. fig. I.I.

Pudendum, in quod definit collum matrix, quod est velut cutacea quædā huius collis epiphysis, masculorum preputio respondens, quæ, ut de preputio ornamenti gratia exirent, tum ne matrices refrigerentur, operimentum est oppositum. 25. fig. z.
Membrana foetus inuoluentes, de quibus uide supra in tab. de membranis.

f. 4 Decon

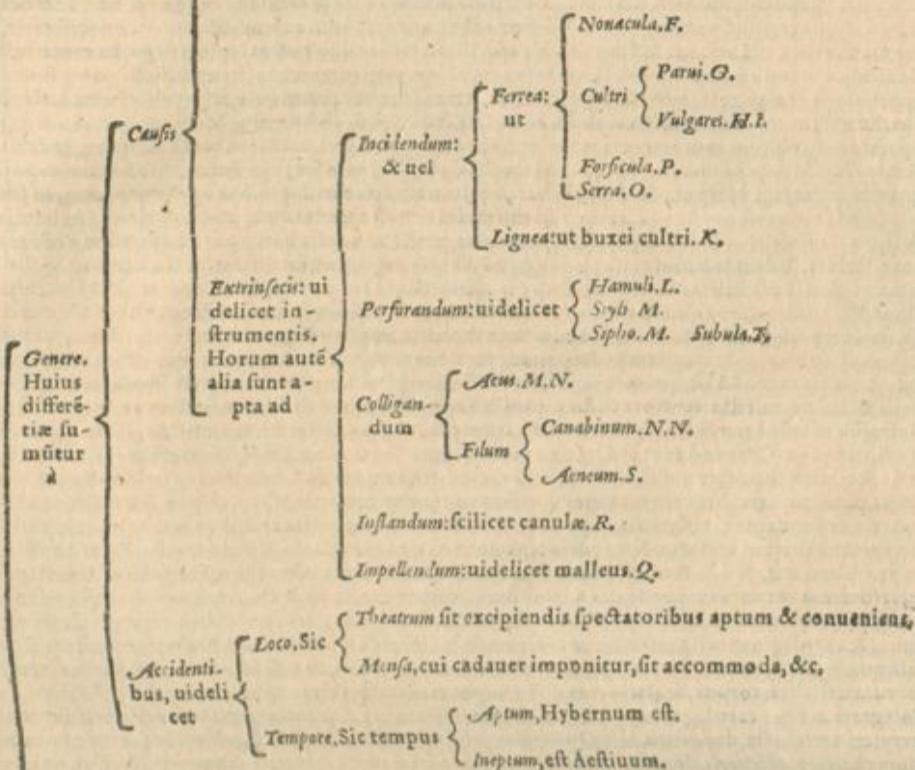
De Constructione artuum, in genere & specie.

<i>XVII.</i> <i>Arma,</i> <i>aut</i>	<i>Ambu-</i> <i>landi,</i> <i>standi:</i> <i>sunt pe-</i> <i>des :</i> <i>quorū</i> <i>differē-</i> <i>tiae in</i>	<i>Specie,</i> <i>funt</i>	<i>Comprehen-</i> <i>di & facie-</i> <i>di:sunt ma-</i> <i>nus:quarū</i> <i>differentiē</i> <i>in</i>	<i>Genere:</i> <i>fumun-</i> <i>tur à</i>	<i>Causis</i>	<i>Internis ui-</i> <i>delicet</i>	<i>Materia.</i> Sic manus constat ex humero, cubito & summis manibus. <i>Forma.</i> Sic manus multifida est. Nā in multas scissa partes, multò maiores moles facile complectitur, & minutissima corpuscula diligenter assequitur.	<i>Externis:</i> fine uidelicet seu usu. Sic homo per manus	<i>Accidentibus:nempe</i>	<i>Quantitate.</i> Sic manus homo duas obtinet. <i>Loco.</i> Sunt superiora extrema instrumenta.	
			<i>Brachium, Græcis βραχίονας dicitur, quod ab humero ad cubitum permeat, qua manus flectitur.</i> <i>Cubitus seu ulna, Græcis ωντήρ, totum membrum quod est inter articulationem carpi & cubiti, medium, quo homines metiuntur.</i>	<i>Brachiale, Græcis βραχιόνης, est ubi cubitus definit, & cum summa manu coarctatur.</i> <i>Postbrachiale, Græcis περιβράχιον, pars est inter carpum & digitos media.</i>	<i>Nodi, Græcis κνήμης appellant, à quibus digiti omnes, Græcis δάκτυλοι nominati, oriuntur: quorum</i>	<i>Pollex quem Hippocrates μέγας nominat, maximus est.</i> <i>Index, λαχάνος, post pollicem sequitur.</i> <i>Medius, μέσος, post indicem prominet.</i> <i>Annularis seu medicinalis, ανδρικός post medium uenit.</i> <i>Minimus, μικρός, qui & auricularis nominatur, omnium postremus existit.</i>	<i>Extrema manus, Græcis αντώνης, quod à carpi articulo indiscretum est. Cuius rursum partes sunt</i>	<i>Vola, Græcis θύρα, pars est interior, iuxta pollicem.</i> <i>Utrorsum, uolae opposita pars est, Latino caret.</i> <i>Pellens, interior pars est, unde digiti prodeunt.</i> <i>Palma, concavum manus dicitur.</i>	<i>Arma,</i> <i>aut</i>	<i>Ambu-</i> <i>landi,</i> <i>standi:</i> <i>sunt pe-</i> <i>des :</i> <i>quorū</i> <i>differē-</i> <i>tiae in</i>	<i>Specie,</i> <i>funt</i>
			<i>Specie, fuit partis carundinearum</i>	<i>Genere:</i> <i>fumun-</i> <i>tur à</i>	<i>Causis</i>	<i>Externis: ui-</i> <i>delicet usu,</i>	<i>Intervis, nempe</i>	<i>Materia.</i> Sic pedes constant ex femore, tibia, & summis pedibus. <i>Forma.</i> Sic pedes obliqui, lati, molles, multifidi, ad omnia loca difficilis permeanda idonei. A terra subcaui, superius conuexi, &c.	<i>Sic pedes sunt</i> <i>instrumenta</i>	<i>Ambulandi.</i> <i>Standi.</i> <i>Sedendi.</i> <i>Recta figura incedendi, columnarum instar.</i>	<i>Sic pedibus grauis uniuersi corporis moles innititur firmius, & huc atq; illuc circumfertur.</i>
<i>XVIII.</i> <i>Arma,</i> <i>aut</i>	<i>Ambu-</i> <i>landi,</i> <i>standi:</i> <i>sunt pe-</i> <i>des :</i> <i>quorū</i> <i>differē-</i> <i>tiae in</i>	<i>Specie,</i> <i>funt</i>	<i>Femur, Græcis φέρος, & crus nonnunquam dicitur, à coxis statim incipit.</i> <i>Tibia, Græcis τιμην. Celso crus tota pars illa est, inter talum genuq; posita: cuius pars</i>	<i>Genere:</i> <i>fumun-</i> <i>tur à</i>	<i>Causis</i>	<i>Accidentibus:uidelicet</i>	<i>Quantitate.</i> Sic homo duobus constat pedibus. <i>Loco.</i> Sic pedes ima & extrema sunt corporis instrumenta.	<i>Coxa, utraq; faci ossis parte existunt.</i> <i>Ictio, coxarum compago dicitur.</i> <i>Σφαιρομετρία, uocantur ossium coxarum conuexitates.</i> <i>Nates, in coxis sunt, carnosae, ut magna, quae sub sunt ossia, costegat.</i> <i>Genua existunt, ubi femora committuntur cruribus.</i> <i>Poplites genibus opponuntur.</i> <i>Talus postrema tibia pars est.</i>	<i>Calx, quæ posterior pars est.</i> <i>Tarsus, raseera Arabicè, prima pars est pedis, à talo usq; ad digitos.</i> <i>Plantæ, id est planta & pecten, interior pedis pars dicitur, quasi planities.</i> <i>Conus, illud est, quod sub planitie statim in medio imo pedis habetur.</i> <i>Digitæ, à planta seu pectine oriuntur, numero manus digitorum pates, sed uno ordine omnes constituti. Pollex enim alijs non opponitur, ut in manu, ne uitiatetur pedis firmitas. Pes enim humanus & stabilitatis & apprehensionis gratia factus est. Quod si parvus, rotundus, & durus, ac leuis omnino fuisset, ut equinus, uitata sic etiā omnino fuisset apprehensio. Talem igitur natura creauit, longum, latum, molle, multisidum, interna parte cauum, externa gibbosum, ut utramq; commoditatem & stabilitatis & apprehensionis eligeret, nō documentum autem uitaret.</i>	<i>Anterior Crea dici-</i> <i>tur.</i> <i>Posterior Sura appelle-</i> <i>latur.</i>	De Ad-
			<i>Pes, Græcis πόδης, sub ipso talo existit: cuius partes sunt</i>	<i>Causis</i>	<i>Internis ui-</i> <i>delicet</i>	<i>Accidentibus:uidelicet</i>	<i>Materia.</i> Sic manus constat ex humero, cubito & summis manibus. <i>Forma.</i> Sic manus multifida est. Nā in multas scissa partes, multò maiores moles facile complectitur, & minutissima corpuscula diligenter assequitur.	<i>Extensis fine uidelicet seu usu. Sic homo per manus</i>	<i>Accidentibus:nempe</i>	<i>Quantitate.</i> Sic manus homo duas obtinet. <i>Loco.</i> Sunt superiora extrema instrumenta.	<i>Coxa, utraq; faci ossis parte existunt.</i> <i>Ictio, coxarum compago dicitur.</i> <i>Σφαιρομετρία, uocantur ossium coxarum conuexitates.</i> <i>Nates, in coxis sunt, carnosae, ut magna, quae sub sunt ossia, costegat.</i> <i>Genua existunt, ubi femora committuntur cruribus.</i> <i>Poplites genibus opponuntur.</i> <i>Talus postrema tibia pars est.</i>

De Administratione corporis huma-

ni, in genere.

Intrinsecis, uidelicet materia subiecta. Corpus itaq; publicæ sectioni adhiberi conuenit, in suo sexu quam temperatissimum, & ætatis media, ut ad hoc tanquam ad Policleti statuam alia corpora possint conferri. In privatis autem sectionibus, quæ crebrius accidunt, utile erit quodvis aggre di corpus, ut cuiusmodi id quoq; sit expanderetur, corporumq; differentiar, uerae q; multorum motborum nature asequantur. Ceterum melius est in publicis sectionibus plura cadavera esse in promptu, ne sorundem organorum partium series interturbetur.

HVC pertinet figura anatomicorum instrumentorum ex Vesalio lib. 2.
fol. 235, prima editionis.

No.
Administratio (in qua consideratur modus secandi & præparandi) tū in

Aliud itaq; nactus cadaver, qualemq; id sit, uas unum carnibus, uisceribus & cuti respondis, & sanguini admittendo, ad manum esse curabis, unā cum magno grandique labete, cuiusmodi illi sunt quibus liviū mulieres igni adhibent. Is nanq; coquendis ossibus est aptissimus. Hoic igitur oslla iniicientur. Præterea & ampla papyrus in aſſre distendetur, ut huic asteri cartilagine non elixandæ applicari, feriatimq; imponi possint. Mox acutiori cultro orbiculariter per frontem & tempora & occipitum sectionem tentabis ad caluariam usq; penetrantem. Ad huius deinceps sectionis orbiculum, ferræ caluariam diuides, parutu ſolicitus, etiam si cerebrum uities, aut paulo humilius elatiuſ ū caluariam diuidas. Dissecta igitur caluaria cerebrum ſolis manibus exp̄ſa euſum, uali injiciendum est, ac caluaria pars à reliquo capite adempta, cæcabo indeetur, liberata tamen prius ab illa uerticis cute. Iam utranq; aurem proximè à temporum oſſa abſectam ſorſum in aſſerem, cui cartilagineſ adhibentur collocato, unā cum palpebris & naſi extremo, quod cartilaginebus conſtat, quæ uicinissimè ab illis quibus committuntur oſſibus ſimul cum cute ſunt reſecandæ. Deinceps maxillam inferiorem à ſuis cit̄ capitib⁹ oſſibus connexu liberabis, ac cartilagineſ, quas priuatim in ipſius cum capite articulis habere diximus, cullellulo à ligamentis articulum continentibus diſſecabis, eam charta illi cui promptè hærebunt, feriatim applicans. Quando inferiorem maxillam adiuiſ, & eam obiter cute & lingua (relictis ſi uoles muſculorum applanationibus) liberas, ac tandem in cacubum reſicis, cauſandum est, ne oſſa referens, aut laryngem corrumperas, ſed integrum laryngem cum eo oſſe, & lingua & ſtomachi alperas; arterie portione ſimul è fauibus auferas, ac aſſeri illi non aliter emundatam cum aurib⁹ imponas. Iam à pectoris oſſis mucrone ad pubem usq; ſectionem molieris, ad omentum usq; penetrantem. Cui deinceps aliam ſectionem, quæ transuersim à dextro illi, ad finiſtrum pertingit, adiunges, & ab illa delecta omnia quæ peritoneo continentur, laniori more euell s, ea uali injiciens. Abdominis cu tem una cum muſculis obiter ab oſſibus diſſecabis, & ſanguinem ſpongias excipias, cum in uas exprimes, modò à iugulo ad pectoris oſſis usq; mucronem, adeo profundam doceſ ſectionem, ut illa ad pectoris usq; oſſos penetrante ſimul cum cute muſculos thoraci instructos à coſtarū oſſibus earundēq; cartilaginebus adiuiere poſſis, & ſimul claviculae nudæ, carnibusq; liberæ appareant.

Reliqua uide in ſequenti folio ad ſignum eſ-ſ.

Coniungenda. Vide in ſequentiibus ſignum A.

Aliarum corporis partium. Vide in ſequentiibus ſignum 5.

Quippe

LIB. I. PARS I.

70

Quippe hæc acutiori cultello à pectoris osse ueniunt liberandæ, & cartilaginiæ his articulis propriæ (quemadmodum inferioris maxilla cartilagine aggressus es) accuratè sunt adimendæ, & deinde chartæ feriatim adhibendæ. Pectoris os unâ cum costarū cartilaginibus studiose à costarum ossibus liberabitur, sectionibus acutiori & nō admodum crasso cultro per cartilagineas inibi ductis, ubi costarū ossa in has degenerant. Atq; id promptè obitur, si modò memoria non excederit, primum costa cartilagine à pectoris ossis medio magis in latus quam secunda constat cartilagine ferri. Neq; tantum cartilagineas pectoris ossi coarctata à costis sunt diruenda, utrumque omnes spuriarū cartilagineas, que intercostalium musculorum interuentu superioribus cartilaginibus habebunt. Difluat hinc in modū cartilaginibus pectoris os à ingulo atollo, & id uenit & arteriis à iugulo ad illud porrectis & membranis quoq; liberasq; quæ thoracis amplitudinē interserpiunt. Postremo cartilagineas à septo transuerso resecabis, & ipsas simul cù pectoris osse nō aliter mundatas, in chartam repones, dein scapulas unâ cù claviculis à thorace dissecaturus. Nam lõga sectione in altera manu à summo humero per brachium & cubitum ad pollicem usq; ducta scapulam, humerum, cubitum, & extremam manum cute & carnibus enudabis, non admodum anxius etiam si aliqua tendinæ carnisq; portio ossibus adhuc appensa relinquerit. Adeò ut etiam sufficerit, relicta summa manus cute, illâ aliquot sectionibus hic atq; illuc scindere, quo postea leuiori negotio manus elixerit. Modò clavicula à summo humero secabitur, mente adhibita, num præter scapula processum, quem summum humerum appellamus, & clavicula inibi aliud tertium os occurrat. Hoc ubi præstiteris, ac peculiariter eius articuli cartilagine chartæ adhibueris, claviculâ in cacabum coniunctis, scapulamq; ab humero, & deinde humerum à cubiti ossibus separabis: & cubitum cum extrema manu connexu seruant, simul omnia in cacabum quoq; locabis. Priusquam tamen scapula cacabo indetur, opportune feceris si cartilagineum scapulæ sinus, quo humeri caput excipitur, alii quando augentem à scapula diremeris, chari &c, cum ceteris cartilaginibus appliceris. Atq; id similiter in alterius lateris manu est prestandū, ac illico ad thoracem denuò accedendum, ex quo primum pulmones cum corde & septo transuerso execabis: & priusquam cor in uas coniunctis, cordis basim per transuersum à reliquo cordis corpore diuides: & deinde basim rursus à uasis, quæ ab ipsa prodeunt, sic auferes, ut ita uenæ arterialis & magna arteria orificia illæsi habeas, ac postmodum (si uisum fuerit) in cartilaginum numero illa seruaturus chartæ aplices. Vbi igitur reliqua quæ in thorace inueniuntur, in uas reieceris, cadaver in pronum uertens & utrumq; licet, cervicem reliquumq; dorsum, unâ cum tota thoraci amplitudine carnibus emundabis, studiose cauens, ne costam aliquam (utpote fragilis) rumpas: aut nimirum uincere carnem dissecas processum aliquem uities. Atq; id adhuc magis cauendū est, quum iam singulas costas seorsum à uertebris thoracis liberaturus es. Etenim resupinato cadavere, cultello acutiore costæ capitulū à uertebræ corporis sinu uenit separandum, & deinde ligamentis sensis, diuisis à transuersis quoq; uertebratum processibus costæ sunt adimendæ, obiterq; emundata in cacabum mittende. Crura ad eum modum, quo manus aggressus es, attrectabis, femur uniuersum carnibus emundans, mox & tibiam, & pedem uniuersum. Quum tamen genu nudas, ex tendinibus anteriorum genu sedem occupantibus, patellam execabis, & in cacabum non secus ac femur coniunctis, illico, atq; id à coxendicis osse tibiaq; liberaueris, & cartilagineas resecueris, quæ tibia ossis sinus femoris capita excipientes augent, quippe & illos non inopportune chartæ agglutinabis, ac deinceps tibia os unâ cum fibula & pede, cacabo inde. Id ubi in utroq; crure præstitum erit, & ossa sacri ossis lateribus coarctata aliquantulum repurgata fuerint, cartilagine ligamenta uertebrarum corpora intercedentia adamassim uenient excanda, & chartæ feriatim accōmodoanda. Ligamentis igitur, quæ uertebrarum corporibus in superficie obducentur, acutiori cultro ademptis, inter ossa faci summum & cartilagineum ligamentum, os sacrum & infimum lumborum uertebram interueniens, sectionem tentabis, quæ ligamentum id, seu cartilagineum ut Galeno uisum fuit, ab osse sacro diuidat. Rursus inter infimum lumborum uertebræ corpus, & alatiorem dictæ nuper cartilagineis regionem, eandem duces sectionem, hacq; ratione integrum auferes cartilagineum, quam ubi chartæ imposueris, sequentes tantisper excides, dum ad secundā usq; cervicis uertebram, deuentum erit. Quum itaq; uiginti tres cartilagineas ligamentáue cartilaginea ad hunc modum chartæ appliceris, dorsum in tres quatuor ue partes caute & leniter disfingendū uenit, ne impetu id tentans, casu aliquem uertebra processum confringas. Quare etiam cauendum est, ne primam uertebram à capite negligenter libere studeas. Licebit enim cum capite cervicis uertebras cacabo imponere, ut & thoracis uertebras cum lumborum uertebras, modò illas à sacro osse prius disfunxeris. Os sacrum aut, unâ cum ossibus ipsi cōmissis (quæ ilium coxendicis & pubis ossa constituant) nihil prohibet cacabo indere, quum scilicet ilium ossa adhuc cruda à sacro difficulter & arduè separetur, & pubis ossium cartilago etiam tunc uittetur: quum alij integrum asservabis, si pubis ossa non dirempta cacabo inieceris. Ossibus ad hunc modum cacabo immisisti, aqua si universus implebitur, ut ossibus altè in aqua subsidentibus, nulla ossis pars emineat. Hoc enim imprimis toto coctionis tempore obseruandum est, ne os aliquod aqua non tegatur, multoq; magis, ne id ex cacabo promiscens fumum excipiat, cuius etiam occasione grandem cacabum esse conuenit. Vniuersit coctioni nullum peculiare adhibetur artificiū, sed ut in ceteris elixationibus, spuma sedulo auferenda est, quo ius clarus reddas, ipsaq; ossa minus sordida extrahas. Pari etiā ratione pinguedo omnis (quæ plurima supernatate solet) est haurienda, ac in uas aliquod uel ualgi nomine reponenda, quod illi in obliterandis cicatricibus & nervis tendinibusq; producendis multum tribuit. Coctioni nullum tempus prefinitur, quum id ex æstatum ratione plurimum uariet. Duabus enim aut tribus horis plus quam satis sit, puerolorum ossa coquuntur præcipue, quum in illis studendum sit, ne inter mundandum ossa appendices decident: quarum coaltus in præcoctionis æstatim hominibus uix unquam quantumvis cohereris dissoluitur. Is itaq; coctionis scopus est, ut ossa cultorum beneficio uti inter edendum sit, aptè mundari queant. Ut autem id facias opportunius, pedetentim nonnulla ossa inter elixandum fornicem eximes, eaq; solus purgabis: nisi fortasse studiosus adsit sodalis, qui unâ manus operi adhibeat. Summopere enim cauendi est, ne imperitior aliquis ossium supercilia, processus, capita & sinus radendo uittet, aut alicunde cartilagineum leuem, & crustæ modo ossibus obducta imprudens auferat, hæc nanq; quum carnem, ligamenta, tendines & membranas ossa ambientes adimis, præcipue feruanda uenit. Neq; uero officium id hac duntaxat ratione ineptu alicui, & Anatomes parum studiose minus committi uelim, uerum ut, quos unumquodq; os priuatim purgas, sinus ipsius & capita, & potissimum ligamentorum naturam, & tendinum insertionem, musculorumq; exortum accuratè contempleris. Non enim facile dixerim, quantu cognitionis partium eo opere tibi paratus sis. Quando igitur hunc in modum feriatim ossa ex bulliente iure extrahis, ac mundata terra, aut sporulae alicui imponis, non admodum anxiè expedito, quod nam os prius tibi occurrat. Summam tamē manum cum cubiti ossibus extrahens sedulo obseruabis, ne uolentibus brachiale à cubiti ossibus sciungas, sed cultro articuli ligamenta sensim diuidens brachiale à cubiti ossibus accuratè liberes. Idem facito in postbrachialis ossi à brachiali separatione. Id enim caueri uelim, ne brachiali ossa inuicem dirimas, unde etiā illico atq; id integrum à cubito & pollicis primo osse, & postbrachiali disfunxeris, obiter duntaxat tendines ligamenta, ipsi obnata diuelles, id studes ne ossa in interna externaque ipsorum superficie penitus ligamentis emundentur, ut ligamentorum beneficio brachialis ossa inuicem hærent. Brachiali enim ita igni adhibito ligamenta sensim resiccata ipsius ossa firmiter continent, leuioriq; negotio in ossium connexu brachiale, cubiti & postbrachialis ossibus cōmittituri nisi forte in iungendis ossibus peritior, brachialis ossa mutuo dirimere ac ligamentis emundare, postmodumq; senes filii inuicem cōmittere audeas, aut etiā disiuncta asseruare uelis. Mox ubi brachiale in eum modum igitur apposueris, chartam affumes, cui postbrachialis & digitoru ossa nō prætermisssis sefamini ossibus exactè emundata imponas, quod minus hæc illi chartæ inuoluta, neq; alterius manus ossibus confusa, in cōmittendis ossibus negotium augeant. Conduxerit igitur manuum pedumq; ossa separatim in quatuor chartas recludere.

*Reliqua uide in sequentibus signo ***

Priusquam

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

71

Priusquam tamen huius illiusue manus aut pedis ossa chartae implicas, antea semper indagandum est, num aliquod os non mundatum super sit, ne quum putamina & ius obiciendum curas, unde aliquot ossa oscitantes simul aufera rent porrigas, & si forte unguem asseruare uisum sit, illum dum pedis manuumq; digitorum ossa expurgas, auelles. Non minus enim humanos ungues, quam avium & quadrupedum uogues a pedibus calenti aqua impositis elixatione recedere conspicimus. Porro quum ulnam & radium emundas, cartilago non negligetur, qua a radio profecta, magna ex parte ulnam a brachiali dirimit. Hæc namq; ab ulna liberabitur, ut radio adhuc connata in os sium connexu rursus ulnam & brachiale intercedat. Quinetiam quando caput purgas, accuratisime caneto ne membranam, quæ auditus organi foramen succingit euellens, ossicula illa negligenter eximias, quæ eius organi constructionem subintrant, quippe ista stylo quopiam in foramen missa sunt studio eeuellenda, & pariter excutienda. Hæc ossicula ad reliquam ossium colligationem aliquid recondes, & uertebras omnium postremo e iure eximes, quemadmodum & scru: nisi forte post aliquam elixionem, coccyx os a sacro liberare lubeat, quod scilicet huius ossicula ob cartilaginea ligamenta quæ ipsa connectunt, si diutius coquantur, ab inuicem sciungi soleant. Si tamen coccygis ossis præcindendi gratia os sacrum exemeris, id denuo cacabo est immittendum, coccyxq; os priuatum in chartam reponendum, aut in sportulam coniiciendum, in quam minuta locabis ossicula: cuiusmodi dentes sunt, si forte iporum aliquis esciderit, aut aliqua ossis portio oscillanter effracta fuerit. Verum ut pubis ossium cartilagineam serues, priusquam illum ossa a sacro liberas, pubis ossa anteriori posterioriq; sede letiter sunt emundanda, ac dein inuicem solis manibus sciungenda, ut ipsa intercedens cartilago ab altero osse abscedat, unicq; donat taxat commissis maneat, leui negotio postmodum in ossium connexa cum altero pubis osse iungenda. Ossa hac ratione purgata denuo numerabis non quidem manuum & pedum ossa, quæ iam scorum chartis prius involuisti, uerum recensibus caluarie partem, quæ serra a reliquo capite ademisti: in qua considerabis, num portiuncula temporum ossium, quæ instar squamae uerticis ossibus applicantur, atq; serra a cetera temporum portione auferri solent, ex elixione deciderint, ne forte illas cam ossium spolijs aut iure reiencia cures. Solent enim facilè a uerticis ossibus decidere, si casu serræ scitio multum supra aurem ducta fuerit. Deinde num dens aliquis ex superiori inferiori ue maxilla exciderit perpendes, & uiginti quatuor uertebras totidemq; costas enumerabis, duas clavulas, duas scapulas, duos humeros, duas ulnas, & radios duos, os sacrum, a quo iam ante coccyx os ademptum est: duo gradia, ossa sacri ossis lateribus nera, femora duo, tibiae ossa duo, & fibulas duas, item patellas similiiter duas. Atq; ubi omnia enumeraueris, magnopere condaxerit, ossa denuo munda & bullienti aqua indere, ac mox exempla scorum aspero rudi que linteo abstergere, & si quæ ligamentorum, aut membranarum, aut musculorum insertionis exortus sint reliqua, eas defricare abstergere, conuenit, studio interius adhibito ne lubrica, & crux modo ossibus adhibita cartilago simul auferatur. Inter ea uero dum hec in orbem igni apposita leuiter desiccantur, aurum cartilaginea cuæ detectentur, chartæ cum reliquis cartilaginibus applicande. Idem quoq; in palpebraum & narium cartilaginibus moliendum est, ac deinceps acutis cultellis os uerferens, a musculis ipsi commissis, quæ licebit exactissime crudum emundabis. Purgato illo osse, laryngis cartilagines similiiter crudas accurate carnis membranisq; liberabis, simul cum una atq; altera aspera arteria trunci cartilagine, C imaginis comparatae. Iam pectoris os, ipsiq; connexas cartilagines sedulo emundabis, quod eo minus promptè perfeceras, quo id pluribus obducitur membranis pingueq; est, & interim coquendum neutriq; am uenit, uixq; calente aqua aspergendū. Quum uero cartilagines carne spolia, cauendum est ne membranam cartilaginibus proximè obductam, illiç; correspondentem auferas, quæ quod os ambit, *scilicet* Græcis uocatur. Quippe hac membrana a cartilaginibus discepta, illæ infirmis pectoris ossi committuntur, & contractæ, breues intortæq; euadunt. Et quo minus cartilagines haec contrahantur, pectoris os ad ignem non est exiccamendum, sed alicubi tantisper, dum ossa nectere proposueris, in loco non nimis humida reponendum, ne rufus cartilagine plus æquo flaccescant, ac postea deformem thoracis ossium fabricam constituant. Quandoquidem nihil pro�t, quod æquè elegantem sceleti struem uiriat, atq; pectoris os cum cartilaginibus, hæ modò illæ negligenter obseruentur, & non iam compactis ossibus potius, quæ ante exiccati permittantur. Reliquas autem cartilaginei chartæ adhibitas, liebit igni nonnihil admouere, at ita ne nimium conuallantur quum latius sit, & has quoq; post compactionem siccari.

A.
Administratio ossium circa connexum & erectionem.

Quod ad coctionis ossium connexum erectionemq; attinet, ea mox post emundationem (ne nimium indurescant) committenda sunt. Nam statim a coctione ossa solis subulis quibus iunguntur calcii citra negotium perforantur, æneisq; filis mutuo alligantur: quod quisq; prout manum nactus est industrias, suo marte perficiet. Ac primum quidem aliquot paratis subulis, æneo filo partim crassiore, partim tenuiore, filum igni indetur, quod postmodum magis sequax, & quantumuis uariè intortum minus rumpatur. His addetur duæ tenaculae, seu forcipes: unus quidem quo filum intorquetur, alter autem quo intortum iam abelebitur. Auspicaberis autem ossium colligationem a pedibus, ac primum calcii talum iunges, & deinde cubiforme os calcii, & cymbam referens talo, & tria interiora tali ossa cymbam referenti, deinde his committes pedis ossa, hisq; seriatim digitorum ossa cum ossiculis sesamo comparatis: quæ eo cautius & tenuiori subula perforabis, quo duriora solidioraq; sunt, & ex iubile impetu promptius diuisa disiliunt. Vbi utrumq; pedem iuxteris, tibiae ossis tuber, quod sinus femoris capita excipientis dirimit, cultro aliquo oblongo, sed arcto perforandum est, quod excepido duriori baculo sufficiat, qui femori etiam intrusus clavi ritu ita tibiam femori committat, ut aleres absq; glutine neci certimus. Est enim in femoris inferiori sede aliud foramen moliendum, illi è directo consistens: quod in tibia fieri uolebas, ut idem baculus & f. mori & tibiae indatur, huiusq; ope articulus genu inflexus maneat. Præter hunc baculum tamen, femur tibiae ossi utrinque crassiori filo committendum est, non pretermis cartilaginibus tibiae ossis sinus augmentibus, que quum haec ossa iungentur, simul cum illis consticta, in articulo genu seruabuntur. Mox fibula tibiae ossi suprà infraq; alligabitur, & patella simul femori ac tibiæ firmabitur. Hoc ubi in utroq; cruce præstitum erit, sacri ossis lateribus illum ossa crassiori filo sunt necoda, ac deinde pubis ossa interueniente etiam illorum cartilagine iungenda. Iam ad manum erit orbicularis asser, in quem ossa erigentur, conuenit autem huius asseris orbem tantum esse, ut pedes illi eo situ, quo ossa erigenda dicis, aperte firmari queant. Huius asseris medio foramen in hoc paratur, ut quum ossa in erectâ arcum recondes, inferior arcæ fundus axem habeat: quæ foraminis illi indita, orbem conuolui finat. Præter hoc foramen, aliud iuxta orbis circumferentiam aptabitur, in quo lignum firmari queat, quod instar teli, aut hastæ, aut falcis (ut conque uisum erit) paratum sceleti manus suffulcas. Extructo in hunc modum orbi pedes impones, & astantis allicius ope super pedes reliqua crurum ossa inniti curabis, ac deinde femorum capita in coxendicu ossium acetabulis indes, ut rectè filo aut virgula interuallum metaris, quod ab orbe, ad humiliorem sedem foraminis pertinet, in sacro ossi dorsalis medulla grata incisi. Hoc etenim interuallum edocebit qua mensura ferrum fabricandum sit, quod orbi affixum, & ossis sacri reliquarumq; uertebrarum foraminis dorsalem medullam transmittenti inditum, uaiuera ossia pulchre sustinebit. Ferrum namq; ita aptandum est, ut validè orbis medio clavis affigatur, & ab orbe ad inhumam usq; aperit dicti foraminis sedem, teres aut quadratum sit: ab illa autem sede sursum latius quam crassius esse conuenit, ut postmodum ad dorsi inflexum obliquari queat: uertebræq; ipsi ita adaptentur, ut immotæ ad id ne uitquam circumuerintur. Arque ideo ferrum inibi primum tenuius sit, ubi sacrum os ne deorsum subsideat, sufficiendum uenit. Nisi enim hoc os firmetur, sustineaturque, una cum ipso reliqua uertebræ sensim descendat, temporisq; successu sceleti crura turpiter obliquabuntur. Accuratè igitur ab orbe ad sacri ossis foraminis infimam sedem longitudo metienda uenit.

Reliqua uide in sequentibus signo. 5-8.

Deset

LIB. I PARS I.

72

De reliqua autem ferri longitudine non aded curandum est, quum hæc si forte longior sit, post ossium compactionem facile præscindatur. Et etiam si ossa arcæ imponenda duxeris, magnopere inuerit ferum plus minus duabus palmis longius quam uniuersum sit sceloton fieri, ut ipsius portio extra verticem eminens superioris arcæ fundi foramini possit indi, in ipso q; conuoluti. Ferro itaq; orbi perpendiculatum affixo, acutiori cultello ossis facri foramen dorsalis medulle nomine incisum, sensim ita excupes, ut ferrum ipsi commode intrudi possit. Nam quam hoc foramen natura arctus sit, & insigniter obliquum, nequaquam forum admittit, nisi quemadmodum iam diximus sic augeatur, ut à ferri mucrone os sacrum ad eam usq; ferri sedem protrudere ualeas, quam non amplius teretem, quadram uiae faciendam innuimus, & si calu hæc sedes os sacrum minus aperte suffulcitera videbitur opera precium erit eam ferri sedem lima exasperare, ac dein nodum illi ex aeneo filo oboluere qui os sacrum commode sustineat. Osse sacro in hunc modum suffulco, crassiori filo femoris capita coxendicum acetabulis innectes, diligenter perpendens quantum hæc aut extorsum aut intorsum intorqua, ne forte crura turpiter intorta committas, aut patellæ interiore potius cruram, quam anteriora respiciant, quod sanè futurum est, nisi ad amissum capita suis sibibus iunxeris. Vt cunq; tamen feceris in hoc connexu filum prorsus intorquendum non est, priusquam pedes orbi & tibi eo situ commiseris, qui tibi apparebit elegantior. Hunc à baculi, quo manus stabilentur forma potissimum petes: alium quippe situm meliora falso, alium telum, & alium rursus hasta, aut Neptuni tridens, aut aliud quodvis instrumentum expetit. Modò uestebrae omnes seriatim accommodandæ sunt quo cuiusq; situm ordinemq; inueniunt non arduum obseruas, hunc namq; uestebraarum forma & articulationis ratio promptè ostendunt. Quam primum itaq; ordinatum omnes in mensam reposueris, quinq; lumborum uestebrae inuicem duobus nexionibus committes, qui in corporū lateribus facti una cartilagineum ligamentum contineant, quod uestebraarum corpora interuenire dictum est, atq; huiusmodi ligamenta seriarim à charta cui illa applicasti sunt assumenta, eo semper relicto quod eas intercedit uestebrae, quas inuicem non alligas, quemadmodum in præsentia est ligamentum seu cartilago, sacrum os & infimam lumborum intercedens uestebram, idq; quod supremam lumborum & infimam thoracis uestebrae interuenit. Iunctis enim lumborum uestebrae sex inferiores thoracis inuicem, & postmodum sex superiores una cum cervicis humiliori connectentur. Relique enim cervicis mutuo non sunt colligandæ, sed eas interueniens cartilago corpori inferioris uestebrae duntaxat est glutinanda, quandoquidem cervicis uestebrae etiam non nexa, sed ferro tantum inditæ suam seruant ied. m: neq; thoracis uestebraarum modò immotæ postmodum costas sustinere debent, illico igitur atq; uestebrae ad eam quam præcepit rationem priusquam ferrum illis traiectiatur commiseris, lumborum uestebrae ita connexas ferro impones, idq; sedulo ad eorū situm inflexum obliquabis, ac infimam uestebram una cum sacro osse ita committes, ut iam prius lumborum uestebrae mutuo iunxiisti. Mox his inferiores thoracis adiunges, perpetuè quam licebit accuratisimè ferrum uti necessum erit, complicans, & infimam thoracis uestebram suprema lumborum adnectens. His pari modo superiores thoracis uestebrae addentur, & harum in hiæ suprae carum qaz iam ferro appositæ fuerant alligata, latiusculum & longum nigroq; colore intinctum adaptabis baculū, qui posteriori ferri parti appositas quam licebit demissæ inter ferrum & uestebrae intrudetur, ut huius baculi beneficio uestebrae ad ferrum firmius continetur, neq; ulla ratione uestebrales sint, ne postmodum uniuersus thorax in hoc illud ne latus turpiter conuolui queat. Ut autem caluaria ferro applicetur necessum est uesticem foramine quodam perforari, ad amissum ferri amplitudini & crassicie corresponsive, ne quido ipsi ferrum traieceris, caluaria quavis occasione quoquo uesterum circumueratur. Prout enim faciem anteriora exactè aut latera spectare uolueris, foramen id aut transuersum, aut obliquè insculpere cultro quopiam oportet, quemadmodum & illi ubi caluaria denud perforanda est, ut ligulis ea sectio quam serra in caluaria molitus es, committatur, & quam usum fuerit, caluaria à ferro adempta, rursus dissipatu queat. Summopere namq; conductus, internam caluaria amplitudinem qua cerebrum continetur intueri: quod ut fiat, utraq; caluaria pars, tribus foraminibus sibi mutuè correspondentes cudenti ferro, aut cultri mucrone est perforanda, ac unum quidem foramen opportunè in occipito perficitur, & utrinq; in temporibus unum. At inferiore maxillam aneo filo cum superiori committes, nexus suis capitibus in sinus superioris maxilla facto. Verum quum hic connexus non aded firmus sit, ut accuratè dentes mutuo applicet, sed inferior maxilla dependeat, elegansq; sit, hanc superiori modò iungi, modò disiungri præter dictum noxum, maxilla inferioris acuti processus etiam perforandi sunt, & funiculus ipsius illi gaudus, qui subiugalibus trajectus ossibus & uestici incumbens, nunc uester frontem, nunc uester occipitum tendi possit, dentesq; ita collidi queant. Vt cunq; uero sit, potissima ferri cura esse debet, ne illud inepte nunc in posteriora, nunc in priora obliquatum corpus indecorè erigat: quo minus autem id fiat, magnopere conduxit dorsi ductum cognouisse. Porro nunc tempelium erit costas uestebrae & suis cartilaginibus alligare, quod sand ut ad amissum & sedulè facias, primum omnes dextræ costas à sinistris discernes, cōiectura uel à finu sumpta, quo uena, nervus & arteria costis exporrigitur. Dein à superiori costarū sede, que latior spissiorq; inferiori occurrit. Deinceps in hunc ferre modum ((())) costas mensæ seriatim impones, ut dextre sinistris respondeant curans. Promptum enim erit singulas suis sedibus ponere, si ea modò memorie non exciderint, quæ ad internoscendas costas supra commemoravimus. Ex hac costarum serie primam utriusq; lateris costam suæ cartilagini ad pectoris os adnectes, & deinde fodali pectoris os cum suis cartilaginibus in sua sede tenendum porriges, ac deinceps primas costas primæ thoracis uestebrae transversis processibus alligabis. Insuper secundas costas suæ committes uestebrae & postmodum ipsarum cartilaginibus, atq; ita seriatim omnes: obseruans interim ut illas costas toto intercallo prorsus dichistere finas, quæ ante sectionem cartilaginibus inuicem dirempta fuerant. Nunc humeros spissiori filo scapulae nectes, & deinde tenuiori filo claviculas summis humeris, mox scapulas costis & claviculas pectoris ossi. Quum tamen humeros scapulis aduincies, expendendum est, quoniam sit manus collocandas duxeris. Hinc enim multum refert, quomodo scapulae finu caput humeri committatur, in quo etiam connexu cartilaginoune prætereunda est, cuius auxilio scapulae finis interdum adaugetur, atq; ita etiam cartilagines maxillarum & claviculæ articulis peculiares non neglectæ suis articulis neccentur. Ceterum cubiti ossa humero uincenda non sunt, priusquam extrema manus tota fuerit nexo. radius itaq; supra infraq; ulna est colligandus, deinde si brachialis ossa disiuncta, suisq; ligamentis libera sunt, ea inuicem sunt committenda, alia autem suorum ligamentorum interuenit abundè continentur. Inferiori ipsorum sedi primum pollicis os & quatuor postbrachialis ossa ac deinde his digitorum ossa, una cum sesamini ossiculis adnectes Postremò autem brachiale radio iunges, & deinde ulnam humero. Atq; ubi id in utraque manu præstitum erit, summas manus baculo illi alligabis, quem ualidè orbi infixum instar falcis, aut aliter extruendum dixi. Erectis nunc ossibus & ex osse, & referenti, & auditus organi ossiculis, ac asperæ arteriæ auriumque & palpebrarum cartilaginibus, & ungue cordisque cartilaginibus, monile licebit confingere, his omnibus catenulae, aut exiccato cruris aut manus nero adnexit.

B. Alia-

Cutis, cuticula, adipis & carnosæ membranae. Itaq; confectione aggressurus, resupinato cadasuere, ac pilis omnib. mundato, circa umbilicum orbiculatum lineam scalpello duces: deinde lineam à mucronata cartilagine per medium umbilicum adusq; pubis ossa in cute duces, adhibita diligentia, ne quipiam ex ijs, qua subsunt, uulneres, mox transuersam lineam per eundem umbilicū ad spuras usq; costas facies. Factis hunc in modum sectionibus, cutis angulum, qui ex quatuor rectis angulis umbilicū spectantibus superior dexterq; est, hamulo, aut summis sinistræ manus unguibus attollito, acuissimaq; nouacula cutem ab adipe secernere studero. Vbi cutis portiunculam liberaueris, hac sinistra manu eleuata, reiectoq; hamulo, paulatim cutem ad mamillas usque uersus dorsum transuersis sectionibus proximè ad cutem factis, ab adipe diuides. Hac abdominis thoracisq; parte sic cute nudata, reliquæ tres pari modo sunt detegendæ, ac cutis & cuticula natura uenit indaganda, qua in cute quidem absq; alio negotio sese offert: cuticula uero non nisi illam ardentis cædelæ, quam cuti adhibeas uiuescula modo à cute abscedere cogas. Cum cu-te deinceps & uenis sub ipsa secundum abdominis regionem, & ab imo sursum & à pectore deorsum excurrentibus adipe quoq; examinata, si hac homo abundet, illam quemadmodum iam cutem ab adipe liberaisti, à carnosæ membra sciunges. quod sanè nisi acutissima nouacula nunquam aptè confecris. Si uero macilentiū obtigerit corpus, adipem carnosæ membrana adhaereo fines. Vt cunq; feceris, siue adipem abraferis, siue adnatam membranæ reliqueris, iisdem per membranam duæ sectionibus, quas à pectore ad pubis os, & ab umbilico ad ilia in cute faciendas retuli, harum quoq; sectionum anguli hamulo sunt seriatis eleuandi, & ipsa membrana retusiori, si lubeat, nouacula, aut digitorum beneficio à subditis corporibus separanda, ut iam simul cum magna thoracis parte uniuersum abdomen cute, adipe & carnosiori membrana detectum occurrat.

*Externa
rum :
nempe*

Obliquorum. Linea recta candida, ubi cutē ademeris, à mucronata cartilagine per medium umbilicum adusq; pubem apparet, qua recti nufculi distinguuntur. Iuxta huius lineæ tandem membranosi obliquorum muscularum tendines coeunt, qui rectos regunt musculos. quare lineam hanc primum leuite secabis, ut nihil eorum, qua subsunt, cœulneres: sed tendines obliquorum rectis insidentes, & super ipsos coeuntes, à mutuo contextu secernās. Vbi iam superficiarium obliqui descendens musculi tendinem, deinde secundum sub ipso, qui à secundo musculo utring; nascitur, à rectis musculis & transuersis separaueris, ac ubi utrumq; utriq; connexum ostenderis, rectori confectionem aggredere.

*Muscu
lorum
abdo
minis,
& uel*

Rectorum. Rectum musculum hamulo eleuabis, uel sinistra manu ad latu modicè actum, digitis uidelicet quatuor ad eius longitudinē inrectis, dissecabis, paulatim à subiectis corporibus separans: inde initia ipsorum iuxta cartilagine mucronatam liberato. eoq; sic facto, uenas ac arterias ab interna ipsorum parte incipito, qua ex uasis ad crura tendentibus in musculos inidem suos propagata, sursum ferruntur: deinde cum extremis uenarum & arteriarum, qua per thoracem à glandiō ad præcordia deferuntur, in idem coeunt: per quas potissimum mamillis cum utero est communio.

Transversorum. Hi membranosis tenuibusq; tendinibus adeò peritonæo obhærescunt, ut pars eius esse uideantur nonnullis. sed fibræ ipsos intercurrentes apparent, quod in peritonæo non est. Diligenter itaque rem administrato, ne dum musculi tendinem à peritonæo liberas, hoc conuulneres.

*Ventrini atque
uel partium*

Omenti, cuius origo ad spinam est, ubi uena magna, arteriaq; exponitur: ex uena autem porta, multas propagines capillorum modo tenues recipit: uti uidebis, si id ad pubem unguibus laceres, & superiorem ipsius tunicam thoraci expandas, inferiorem intestinis porrectam relinques, ut spacium uideas membranis intercedens ad præcordia. Præter uenas, arteria quadam & neruo, & sexto cerebri pari sensus gratia intertexum est. Hoc liberandum est ab intestinis, quibus raris & tenuibus ligamentis coheret, & à reliquis uisceribus.

*Trunci:
aut*

Intestinorum. Dissecto itaq; peritonæo & omento super pectus reuoluto, intestina à recta incipiens ad uentriculum usque solis manibus ostendes: primum rectum, deinde colum, postea cæcum, mox ileon, postremè iejunum. Hæc autem ut melius inspiciatur, ex toto corpore eximenda sunt. Quod ut commodè præstes, funiculo rectum intestinum excipies: aut si unâ uentriculum nelli affere, eius superioris officium, deinde uasa, qua in iecoris cauo sunt, & arterias, qua ante renes in ea diffunduntur: & illam, qua sub renum regione in mesenterium pertinet. Poteris abrasis à mesenterio intestinis, & per ministrum cum uentriculo ablatis, iubere ea inflari, & illorum longitudinem quoquomodo tunicasque scalpelio acutiori inuestigare, deinde mesenterij duas tunicas & intermedia glandulosa corpora, & uasa dissecare, & adipem uentriculo inhærentem intueri, si ipsum inuertas.

Ventriculus. Vide in sequentibus signum C.

B.
Atum cor
poris partiū
administra
tio seu se
tio: & uel

*Interni
rum ui
delicet*

Thoracis. Vide in sequentibus signum A.
Capitis. Vide in sequentibus signum B.
Artuum. Vide in sequentibus signum C.

g Partium

Ventriculi, iecoris, vena eatis, & lienis. Perpenso intestinorum situ, ac ijs utrumq; in suum locum repositis, omentum rursum intellinis est obnoluendum, ventriculiq; iecoris & lienis situs uenit investigandus. Primum itaq; inter septum transuersum & iecoris gibbum, manum inferos, ut illius gibbum ligamenta q; in conspectu ueniant, ac quo nam pecto ex praecipuo iecoris ligamento tenue ipsius involucrum nascatur, intuaris, manum transuersum hinc inde ducas. Deinceps inter iecoris casum & dextrum ventriculi latus sinistram manum, dextram uero inter septum & latus ventriculi sinistrum impones, paulatimq; inuicem adductis manibus, ad ventriculi superius orificium accedes, quod in conspectum uenier, si modis iecur sinistra sursum non nihil protruderis, & dextra ventriculi corpus deorsum compresseris, atq; una eademq; opera iecoris caudum ac uniuersum ipsius situm obiter examinaueris. Prater haec, ea quoq; operatio ventriculi sedē etiā accuratē commonstrabit, dummodo hinc inde, nunc iecur sursum trudens, nunc ventriculum deprimenti manus ducere non detectes. Lienis porrō sedem adiuuenies, si inter sua strūmū ventriculi latus, & septum transuersum, sinistra manus immiseris, ventriculusq; cum colo intestino hac excurrente, in dextrum manum inter lienē & septum transuersum medium immiserit, lieneque modicē eleuatum uersus ventriculum protruderis, ipsius quoq; gibbum apparebit. Caterūnū omenti membrana inuicem sunt dirimendae, quod fieri, si dextram omento subieceris, hactenq; inferiore membranam, sinistra uero manu superiori apprehendere, trahereq; studueris, huc enim ocyus inuicem dirimuntur, mariupij, seu facculi specieē commonstrantes, qua uisa, inuicem membranas adeo diuelles, ut alibi laceras te, commodeq; manus in illarum amplitudinem inseras, & utring; in lateribus, & humiliori omenti fine superiori membranam ab inferiori discerpas. Iam inferiori membranam intellinis exporrectam finire conuentum, & superiori adeo pectoris supertendere, ut elatis ueteri culum ē sua sede eleuet, quod si non successerit, sordalis manu id facias oportet, ut commode inferioris omenti membranae extortus, quoq; per ipsius feruntur organa in conspectum ueniant, ac discas pariter, quo nam pecto haec in hominibus colo intestino mesenterij uice sic, tota ea sede qua colum ventriculi fundo attenditur. In hac enim membrana ubi ventriculo subseruit, minor porta vena truncus foris, uosq; in quos digeritur ramos educere apparebit. Deinde prater truncum conspicueris arteria, qua lieni, ventriculo, iecori, dialis vesicula, & ipsi demum omento furculos derivat, sic quoq; & arteria radix, qua superiori sede mesenterij disseminatur: deinceps & nervi duo, quoq; dexter iecori bilis folliculo, & dextra omenti parti distribuitur, & ante hanc omnia in humiliori omenti membrana, qua ventriculo subseruit, corpus glandulosum, vasorum & seruorum seriem muniens cernitur. Caterūnū ventriculo in suum locum reposito, illum in sinistrum latus cum intestinis trahi curabis: iecur uero, ut ipsius caudum ac amissim uideas, in dextrum & uelut sursum protrudes, deinde postquam obiter bilis vesicula contemplatus fueris, sectionem omnium totius corporis molestissimam in aximeq; operatam aggredieris. Bilis namq; meatus, & nervorum & arteriarum, venarumq; rami (qui omnes simul inferiori membrana omenti ad caudum iecoris colligatur) nunc uenient retiuiori cultello examinandi. Offertur itaque neraulus pīnum ab humiliori ventriculi orificio iecoris caudo insertus, qui à sexti nervorum cerebri paris propaginis superioris ventriculi orificium adeuuntibus pendet. Vbi hunc ueruolum à uiciniis organis diremetis, à membranarum connexu diuidendus est alter nervus, qui uno ramo iecoris caudum, altero autem bilis vesicula accedit. Huic nervo arteria attingitur, parens cum illo officiē distributionem, ac mox post neruū liberanda. Huius uero, ut & nervi initium, paulo pīst in axim, nunc enim sat est, hactenq; inuicem iuxta iecoris caudum separare, hicq; eorum seriem discere. Sub arteria bilis vesicula meatus consistunt, à portae vena iam liberandis: primū duo illi, qui ex iecoris caudo ex multis surculis colliguntur, & illico in unum coēunt meatum, qui una parte in bilis vesiculam, altera in duo deum intestinū. Vbi hos à portae vena ad intestinū usq; & bilis vesicula fecreteris, illam pollicē adeo comprimes, ut meatus bile furgentes commodius appareant, & num quis meatus ab hac vesicula in ventriculum pertingat, animaduertas: quem si nō inuenieris, acu meatus in intestina properantem leuiter pertundes, ut profluens bilis argumento sit, nullum processum ab illo meato tibi incuria praestet. Postrem uena portae es examinanda, ac illico atq; ipsius circumscriptiōnem, qua ex iecore prodit anima ad arterias, propagines illius obtusiori cultello sunt inquirendae, semper arteriae & nervi, vena per venuferum ipsius seriem attensorum, diligenter habita ratione. Primum itaq; venuferum portae aggrederis, qui bilis vesiculae exproprietate deinde eum, qui ferè citra arteria consortium in dextram ventriculi sedem, iuxta ipsius inferioris orificij posteriorum regionem modica ramorum seriem digeritur. Hunc sequitur, qui dextram fundi ventriculi partem & mediū superioris omenti membranę percepit. Post hunc, qui duodenū nobis uocato intestino derivatur, quem secundum intestini longitudinem in corpus quoddam glandulosum carneumq; descendere obserabis, si modis retiuiori cultello uenam, illiq; accumbentem nervum arteriamq; nudare studueris. Modis magnam portae distributionem deteges, truncū, qui mesenterium adit, obiter tantum expendens. Atq; hoc in praestentia relatio, ad truncum, qui lieni potissimum exproprietate te conferes. Atq; ut hunc commode uideas, ventriculus & intestina tibi uenient ad eum modum aptanda, quo si tuabatur dum inferiore omenti membranā intuebatis, ac ventriculus sordalis manu sursum attollis, & intestina deorsum premi curares. Patente itaq; nunc tibi superiori sede humilioris omenti membrana, accurata cura ramos omnes minoris portae trunci examinabis, quos omnes aut ventriculo, aut lieni, aut ipsi omento, coloq; intestino in homine exproprietate adiuuenies. Interea uero, quum ramos hos inquires, ipsosq; à glandolo corpore illos suffuliente liberabis, omnib; ferè arteriam, talis autem neruum attendi obseruabis. Arteriarum radix sece offeret, in elatiſima inferiori omenti membrana sedē, ubi etiā occurrit magna arteria in mesenterium deducendae origo: deinde utring; unus sece offeret neruus, ad magis hac decendentis arteriae latera exiliens, sexti nervorum cerebri paris propaginum, quæ costarum radicibus exproprietate, soles, cuius ramuli una cum arterijs dum uenā nudas, in conspectu semper uenient. Iam & grandioris portae trunci, & paulo antē dicta arteria & nervi per mesenteriū serię, & quæ inibi diuisiōnibus præsunt glandulas inueniātū tempore autem est. Primum itaq; solis manibus intestina hinc inde inuicem diuides, & nunc in dextrum, nunc in sinistrum latus revolues, ut circa sectionem mesenterij naturam perfunditor contemplaris. Deinde obtusiori cultello maiorem uenae portae truncum, & dictam nuper arteriam & neruum inuicem liberabis, & deinde ut uniuersum ipsum duum, & glandulas diuariatis, onibus interiectas intuearis, unguibus unam mesenterij membranā ab alia diuelleris. A hoc per uniuersum mesenterium haud uenit tentandum: sufficerit enim in praesenti à centro ipsius aliquot vasorum surculos ad tenuia usq; intestina deduxisse, ac mox alteram mesenterij arteriam agredi, à magna arteria ipsi post seminalium arteriarū ortum depromptam. Atq; hanc prompte inuenies, si cum intellinis mesenterium in dextrum latus revolueris, unguibusq; aut obtusiori cultello mesenterij membranas, qua colo sub sinistra renis sedē adnascentes, inuicem dirimere conaberis. Hic enim illico eius arteria rami uenis cōmisi i sece offerent, rursus arteriae radicem commonstrantes. Quā uhi inuenieris, ipsius diuariationē prosequere, ut discas, qui hæc cum uena mesenterio suffulta recto intestino ramos ex porrigit. Parum modis sollicitus, etiam uenae huius extrema in rectum intestinum inseci non intuearis. Caterūnū intestinis à uentre, ad eum, quem paulo antē dixi modum, liberatis, ventriculus quoq; una cū liene eximendus est, nervis ipsius orificio insertis diligenter prius examinatis. Unquibus itaq; quantum fieri licet in homine, peritonæum à septo transuerso ad ventriculi usq; superioris orificium auellere conaberis, ut tertie ventriculi tuniq; uideas principium. Quod ubi pullulam à ventriculi orificio liberaueris, studebis utcumque etiam diuulsam ad ventriculi fundum deducere, ut ex testa ventriculi tunica superiorē omenti membranam constituti orificij discas.

Reliqua uide in sequentibus signum *

Retinus. *Vasorum.* *Testicolorum.* } Vide in sequentibus signum *

Deinde

Reliqua ad partem uenae interioris in teratū sectionē pertinetia.

*D*inde acu sub superiori orificio uentriculi traepto, uinculum sedulō nēxum ipsi iniicit, paulo supra uinculum stomachū à ventriculo transuersim liberans. Nunc uentriculo ministri manu è uentre eleuato, non tamē penitās (ne uenas rum-pas) exempto, inferioris omenti membranæ & mesenterij ex peritoneo originem disces, solis unguis hanc à dorso sensim distrahendo utens, uinculus uero pleraq; intercipiens. Primum simus omnia, quæ in cauo iecoris occurunt, portæ scilicet uenam, arteriam, & bilis meatum, aut si lubet singulis seorsim funiculos accomodabis, post hęc arteriarum radicibus, quæ mesenterio & inferiori omenti membranæ primum digeruntur, illa sāne arteria non om̄issa, quæ sub seminalibus arterijs orta in mesenterium fertur. Atq; his omnibus unum duntaxat uinculum addi sat est, quanquam duo iniicere nihil prohibeat: idq; præcipue ad superiori uentriculi orificium, plurimū conduxerit. Inductis in hunc modum uinculis, porta, & reliqua quæ intersepta sunt, ita ut uinculum in corpore maneat diuidentur, & oculus solarū manus opificio uentriculus cū liene ex uentre exempta mensē imponentur. Porro ut lienis substantiam obserues, aliquot sectiones ipsi induces, & illo inter duos alios compresso, ipsius substantia ab illi insertis uasis aliquot locis separabis, hacq; ratione uasa aliquot sola & lienis carne enudata spectabis. Ventriculum uero lauandum, deinde uelut in star inflandum cabis, ut ipsius maximam capacitatē inuecaris, & tunicas ipsius examines, postmodumq; invertas, ut suprā etiam dictum. Porro ubi hęc omnia exemeris, si quis sanguis atibi effluxerit, & que in uentre adhuc reliqua sunt obliterauerit, spongia aqua copiosiori, non autem acetō imbuta, semel arque iterum eluendus est. Eiuto itaq; sanguine, ac obiter ijs, quæ adhuc in uentre reliqua sunt, absq; sectione inspectis, & iecore nulla ex parte vulnerato, sed uena caue gratia in corpore asperuato, donec thoracis partes administraueris. De hoc igitur plura in thoracis administratione.

*R*enum. Hi prope cauam uenam siti sunt, substantia densa & solida. In utroq; sinus existit, corpore quodā membraneo circundatus: quem ut uideas, alterum è duobus renibus (dextrum autem potius, sinistri uasis seminarij gratia) ad ipse membranosa ipsi obhaerescente denudato: ac ubi uenam ac arteriam, quæ sanguinem deferunt, funiculo intercepteris, per gibbam eius partem in longum diuidito, usq; dum scalpro ad situm eius peruenieris, in quo uasa plures in ramo diffundi cernes, ac membranam, qua urina distillat in alium sūnum minorem, quem excipit meatus oblongus, quem integrum non minamus. Feruntur hi meatus urinarij ex renibus singuli, albantes, uali di, substantie uelutinae, anfractuosi circa uelutinae, cui inseruntur, initium. His peculiaris tunica adest, similiter omnibus, quæcunq; peritoneo suspensa sunt, obducta, hanc unguis, aut hamulo usq; ad extreum exorbiatis, ratione in hoc opere habita, si foeminam dissecas, uasis seminarij, quod meatus illi incumbit, testiculi, & ipsius utei: si masculum diuidis, solius uasis seminarij.

Vasorum semina- lium in

*V*ris. Primum à pubis osse inter inguina sectio ad podicem usq; ducenda est: deinde dexteræ seminali uenæ, quæ ex caua oritur: deinde & arteria ortui, qua inferiore mesenterij sedem adit. Inter hęc duo organa partim ascens, partim descendens, niteris obtuso culculo cauam uenam ex sinistro ipsius latere ab arteria magna dirimere, membranosis fibris, quorum interuentu hęc uasa committuntur, disiectis. In hoc opere duarum seminalium arteriarum radices in conspectum uenient, etq; quod illæ porrigitur, commoniſtibunt, si modò ab exortu eas arterias ex membranulis, quibus involvuntur ad seminales uenas usq;, quibus tandem committuntur sedulō, nullaq; in trahendo ui facta liberaueris. Hęc ubi invenitus fueris, animum sūnus sinistri seminali uenæ adhibeas, quam ex medio uenæ ductu enasci citra sectionem utcumque conspicies. Ut uero rīctū intuearis, num à renis sinistri quoq; arteria, seminale uas originem ducat, obtuso ad modum culculo, membranulas à renis uena detrahens, & accuratè aliquousque uena seminalis principium quoque à membranulis liberabis: deinde uenam renis ab arteria nonnulli deorsum reflectes, numq; ex ipsius ductu ramus, qui sinistra seminali uenæ exporrigitur, principium obtineat, inquires. Vbi uero hunc non inuenieris, sinistro reni parti ratione atque dextro aggresso, seminalium uasorum constructionem examinato.

*M*alherbus. Pubis osium cartilaginem, ut in uris, diuides, ac illis inuicem quād poteris maximè ui diremptis, mox culculo uenam ac arteriam feminales dextri lateris ad testem usque ex pingui cui obducuntur membrana nudabis, obseruans ne ramos ab illis priusquam anfractus suos constituant, in elatiorem fundi uteri sedem exorrectos uulneres. Postquam uero anfractus ad testem deduxeris, perinde ac in uris ipsorum insertionem, & deferentis uasis processum, ipsiusq; in uterum insertionem, & testis substantiam formamque examinato, uas illud ex pingui, cui inhaeret membrana liberans, quæ uel per ilion alijs imaginis multum accedit. Hęc posita in altero latere obseruanda uenirent.

*T*esticularum. Vbi seminalium uasorum ortum didiceris, & uenas ad arterias usq; sensim ex membranis ipsas liberans, deduces, si masculi obtigerit corpus, penis cutem & scrotū à testib. adimes. Primum itaq; à pubis osse recta sectione p penē in cute dices, & deinde eius sectionis labris hamulo aut unguib. eleuatis, cutē cum carnosā membrana à pene a se res, adamassim considerans in cutis extremo ipsius cū carnosā membrana coaliū, & carnosā membranā sub gland à penis corporib. ab iesum. adhac perpendes ipsius ad glandis radicem ligamentum, deinde & uenas cutē cā adente. postrem nullā pinguedinē adipem uo inter cutē & carnosā membranā, ut neq; in palpebris hic reperi, ac proinde leui occasione, ut illas hyatidē aut inflatione penis cutē infestari. Pene detecto, & deductis crurib. à pubis osse inter inguina & sinistrum testē sectio ad podicē usq; ducenda est, & deinde cum penis cutē scrotū à testibus & interfomino liberandum, sectionibus semper uetus dextri latus deducis. Quum uero testes cutē carnosā, membrana nudas, ne testes suo loco moueas inuertas, ue, accuratè obseruandū est. Quum primū enim cutē nudati sunt, ipsorum sitū, & cui nā potissimum parti uasa seminalia illis impläsentur, indagare oportet, ut naturā discas prouidentiā, quæ testes ita collocavit, ut ipsius uasa sint tutissima, illisq; ipsi testes uelut propugnacula præponantur. Iam dextrum testē cum ipsius uasis & tunics à sinistro digitis aut culculo dirimes, & iunctis cadaveris cruribus dextrum testē cum ipsius uasis & tunics dextri lateris, uiciinis membranulis ad peritoneum utq; quā illa procidunt, deteges, hic primū in interiori sedē periton. si, postmodū in exteriori qualiter transeat, solis manib. considerans. Deinde stylum foraminis, quæ egrediuntur ui ad testis usq; infundam sedem protrudes, & peritonū uas, ad foramen quæ uasa transmittit diuides. Insuper secundum stylū longitudinem culculo foraminis quoq; indito, ad humiliam usque testis sedem primam ipsius peculiarem tunicam secabis, & reposito culculo, distentaq; tunica huius à perito aō ortum, & ualidum ad humiliam testis partem adnexum, p. xterea & testis musculum examinabis. huius namque natura, ductus & forma in conspectum uenient una cum gracilibus ramulis, à uena & arteria in hanc tunicam numerosa serie excurrentibus. Hac tunica relicta, testem & uasa nunc rursus hinc inde diligenter sublevans, revoluensque uenam arteriam que ab ipsis contermino semen deferente uase ad testis usque elatiora discernes. Ut uero uenae arteriae que insertionem adamassim discas, uas semen deferens à proxima testis corpori tunica est liberandum, non quidem uniuersum, sed ad eam usque partem, qua uenae arteriaeq; finibus est proxima. Liberabitur uero uas ipsum facile, si transuersas sectiones inter testem & uas illud ad luum usque principium acutiori nouacula duxeris. Hac siquidem administratione uasis illius anfractus, & ad testis connexum, ortumq; manifeste anionaduertes. Verū nulla ipsius cauitas, neq; quo pacto illud à teste semen assumat, in conspicuo erit. Hoc enim nihil, nisi porosum quid qua testi adnascitur referet, nullo meatu manifesto ex teste in ipsum pertinente. Semen deferenti uate ab intimo testis involucro ad eum modum liberato, uenae ac arteriae anfractuum ramuli proximæ testis corpori tunice oblati melius conspicuntur. Ut uero protinus in conspectum ueniant, sanguinem ex anfractibus ad testem comprimes, & deinde anfractibus uinculo ne sanguis refluat intercepitis, testem secundum ipsius longitudinem diuidere conuenit: deinde qui ex tunica testi proxima, & ex anfractuum fine rami ad testis substantiam excurrant, qualiterq; testi ea tunica committatur, quæq; testis sit substantia, obseruare. Atq; hęc primum in uno quidem teste, deinde in altero sunt examinanda.

*P*enis, & reliquarum partium uentris. Vide in sequentibus sign. **

LIBRI I. PARS I.

Penis, uesicæ & urinariorum meatum, & reliqui semen deferentii usorum ductus, insertionisq; cum adenosofa assistate, & omniū uenis, arterijs & nervis. Diductis itaq; cadaueris cruribus, & cute, ut antea docuimus, ab interfemineo adēpta, primum duos musculos ab orbiculari musculo recti intestini in penis radicem, & potissimum in meatum urinæ seminiq; cōmunem pertinentes aggredieris, deinde alios duos, qui ab humiliori pubis ossium sede originem ducentes penis corporib. inferuntur, adimes, ac illico penis corporum originē examinabis, acuto cultello dextrū corp^r ab osse unde pronascitur, quām poteris proximē dividens. Deinceps uero in penē excurrentib, uenis, arterijs & nervis perfundit hinc perpenitus, ossa pubis inuicē sunt seiuungenda: quod fieri ocyus, si uesicæ corpus à peritonai partē pubis os succingente, cultello diremeris, & deinde cultro quām minimē crassio pubis ossium cartilagine recta sectione penitus diu iseris. Mox uno cadaueris crure in mensa relitto, & alio ab illa propendente, ita cadauer in mensa reclinabis, ut ipsius os sacrum mense lateri incumbat, & ui diductis cruribus, ad trium quatuorū digitorum latitudinem pubis ossia inuicem seiuungas. Quapropter pubis ossium cartilagine dissecta, & dein ipsi ossib. ui dirēptis, primum à renib. urinari meatus à suis membranis quib. oboluuntur, sunt liberandi, atq; ad uesicæ usq; corpus perducendi: deinde usia semē deferentia, quā ad pubis ossia deorsum in peritonai amplitudinē reflectuntur, pari modo ad glandosum assistentem usq; ex pinguisoribus, quib. integruntur membranis denudandi, atq; in eo opere sodalis manu uesicæ modō in dextrum modō in sinistrum cōprimere est necessum, idq; maximē cum uena cauæ, & magna arteria seriem hac in fede inquiris. Quibus diligenter uisis & examinatis, sinistri penis corpus à pubis ossie etiam dirimito, & quām poteris cōmodissimē uelutam, ipsiusq; ceruicem à recti intestini terreno, cui fortium fibrarum interuentu haret, diuidito, absēctis interiori uenis & arterijs in uesicæ penemq; excurrentibus: quas si prius uinculis forēt interciperes, parum profectō sectioni obcesceris. Vesicæ modō simul cum pene exempta, alteri cruri aut affrēculo impones, & denū ieminalis uenae ac arteria ductum versus testem, & à teste deinde semen deferentis uasis ad glandulosum assistēte progressus obseruabis, quo denū ex actius seminalium usorum harmoniam expandas. Post hæc musclem uesicæ meatus præfectum examinabis, & oblongiorū stylō penis glandi ad uesicæ usq; fundum imposito, uesicæ meatus à glande ad ipsius usq; fundum cultello secundum stylum porrecto diuides, ut simul uesicæ cauitatē, & ipsius tunicam, & urinam deferentium meatum insertionē, & semini urinæq; cōmunē meatum peni exorrectum intuearis. Alicubi igitur urinacium meatum ex reuidis in uesicæ pertinente forato, stylumq; ad uesicæ fundum usq; indito, ut membranulas meatus illius ori in uesicæ fundo connatas spectes. quanquam etiam integrum sit, ex uesicæ fundo stylum ipsius meatus indere. Corpus uero in glandosum semen deferentium usorum luscipiens implantationem, ut lubet poteris discindere, & quo'nam pacto ea uesicæ meatus immittantur perquirere. Postremò uelut ceruicem à duob. penis corporib. ad glandem usq; cultello fecernes, ac deinde duo corpora quo ad poteris inuicē dirimes, quamq; habeant formam, quaq; natura ad glandē sint prædicta conspicias. Ut uero ad amissim ipsorum discas substantiam, peni nunc transuersas, nunc longas, rectasq; sectiones induces.

Musculorum intestini recti. Reiecta cum suis appendicibus uesica, tres recti intestini musculos, & uenae examinabis, quæ à portæ uena huc deducuntur, & quæ cauæ hac in parte sunt sibiles. Vbi id quoq; praefiteris, recti intestini finem ex corpore exrectum abiicies. Deinde cauam uenam, quæ primum sub iecore conspicitur, & magnam arteriam, quæ septum transit, deinde ipsarum præcipuos ramos crus adeuente uinculo dupli intercipes, ut simul cum renibus, si adhuc eos in corpore reliqueris, uenam omnes arteriasq; ex uentre auferre licet, &c.

Non grauida. Cām igitur mulieris seminalium usorum originem didiceris, solis manib. adiunueniendus est uterus & uesica, insuper testes & musculi, & uenæ quoq; cum arterijs uteri fundo, & ceruici exorrecta, priusquam scilicet aliqd diuidas. Deinde diductis cruribus à pubis ossi utrinq; secundum pudendi colliculos sectione in cute ad podicem usq; ducenta est, ut deinceps inguina aliquoq; opportunè cute denudentur, & ea quæ in medio sectionib. intercipit, uersus pudendum quoq; à pubis ossibus separetur, uulueq; ad hoc appensa maneat. Pubis uero ossium cartilagineum diuides, ac illis inuicē ui direoptis, mox cultello uenam ac arteriā seminales dextræ ac sinistri lateris ad testes usq; ex pingui membrana denudabis. Postquam uero ad testes anfractas deduxeris, ipsorum insertionem & deferentis uasis processum, ipsiusq; in uterū insertionem, & testis substantiam formamq; examinato, ex pingui membrana liberans. Postquā hæc examinaueris, animuω adhibebis uenis ac arterijs inferiorem uteri fundi sedem, & ceruicem, uesicamq; aduentibus, quæ in grauidis animalibus accuratissimē, ut & illi, qui à seminarijs uasis in uterum portiguntur, utq; etiam omnia uteri reliqua in conspectum ueniunt, quandoquidem in illis supra modum uenæ ac arteriæ turgent. Vrinarij meatus à renibus in uesicam pertinentes, similiter ac in uiris ad uesicam usq; à suis membranulas sunt emundandi, & deinceps uterus cum uesica ex corpore eximendus, disiectis in ipsum & uesicā præcedentib. uenarum, arteriarum & neruorum ramis, & membranulis uterum uasaq; illa continentibus, & fibris quoq; quorum interventu uteri collum intestino recto validè continuatur unā amputatis. Exempti iam uteri formam contemplatus, ipsius ceruicē inuolues, quo unā uesica ceruicis in illum pertinentis foramen, & uteri fundi orificium citra aliam sectionē uides, & modō opportunè uesicam & ipsius ceruicem musculumq; urinæ meatus præfectum longa sectione diuidas, uesica amplitudinē, & urinariū meatum insertionem, ipsiusq; ceruicis cum uteri ceruice coadūtū inspecturus. Insuper uteri quoq; ceruici eodem modo ad illius dīq; os longā sectionem inferes, ac acutiori nouacula uniuersum uterum secundum latera ab ipsius orificio ad cornua usq; diuides. ita enim illius finū, substantiam formamq; exactissimē contéplaberis. Grauida. Illicio à mucronata pectoris ossis cartilagine, ad pubis usq; os acutiori nouacula sectionem molieris, quæ peritonæ quoq; penetrat: deinde aliam utrinq; ab umbilico ad illia molieris. Hac namq; ratione illic fe uterū spectandum offeret: & si in alterum latus illius detruseris, uenæ & arteriæ ipsi inserta supra modū apparebunt turgida, adē ut ipsarum neq; series neq; ortus citra aliam administrationē latē possint. His itaq; uenis & arterijs, unā cum uena & arteria sub recto musculo concendentibus, diligenter obseruatis, leuem sectionē nouacula secundū uteri longitudinē tentabis, cauens ne altius, quām utsri est crassities, penetres. post hanc alias duas utrinq; nimurū unā duces, cum illa rectos angulos facturas. Sectionū labra unguibus apprehensa inuicē modō dirimes, & uteri tunica solis manibus à secundina sensim diuelles, uenarum arteriarumq; ora ex utero in secundinā pertinacia rumpens, quod in partu proximis feceris facilius. Exemptum ab utero una cū suis inuolucris foetum in pelvo aqua plenā repones, atrum & uiridē quodāmodo liquorē ablucens, qui ex effractis usorum oris promanat, secundinæq; obducitur. Modō autē diligenter secundinæ substantiā, & quæcunq; in illa spectanda sunt, unguib. aut cultello examinabis, id imprimitis animaduertens, num ipsa membrana quæpiā fit uniuerso foeti obducta, an tantū instar lationis cinguli sit, lienis substantia efformati. Atq; hic etiam sedulū expades, qualiter secundum substantia externa superficie eius inuoluci pertinaciter obnascatur, quod farcimini imagini cōparamus, secundinæq; seu medium in volucrum nuncupamus. Vbi itaq; secundinæ naturā adamassim examinaueris, foetus hunc inde atrolles, secundi illius inuolucris naturam cōsideratur, quā simulatq; exterius inspectaris, atq; qui totū foetus ambiat diceris, cultello id alicubi pertundes, & foetus urinam profluere sines, ipsumq; inuolucrum à foetu inuertes, atq; ab umbilici uasis dependere tantisper sines, donec intimi quoq; foetus inuoluci sidorem cōtinentis harmoniā diceris. Hoc itaq; pertusum & sudore euacuatū à foetu amonebis, & ab umbilico ēt propere sines, uasa umbilici inuicem disiungens, meatum illum præcipue reperturus, cuius beneficē foetus urina in secundū ipsius inuolucrum perferrit. Inuenies autē hunc promptē si cultello uenas & arterias, quæ umbilico proximæ sunt, diuferis, ac meatum in ipso medio repositū indagaueris. Abscessis his umbilici uasis unā cū foetus inuolucris, & foetus in mensam extēfo, à claniculis per costarū cartilaginiē ad pubis usq; os sectionē in finistro magis latere enetro aut nouacula molieris, quæ in thorace & peritonai usq; cauitatē ptingit: deinde ab umbilico uenā in iecur & arterias, ad fluos, quib. inferuntur ramos, & meatum urinam deducēt ad uesicæ fundū, parvo admodū negocio deduces, omnemq; foetus administrationē absolves.

Admī-

**
Admi-
niſtra-
tio reli-
quarū
partiū
uētris:
nempe

Vieri, ue-
ſica, uiri-
nariū
meatum
&c. &
uel in
muliere

*Su*ffragaculum cervici subijcio, cuius ope ea exporrigitur, caputq; in posteriora reclinat^e pendeat, in quem uim quadrangularibus illis fistilibusq; lapidibus uti consuevit, eos secundum longitudinem tenuioribus suis lateribus mensa innitentes cervici supponens, ac caput deprimens. Deinde faciem & uniuersam colli anterioe sedem cute nudo, ac primū faciei musculos qui frontis cutē & palpebras, deinde qui genas, labra & narium alas mouent aggredior, non præteriens in altero latere uenarum arteriarum & neruorum ramos. Quum itaq; ad eum quem præcipimus modum faciei musculos demonstraueris, eos qui olsi, v imaginem referentia proprii sunt, ac qui à pectoris osse in primam laringis cartilaginem scuti assimulatam feruntur aggredieris. Deinde à pectoris osse & claviculis musculum liberabis brachium pectori adducentem, insuper illum qui à clavicula prima costæ inseritur. Ad hos musculum quoq; scapulam pectori adducentem à costis separabis, uenis uti iam diximus cum arterijs neruisque obseruatis aut musculis in uno latere duntaxat, in altero uero uenas, arterias & neruos expades. Post hos à pectoris osse & claviculis resecabunt, qui hinc ad mamillares capitis processus ascendunt, hac in omnibus obseruata ratione ut singuli suis quibus inseruntur ossibus integri adhuc appensi seruentur, postmodumq; in ostendendo reliquorum sui artualli muscularum numero accommodari possint. Quo nam autem artificio singuli sint scandendi, quidq; in cuiusq; sectione priuatim ueniat oblerandum, in secundo libro suis locis abunde sum persecutus. In præsentia à pectoris osse claviculas acutiori cultello liberare contedes, robusta quibus illæ pectoris ossi colligantur ligamenta diuidens, ac interim accuratisissimè cauens, ne cultello altius iniesto, qua huic articulo subsunt uasa uulneres. Atque hic cartilaginem examinabis, qua claviculam pectorisq; olsis sinum, præter alias articulorum cartilagini in tercedit, & aliquod reponenda est, ut illa postmodum in sceleti connexu (si uisum fuerit) uti queas. Liberatas autem claviculas niteris ui à pectoris osse attollere, ac ab illo primaq; costa, in extero-
ra reflectere, ita enim primæ thoracis costæ cartilago, qua costæ ossi continuatur, in conspectum ueniet: qua cultro non admodum crasso ab osse eit libranda: hic quoq; mente adhibita, ne culter profundius mergens, quicquam in iugulo uitiet. Vbi primæ costæ dissecueris cartilaginem, deinceps ordine reliquas omnes à costis cultro, aut si uoles nouacula dirimere, continuāq; linea inter costales musculos ad thoracis usq; capacitatem diuides. Liberatum nunc cū cartilaginibus à costatum ossibus pectoris os, nonnihil eleuatum modò in dextrum modò in sinistrum latus refle-
ctendum est, & thoracem interscidentes membranæ quā pectoris ossi proximæ sunt, uenient unæ cum cordis situ inspiciendæ. Deinceps transuersa sectione septum transuersum à pectoris osse i-
psiq; adhuc commissis cartilaginibus adimi debet, & pectoris os sua mucronata cartilagine sursum atrolli, sensimq; ab illo thoracem interscidentes membranæ diuelli. quod quum feceris uer-
sus cadaveris caput pectoris os reflectes, moxq; iuxta glandium, uenam & arteriam utrinque sub ipso prorepentes retusiori cultello inter membranulas inquires, quas quum singulas incirculus in-
terceperis, os pectoris cum ipsius simili uasis à thorace auferes tunicae costas succingentis speciem & intercostalium muscularum, qui inter cartilagini habent naturam perpendes. Aut muscularis illis non aliter examinatis, os pectoris aliquantis per repones, dum thoratem mouentes muscularis simul omnes post cordis administrationem ostendere uisum erit. Quo autem ea qua in thorace aggredienda iuperunt commodius communstrarentur, confusui primum hamulo hinc inde costas succingentem membranam auellere, & manibus sialicubi pulmo illi fibris coheret, ab ipsa di-
rimere. Insuper pertuso costarum quopiam intervallo cui pulmo adnexus est demonstrare fo-
leo, quo nam pacto hominis thorax subinde pertundatur, non abolita interitem respiratione, neq;
pulmonis motu quiescente. Mox diuisis intercostalibus muscularis, costas ad medium fere ipsarum longitudinem frangere solitus sum: quod paruo fit negotio si singula seorsum manu fortiter ap-
prehensio ui cuertantur, inflectantur ue. Verum posteaquam facilem illum parandi sceleti ratio-
nem adiuueni, ut ossa cadaveris illi compingendo subseruant, costas integras referuari malim, &
manibus simili omnes costas quantum licet ex torso retrorse, & dein aliquousq; diuisis in-
tercostalibus muscularis inuicem costas sensim dirimere: ita enim satis patens thoracis amplitudo
efficitur potissimum, si secundum dorfi longitudinem ac ad thoracis fere medium, lapidem aut
globum aliquem subieceris, cuius ui dorfi gibbus extra thoracis amplitudinem prominens, intro-
in thoracis amplitudinem ducatur, grandiusq; inter dextri finistriq; lateris costas fiat interstitium.

Neruorum septi transuersi. Costis itaque diductis aut disruptis, pari semper ratione thoracis organi-
sunt aggredienda, ac primum à glandio ad septi transuersi neruam sedem dextrum ipsius ner-
uum à dextra thoracem interscidente membrana cutello liberabis: deinde si uoles sinistrum quo-
que: quem ubi simul cum uena à iugulo pronata exporrigi uideris, illum iuxta septum rumpas,
uersus cervicem, ut postea ipsius uideas originem, illum reiicias.

Membranarum interscidentium. Mox membranas interscidentes cutello secundum thoracis longitu-
dinem inuicem sciunges, atq; à cordis inuolucro liberatas, ipsarumq; ad septum transuersum con-
nexu & uenarum arteriarumq; in ipsis serie perpen-
tis, illas à thorace auferes. Id duntaxat præca-
uens ne uas aliquod insignius laeatur.

Pericardij. Iam tempistiū est solis manib. cor cū suo inuolucro hinc inde mouere, quisq; ipsius firus
formaq; inuolueri sint examinare: quanquam & ad id summopere conduit inspectio, quam mo-
dice elevato pectoris osse cordeq; adhuc immoto membranarum interscidentium causa fieri uo-
lui. Pulmonis quoq; lobii manibus iam sunt contrectandi, ut & ipsarum numeris, situs formaque
indagentur, ac tandem cognoscas nullam pulmonis partem uenae causa quā inter septum trans-
uersum, & cor consilit, in hominibus subternitimo uenam simili citraq; intervallum & septum
& cordis inuolucrum penetrare, & qua uena hæc ducitur, inuolucrum magna amplitudine ho-
minum septo priuatum connasci. Cæterum dum pulmonem obiter contemplatus fueris, inu-
olucrum cordis longa sectione diuidetur, & liquor ipsi innatans spongia extergebitur, ac demum
à cordis uasis inuolucrum resecabitur, adhibito studio ne suilltri recurrentis nerui principium
uitetur.

Cause uenarum:

Arteria magna. Vide in sequentibus signum Δ.

Cordis,

Cave uena. Ut uero caue uenæ per septum transitum transitum, ac ipsius per thoracem ductum exanimis, sectionem septo ad uenæ usque caudicem induces, præcauens ne duarum caue uene propaginum in illud excurrentiū radices simul uulneres: dein sursum paulatim descendens, qui caue dextre cordis auricula committatur, citra ullam sectionem obseruabis. Sic quoque supra cordis basim à caue dextro latere uenam sine coniuge enasci inuenies: cuius ramos ductumque melius distes, si primum dextram pulmonis partem uerlus sinistrum latus eleuaueris, & postmodum sinistrum in dextrum latus renoueleris, hæc nanque citra sectionem sunt obvia: quanquam exempto corde & pulmonibus illa adhuc licebit exactius intueri. Neque sanè hæc obiter sunt spectandæ, at grauiter naturæ artificium in uenæ coniuge carentis ductu, principio indagandum est, diligenterq; obseruandum, num ut in agnis & porcis aliquando occurrit, uena quæpiam in sinistrum latus porrigitur, iuxta caue ad cor connexum pronata. Porro caue in iugulo distributio retusiori cultello quo incumbens illi gladium admetitur, inquirenda est: neque sanè alio tibi utendum est artificio, quam ut nostras ad manum habeas uenarum delineationes, mentemque summa cura accommodes, ne uenam aliquam pertundas. Vbi uero caue seriem adiuueneris, utraque singularis & humeraria, prius tamen quantum poteris sanguinis in illis compresso, & deinde caue uena, ubi sine pari promit uenā, uinculis intercipientur, ac quicquid uenarum inter uincula confisteret corpore admetitur, & deinceps abluto sanguine illicet ad arteria magnæ propagines neruosque recurrentes adiuuendos sectio connertetur.

Ateria magnæ. Corde itaque in manu assūmpto uenæ arterialis & arteria uenalis ipsiusq; magnæ arteriæ radices, qua cordis basi proximæ sunt intueris: quod factu est facilissimum, si cum ipsiarum coloribus tum situi mentem adhibueris, dextræque enira auricula uicina est arterialis uena, & albicans, ac quodammodo in sinistra proficiscens uisitatur, ac inter cordis uasa elatio est. Arteria autem uenalis uenæ modo nigricat, & cæteris uasis demissior, prope sinistram auriculam latitat, neque adeò longe ipsius progressus se offert. Magna autem arteria in cordis basi medio sub arteriali uena quodammodo occulata conspicitur. Hanc ubi primum intuitus fueris, nostra neruorum recurrentium cum arterijs effigie sectioni adhibita, omnes magnæ arteriæ ramos inquirito, quorum superiores ac iugulo proximi citra aliud opus iam erunt conspicui, nisi fortassis glandij aliquot reliquæ adhuc superint. Truncus autem qui ad dorsum retroqueretur, non nisi sinistra pulmonis parte in dextrum latus eleuata intuebitur. Cæterum ut recurrentes uideas nervos postquam communis laryngis musculos, qui à pectoris ossis elatiōri sede præcedentes insimæ scutum imitantis cartilaginosi sedi implantantur, administrantrari (si modò illos priusquam pectoris os adimeres, cum ossis, & referentis muscularis, non resecueris) sexti paris neruum in latere, primum dextro, secundum soporariæ arteria longitudinem ab illa cultello sensim liberabis, ipsius ramulum qui costarum radicibus exporrigitur, quem iuxta thoracem accesseris, & quos hic musculus ex pectoris ossis summo enatis surculos deriuabat, perpendens. Situataque uero neruum ad arteriam dextram axillæ porrigitur deduxeris, tres quos ad illam reflectit surculos (nisi duo aut unus tantum sit) quā poteris studiè uiciniis membranulis, acutiori cultello liberabis: ne forte retusiori membranulis inter secundendum trahens surculos uiolæ, quanquam denud acutus fortassis surculos simul cum membranis incaute resecabit. Inuentis surculorum principijs neruum asperæ arteriæ lateri exorrectum à sua cui neicitur membrana, ipsaque aspera arteria liberabis, longa sectione inter neruum & asperam arteriam acuto quoq; cultello facta. Liberatum hoc pacto neruum summis sinistræ manus digitis apprehensum modicè ab aspera arteria attolles: sexti uero paris truncum qua soporariæ arteria exporrigitur, dextra manu eleuabis, ac deinde de mutuo nunc sursum nunc deorum ductis manibus nerui recurrentis reflexum naturamq; perquisires. Ad eundem sanè modum sinistrum sexti paris truncum à soporariæ sinistri lateri dirimere conuenit, & ipsius surculos quos musculus à pectoris ossis elatiōri sede enaris, & costarum radicibus exporrigit indagare, & postmodum obseruatis quas pulmonis tunicae deriuat propaginibus, & eo surculo, quem secundum uenæ arterialis trunci sinistrum latus, cordis basi offert etiam accuratè perquisito ad magnæ usque arteriæ truncum, qui ad dorsum reflectitur, sexti paris huius nerius eft deducendus, & acuto similiter cultello soboles recurrente neruum hic efformantes sunt adiuuendæ. Hos ubi uideris, obtusiorem stylum sub eo arteriæ truncu uersus sinistrum asperæ arteriæ latus protudes, & levato nonnihil stylo truncum arteriæ à dorso cui firmissime committitur, modicè dirimes. Deinde ab aspera arteria neruum ad arteria magnæ usque truncum liberabis, & utraque manu ipsius reflexum, ut in dextro latere ostendes. Reliqua uero sexti paris neruorum ad stomachum series, non nisi exempto pulmone conspicietur.

Cordis. Demissio dein pulmone, cordi à dextræ auricula radice ad ipsius usque mucronem nouacula sectionem induces, in dextrum ipsius ventriculum usque penetrans. Mox uentriculo digitis distento spongia sanguinem atque iterum elues. Vena enim caue & arterialis uena & sanguis in uenæ triculum fluat, isque postmodum spongia exurgatur, comprimente sunt. Exerto sanguine dextri uenæ triculi amplitudo est indagare: deinde stylo tres membranæ ori uenæ caue præfectæ obiter ueniunt spectandæ. Ut uero prorsus in conspectum ueniant cultello dextro finu in cauam uenam intruso sectionem à uentriculo per auris corpus in uenam usque duces: qua distenta membrana omnino uidebuntur, & auris cauitas natura que si ipsam inueteris, coronalis uenæ origo etiam apparebit: cui si stylum ex molli plumbō indideris, quoniam pacto cordis basim cingat, ramosque in ipsius corporis superficiem deriuat, obseruabis.

Pulmoni.

Iecoris.

Fasciæ.

Vide in sequentibus signum - №

Partim

Pulmonis. Nunc autem si uisum fuerit, foramine inter asperæ arterię cartilagine facto, illiq; fistula quapiam indita & apera arteria super foramen compressa pulmonem inflari curabit; inflatus liquidem suam formam manitstius monstrat, corq; ex toto amplexatur. Corde in hunc modum abiecto asperam arteriam (seruata interim larynge) examinabis, primum quidem ipsius cartilagine & membranas, quibus illæ inuicem colligantur: & dein ipsius primam in pulmones seriem. qua inuenta aliquam pulmonum fibram integrè à reliquis pulmonibus abssecabis, ac in uenæ arterialis ramum, & arteriæ uenalis & asperæ ramos stylum intrudes, & diuulsa pulmonis membrana horum ramorum propagines, distributionisq; naturam inuestigabis. ad quod mitificè conduxerit undecunque rupta lobi illius membrana ipsum inter duos asperes adeò comprimere, ut pulmonum substantia à suis quibus obnascitur uasis abscedat. Licet modò aspera arteria ab ipsius capite diuisa, eaq; deorsum à stomacho traxa pulmones omnino è thorace auferre, & stomachi progressum adiuuenire, qui citra aliam sectionem pulmone reieeto una cum nervis sexti paris illum amplexantibus, conspectui sese offeret. Tamen ut nervorum in uentriculi orificio seriem intueris, septum transuersum à stomacho liberandum est, ipsaq; insertio si uentriculus adhuc in corpore asperuatus sit, indaganda. Insuper foramine alicubi in stomacho qua collum perpetrat facto, fistulaq; illi indita uentriculum quā poterit maximè inflari curabis, & deinde stomacho iuxta laryngis radicem diuiso, illum cum uentriculo, aut solum, si prius uentriculum ademeris, è corpore trahes, glandulis illis qui in medio ipsius ferè ductu plurimum confidunt, similiter examinatis.

Iecoris. Iam quoque tempesiuum esset (nisi id prius praestitisses) iecur à septo transuerso secernere, ac tandem ex corpore auferre, quod ubi feceris, ipsiusq; formam diligenter contemplatus fueris, cultello uenæ caue iam flaccidae indito, hanc longa sectione aperies, ut exactè patet ipsius per iecoris substantiam transitus, deinde ramorum à caua in iecur ingressus. Vbi itaq; duo præcipua illorum uideris orificia, alteri stylum quā poteris penitus indes, & ablato uenæ porta quo iam antea eam intercepisti vinculo, illius quoq; ramo secundum uenæ caue stylum ductum in iecur præcedenti alterum stylum immittes, & postmodum obtuso cultro iecoris substantiam ab illis ramis qui stylis continent, niteris abradere, ut uenarum per iecoris corpus seriem ipsiusque substantiam discas, ad demum inter duos qui stylis distenduntur ramos bilis uesciculae meatulos oblerues, & bilis uesciculam à iecoris corpore erasam inuertas, solamq; sedulò contempleris. Postrem uenæ ab umbilico in iecur deductæ ingressum, infertioneque expedes, mente thoracis uertebrarum corporibus adhibita, ut cultello grandem arteriam secundum longitudinem aperias, ramorum quos utrinq; in costas spargit uisurus orificia. Deinde ramis illis differti arteriam ex corpore adiuuato, & uenæ coniuge parentis propagines expendito, ut & hanc quoque à uertebrarum corporibus liberes. Modò tibi in præparatu est sexti paris nervorum cerebri ramus, quo radibus costarum exporrectus sub tunica costas succingente ad organa à peritoneo circumplexa contredit. Ut uero neruulos cernas quibus ramus ille adaugetur, à thoracis uertebris tunicam costas succingentem detrahens, ut costis pariter haenudatis quo modò recensuimus, conspiciantur. Ceterum ubi à costis tunicam thoracis cauitatem succingentem ita diuulseris, cultelli mucrone ad costas proximæ adacto tunicam obseruabis, que oriuntur singulis costis obuoluitur, eam dico quā secundum costas succingentem tunicam nonnulli dissectionum periti nuncuparunt.

e^o
Partium interiorū tho-
ractis administratio: &
uel

Organorum in faucibus positorum. Nunc os adeundum est, & quandoquidem iam faciei omnia extrinsecus perfecutus es, ut id aperias necessum est, quod nulla ratione facturus es melius, quām robusto cultro in hinc maxilla inferioris sedi sensim apposito, & postmodum huins malleiq; opera maxilla inferioris osse diuiso. Verum ad eum modum ossa, quæ scelto preparando alioquin apta essent, propter fractam inferiorem maxillam utras: & si illæsa maxilla illam in altero latere in suo ad temporis os articulo dissoluere conatus fueris, atq; ita illa in alterum latus reflexa, quæ in ore sunt administrare proposueris, sectionis claritatì uerunque obersis. Quapropter diuisio, ad eum quem dixi modum osse, primum fortioris cultri dorso divisioni imposito, illoque postmodum obliquato, ossa inuicem modice dirimes: ac deinde utroq; singulis manibus apprehenso, extorsum deorsum q; ui torquebis, osq; aperies. Deinde è narium foraminibus obliquatum instar syphonis stylum in oris usq; amplitudinem protrudes, gargarionis naturam examinans. Mox cultello à gargarionis radice ad incisorios ulq; dentes in oris tunica sectiones, eam cutis alicuius modo nonnihil ab incumbentibus organis liberans. In hoc opere tertiu nervorum cerebri par sese offeret, qua lingua & inferiori maxilla deriuatur, dein septimum cerebri nervorum par sexto commissum, anà cum soporali arteria interiore que iugulari uena: & si aliquantulum ascenderis, quatum quoque nervorum cerebri par, & ramo quoq;dam tertij paris & quinti paris temporali exporrectos musculos uidebis, si modò unum organum ab alio sensim separare non piguerit. Ad hæc linguæ musculi adiuuentur, in quorum administratione nervorum in linguam excurrentium propagines, ac uenæ simul & arteriæ sole offerent. Musculi etiam inferioris maxilla reconditi hic paruo negotio occurrent, is uidelicet, qui in ore delitescens, cum temporali & massterre maxillam sursum dicit, & is qui à processu stylum referenti enatus, ad summum mentum inferiori maxillæ implantatur. Præterea tonsillæ aliæq; glandes uasorum distributionibus in faucibus præfectæ, tibi hanc administrationem molienti pulchre occurrent. Laryngis autem musculi sunt aggrediendi, ipsorumq; nervi dum disflectantur non perfunctoriè uenient animaduertendi. Ablato itaq; nunc una cum lingua osse, & imaginem restringente, laryngeq; ac stomachi initio inferiorem maxillam à superiori protius liberabis, non neglegitis interim peculiaribus hic repositis cartilaginibus, quas perinde ac cartilagine clavicularum cum pectoris ossi articulos intercedentes, ad sceloti constructionem asseruare nihil prohibet. Atque ita etiam pati ratione os, & imaginem referens, & laryngis natiq; alarum cartilagineas ad eundem usum aliquod repones. Nunc palati tunicam, & eam quæ nares succingit, ab osse sedulò in hoc abrades, ut mutuum earum tunicarum discas nexus. Si uero quum caput dorsumq; mouentes musculos aggrediebaris, primum dorsum agentium par ex sententia non spectaueris, id modò ablatis his quæ fauces occupabant factu est facilium, adeò ut & spiris dorsiq; moribus præfectos musculos tantisper integros asseruare nihil prohibeat, quoque inferiorem maxillam, eaque quæ fauibus continentur, sectionis serie ademeris.

LIBRI I. PARS I.

Palpebrarum. Optimè cultellis paruis, quibus in aptandis calamis utimur & hamulis negocium per feceris. Cutem enim omni industria à carnea membrana ad tarsum usque in ultraque palpebra oportet adimere, ac nequaquam perfunctorie cutis cum carnea membrana connexum intueri, adipisq; hic absentiam, ut pars levior, musculo q; sequacior redderetur perpendere. id namque utiliter affectuum gratia quos vñatadas Græci uocant, & alioz qui in palpebras non infrequentes procumbunt, fluxus perdisces.

Buccarum, oris seu labrorum. Horum muscularum administrationem à latis ac ex carnea constantibus membrana muscularis opportunissimè auspiceberis, & primum acutiori nouacula in cure rectam sectionem, à summo mento, mediaq; inferioris labri sede (ubi cutis in ruborem definit) ad pectus usque secundum collum longitudinem dices, ita quidem ad amissim, ut sola cutis ad subiectum usque musculum carneum membranam diuidatur. Deinde alia ducenta est sectio ad utriusque labri extreum secundum ruboris finem, sic ut orbiculari linea os uniuersum obducatur. His alia per nasi longitudinem addetur sectio, & si prius frontis muscularum compagm & palpebræ muscularis aggressus fueris, nulla præter has (nisi sub aure ad medium usque occipitij) in facie sectio est ducenta. Cæterum à fine sectionis ad pectoris usq; os ductæ transuersa una sub claviculis, & summo humero & scapularum spina ad dorsum usq; perficietur, licebit & his transuersam ex fauibus, seu ex gutturus regione usque ad spinam adiungere. His tentatis sectionibus hamulo cutis levabitur, ac in altero latere acutiori nouacula cutis à subiecto membraneo musculo, omni industria liberabitur. Quod nullibi feceris molestius, quād ubi laqueus ceruicem compresserit, hic enim laquei occasione, cutis membraneo musculo pertinacissimè connata reperitur, & etiam cutis instar cornu adeò inibi mox indurescit, ut uix nouaculum admittat. Quanquam muscularum sectioni corpus opportunius adhibebitur, ex quo uenæ prius sectæ uniuersum sanguinem in aquam calentem effuderint, quandoquidem nunc non toties uenæ sanguine inanitas dum musculos diuidis uenient colliganda, atque adeò frequenter spongiis abtergenda. Ex altero autem cadaveris latere, unā cum cute musculum latum tenuemq; auferes, arque utrinque mulculi naturam, & fibras nervosq; ac munia intuebere. Fibram autem huius mulculi seriem nequaquam oscitabundus in tota humiliore inferiori maxillæ sede præteribis, quin prius eas strumarum uel ut vulgo dicimus scrophularum gratia diligenter examinaueris, quo in eo abscessus genere quum usus experiet, folieius ac magis industrie tumentes glandulas exseces. Vbi haec igitur sedulò obseruaueris, eius lateris musculum, quem subditis corporibus adempta cute affixum reliquisti, omni ex parte adimes, atque administrationem ad proprios labrorum muscularis conuertes, qui in conspectum uenient, quamprimum adipem qui his præcipue in buccarum regione incumbit, permisceturq; unā cum lato, qui ex carnea constituit membrana, musculo ademerit. Liberabis itaq; ab inferiori maxilla primum duorum qui inferiori labro elargiuntur capita, sensim ea ad insertionem usq; ut fibras examines deducens. Cæterum posteaquam inferiores liberati fuerint à malis, duos quoque superiores dissecabis, atque illis ad superioris usque labrum deductis quatuor muscularum functiones, capita hue illuc trahens spectabis.

B.
Administratio seu sectione partium capitis

Exteriorum

Nasi. Postremò musculo alz nasi & superiori labro communì à malis deraiso, ac ad alam usque & labrum deducto, eius quoq; usum contemplabere. In præsentia autem sufficerit adhuc sursum adiecisse tunicam illam, quæ narum amplitudinem arbitrio usque, cultello à subditis partibus abradendum esse, ut commode tenuem membranumq; musculum intro alam mouentem intuaris. His omnibus refectis secundus alterius lacræmus externa ipsius superficie longè spectabilissimus est, ut raroen ipsius naturam quoque examusim obserues, undecunque unguibus hamulisq; est diuelliendus, ac postmodum à maxillis & dentium gingivis deraiso, à tunica oris cavitatem obtinente uenit liberandus. Et quo huius musculi rario magis que admiranda est constructio, fibrarumq; mirabilis implexus, eo studiosius illum in multas particulas non mediocri delectatione dicerpes, atq; ad buccarum motum, non autem maxillæ inferioris, illum auxiliari speculaberis.

Calvaria. Calvariam leuiter iuxta dictam orbicularem lineam diuides, ita ut nihil eorum, quæ cerebrum ambiant, uiolens: id quod serra tenui & recta ex durore ferro administrabis. Nam ex infirmiori fabricata, multis istib; parum admodum proficitur. Hic sedulò experieris specillo demissio, num ad os penetraveris. Djuisa iam in orbem calvaria, iuxta lineam in cute ductam, eufuerit, diligenter adhibita, ne quid interaneum excidat: quod cauebis, si retusa cultri parte in-dita, calvariam liberes.

Membranarum. Liberata atque ablata calvaria statim duæ membranæ, quas menyngeas uocant, occurunt: harum crassa distat à cerebro plurimum: quanto interuallo, condisces, si in singulis tribus partibus, in quas totum cerebrum secatur, paruo facto foramine, exiguae cuiusdam tubæ initium, aurificum folliculo perfimilis, per quem ipsi dum ignem accendent, aerem inflare solent, indideris, eoq; parti diuisæ imposito, menyngeam orbiculatum constrictam inflaueris, regionem ei subditam haud modico impleri aero conspicies. Si quidem haec menynx crassa calvaria succingit, quum cerebrum uero attollitur, & submittitur, accedit, & ab eo recedit, pro insans loci, qui intermedium est, ratione. Hac menynge specillo indito per mediū super illud diuisa, aut in totum ablata, altera in conspectum uenit, penitus cerebro coniuncta, quæ pia dicitur mater. Hanc unguibus, aut cultello diuelles, ac deinde sensim à cerebro, ipsiusque anfractibus eam digitis detrahes.

Cerebri.

Nervorum.

Oculorum.

Vide in sequentibus signum ☰

62 Adm-

Cerebri. Ab eius uel auulis membranis, magnam cerebri portionem scalpello auferes, duci ad regionem calli naturam quodammodo referentem peruenias: postquam uentriculi in utraq; parte singuli occurunt, per totum cerebrum dispersi. In his cernes plexus secundarum modo efformatos. Porro uentriculos leviter tuis distendens digitis, ne plexum perrumpas, intueberis uenas quidem ex sublimi regione ad lenum, quod torcular dicitur, descendentes in ramorum seriem diffundi: arterias autem à subiecta parte humili emergentes, similiter & has in ramos propagari, ac reticulum secundis filiis, constitutre. Inter hos uentriculos septum quoddam existit, adeo tenue, ut cum in clara luce confectionem administres, splendor ipsius pellucat similiter lapidibus specularibus, quos minutum secantes ostijs imponunt. Quare haec pars admodum elevanda non est, ne diuellatur: quanquam manifesto ipsam uidere nisi elevatam non licet. Siquidem priusquam in totum extendatur, laxa est, & rugosa, neque relucere, neque continuitatem suam potest ostendere. Surfum autem tracta catenus, ut tota sit tensa, non ramen iam diuulta, clarissimè apparebit. Hinc tertius uentriculus apparet, qui est tanquam meatus, in quem anteriores cerebri uentriculi coeunt. Ut autem huius meatus ductum evidenter contuearis, tenui specillum, curuumque per anteriores uentriculos demitto, leviter ad cerebrum propellens. Huc & estui incutabit fornix, & conarium iuxta ortum: & nates, quae ex utraque parte meatus, circumiacent: & uermiformis, seu uermicularis exscentia, quae cerebri meatus superiacet. Hoc inuenio uermiculari processu, cum duobus suis extremis, altero in priori parte, altero in posteriore: paulatim auferes per multa ex corporibus quae incumbunt, ut forla relinquantur ea, que iuxta meatum duplex habent utrinque extreum, dictis uermibus figura simile. Hinc quartum cerebri uentriculum considerato, quod facile abs te fieri poterit, si sub radice duræ membranae partis dextram & sinistram cerebri partem interuenientis stylum detruberis. Quo tamen eos uidetas exactius, acutioris cultelli mucrone longis ductis sectionibus omnes sunt aperiendi: & deinde cultello tota duræ membranae pars cerebello superius obducta, orbiculari sectione secundum os ducta uenit præsecunda, aut sectione secundum longitudinem ducta, dividenda, ac retrosum refl. etenda. Deinde etiam reposito capite, & cerebello in pronum posito, ipsius intueberis finum, & partes, quibus dorsali medullæ connacebatur, &c.

Primus, neruorum pars primus, oculis dicatum, & sub illis pelvis (13 fig. S. 4. fig. C.) cerebri picuæ expurgandæ parata: mox & arteriarum in duræ membranae amplitudinem ingressus occurret, 13. fig. N, O.

Deinde secundum par, quod fiet, t. usq. rios neruos prius diuiseris & diligenter resecueris, tunc capite in finistrum latus reclinato, & cerebri parte, quae adhuc reliqua est, in suum locum: uncunque reposita, cerebrum postea in finistrum latus denrusumque reflectes, 14. figur. G. 15. figur. G, G.

Tertius, minor tertij (14. figur. H) pars radix, qua diuilla cerebrum adhuc magis in finistrum deflectes, & mox tertij (14. fig. I.) & quarti (14. fig. K) pars exortum intueberis: insuper & quinti (14. fig. L, M) pars originem, quam similiter diuidere competit: ut neruum intuearis, qui iuxta quinti pars radicem principium obtinens, temporali musculo, & in ore delitescenti maxillamque attollenti, offertur.

Quartus, sextum (14. fig. N) par, & septimus (14. fig. O) si uarijs ipsorum, quibus ortum ducunt, propaginibus animu adhibueris.

Nervorum cerebri. Inspectis cerebelli partibus, neruorum paria inuestigantur, quod fiet manu inter cerebrum & frontis os inserta, cerebrum sensim attolletur, ut primam à plerisque vocatum cerebri mamillarem processum, & deinde olfactus organo seruientes uideas processus, qui è suis finibus stylo quo piam aut dito ueniant euellendi, & unâ cum cerebro sursua in posteriora fle. extendi, in quo opere caput nō inutiliter in occiput reclinabitur. ita enim revolutum eorum processum ortum pulchre ostenderet.

Atque hic in conspicuum uenient

Oculorum. Primum itaque palpebrarum, & deinde oculi musculos, ut iam suprà ostensum est, inquires: in quo opere neruorum quoque & uenarum arteriarumque per oculorum sedem ductuum habenda estratio, secundi dico neruorum cerebri pars & minoris radicis tertij pars: quorum ramos facilè adiuuenies, si eos in pinguedine, oculi musculis obducta perquisueris: & præcipue si ossa reseruare nolens integra, ferrea frontis os superiore oculi constituens sedem instar trianguli prius execueris, & deit de primum neruos illos, & postea extracto oculo ipsius musculos indagaueris. alia enim oculus cum musculis illico offere esset eruendus acutiori cultro in oculi circuitu proximè ad os ductis sectionibus, utique ad neruus usq. riorum è caluaria amplitudine qua cerebrum continetur egredium. Vt cunque uero oculum euulseris, conduxerit semper adhærentem membranam quam licet uicinissime ab osse dirimere, imò etiam eius portio nem, qua internam palpebrarum efformat sedem, oculo appensam seruare, ut interdum adhuc intratis oculi musculis cultello acutiori ad iridem usque ab oculo ac si cutem à corpore auferes auellere, & deinde unde ortum duxit considerare possis. Aliquando uero ipsam non nisi ablatis oculi musculis aggredieris, perpendens semper hanc totam anteriorem oculi sedem, præter cornream tunicam, seu pelluentem duræ tunicae partem amplecti: illos uero totam posteriorem, præter pottiusculam ab ingrediente uirario neruo occupatam.

Reliqua uide in sequentibus signo **.

Auditus. } Vide in sequentibus signum Ω.
Lingue. }

Ceterum

Ceterum oculo & musculis & adhærente membrana libero, uisorium contemplaberis neruū, primū uenās & arterias, secundum ipsum ex cerebro in duram usq; tunicam exporrectas: deinde portionem uisorij nerui longa sectione diuides, & cultelli mucrone durae cerebri membranæ & tenuis membrana portionis neruum inuestientes, & postmodum nerui substantiam inquires, ut uelut trium præcipuarum oculi tunicarum initia ostendas, & deinde uisorium neruum ab oculo diuides, ut uihil præter duram, cœu exactissima quæpiam sphæra appareat. Sphæra hanc summis digitis sinistram manus ita apprehendes, ut pollex quidem pupillam, reliqui autem eam sedem in quæ uisorius neruus implantatur, comprehendant: dein dexera manu acutiori nouacula sectionem quæ poteris longissimam in dura oculi tunica transuersim duces, ut citra comprehensionem omnes oculi humores excidere possint. Hi enim hac ducta sectione, oculo q; in dextram manum assūpto, in manus sinistram uolam ita sunt demittendi, ut crystallinus uitreο elatiōrem locum habeat: nego cūm enim confuderis, si uitres super crystallinū reuolutur. Atq; id ne fiat uitabis, si quum in uolam ex oculo humores prolabi finis, oculum non admodum à uola eleatum tenueris, & posterior oculi pars, qua uisorius neruus inseritur, uolam magis respexerit. Suscep̄tis ad hunc modum humoribus, & reposita illa oculi parte ex qua humores prolapsi sunt, manum leuiter modicē ue inuertes, ut aqueus è uola sinistra manus profluat, solus q; uitreus cum crystallino referuetur. Mox considerabis tunicam palpebrarum pilis quæ simillimam, que orbiculatim crystallino humoris connata anteriorem uitri humoris sedem inceſtit, integratq;. Tunicam hanc cultelli mucrone à crystallino humorē primū duelles, & deinde à uitreō subleuatam supra chartam extenes. Crystallinū humorē digitis ex uitreō quæ maximè compressum eximes: & uitreō in suum locum in charta reposito, illæsum crystallinū humorē scripturæ aliqui primū impones, & deinde cultelli mucrone ipsius lateri modicē indito scripturæ, nunc altius, nunc demissius accommodabis, qui omnia specilli instar longè quæ sint maiora reddat, consideraturus. Porro ipsius tunicam, quam tenuissimæ in cepis pelliculae modo tenuem ac pellucidam, sed duriorē esse diximus, ex ipsius primū lateribus cultelli mucrone diuīdere conuenit, & deinde unguibus ab humorē auilsum, in suum in charta locum reponere. Ut uero crystallini humoris discas duricitem, poteris illum inter digitos premendo confringere, & postmodum chartæ adhibere. Ceterum ut tres adhuc reliquias contemplaris tunicas, oculi partem ex qua humores deciderunt, super sūnistrum pollicem euertes: & ilicid quæ ex uisorij nerui substantia dissoluitur, tunica se se offeret, aut extensa adhuc aut ut plurimū solent, instar muci collecta, quapropter stylo rursus uenit extendenda, & quantam habeat amplitudinem, cuiusque coloris & substantiæ sit inquirendum. Deinde rursus erit colligenda, ac deniq; à suo principio ubi duntaxat firmatur absēcta, in chartam reponenda. Iam interna uuea tunicae sedes undique aīl conspicua: in qua primū ipsius intueberis colores, deinde hamulo à dura ipsam diuellens uenarum ex dura in illam transitum, & nigricanteem ipsius colorem perpendes: quum uero ad iridem diuellendo pertigeris, ipsius hic contemplaberis ad corneam firmissimum connexum & pupilam: cuiusq; coloris uuea sit, qua à cornea abscedit, atq; è cornea regione consistit. Diuulsam hoc modo uueam, & à suo exorto ubi firmissimè cornea dura ue comittitur dissectam, in chartam repones, & solam iam duram cum pellucida ipsius instar cornu partem quam carneam uocamus, contemplaberis, ipsius examinans crassitatem & eam partem pellucidam. Postquam & hanc in suum ordinem in charta locaueris, memoria omnia commendaturs, uelut ab oculi centro ad extimam usq; superficiem, & hinc rursus ad centrum singula enumerabis, & postea nisi molestum fuerit sūnistrum aggredieris, à quo adhærente membranam, & musculos ut in dextro administrabis, uerū in durum quæ uueam sūnisi penetret sectionem, nullam duces, sed quām minimè compresso oculo nouacula mucrone sensim sectionem in dura molieris, non quæ primo iniecit eam diuidat, sed quæ sepius iterata ad uueam usque pertingat, sectioni deinceps tenuiori, sed retusum stylum inseres, ac sensim uueam à dura dirimes, ut iam commodè forpicula durae tunicae sectionem, quæ orbiculatim oculum ambiat, illæsa interim uuea perficere queas, ut uenarum ex dura in uueam transitum, & uuea postmodum dissecata humorum situm paulo melius contempleris.

**
Administratio reliquorum ad oculū pertinen-
tium.

Auditus organi. Absoluta oculi Anatome, auditus organum, si ossa reseruanda minus duxeris, erit aggredieris. & primū auris natura euadit conspicua, si à cartilaginea, qua conformatur substantia, cutis utrinque separetur. Ad auditorij nerui processus difficilius adiuuenit, terra tamen maxima ossis portione, quæ supra meatum habetur, & deinde cultro fortiori reliquo osse ad meatum usque execto membrana in quæ neruus degenerat, & huius organi ossicula euadunt conspicua. Si enim terra meatum terigeris, omnia uitabis, & cultro etiam subinde nihil protrauebis, quod in augusto & anfractuoso meatu, mollis tenuisq; neruus facile cum ossibus diuellatur contundaturq;. Omnia tamen in hi percommode succedunt, si ferta totam ossis partem, quæ auditus organum continet, à reliqua calvaria libero, & deinde transuersim validiori cultro, os uniuersum impetu disseco. Conuenit autem ita sectionem moliri, ut ea ossis sedes, quæ neruum cerebro procedentem primū excipit, ab illo separetur, cui auris connascitur. Rursus si ossa haud reseruanda putas, suaserim ut frontis os quæ superficia spectat, passim effingeres, sūnum illum quem continet accuratè examinaturus. idem quoque in osse cuneum imitantem molendum est, ut ipsius quoque antra crebrō apparentia, & quæ illis continet materia, in conspicuo fiat.

3.
Administratio partis
capitis interiorum

Lingue. Diducta igitur utraque maxilla, & oris tunica, cutis modo à subditis organis, quæ licet exquisitissime cultello undecunque detracta, omnium primi secauntur obliqui, quorum principium à processibus stylum imitantibus pender, quod iam ab oblongis illis ossiculis uenit liberandum. Iam hos ad lingue radicem studiosè securus, eam carnem molem, quam nono loco recensui, ab inferiori maxilla liberabis, atque quām poteris, accuratissimè ipsius inscriptiones, & ipsi immixtum adipem, deinde illius etiam exortus & implantationis latitudinem spectabis, atque hæc perficeris promptissimè, si modo ad dentum incisoriorum radicem, & sub mento uicissim sectionem tentaueris. Mox posthos aggredieris, qui ab internæ maxille sedis lateribus enascuntur, & linguam ad latera mouent. Post hos autem, aliorum duorum obliquorum, ab ossis hyoidis lateribus originem ducentium principia liberabis. Postremò autem illi ab hyoide osse auferentur, quos primos recensuimus, quiq; maximam linguæ radicis partem constituere uidebuntur. In huiusmodi administratione, exiguum cultellum liberandis musculorum capitibus operi accommodabis, ad reliquam uero separationem buxum cultellum, quod mucosi admodum sint musculi, adhibere nihil prohibet. Ceterum linguæ reliquum corpus ad hunc modum aggredi consilio, ante omnia id ambiens crassior membrana, toti communis ori deradetur. Deinde & illa membrana, quæ musculis omnibus est communis, quamque frustra separare contenderes, relicta sectione ad linguæ medium super id quod diximus ligamentum, & secundum linguæ longitudinem ducetur, non superficialis tantu, sed quæ ad medium usque linguæ penetrat, aut etiam uniuersam diuidat. Mox hamulis & cultellis, fibram corporis linguæ naturam sedulò inquires, ac quæ fibra ligamento committantur, ea quæ in uicem uident, & commisceantur perspicies, num scilicet eo, quo dictum est modo, aut dissimili se se habeant.

C. Admī-

Primum cutem cum adipem & membrana carnosa adimes: atq; id perficeris commode dissimile, si ab extremitate brachij tede, secundum radij ductum, & pollicis exteriora sectionem duxaris, quae cutem membranamque carnosam dividat. Deinde ad cuiusque digiti latus alia ducenda est sectio, quae depilem (ut hic dicam) manus cutem ab exteriori dirimat, ut illa cum brachij & cubiti cute auelli queat, ea que internam summa manus sedem integrit adhuc relista. Neque in ente adimenda nunc alio indiges artificio, quam quo lanij boues excoriant. Quoniam tamen ad radicem brachialis in interna manus sede percurrentur fuerit, transuersa sectione cutem nunc liberatam ab illa, quae in uola adhuc reliqua est resecabis. haec namque latescens tendonis nomine asseruanda tenet. Pruisquam uero tendonem illum aggrediaris, accuratè perpendito totam cubiti sedem paulo minus toto luce scem, ob membranam que muscularis proxime adnata illos inuicem committit, atque ne ipsi sua fede declinet, amplectitur. In conspectum enim cubitum occupantes musculi iam uenient, sed ita comans, ut solum lineas que ipsos dirimant, intuearis: quum tamen mutuò prorsus diffundi apparet, si lenes ducatax sectiones secundum dictas modo lineas doxeris. Huius membra naturam eo obseruabis diligentius, quo magis perfectoriò, inò nihil prorsus Anatomici illius meminerint. Ceterum ut latescens tendonem, animum accommoda cubiti internæ sedi, in cuius longitudine ipsius musculus & tendo, quum adhuc gracilis est, exporrigitur. Culello itaque à brachialis radice sectionem lenem ad tendinis & musculari latus utrinque uersus internum humeri tuberculum molieris, & postmodum iuxta brachiale tendonem à subtatis organis liberabis: & culello transversum ipsi subiecto & sinistra manus digitis tendine eleuato, uniuersum musculum ad ipsius usque caput separabis. Deinceps acutiori nouacula cutem manus adhuc reliquam à uola & digitis absccare conator, à brachiali sectiones semper transuersas molitus, eadem omnino ratione, qua cutem à carnea membrana diuidere iam dudum assueisti. Quum uero id tentas, duritius fles offret adips, cutem & tendonem illum intercedens, qui tanto diligentius quo que animaduertendus est, quanto tendonem magis à cete dirimit: & tendonem non toti cuti proxime accostum, sed ducatax fibrosis nezbis membranæ modo, & adipis interuentu pertinacissimè commissum ostendit. Examinata cete musculi caput ab humero liberatum à brachiali pendit refines latescens tendonem, à subditis quoque aut nouacula, aut paruo, sed acutiori cultello auulatur. Porro si hic musculus in interna cubiti sede sse non offret, atq; duorum musculorum qui brachiale flectunt, capitibus ad humeri interius tuberculum, nullum musculum incumbers uideris, praesentem muculium deesse coniecto: quod sanè non infrequenter tibi occuturum scio. Non quid negligentia illum prateritus sis, uerum quid prorsus deerit eius nicem tunc suppleente inferiori, interdum etiam superiori brachiale flectentium musculo, aut transuersi in brachiali ligamenti portione, quam pari modo, ut latum tendonem indagabis. Iam itaque omnia cutelibera sunt, unde etiam de quoddam extrema manus musculos extra alias sectiones aggredi possis, cum uidelicet qui pollicem à reliquis digitis remotissimè abducit: & deinde duos primi ipsius internodum flectentes, sic & musculum cauis beneficio patius digitus à reliquis maxime abducitur, & exteriore primum eius digitos flectentium dissecare licet. At oportunitus feceris, si donec omnes summa manus musculos adimere posis, hos seruaueris, atque ad internam cubiti sedem te rursum contuleris, in qua primùm administrandi uenient duo brachiale flectentes, quos rectissimè primum ab ipsorum tendonibus, iuxta brachialis radicem aggredieris. Si enim hos ab subditis muscularis aliquantis per auulatos eleuaueris, ac deinde transuersis sectionibus, illos ad internum usque humeri tuberculum à subditis liberaueris, uniuersum ipsorum ferè naturam mediocris negotio spectabis. Inferioris namque capite abscceto & musculo ab ulna liberato, ut is ducatax ab insertione dependat, ipsum ut usum lucet aut adimes, aut adhuc appendum hinc. Superioris autem tendo à brachiali non est absccandus, uerum aut musculus suo liberatus capite in latus est reponens, aut tendo nonnihil ante brachiale uenit resecandus, ut in sectionis serie eius tendonis insertio reddatur conspicua. Mox primus digitus mouentium fles rotus offret, quem uel solis digitis à subdito dirimes, quemadmodum etiam omnes, quorum latera non committit nervosa illa membrana, que communis ligamenti manere fungitur. Vbi itaque ipsius capite adhuc ad exortum commissum, quatuor ipsius ante brachiale carnosas portiones inspexeris, ualidus culillus in transuersum ligamentum recta est iniiciendum, ut huius acie antrorsum ducatur, id ligamentum diuidatur. Dein eadem ratione secundum indicis longitudinem transuersum interna ipsius sedis ligamentum diuides, menteris accommodans, ne hæc protepentes tendines laetari: quod optimè canteris, dummodo culilli dorsum semper tendines respiciat, ipseque culillus rectus sit. Eandem sectionem in tribus reliquis digitis moliri in præsentia posses, nisi sensim magis magis que horum ligamentorum naturam aut discere, aut alijs ostendere propositum esset. In indice itaque ducatax, aut alio quoque digito hac ducta sectione primi musculi digitos mouentium caput liberato, & illo apprehenso, & ad te sursum tracto, id ex brachialis finu tantisper reponito, quousque quatuor ipsius tendines ad quatuor digitos porrigi conspeteris, & deinde priuatim illius tendonis insertionem obseruaueris, qui indici exporrigitur. Hac enim inspecta, & musculo sursum in suam sedem reposito, eius caput trahendum uenit, ut ipsius innotescat manus, intuearisque qua ratione primo indicis articulo in flexum secundi tendo ille adiniti nolit, uti sanè reliqui transuersis adhuc ligamentis inuoluti innituntur, proximè attenduntur. Nunc ligamentis trium reliquorum digitorum, ac cuiusque tendonis insertione & perforatione, qua subditum transmittunt tendonem, notatis muscularum à manu in anteriora reflexum mensce exporriges, aut si in finu manum habueris, propendere à digitis sines, ac eum qui tertium quatuor digitorum internodum flectit, suo capite liberabis, quod nonnihil occultatur sub musculo superiore radij partem in pronum ducente. Pruisquam tamen id ab ulna abradas, conductet ex brachialis finu quatuor ipsius tendines attollere, & animum adhibere, qui citra omnem operam musculos hos tendines producens ab illo diuellatur, qui ipsius superiori lateri accumbens, tertij pollicis ossis flexionis autor habetur aded, ut utrinque musculari unius loco in homine habere nequeas. Liberato itaque secundi musculi capite, & ipsius quoque exortu, quem ab ulna ligamento assumit (quod inter radius & ulnam, ubi inuicem hæc ossa cohaerent, obuiuere est) uniuersum musculum ex brachialis finu repones, eius membranam perpendens membranam, & tendonum ipsius seriem.

*Reliqua uide in sequentibus signo. ***

Pentarum. Vide in sequentibus signum A.

Ambulandi. Vide in sequentibus signum B.

Candidam

Muscu
lorū

Compre-
henden-
di, seu
Manus:
& uel

C.
Admi-
nistra-
tio, seu
sectio
artuum

Cauendum tamen est ne quum eos attollere studes, gracilem musculum singulis tendinibus exprorectum vides. hic enim quum tenui committitur, atq; etiam primo digiti ossi inseritur, ad tertium usque articulum secundi musculi tendines oscitantes eleuare prohibet. Quum itaque hos tendines primi musculi tendinibus traiici, atque in tertium os inseri uideris, utrumque musculum in suum locum reponito, examinatus, num secundi musculi tendines primum digitorum os flectant soli, aut simul cum ipsis primi musculi tendines & eius generis reliqua. Primo musculo à digitis resecto, secundum in brachiali sinu transuersum diuidi, ut ipsius tendines adhuc in uola serueruant, gracilium musculorum causa, quatuor digitorum pollici adducentium. Modò tertium musculum pollici subseruentem à radio liberabis & ad tertium pollicis internodium duces, ipsius tamen transuerso ligamento, ut in reliquis digitis, prius diuiso. Hunc ubi abstuleris, musculi brachiale flectentium superioris insertionem speculare, quam in radicem postbrachialis ossis indicem sustinentis molitur. Atque nunc tibi in interna cubiti sede adhuc duo tantum musculi supersunt, radium in pronum mouentes, qui quām citra aliam operam conspicui sint, donec & horum oppositos uideas, oportunius seruerabuntur. In praesenti itaque ad externam cubiti sedem accedas, in ea potissimum obseruatur transuersa ligamenta, quae ac si unum essent sese offerent, uerū dum tendinib. quos ligamenta continent mentem accommodabis, ac seorsum unumquodque, ut in interna digitorum sede præcepimus administraueris, ut minimum sex numero occurrent, quae ante quam musculos separare statueris. At commodius erit aut simul omnia ante musculos, aut priuatim unumquodque saltem ante suum musculum aggredi. Primus autem esse potest qui postbrachiali ante paruum digitum insertus id extendit, cuius tendo ex suo sinu eleuabitur, & deinde acuto cultello aut nouacula totus musculus ab ulna liberabitur, accuratè interim ab illo, qui superiori ipsius lateri committitur, quique parui digiti extensiōni potissimum famulatur, diuisus. Vbi itaque huius caput ab externo humeri tuberculo dissecueris, illum postmodum à postbrachiali liberabis, nisi appensum ipsi aferuare lubeat, quo tandem brachiale extendentium & flectentium musculorum munus conspicari ualeas. Post hunc is ex sinu attolleretur, qui minimos digitos à ceteris deberet abducere, cuius tendines aut tendo potius ad digitos ducentus non est, nisi ab externo humeri tuberculo is cum subsequenti iam in enarratione musculo (qui digito mouentium decimus septimus numerabatur) liberatus fuerit. Illum autem diligenter ex suo quem nos ipsi tribuimus sinu attollies, atque ab illis, qui superiori ipsius lateri exporriguntur, diuulsu ab humero quoque resecabis, nunc sedulo animaduertens, num in tres aut quatuor ducatur tendines, & quibusnam digitis illi inserantur, quaque iporum ad digitorum radices sit commixtio. Idem in illo, qui paruum digitum præcipue extendit, molieris, neutrum ab ipsius digitis absencans, nisi & modo subsequente ad insertionem usque deduxeris. Occurrent enim nunc tria illa, quae ulna producit principia, quorum inferius, & brachiali propinquius obseruandum uenit, à quo musculus, pronaesit, qui indicem & medium à pollice abducit. Huius itaque principij portionem quae illum musculum constituit, ab ulna diuides, atque ex suo peculiari sinu oleatum & sensim à brachiali & postbrachiali quibus fibroso nexus haeret liberatum, ad digitos usque deduces ad amissum nunc trium illorum musculorum tendines, & insertionem perpendens, quam multo accuratius intueberis, quam ego illam (quum uaria sit) describere possum. Ceterum illis à digitorum interno dijs ad unguum usque radicem resectis, qui pollicem evertunt aggredieris. ab ulna itaque reliqua tertii principij parte resecta, musculus pollicem uerius in dicem evertens, ad ipsius insertionem ducetur, similiiter secundi principij musculi, qui bicornem transcendent tendinem, ad pollicem & brachiale usque auellentur, atque unā cum reliquo à digitis reiicientur. Qui bicorni tendine brachiale extendit, modo prouersus est conspicuus, nisi quod non nihil sub musculo longiori radium mouentium occultatur, hic itaque suo exortu liberatus, ad postbrachiale ducetur, & ipsius examinata sectione, etiam cum ceteris abiici poterit. Superius adhuc in externa cubiti sede duo radium in supinum agentes, qui citra sectionem etiam ut & interiores radij duces sunt conspicui, longissimi tantum capite excepto, quod penitus non nihil inter posteriorem cubitum flectentium musculum & extendentium exteriorem latitant, non tamen adeò impensè, ut non licet ipsius capite ab humero resecto, illum ad insertionem usque cum reliquo radium mouentibus musculis perdere. Si itaque nunc ligamentum in cubiti longitudine inter ossa positum animaduertaris, extremæ manus musculos ordine aggredi tempestiu[m] fuerit, ex quibus quatuor statim graciles euadunt conspicui, quos Natura tendinibus tertium digitorum os flectentibus exponerexit. Deinceps ille liberatur, qui pollicem ab indice maximè remouet, mox duo primum pollicis internodium flectentes. Deinde tres secundi pollicis os flectentes, quos eo diligenter obseruare oportet, quo magis antehac dissectionis professorib. incogniti fuerint. Hos subsequetur, qui pollicem indici proximè accommodat, dein qui paruum ualidissime abducit, ut tantum octo adhuc sint reliqui, quorum ope prima quatuor digitorum internodia flectimus. Iam digitorum articulos diuides, ligamenti & articuli speciem obseruans, & attentissimè perpendens ossicularum usum, qua se saminis similitudine nomen mutuantur. Reperies enim interiori secundi pollicis articuli regione duo reliqui in manu insigniora, in hoc ibidem fabricata, ut quum in articulatione illum articulum Natura fieri uoluerit, is tamen firmus esset & ad flectionem in acutissimum angulum pertinax, & obliquorum etiam motuum obscurissime particeps. Deinde tanto minora eius clavis ossa in primis reliquorum internodijs uidebis, quanto in acutum magis hoc articulos Natura flecti uoluit, & ipsos obliquioribus motibus quam secundum pollicis internodium docere usum fuit. Insuper primum pollicis articulum diuides, cuiusmodi ossibus destiratum, & laxum admodum. Idem quoque in postbrachialis & brachialis ossibus experieris, at longè diligentissime brachialis ad cubitum articulo animum accommodabis, quod hic cartilago examinanda ueniat, ulnam & brachiali dirimens. Quinetiam perpende obsecro, stylum imitante processum non procerius extra sūnum, quo brachiale excipitur, prominere quam radij appendicis mucronem. Dein expendito, parem ligamenta huius articuli in utroque latere formam esse, ut una mecum omnibus quoque similem usum ascribas, ne quum Naturam celebrare instituis, illi in artificiofissimam constructionem, cum Galeno impinas. Recta nunc summa manu, priorem cubitum flectentium musculum suis principijs liberato, quorum exterius ex suo sinu eleuandum est, & ligamento articuli humeri ipsum contineente recta flectione disseceto id à scapula collo adimetur, interius ualido quoque cultello ab interiori scapula processu diuidetur, & utroque principio deorsum reflexo huius musculi carnosâ insertione in os humeri animaduertetur: qua dissecata ad radium usque sola manu ab subdito musculo iste prior auelletur. Vbi uero huius insertionem intuitus fuoris, is appensus seruabitur, & posterior ab humero derosus ad ipsius quoque insertionem ducetur. Posteriorē eadem ratione aggredieris, primum illum qui ab humeri ceruice pronaescit liberans, ac dein illo cui scapula initium præbet, ut postmodum hoc deorsum tracto, secundum animaduertas ipsi instantum, ac sub illo ab humero prodeuntem. Quando itaque hi ad insertionem producti sunt, neque ullæ fibrarum insertionem animaduertis, cubiti articulum subinde flectito & reflectito, examinatus nunc tantillum quidem extra rectum tramitem dimoueri queat, quod quum in articulo solis ligamentis haerenti, & iam propemodum luxato obseruas, quid fieri in nobis arbitrabere, articulo tot musculis adhuc uestito? Ut tamen hæc omnia exactius rimeris, ossa inuicem seiuengenda sunt, non solum humeri cum ulna articuli gratia, uerū & radij cum humero, & radij rursus cum ulna.

A. Adm-

Reliqua ad musculo-
rum manus admini-
strationem pertinen-
tia.

De Administratione uenarum, arteriarum, & nervorum manus.

Primum itaq; à summo humero ad pollicis usq; unguem in cute sectionem adeo leniter duces, ut cornosam membranam non uulneres: deinde sectionis labris inuicem disemptis, omni studio laborisq; patientia cutem à carnea membrana ita auferes, ut adipem omnem membranam adhærere sinas, studio sc̄q; expendas, ne uenam quamquam aut neruolum cuti connexum sinas. & si fortè aliquem ramum citi exorrectum negligentia diuiseris, atq; cum cuto aliquousq; à carnea membrana seiuinxeris, illum à cuto sedulo reseca, & carneæ membranæ ita atq; prorepebat, obtendito, ac dein cutedum, quemadmodū cepisti, admitto, nullibi cutis aliquid, neque in brachio, neque in cubito, neque in manu extrema relinquentis. Uenulas & neruulos obseruabis, duræ membranæ qua brachium attollentem integrat musculum oblatos: dein primum neruum brachij, qui carnosæ membranæ aliquousque in externa brachij sede exorrectitur, dein ramulum tertij nerui inter musculum brachium attollentem, & cum qui brachium pectori adducit, in carneam membranam hic in anteriori brachij sede disseminatum. In posteriori autem brachij sede & inferiori regione externi lateris brachij neruorum surculos expades carneæ membranæ à quarto neruo brachium ingrediente deriuatos, simul cum ramo quem externæ cubiti sedi obliquè offert. Mox sexti brachium petentis nerui, seriem uniuersam expades: ea enim tota carneæ membranæ duntaxat exorrectitur. Iam humeraria secundum internum latus musculi brachium attollentis, egressum spectabis, & ramulos quos hinc inde donec cubiti attingat articulum dispensat. Ad cubiti autem articulum ramum obseruabis obliquè deorsum ad communis uenæ constitutionem, ab humeraria diffusum: dein eum, qui secundum radium in posteriora cubiti ad paruum usque fertur digitum, axillaris uenæ ramum sibi ascens. Ramum uero quem humeraria rarius ad articuli cubiti profundiora mittit, si modo adfuerit, etiam citra sectionem expades, axillaris uenæ portionis animum accommodans, quæ sub media longitudine brachij carneam membranam subit. Hanc enim ramum ad communis uenæ constitutionem promere cernes: dein alios ipsius ramos secundum ulnam, seu inferiorem cubiti regionem ad brachiale ferri spectabis, & etiam animaduertes huius portionis fiboles per interiorem cubiti sedem uariè admodumq; implicite ad brachiale usque & manus uolam excurrentes. Præterea communis uenæ seriem uniuersam quoq; intueberis, ad secundi brachiū petentis nerui propagines animum dirigens, quæ ab illo producuntur, simulataque in cubiti articulo carneam membranam ex alto adit: ad hæc ramum quarti nerui etiam spectabis, qui externa cubiti sedi ad brachiale usque spargitur. Nerus autem digitos implicantibus, aliquo pacto etiam modo cernis, uerum magis conduxerit, eos tum primum expedere, quum radices ipsorum ad digitos usque perduxis. Postquam itaq; hæc omnia non resecta adhuc carnea membrana diligenter non sine magno usu spectaueris, carneam membranam unā cum ipsi annexis uenis & neruis à succumbentibus musculis auferes, ac mox musculum, cuius beneficio brachium pectori adducitur, ad ipsius usque infectionem ab illis quibus adnascitur partibus, liberabis. idem & in illo molieris, qui brachium attollit, & qui scapulam mouentium primus & secundus habentur, dein claviculam à summo humero resecabis, & musculum auferes à pectoris osse & clavicula mamillari capitū processu inserum, & cum qui à scapula ossi & imitant implantatur, & eum quoque qui à prima pronata costa, transuersis processibus ceruicis uertebrarum infertil. Ceterum, quum hos adimis musculos parum curandum est, num illos auferas illæsos, partimq; uulneratos, hic enim non muscularum, sed ualorum natura uenit discenda: & perpetuū cauendum est, ne uas non autem muscularum uitietur. Si itaque ad hunc modum accurate hos musculos ademeris, in ceruicis uertebrarum latere neruorum radices seriesq; eleganter occurrent, qui ab illis profiliunt uertebris: atque ita etiam plexum neruorum in brachium excurrentium obseruabis, à quo seriatum cuiusque nerui digestionem persequeris. Ac primus occurrit qui musculo brachium attollenti præcipue offertur: deinde secundus & tertius, quorum seriem commodius spectabis, si capita musculi cubitum flectentium anterioris illinc unde prodeunt, liberaueris, atque à subdito illi musculo ad infectionem usque ipsius detraxeris. Mox enim ita præter secundi & tertii nerui ad brachium ingressum, etiam quarti & quinti & sexti nerui, & dein arteria & axillaris & humeraria uenarum in gressu adiuuenies, sensimq; singulorum seriem sequeris, quæ in secundo neruo obseruata est prompta, & tertij quoque nerui series ad cubiti usque articulum in propatulo est uti etiam & quinti nerui & sexti. Quartus autem neruus qua secundum brachij os uersus externum illius tuberculum retrahetur, non occurrit, nisi obliquè secundum nerui ductum musculos cubiti extensionis autores dissecueris, neruiq; progressum ita uitiatis muscularis persequutus fueris, Vbi autem hunc ad externum cubiti articuli latus usque deduxeris, ramosq; quos haec tenus in progressu edidit, examinaueris, muscularis ab externo humeri tuberculo principium ducentibus à sua origine liberatis, ramos quarti nerui expades, qui illis muscularis offeruntur, & eam sequeris propaginem, quæ tandem externæ pollicis regioni, ut & indicis quoque & medij surculos exhibet. Hanc enim lenti negotio reperies, si musculo attendens bifido tendine brachiale extendenti. Iam quarti nerui propago similiter inquirenda est, quæ ulnae exorrecta, ad brachiale usque excurrit, & muscularis ab externa ulnae sede initium ducentibus surculos depromit. Ut uero reliquum tertij quinti & nerui, & dein reconditæ axillaris uenæ portionis & manus arteria in cubito extremaq; manu progressum uideas, muscularum ab interno humeri tuberculo originem, sumentium capita ueniunt liberanda, ita enim in anteriori cubiti articuli sede uenæ & arteria, & tertij nerui incubitum ingressus occurret: & eleuato secundos quatuor digitorum articulos flectente musculo, ipsorum ad brachiale usque progressum etiam obseruabis, una cum quinti nerui (qui secundum posteriora interioris humeri tuberculi in cubitum fertur) portione ulnae exorrecta, atq; sub medio longitudinis ulnae ramum diducente, qui in cubiti exteriora reflexus externa sedi parui digiti & anularis & medij surculos offert: quem leui negotio, quum in superficie propemodum ducatur, adiuuenies. reliquum uero quinti nerui & tertij progressum reperies, si transuersum in interna brachialis sede repositum ligamentum diuiseris, ac dein exiguo cultello uenæ arteria, & eorum neruorum seriem ad extremos usq; digitos perduxeris,

De Admin.

De Administratione muscularum, tibiam mouentium.

Tibiam mouentium. Ab ilium ossis summo ad medium usq; tibiae longa ducetur sectio, cutem, adipem, & carnem membranam diuidens, absq; omni enim arte cutis cum carnea membrana laniorum artificio ad medium usq; tibiae longitudinem attollenda est. Mox secundum femoris longitudinem in interna ipsius parte obseruabitur, sexti musculi membrana seu tendo, quem cutis modo à subiectis liberare conuenit. Icius igitur parte quæ anteriorem femoris sedem ambit, ad externum femoris latus deducta, eam quoq; quæ posteriorē sedem integrit, similiter versus externum latus dirimere necessum est, quo manu transuersum inter ipsius tendonem & septimum musculum interiecta, & sursum deorsumq; mota, tendinis insertionem & musculi quoq; originem intuearis. Vbi originis locum inueniris, nouacula, aut cultello, hanc ab ilium ossis spina absccabis, & illam digitis attollens, ad tibiæ usq; totum muscularum aquelles, accuratè tendinis istius amplissimi naturam & carnosam huius musculi partem inspicies, & muscolum à sua insertione pendentem relinquens, quo postea ipsius functio rectius innotescat. Post hunc primi muscu^r caput, ab anteriori summaq; ossis ilium parte cultello liberabis, & ipsius capite digitis apprehenso, absq; negotio ad insertionem usque à subditis diuelles. Mox nouacula à pubis ossi qua id alterius lateris pubis ossi cartilaginis interuenta committebatur, secundi musculi initium dirimes, & illo similiter digitis apprehenso, muscolum uniuersum ad insertionem usq; perdes. Iam nonum aggrexi licet, utrum commodius feceris, seuerio crure illos, qui à coxendicis osse oriuntur, prius administraveris. Quod ut rectè succedat, necesse est insigné muscolum, qui alteram natem constituit, auferre, quia spina ossis coccygis & posteriori parte ossis ilium spinæ enatus, magno femoris processu potissimum inseritur, femur, ut suu loco audies, motrus. Nouacula igitur huius musculi carneum principi ab illis unde prodit ossium sedibus est abradendum, ut à subditis muscularis quoq; elevatum, in latus commode reflecti posite. Aliis enim ex coxendicis ossis appendice, pronaati musculi sese suis capitibus non ostenderent, quæ sua exortus serie iam ueniūt dirimenda. Cæterum ut exactius uoti compos fias digitis in posteriori femoris sede, exhibita quoq; si uoles retusiori nouacula, musculos inuicem seiuunges, ut capitum mutuo incumbentium crassitatem leuiori cura coniectari licet. Quod ubi praefiteris, utrumq; à coxendicis osse absccabis, & tertij capite in manu surmpto ad ipsius insertionem à subditis detrahens. Quum uero quarti etiam musculi caput similiter diuellis, seddù attendendum est illi carnosæ parti, quæ à femore pronata, quartum auget. Hæc enim cultello à femoris osse liberanda est, priusquam totus musculus ad insertionem perducatur. Iam quintus Galeni musculus erat difficandus, utrum noster ipsi incunbus sese adeò manifestè offert, ut admodum naturæ artificiū admiraturus sis, quæ illum finum tam affabre exculpit, ut tertius musculus in illo repositus una cum hoc, ac si unus ambo essent, à Galeno aualus fuerit. Quapropter huius quoq; capite ab ossis coxendicis appendice liberato, totus musculus ad suam quoq; insertionem detrahetur. In præsentia quintus Galeni musculus se ad amassim in lateribus, & posteriori sede ostendit. Verum quia femoris motibus subministrat, opportunius in femur agentium muscularum sectione adminicribatur. Quanquam nihil etiam prohibeat ipsius capite neruo à coxendicis appendice liberato illud deorsum trahere, transuersisque sectionibus ab illo, qui ipsi in anteriori sede adnascitur musculo, diuidere. Ut simul & huius, & carnosæ illius partis insertionem ortumq; intuearis. Verso nunc crure, noni musculi principium altius non nihil inter quodam femoris mores reconditum ab ossis coxendicis tuberculo separabis: quod ubi digitis attraheris, ad patellam usq; citra sectionem admittere, & liuida ipsius substantia, quæ fini oœtaui est septimi musculi insidet, una cum ipso finu spectandam sese exhibebit. Hoc ad patellam relicto, septimi musculi exortum ab osse sedulo derades, & musculi principio sensim in exteriora reflexo, ab oœtauo musculo illum ad patellam usque liberabis. Octauum uero operiosius à femore deradere conuenit, quum undiq; ferè ossi adnascatur: ubi tamè ad patellam usq; abrafus, atq; una cum septimo & nono à femoris osse reflexus erit, opere præcium feceris, si singulorum muscularum motum expenderis, quod pari ratione atq; in alijs muscularis præstitus es, illorum scilicet capitibus ad sedes unde prænocuntur attractis. Verum hic tibiae motus propter frequentia in genu & femore vulnere tibi tantus esse debet, ut pede à tibia abscto, & tibiae carnibus quam possis examusim citra horum muscularum laisionem ademptis, ipsos aggredi debeas. Neq; sanè pedem cum tibiae carnibus ademptum esse sat est, imò nihil æquè conduceat, atq; omnem carnem coxendicis articulo incumbentem una auferre, ne femoris motus tibi cum alijs anatomicis in hoc opere illudatur. Nudo enim articulo semper una intuebere num femoris caput uel tantillum in suo finu mutetur. Et quo minus præter rectam flexionem extensionemq; tibiae immoto femore, aliam nullam moliri conspicaberis, expende quanto minus id in nobis tibia præstet, quum tot carnibus undiq; femur circumueatur. Porro extenuatum tendonum permixtio nouacula inquirenda uenit: ut scilicet intuearis, quis muscularum insigniorem commixti tendinis portionem obtulerit. Quinetiam attendendum erit cuiusmodi patella in illo tendine nexus sit: ac demum qui nullius ligamenti beneficio, imò nullius prorsus corporis interuentum patella femori innitatur.

Femur mouentium. Vide in sequentibus, sub signo α .

Pedem mouentium. Vide in sequentibus sub signo λ .

Venarum, arteriarum & neruorum. Vide in sequentibus signum μ .

De Admini-

R.
Administratio seu tactio
cruris, & uel

Musculorum

De Administratione musculorum,

femur mouentium.

*F*orum, qui femoris motibus præsunt musculorum administrationem, ab extendentibus merito in illo crure, in quo tibiæ motores aggressus est, exordieris. Assumpta itaq; ex minus fragili ferro nonacula, qua ossis impetum aliquando sustinere posse, primi musculi caput (si modò dum mouentes tibiam musculos dissecare, illud non absuleris) ab osse coccyge & ilium ossis dorso tranfueris sectionibus niteris abradere, quousq; in secundum musculum incidas. Quando autem uniuersi musculi principium ab osse derasum erit, licebit hoc reflectere, & solis manibus (nisi nouacula quoq; uti uoles) à subditis partibus ad magnum usq; femoris processum liberare. Quod ubi præstiteris ipsius longam intueberis insertionem, procul etiam sub magni femoris processus radice descendantem. Hæc enim non uulgariter uenit perpendenda, uti neq; huius musculi forma substantia, fibrarum ductus, & manus uel abscessum duntaxat nomine, quos crebro in ipso, & præcipue iuxta magnum processum in illius tendine incidimus. Secundus deinceps pariter ab ilium osse nouacula dirimendus est, mente adhibita, ne tertij quoq; principium una adimatur, exortus enim continuitas, qua linea duntaxat interstringitur, utrungq; musculum una facile afferri finit. Vbi itaq; sensim reflexo secundi musculi initio, & tranfueris semper secundum illum ossis dorsum factis sectionibus ad tertij musculi principium deueneris, secundus iam totus uenit reflectendus & manibus attractus, ad insertionem usque à tertio diuellendus. Tertius quoq; eadem ratione ab ossis illum dorso post secundum abradetur: atq; hoc ad ipsius etiam insertionem deducto, quartus ab ossis sacri lateribus cultello afferetur, & manibus apprehensus, ad magnum usq; femoris processum à ligamento, cui innitur ex coxendicis articulo dirimetur. Facillima enim horum postquam primum administraveris, est aggressio, qua obita, licebit singulorum motibus examinatis, omnes quatuor abiçere. Quintum post hos musculum à coxendicis ossis infima sede, & pubis osse acutiori nouacula simul totum callide abrades, & ad suam in femur insertionem illum perducens eam accuratè obseruato, non neglectis ipsius inscriptiōnibus, seu delineamentis, fibrarumq; ductus differentia. Animum etiam dum hunc præscindis accommoda, ne simul quoq; octauum musculum tanquam quinti partem incautus auferas. Quinto itaq; à femore rēfissō, acutiori cultello à lateribus corporum undecima, & duodecima thoracis vertebrarum, & trium primarum lumborum, sexti musculi caput uenit liberandum, & capite eius apprehenso, totus musculus ad parvum usq; femoris processum à subditis est dirimendus: quod si uoles, solius manus ope perfecris, nisi forte & hunc musculum, quem dorsum mouentes administrares, iamdudum inspexeris. Postquam uero ipsius tendinum, & quo semper pubis os fertur, sinum indagaueris, septimus opportunè aggredieris. Hunc itaq; nouacula tranfueris ductis sectionibus, ab interna ossis illum sede ad coxendicis uliq; os quā descendit erades, & musculo manibus eleuato, ad minorem usq; femoris processum, ipsius insertionem consideratur, detrahes: non præterita interim sinus, sui quo deducitur, inspectione. Mox octauum tranfueris linea à pubis osse abscessum usq; ad insertionem, quæ similiter suo principio lata est, diuelles: obseruans interea, ne nonum quoq; imprudens adiucas. Duo qui adhuc præsunt musculi, quoniam pubis ossa dum uerifica & sedis spectares musculos dirempta sunt, atq; iam unum tantum crus, in quo tibiam mouentes musculi administrabas, ad manum habes facile secabuntur. Nonum itaq; & decimum à pubis ossi & coxendicis abrades, & ipsorum connexum & in maioris femoris processus, sinum ac implantationem examinabis, nequaquam perfunditorè præteriens decimi refluxum, & qua ad huius latera undiq; nascitur musculosam substantiam cum decimo musculo ad insertionem usque exporrectam. Quum hos femur circumuerentes rescueris, membrana se spectandam offere, totum pubis ossis foramen comprehendens, & hoc loco sibi utringq; incumbentes musculos dirimens. Similiter etiam ab acuto coxendicis ossis processu, in quinti sacri ossis latus durum ligamentum produci contueberis, cui quartus femur mouentium musculus innitebatur, quoq; hæc ossa firmius comittit. Deinde aliud iamdudum scel oblit ab eodem sacri ossis laterè, cui nuper dictum inseritur, enatum, atque in posteriorem, illicq; elatiorem coxendicis ossis appendix sedem insertum.

*T*empoffissum itaq; erit, à musculo quatuor digitorum secundum internodium, flexente ligamentum illud abrade. Deinde sedulè à calcis osse musculus ille liberabitur, qui parvum digitum in externum latus abducit, & statim ille, qui pollicem in internum latus à ceteris digitis amouet, ut musculus quatuor digitorum secundum articulum flexens scel offereat, isque à calcis osse liberari queat, ac postmodum ad digitorum radices duci. In tendinum uero ipsius administratione pari modo ut in manu fieri præcepimus, cultello exiguo tranfueris digitorum ligamentum secundum ipsum longitudinem diuides, ac deinde qualiter subditos tendines transmittant, atque in secundis articulis inseratur spectabilis, sectionem rursus ad tibia posteriora conferens. Iam enim in poplite latitans musculus adē pulchre occurrat, ut ipsius naturam non minus atq; ego illam describere possum intuere ualeas, & non oscitante animaduertere integrum sit, num uel minimum tibiae flexione opitulari queat. Hæc intuitans illum à genu articulo liberabis: & nisi articulum ad ligamentorum inspectiōnem seruare propositum sit, nihil prohibet à tibia femur liberare, quo commodius tibiā & pedem postmodum pertractes. Abscēs igitur aut relisto, ut lubet, semore, musculus secundum pollicis flexens internodium, suo principio liberatum à subditis ad calcem usque detrahēs. Deinde & illum quoque similiter auelles, qui tertium quatuor digitorum os flexit. Ut iam utroque ad suos sinus deducto, tranfueris ipsorum ligamenta longa sectione diuidere, ac postmodum ipsorum X literæ instar in cubitus examinare liceat. Ille enim è uestigio obuius est, quum ex suis sinibus detractos tendines, à pedis planta deorsum reflectis: neque ita duntaxat in cubitus ille conspicitur, imò etiam portioncula se offert à mustuli pollicem flexentis tendine illi admixta tendini, qui tertium indicis internodium flexurus est. Quinetiam hac administratione occurunt musculi quatuor digitos pollici adducentes, quos à calcis osse liberatos, atq; ad insertionem perductos, una cum tendinibus, quibus illi porrigitur, adimere conuenit, ut carnea moles primos digitorum articulos flexens, inspiciatur: quam ex tuo arbitrio, aut prorsus à pedij ossibus abradas, aut illis connexam fines. Iam musculus, qui adhuc in posteriori tibiae sede reliquus est, quiq; pedis motibus famulatur, à fibula & tibia osse, & horum membranæ ligamento ad posteriorem usq; interni malleoli sedem liberabitur, ac peculiari ipsius tranfueris ligamento longa sectione diuiso, ad insertionem usque musculus ille ducetur. Ceterum iam opportunum est, & anteriores tibiae musculos aggredi, atque hic omoium primum tranfueris ligamentum sectione per longum facta diuidere conuenit. In quo opere magna tendonum congeries scel exhibebit, quorum (ut singulis ordine intuaris) primum tendonem attolles, pedem mouentium sexti. Huius musculi caput aliorum musculorum modò, ab exortu liberatum ad insertionem usque ducentum est, quod mediocri fit negotio, si utrinque musculi latera ab ipsi connatis cultello aut nouaculo diuiseris. Post hunc totus scel ostendit quatuor digitos extendens, musculus: ubi hic à tibia liberatus ad insertionem ductus erit is aggredietur, qui pollicem excendit quem similiter à tibia liberatum ad insertionem dicere expedit. Superfunt in tibia duo pedis motibus famulantes musculi, qui fibulae exporrigitur. Horum scel à ligamentis tranfueris inter calcem & fibulam positi, dissectione inchoabitur, & deinde tendinibus cleuatis, uniuersum musculorum corpus à fibula dirimetur, ut postmodum ipsorum insertionem liquido uideas ac demum musculos, qui superiore pedis sedem occupant, suis principijs liberatos, ad insertionem perducas, atque ita uniuersæ musculorum fabricæ, summan manum imponas.

h 2 De Admini-

Administratio mu-
sculorum,
femur mo-
uentium

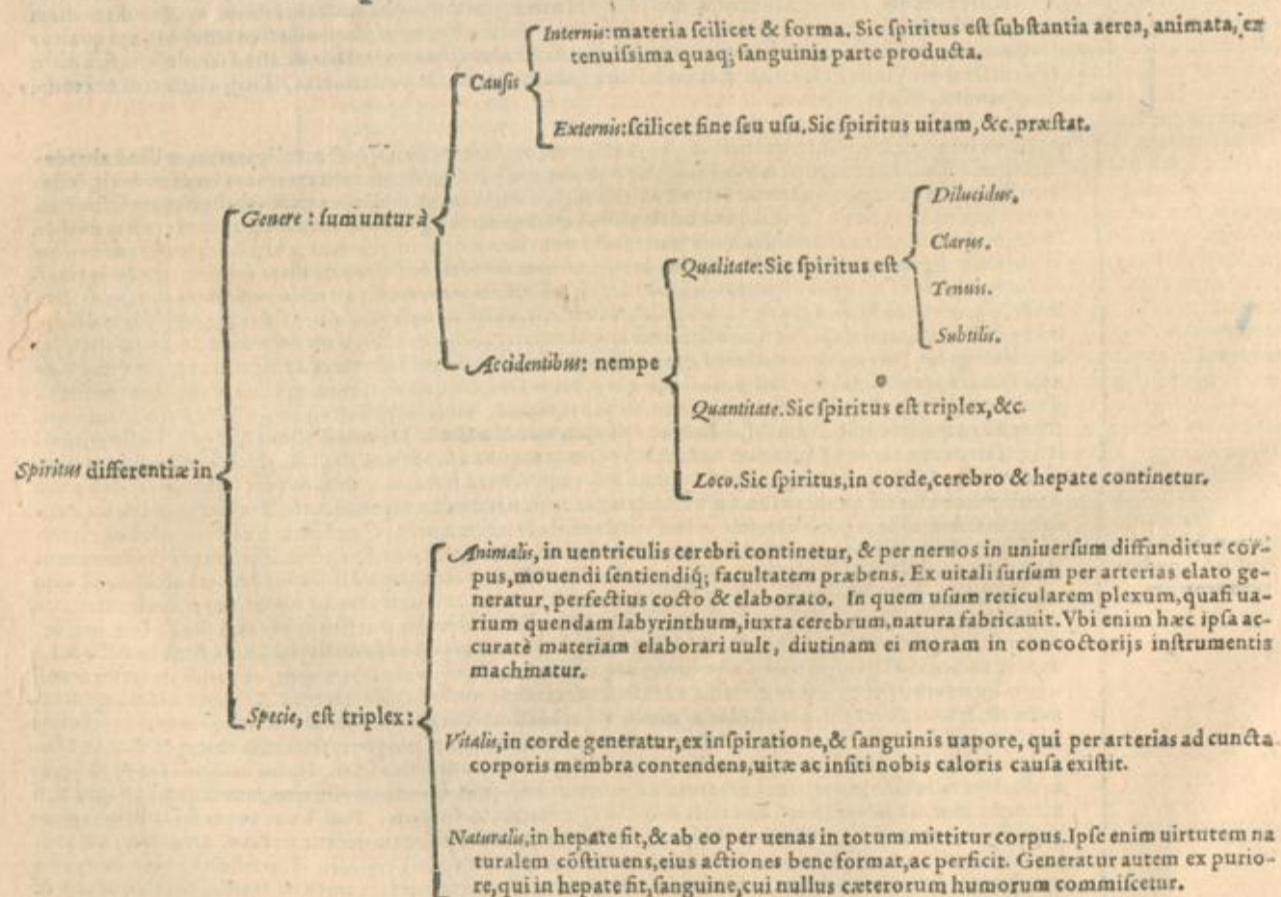
Administratio mu-
sculorum,
pedem
mouentium.

De Administratione uenarum, arteriarum, & neruorum cruris.

Administratio uenarum, arteriarum, & neruorum cruris;

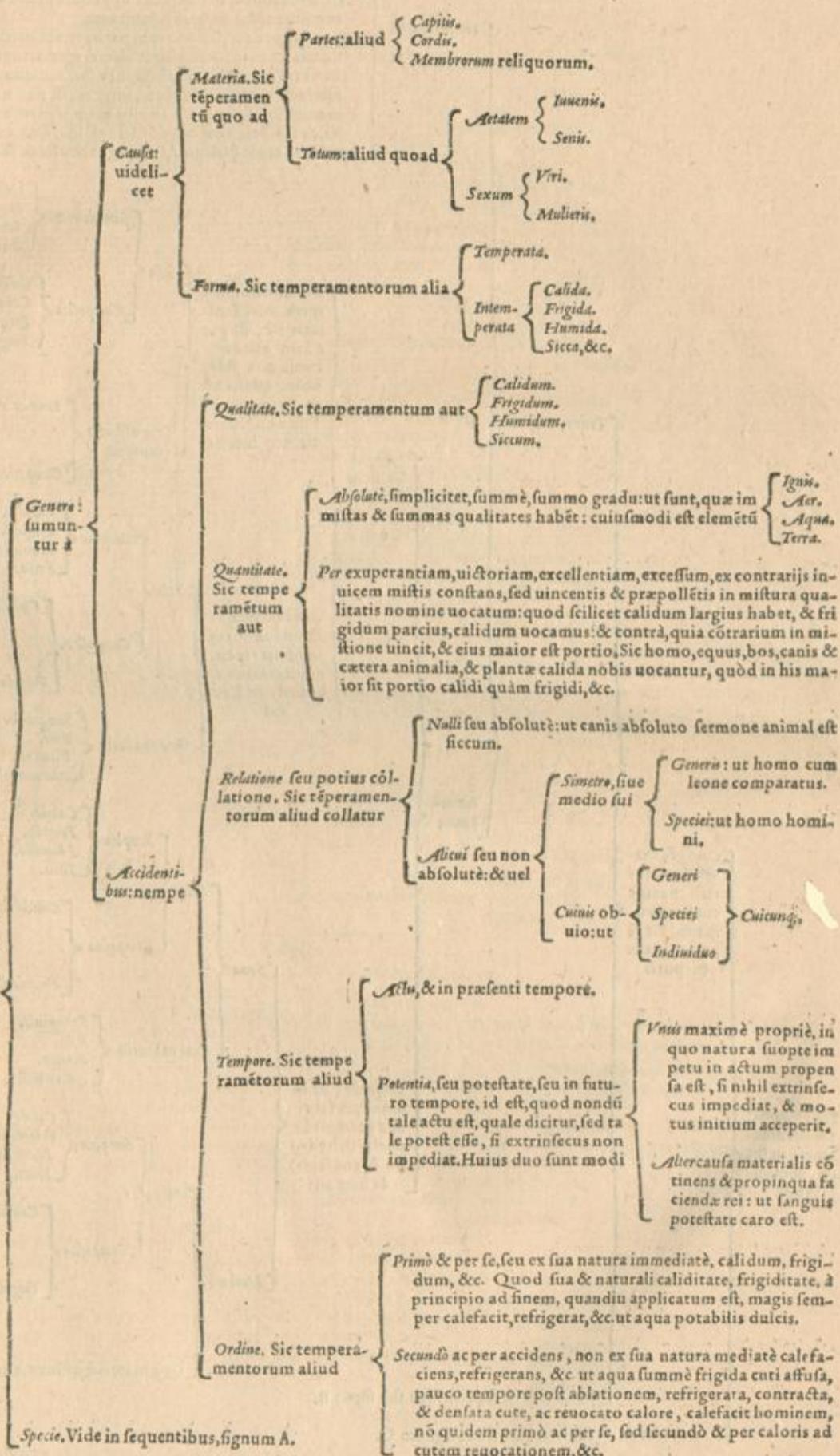
Ceterum priusquam cruris neruos & uas inquires, etiam diligenter obseruabis neruorum ex lateribus thoracis uertebrarum profiliunt distributionem, quam tunc demum oportunè inuenies, quum sedulè illorū distributione perfecta musculorum distinctionem spectissimam habes, qua hic non minus indiges, quam ante musculorum administrationem absolutissima ossium cognitione. Quum itaq; ad lumborum uertebrae usque deuentrum erit, ab inguine ad pedis usque pollicem similiiter atq; in manu ictiōnē dices: cutem ad carneam usque membranam diuidens: ut dein uniuersam cruris & pedis cutem illæ: carnea membrana, & uenis, & arterijs, & neruis inter hanc, & cutem excurrentibus ad carnem membranam relicts cōmodè (licet laboriose) auferas, ac mox quatuor neruorum cruris petentium radices exortusq; inuenias, quoz reperies neruos à lumborum uertebribus, & sacro ossi profilientes, secundum ipsorum seriem subsequendo. Deductis autem ad crus quatuor neruis, primi nerui sobolem obseruabis, carneæ membranæ in externæ femoris sede exporrectam, dein secundi nerui sobolem in anteriori femoris sede ad carneam membranam diffusum, atque hie uenam obseruabis per femoris & tibij interiora ad pedis usque summum simul cum ilius rami sobole exporrectam. Tertijs neruis sobolem carneæ membranæ oblatam inuenies, si inguini animū adhibueris. Vt autem quarti nerui ramum, in carneam membranam diffusum, inuenias, primum semur momentum musculum ab ilium osse & sacro coccygeq; ad insertionem usque liberabis, moxque quarti nerui truncum, eumq; ramum spectabis. Quo inuenio etiam ramum quarti nerui in carneam membranam iuxta poplitem, femorisque humilia obseruabis, absque sectione inquires, & dein quarti nerui ramos tibij cuti multifariam simul cum uenis de promptos, in carneam membranam peruestigabis, & mox ad inguina reuersus, primi nerui seriem in musculis occurratam cultello per musculos quares, quod & in secundo & tertio facies, quanquam cum tertio etiam arteria & uenæ propagines inuenienda sint, qua per pubis ossis foramen in femur delabuntur. Venam autem & arteriam infignores semur petentes dissectis uitiatrisque muscularis sensim adiuuenies, & ipsorum obseruatis ramis progressum corundem sequeris, quā secundum femoris os retorquentur, ac poplitea una cum quarto neruo adeant. Atq; ubi tria hæc uenam scilicet arteriam & neruum reperiis, qui in poplitea diuidantur peruestigabis, & muscularis ligamentisq; uariè dissectis, uniuersam ipsorum seriem disces: quod sanè feceris facile, quanquam laboriose, si modò horum distributione sedulè prælecta, & mea de humani corporis fabrica Epitomes tabulis ob oculos positis, exactam ossium muscularumque cognitionem habueris. Est enī in hominis partibus accuratè discendis, diligens ordinis habenda ratio.

De Spiritibus, in genere & specie.

De Temp-

De Temperamentorum differen- tias, in genere.

h 3 A. Tempere-

Pondus, quæ ex cōtrarijs, & qua portione coenitibus, constat: ita ut sit temp̄amentum ure & omnino medium. Hanc & qualitatem secundum Physicos impossibile est inuenire in homine. Verum medium in toto animalium genere, homo est. Medium uero in hominum specie, est eufacros, id est, quadratus, qui nec crassus nec gracilis, nec calidus, nec frigidus appellatur, nec alio quouis nomine excessum vel defectum significante.

Institiam, quæ non cōtrariorum paritate, sed mediocritate luce cuiusq; naturæ conueniente estimatur: vel quæ congruam decoramq; generis sui æquabilitatem obtinet. In summa, quæ ueluti omnibus numeris & partibus absoluta, integrè, & pro naturæ ipsius ratione, munere suo fungitur. In nullis enim tēperatis animalibus & plantis, ea temperatæ æquabilitas existit, quæ ex pari elementorū cōmistori mole spectatur, sed quæ animalis & stirpis naturę cōuenit.

Temperaria: ad

diffinitam, quæ non contrariorum paritate, sed mediocritate lux cuiusq; naturæ conueniente æstimatur: vel quæ congrua decoramq; generis sui æquabilitatē obtinet. In summa, quæ ueluti omnibus numeris & partibus absoluta, integrè, & pro naturæ ipsius ratione, munere suo fungitur. In nullis enim téperatis animalibus & plantis, ea temperatæ æquabilitas existit, quæ ex pari elementoru[m] cōmistori mole spectatur, sed que animalis & stirpis nature cōuenit.

Totient: ucl

10

*Sana, quæ adhuc
intea fines sati-
tatis est, & p-
quam actione
consuetos lic-
obire, qualis e-
in sanis omni-
bus, non tēper-
tis. Atq; hæc u-*

Sola Composita { *Calida & humida.*
Calida & secca.
Frigida & secca.
Frigida & humida.

<i>Cum affluxu materiae</i>	<div style="display: flex; align-items: center;"> { <i>Simplicis</i> <div style="display: flex; align-items: center;"> { <i>Sanguinis.</i> <i>Bilis.</i> <i>Pituita.</i> <i>Melancholia.</i> </div> </div>
	<i>Composita.</i>

<i>Sola</i>	<i>Simplex</i>	<i>Calida.</i>
		<i>Frigida.</i>
		<i>Humida.</i>
		<i>Sicca.</i>

$\left\{ \begin{array}{l} \\ \end{array} \right.$	<i>Composita</i>	$\left\{ \begin{array}{l} Calida \& \\ \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \\ Sicca. \end{array} \right.$
$\left\{ \begin{array}{l} \\ \end{array} \right.$	<i>Frigida &</i>	$\left\{ \begin{array}{l} \\ \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} Sicca. \\ Humida. \end{array} \right.$
$\left\{ \begin{array}{l} \\ \end{array} \right.$	<i>Cum materia</i>	$\left\{ \begin{array}{l} Sanguinis. \\ Bils. \\ Pituite. \\ Melancholie. \end{array} \right.$	

Solitaria	Simplex	Calida.
		Frigida.
	Humida.	Humida.
		Sicca.
	Composita	Calida &c
		Humida.
	Sicca.	Sicca.
		Sicca.

Frigida &c }
Humida,

Simplex { *Calida.*
Frigida.
Humida.
Sicca.
 Sola { *Calida &c* } *Sicca.*

Composita	Humida.
Frigida &	Sicca.
	Humida.

Cansis, & maxime materiali, nempe corpore humano. Sic temperatura a corporis

1

Inequalis (v.
omnibus fe-
bus excepti
eticis, in hy-
pe & anala-
&c hæc au-

A.
Temperamen-
torum dif-
ferentiae in sp-
cie, summu-
tur à

Partit. Vide in sequentibus sub fine p.

Accidentes. Vide in Generibus. *Contra.* *C.*

• 100 •

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

92

Ponit ut, in cuius mixtura est aequalis quatuor elementorum mensura & portio, nec illa qualitas alterius contrarie praepolleat, sed in ipsarum quatuor medio exquisitè polita est: ut est, Cutis interna, & summi digiti manus, hominis ad iustitiam temperata.

B.
Temperatura
partium cor-
poris huma-
ni, aut

Temperata, ad	<i>Institutam, in qua elementorum 4. mixtio ferè inaequalis, sed omnibus partium corporis sic temperatarum actionibus, obeundis idonea. Vnde superantibus nomine, partium corporis humani aliæ</i>	<i>Calide: uidelicet</i>	<i>Sanguis, spiritus, cor, Iecur, caro, musculi, Spleen, renes, arteriae, uenæ.</i>
		<i>Frigide: nempe</i>	<i>Pituita, pili, ossa, Cartilagine, ligamenta, membranæ, Nerus, cerebrum, adeps, pinguedo,</i>
<i>R. Temperatura partium cor- poris huma- ni, aut</i>	<i>Humide: ut</i>	<i>Pituita, fagus, pinguedo, Adeps, cerebrum.</i>	<i>Caro mammillarum & testium, Pulmo, iecur, spleen, musculi.</i>
		<i>Sicca: scilicet</i>	<i>Pili, ossa, cartilagine, Ligamenta, membranæ, arteria, Vena, nerui, cor.</i>
<i>Intemperata</i>	<i>Aequalis (ut in gâgrena) & aut</i>	<i>Simplex</i>	<i>Calida, frigida, Humida, Sicca.</i>
		<i>Sana</i>	<i>Composita: uidelicet</i>
<i>Inequalis (ut in tumorib⁹ præter naturam) atq; uel</i>	<i>Morboſa</i>	<i>Sola</i>	<i>Calida et Humida, Sicca.</i>
		<i>Simplex: ut</i>	<i>Frigida et Humida, Sicca.</i>
<i>C.</i> Temperamentorum diffe- rentiae in specie su- muntur quoq; ab ac- cidentibus: uidelicet	<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Calida & frigida, Calida & humida, Frigida & humida, Frigida & sicca.</i>	<i>Calida & humida, Calida & sicca.</i>
		<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Cum materia affluxu</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Sola</i>	<i>Sanguinis, bilis, Atra bilis, Pituita.</i>
		<i>Simplex</i>	<i>Calida, frigida, Humida, Sicca.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Composita</i>	<i>Calida et Humida, Sicca.</i>
		<i>Calida et Humida</i>	<i>Frigida et Sicca.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Cum materia affluxu</i>	<i>Sanguinis, bilis, Atra bilis, Pituita.</i>
		<i>Morboſa</i>	<i>Cum materia affluxu.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Sana</i>	<i>Sub æquatoris circulo.</i>
		<i>Intemperata: ut loca</i>	<i>Montana, que ad Orientem & Septentrionem à montibus sunt dif- coverta, & ad Occidentem & Meridiem coverta.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Profunda, cum radios solares plus recipient,</i>	<i>Calida: ut loca</i>
		<i>A solaribus radijs perlustrata.</i>	<i>Meridionalia, &c.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Frigida: ut loca</i>	<i>Alta seu montana, cū minus radios solares cū- prehendant,</i>
		<i>Humida: ut loca</i>	<i>A radijs solaribus non perlustrata.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Siccat ut</i>	<i>Septentrionalia, &c.</i>
		<i>Calida & frigida: ut loca Orientalia;</i>	<i>Paludosa, limosa,</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Calida & humida: ut Meridionalia.</i>	<i>Latoſa, marina,</i>
		<i>Duabus</i>	<i>Occidentalia.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Frigida & humida: ut</i>	<i>Arenosa,</i>
		<i>Frigida & sicca: ut</i>	<i>Petroſa,</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Calida & frigida: ut loca Orientalia;</i>	<i>Orientalia,</i>
		<i>Calida & humida: ut Meridionalia.</i>	
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Frigida & humida: ut</i>	<i>Latoſa, cœnoſa,</i>
		<i>Frigida & sicca: ut</i>	<i>Limoſa, palustris,</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Calida & frigida: ut loca Orientalia;</i>	<i>Marina, Occidetalia, &c.</i>
		<i>Calida & humida: ut Meridionalia.</i>	<i>Plana, campeſtris, libera.</i>
<i>Loco: quorum alia</i>	<i>Intemperata: &c uel qualitate</i>	<i>Frigida & humida: ut</i>	<i>Petroſa, arenosa,</i>
		<i>Frigida & sicca: ut</i>	<i>Montana, alta, septentrionalia.</i>

Tempora. Vide in sequentibus signum C.

h 4 C. Temp*ta*

<i>Anni: uariè namq; corpora nostra mutantur, unde diuersis affectibus premuntur. Sunt autē tempora anni autem</i>	<i>Temporata</i>	<i>Ver, quod temperatisimum & saluberrimū est. Nam in eo sicut in hyeme, non plus ualeat frigidum quam calidum, neq; sicut in estate minus siccitatis humiditatisq; in eo spectes, neq; sicut in estate prualehte sicco, neq; sicut in hyeme exuperante humido. Ideoq; saluberrimum & minime morbis, qui mortem afferunt, obnoxium: cuius principium est in eo, quod hyemem sequitur aequinoctium. Pueris enim infantibus, adolescentibusq; tempus hoc omnino conferens, quo humana corpora lazari ac racherti incipiunt. Eius enim natura est, ut si aliquod corpus sanum exceptatur, illud & saluberrimum seruet, & nihil ei de natura propria renouet. Verum ubi plena corpora evaserint, id torū, quod profundo corpori uitiosorum humorum inest, à principalibus partibus ad cutem transfert, & ad alias corporis partes. Quam obrem sāpius non ex sui natura causare, sed palam facere hos affectus uidetur: scilicet</i>	<i>Fatuores.</i> <i>Atrabilarios morbos.</i> <i>Comitiales.</i> <i>Prostumia sanguinis.</i> <i>Anginas.</i> <i>Grauedines.</i> <i>Tuscas.</i> <i>Lepras.</i> <i>Impetigines.</i> <i>Vitulenes.</i> <i>Pustulas ulcerosas.</i> <i>Tubercula.</i> <i>Articulorum dolores.</i> <i>Raucedines, &c.</i>
	<i>Inequilatera: ut</i>	<i>Autumnus, qui siccitate humiditatē uincit, qua ratione merito siccus appellatur. In calore uero & frigore mixtum quoddam ex ambo bus statuatur. Nam eodē die in ipsa anni tempestate modū calor, modū frigus nos afficit: cuius principium est, oriente arcturo. Ipse namq; autumnus omnibus aetatis, naturis, regionibusq; malus existit, quanquam calidis & humidis minus morbos acutissimos gignit, atq; mortiferos. Nam subsequitur tempus aestuum, in quo uires corporum debilitate sunt & multi humores afflati, qui cum plus estate diffarentur, ab ambientis autūni aeris frigiditate truduntur, & ad interiora cōpelluntur. Quamobrem hos execrabilis affectus sāpius excitat: uidelicet</i>	<i>Lienes.</i> <i>Aquam intercutē.</i> <i>Tabes.</i> <i>Sūllicidia urinæ.</i> <i>Coxendīci dolores.</i> <i>Anginas, ileos.</i> <i>Comitiales.</i> <i>Fatuores.</i> <i>Atram bilem.</i> <i>Quarianam.</i> <i>Fibres erraticas.</i> <i>Dysenteriam.</i> <i>Diarrhaem.</i>
<i>C. Temperamentorum diffe-rentia in spe-cie, sumuntur quoq; ab acciden-tibus, uide licet tem-pore</i>	<i>Intemperata</i>	<i>Aetas. In ea namq; ei humor mutetur à sicco, & frigidū à calido, calidi & siccii temperamenti est: cuius principiū est in ipso Pleiadū ortu. Senibus certè utilissima est, quo tempore in cibis pauca, & frequenter apponi debet. Hec enim celeres parit morbos, propterea quod in corporibus humores funduntur inutiles, & per totum corpus feruntur, atq; diffulantur. Sāpius autem suapte caliditate humores adurit, & hos excitat affectus: uidelicet</i>	<i>Vomitus, ulcera oris.</i> <i>Alvi profluvia.</i> <i>Liprandines.</i> <i>Aurum dolores.</i> <i>Genitalium putredines.</i> <i>Pustulas in summa cute.</i> <i>Aggrindunes oēs calidæ.</i> <i>Continuas.</i> <i>Febres</i> { <i>Ardentes.</i> <i>Tertianas.</i>
	<i>Frigida & hu-mida: ut</i>	<i>Flyem. Siquidē cum in ea superet frigiditas caliditatem, & humiditas siccitatem, frigidū & humili temperamenti dicitur: cuius principiū Pleiadū occasu evenit. Hoc tempus consistebitus corporibus apertissimum est. In eo autē ventriculus calidissimus, ex caloris retrocessione existit, quapropter tardū & plurimum cibi assumere concedendū, maximē idē prolongat morbos ab ipso genitos, qui sunt</i>	<i>Morbi laterales.</i> <i>Pulmonis inflammations.</i> <i>Raucedines, tusses.</i> <i>Pectoris dolores.</i> <i>Lumborum & capitis do-Vertigines.</i> <i>(lores,</i> <i>Apoplexia, &c.</i>
<i>Actatis, à quo reper-turarum differentia sumuntur. Si quidem aetatis alia</i>	<i>Tempe-rata</i>	<i>Minus. Pueritia, quæ est à quarto anno usq; ad septimum. Sub hac aetate magna ex parte afficiuntur</i>	<i>Gingiviarum pruritus.</i> <i>Febribus diurnis.</i> <i>Convulsionebus, aliui profluuijs.</i> <i>Vermibus.</i> <i>Epilepsia.</i> <i>Calculo, asthmate.</i> <i>Tonsillarum inflammationibus.</i> <i>Vermibus rotundis.</i> <i>Strumis, tuberculis.</i> <i>Sanguinis profluuo.</i>
	<i>Humida</i>	<i>Magis. Pubertas, quæ sequitur pueri-tiam, extenditurq; ad 18. annum. Hi ut plurimum infestantur</i>	<i>Viceribus oris, tuisi, uigilijs.</i> <i>Pueribus, umbilici inflammationibus.</i> <i>Aeris fluxionibus.</i> <i>Comitiales morbo.</i> <i>Vermibus.</i>
<i>Calida et</i>	<i>Intemperata. Infantia, quæ est à die or-tus usque ad annum quartum. Obnoxij sunt</i>	<i>Minus. Adolescentia, quæ sequitur pubertatē, & extēditur usq; ad annum uigiliū quintū. Hi magna ex parte laborant</i>	<i>Morbo comitiali ex accidente.</i> <i>Tabe, febribus acutis.</i> <i>Pleuontide, igni sacro.</i> <i>Herpete, &c.</i>
	<i>Frigida & li-cea</i>	<i>Temperata. Juventus seu aetas consistentiae uigoris, quæ se-quitur adolescentiam. A uigiliū quinto usq; ad 35. annum extenditur, hi frequenter laborare solent</i>	<i>Morbi melancolias.</i> <i>Asthmate, pleuritide.</i> <i>Pulmonis inflammatione.</i> <i>Lethargo, phrenitide, ardore.</i> <i>Diurno profluuo, cholera.</i> <i>Intellorū difficultate & leuita-</i> <i>Hæmorrhoidibus.</i> <i>Branchis, corizis.</i> <i>Desillationibus.</i> <i>Articularibus morbis.</i> <i>Spirandi difficultate.</i> <i>Urinæ stolidijs & difficultatibus.</i> <i>Vertiae, malo habitu, apople-xia.</i> <i>Pruritus totius corporis.</i> <i>Humiditate oculorū & narium.</i> <i>Obfuscione uisus.</i> <i>Auditus granitae, &c.</i>
<i>Maximē: ut senectus tertia, decrepita, à sexagesimo usq; ad finem uite extenditur.</i>	<i>Maximē: ut senectus secunda, à quinquagesimo in sexagesi-mum annum procedit.</i>	<i>Hui si ægrotare cōtin-gat, præci-pue labo-rante</i>	<i>De Facul-</i>
	<i>Minus: ut prima senectus, à tri-gesimo quinto, usque ad 49. annum extenditur.</i>		

De Facultatibus animalibus, in specie.

Maxime principis	Separabilis à corpore	<i>Anima rationalis, Mens, Intelligentia, quae diuina est quædam substantia, incorporea, splendida, ætherea, simplex, imparabilis, immortalis atq; perpetua, humano corpori infusa, & ab eo per mortem & corporis dissolutionē separabilis, ad cuius productionem corporis dispositionis omnino nō coagunt, quamvis præcedere sit necessarium, & fine ipsis corpus informare, & ei adhædere anima nequeat. Hęc à prima hominis generatione corpori immersit, & multo humori infunditur, à quo uires ostenduntur, caligant, & obtenebrantur, non aliter quām à lignorum uiridium multitudo flamma ignis. Quod sit, ut infantes sint nullius rationis participes. Verum procedente tempore humor diminuto, & toto corpore aridore redito sese ostendit, uires q; suas in publicum profert, ut flamma, qua sensim lignorum humor excutient, se ipsam accendit, auget ac patefacit, quæ ante ferē extincta iacebat. A summo opifice nobis hęc data est, ad beatitudinem coniugandam, nempe intellectus, diuina animi potestas, quæ homines Deo similes sunt, & Deo copulari audent. Hęc multum ex aliis Rationis (quae est uis totius mentis & pars optima) & Memoria, ut quæ res Sensibus & Rationis beneficio intellectuum fidelis sit custos. Ceterum principium etiam à Mente iucundunt prudenter & Sapientia.</i>
	Inseparabilis, & inha- rens corpori, & cū bestijs quodāmo- do cōmuniſ: & uel	<i>Voluntas, quae est libera quædam anima facultas, id tantum quod bonum est amans, & prosequendum eligens, ut sit in excutitis rerum uisu, & cognitio- ne ingenij de rebus huius uitæ boni, & malis, ueris & falsis, delectus, deliberatio, consilium.</i>
Inseparabilis, & inha- rens corpori, & cū bestijs quodāmo- do cōmuniſ: & uel	Propria	<i>Imaginatio, phantasias. Hęc rerū formas oblatas protinus recipit à speciebus externis: atque in anteriori cerebri uentriculo sedem habet. Cogitatio, estimatio, ratio. Hęc cōplexa examinat, format, & ratiocinando discurrit: ut utilia ab utilibus, cōmoda ab incommodis segregat. Formas melius disponit, seruat, & futura etiam tuerit. Sed bestiæ paululum futurum sentiēt. Sedem in medio cerebri uentre habet. Memoria, quae iudicata reponit, & rerum præteritarū formas abientes retinet. Sed bestiæ præterita parū admī- dum sentiunt. In postremo cerebri uentriculo residet.</i>
	Communis:	<i>Somnus, Vigilia, Insomnium.</i>
Facultas est causa quædam effectrix: uel est causa a- ctionis: & est uel	Propria: sunt quinq;	<i>Principales, Humor crystallinus. Organus, Oculus, atq; huius partes Ministrantes Obiectum, Color & Lux. Vide in sequenti- bus sub signo A.</i>
	Sensitiva	<i>Visus à prio- re cerebri parte p nra- num opticū ia oculū pro- ficietur: cu- ius Auditus à cerebro per ner- um mittitur in internū auditorij meatus parte, quæ aereæ nature est, hic uerò à fono mouetur: cu- ius Organum Meatus internus, ut neruus dilatatur. Auditorius neruus. Partes omnes in mea- tus anfractu existentes. Obiectum, Sonus, de quo vide in sequentibus sub signo B.</i>
Minime principis: & uel	Propria: sunt quinq;	<i>Organum, est cerebri pars illa, quæ singulis naribus una respondet, à cerebro explanata, longa & ca- ua, ad quam odores perduci arrestatur. Vel sunt cerebri uentriculi anteriores. Obiectum, Odor. Vide in sequentibus sub signo C.</i>
	Gustus:	<i>Organum, Lingua & palatus, quæ à cerebro anima- lem facultatem per nervos quartæ coningatio- nis suscipiunt. Obiectum, Sapor: de quo in sequentibus sub signo D.</i>
Minime principis: & uel	Tactus: cuius	<i>Organum, Nervus est, cui tribuit natura tangendi facultatem à cerebro distributam. Sunt hi nervi alii molliores & humidiores. Obiectum, Qualitates primæ & secundæ, de quibus vide in sequentibus sub signo E.</i>
	Communis:	<i>Dolor. Deleclatio.</i>
<i>Motina seu Motrix facultas, quæ motum seu facultatem mouendi uniuerso corpori per nervos à cerebro & spinali medulla ortos, præstat.</i>		
<i>Minime uolunteria. Vide in sequentibus sub signo G.</i>		

A. Obiectum

Objicium usus Color, Lux & Lumen est. Est autem Lumen spiritalis quædam substantia, quæ sese per medium aerem, aut aquam, aut per corpora perspicua effundit. Color autem est extremitas corporis perspicui, in corpore terminato: id est, color est qualitas in extremitate corporis terminati sive opaci, quæ perspicuum tangit. Huius generatio apud Philosophos diuersa. Quidam enim lucem coloris, & omnium visibilium obiectum esse sentiunt, nec colorem aliud quam diuersem lucis terminationem in perspicuo aut opaco credunt. Sicut uidere est de coloribus iridis, halonis, & pennarum in collo pauonis aut columbae. Alij uero colorem generari aiunt ex multiformi admixtione opaci cum transparenti, cuius per se actus est, lumen productum a luce, tanquam primo colorum obiecto. Lucis autem cœcursum necessarium ex eo arguant, quod in eclipsi solis omnes colores solita priuantur uenustate. Nonnulli uero colores iridis & halonis reales esse negant, nec permissione corporum colorem fieri posse, ex eius simplicitate arguant: sed ipsum qualitatem simplicem ex actione, qualitatum primarum in corporibus derelinqui alieuerant. Itaq; ad generationem colorum extremitum, qualitatum primarum, actionem & lucis diuersam in alteratis terminationem concurre probabile est, & hoc quidem in extremitatibus. Medij autem colores ex diuersa extremitatum permixtione fortasse fieri habent. Sunt autem colores

Extremi Albis.
 Niger.

Medij Ruber.
 Flavus.
 Purpureus.
 Coruleus.
 Viridis.

Pulmonem habentibus. Vox est. Haec fit ab aere in pulmonibus attracto & cōtento, violentius expulso. Vel vox est. iectus aeris attracti inspiratione ad gurgulionem. Fit is certa quadam proportione impulsus & iectus, quæ expirantis imaginationi responderet. Vel vox est animantis sonus, qui de instrumentis ex meatibus & officina inspirandis attollitur: ortum habens hinc, quod spiritus redditus percudit aerem in arteria contentum, aut ipsam arteriam. Ceterum uox uel est

*Magna & grauis, quæ fit à uiribus ualidis multum aerem mouentibus, quem non ualent celeriter expellere.
Parua & acuta, quæ fit paucō aere moto, quod euenerit uiribus ualentibus, atque angustis existentibus meatibus.
Acuta & magna, fit à uiribus ualidis multum aerem mouentibus, qui ad uires collatus non est multus, sed potest ab ipsis uehementius propelli.
Acuta, si paucus fuerit aer, ad uires collatus.
Parua, si simpliciter fuerit paruus aer.
Grauis, si uires inuaidæ fuerint, ac multum mouent aerem.
Afferat, fit multo aere per ampliores meatus tardius moto.
Leuia, fit paucō aere per angustiores meatus celerius moto.*

B.
Objicium audiens in corporibus

Animatis & quidem

Non habentibus pulmonem

Inanimatis

Objicium odoratus Odor, qui nihil aliud est quam fumosa exhalatio. Cuius causa efficiens est ignis uel calor, subiectum uero seu medium, aer uel aqua. Odor namq; per aerem uel per aquam diffunditur. Sunt autem odorum alij temperati, alij intemperati. Intemperati uel calidi uel frigidi, &c.

D.
Objicium tactus, sunt Qualitates

Prima

Calidum, frigidum.

Humidum, secum.

Molle, quod cedit carni: uel quod cedit, & non secedit in ambitum.

Durum, est cui caro cedit: uel quod per summa in se non refugit.

Affliger, quod est inaequale. Lene, quod est aequale.

Grave, est quod deprimitur. Lene, est quod subleuator.

Comprimenda, distrahentia, contundentia.

Secunda

Secantia, disrumpentia.

Excedentia, erodentia.

Temperati

Dulcis, est omnium temperatissimus. Hic solus nutrit, fit q; ab humore a quo & tēperato calore.

Pinguis, qui dulci cognatus est. Fit ab humido aereo & tēperato calore. Huius uis est

Flumellare.

Mollire.

Laxare, etc.

Insipidus, cuius natura frigida est & humida, & in uniuersum aqua & tenuis: quoniam huius substantia minime elaborata est à calore.

Acidus, adhuc frigidior est, sed tenuis substantia, ut sapor limonum. Huius natura est

*Infrigidare, extenuare.
Craspa incidere, obstructiones resocare.
Sordida mundare, putredines emendare.
Vomitum compellere, sénium accelerare.
Melancholicus obesse.*

Austerus, frigidus est, sed crassarum partium, ut pira, cotonca. Habet naturam ex frigida & terrena, & aqua substantia:

*Infrigidat, astringit.
Craspa concipit, sanguinem minuit.
Alum fistit, fluxiones reprimit.
Ventriculum confortat, macte afficit.
Melandolicum succum generat.*

Acerbus, ex terrena & frigida substantia constat. Difert ab austero, quod austerus magis aqueus, acerbus uero magis terrenus existit:

*Vehementius refrigerat atq; exiccat.
Vehementius astringit, & fluxiones fistit.
Ventriculum astringit corroborat.
Aram bilem generat.*

Salus, fit à terrena & calida substantia mixta:

*Calefacit, exiccat, subtiliat.
Aggregat, obstruit.
Bilem generat.*

Amarus, fit à maiore calore, & magis terrena substantia, alitioni ineptus:

*Obstructiones aperit.
Mundat, abstergit, incidit.
Extenuat, exasperat, tinea intermit.*

Sanguinem adurit, bilem rubeam gignit.

*Inflamat, attrahit, resoluit.
Ventriculo*

Visceribus

*Obest,
Oculei*

E. Facultas

E.
Objicium gustus, Sapor, qui est qualitas quedam secunda ex primorum elemento rū concurso & actione nata, gustus de potentia in actum motu. Horum alij

Intemperati & uel

Frigidi

Calidi

*Obstructiones aperit.
Mundat, abstergit, incidit.
Extenuat, exasperat, tinea intermit.*

Sanguinem adurit, bilem rubeam gignit.

*Inflamat, attrahit, resoluit.
Ventriculo*

Visceribus

Obest,

Oculei

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

95

<i>Maxime propriè, uidelicet Tactus. Hic enim</i> <i>F.</i> <i>Facultas sensitiva minus princeps, communis, est Dolor & Delecatio. Dolor quidem pathos est, prater naturam violentur & a fatim incidunt. Vel est tristis sensus. Delectatio uero est reditus ad naturalem habitum affatum: uel est blandus sensus: uel est sensus gatus rei affatum mutantis. Sunthæc</i>	<i>Doleat à</i> <i>Rumpentibus, erodentibus,</i> <i>Secantibus, distrahentibus.</i> <i>Contundentibus, comprimentibus, &c.</i> <i>Deleclatur, cum tactus ad naturalem statum reddit affatum, quod fit à medijs, & à contrarijs, non in extremo.</i>
	<i>Visus. Hic namque</i> <i>Dolore afficitur, uel ab</i> <i>Intensiori albedine,</i> <i>Splendidiſtima luce,</i> <i>Difflicendo & disgregando uisum.</i> <i>Nigredine, immodecē aggregando.</i> <i>Deleclatur, in dispositione</i> <i>Naturali, à colore coeruleo & uiridi,</i> <i>Praternaturali, nempe qui diuitius pauci sunt ab</i> <i>Albedine, à nigro delectantur.</i> <i>Nigre ab albedine.</i>
<i>Minus propriè, nēpe</i> <i>Auditus, qui</i>	<i>Offenditur à</i> <i>Voca</i> <i>Alpera, graui.</i> <i>Maxima, strepenti,</i> <i>Inequali.</i> <i>Tonitu uehementi.</i> <i>Deleclatur</i> <i>Consonantij,</i> <i>Melodij,</i> <i>Commensuratis uocum concentibus.</i>
	<i>Olfacitus</i> <i>Offenditur ab odoribus uehementius immutantibus ingratiss.</i> <i>Deleclatur ab odoribus temperatis & gratis uehementius immutantibus.</i>
<i>Gustus</i> <i>Corde, ex quo duæ oriuntur facultates (que etiā cum bestijs communes) uidelicet</i>	<i>Offenditur ab amaris.</i> <i>Deleclatur à saporibus & quidem</i> <i>Moderatis: nempe</i> <i>Dulcibes,</i> <i>Pinguibus,</i> <i>Qui non declinant à naturali habitu.</i> <i>Immoderatis, ubi prauè affectus fuerit sensus.</i> <i>Austeris,</i> <i>Nam qui abundant pituita, delectantur</i> <i>Carbonibus,</i> <i>Gpso, &c.</i>
	<i>Vitalis, Græcis ζετιν̄ dicta, sanguinem à caua uena delatum in corde susceptū calefacit & extenuat;</i> <i>atq; ex ipso ad vaporis cutisdā speciem spiritum generat vitalē, qui simul cū sanguine prædicto pertenit in uniuersum corpus per arterias transfundit celerrimo quodā impulsions motu, cordis & arteriarum cōp̄f̄sione à pulsibus facta. Hæc in corde residet, atq; ab eo distribuitur, ipsis tantum arterijs, à quibus deinde calor, sanguis & spiritus membris refunduntur, ac membra à potentia in actum transeunt, & munera sua obire possunt: qua absente, omnino eius partis naturales actiones pereunt, caloris debita mensura pereunt. Ceterum oritur à uitali facultate alia quædam facultas, Pulsatilis dicta, à uitali in hoc differens, quod hæc scilicet uitalis tñ spiritus, tum caloris efficax sit, atq; in solo corde sita: illa tierd arterijs & cordi, simul communis est. Est autem pulsus, Græcis à saliendo φύγεις dictus, peculiaris mouendi primum cordis, deinde arteriarum ratio, à uitali facultate proueniens, eaq; duplex: prima cor arterias q; in unum par tem distendit, unde Græco οὐρανός uocatur: altera undiq; summittit, Græcis οὐρος nominatur. Eleuantur autem arteriae, ut lese suaq; ipsatum spiracula aperiant, caloris nativi refrigerandi uentilandi q; gratia, & acrem nos ambientem undiq; ad spiritus generandos, tenuemq; sanguinis portionem ad se trahant. Submittuntur uero, ut fuliginosa halitusq; recrementa ex humorum spirituumq; ustione generata, in cutem aliasq; partes expellant. Horum differentias ac causas require in sequenti schemate sub signo ☰.</i>
<i>G.</i> <i>Minus uoluntaria facultas duplex est, uitalis, & naturalis, que eti per uniuersum corpus sine dispersione, propter tamē Mediis locis affinguntur, ita ut altera habeatur in</i>	<i>Reguntur, pariunt has uirtutes, uidelicet</i> <i>Fortitudinem,</i> <i>Animi magnitudinem.</i> <i>Tolerantiam,</i> <i>Animi æquitatem.</i>
	<i>Moralis, seu irascibilis facultas, à qua animi passiones nascuntur, que cum ratione</i> <i>Non perinde utuntur, fit ut nonnunquam graves cieantur affectus, sanguine & spiritu uehemētius commoto, & uel impulsi quodam</i>
<i>Hepate, Vide in sequentibus sub signo I.</i>	<i>Boni</i> <i>Presentis: ut</i> <i>Voluptas.</i> <i>Amor.</i> <i>Deleclatio.</i> <i>Lætitia.</i> <i>Futuri: ut</i> <i>Cupiditas.</i> <i>Spes.</i> <i>Libido.</i> <i>Malū</i> <i>Presentis: ut est</i> <i>Dolor.</i> <i>Molesitia.</i> <i>Tristitia.</i> <i>Invidia.</i> <i>Odium.</i> <i>Futuri: ut</i> <i>Metus.</i> <i>Timor.</i> <i>Desperatio.</i> <i>Formido.</i>
	<i>De quib. uide in tertia parte primi libri sub finem.</i>

c. 25 Pulsatilis

Genere sumuntur à	Quantitate & uel	Motus dilatationis, aut secundum	<i>Longitudo</i> : ut pulsus <i>Brevis</i> , q. ipsa gracilitate sola à moderato recedit.
		<i>Latitudinem</i> : ut pulsus	<i>Latus</i> , cum in latum excurrit arteria. <i>Angustus</i> , cuius longitudinem macilentus corporis habitus & cutis tenuis manifestat.
		<i>Crasitatem</i>	<i>Altus</i> , <i>Hamatus</i> , cuius longitudinem macilentus corporis habitus & cutis tenuis manifestat. <i>Magnus</i> , cum arteria in omnē partē attollitur sive extenditur. <i>Parvus</i> , cum arteria parum eleuatur.
Qualitate		<i>Quicquid</i> : ut pulsus	<i>Celer</i> seu <i>frequens</i> , cum tunica arteria in ultimo loco (quem eleuatione ingressa est, antequam submitti incipiat) breuius moretur. <i>Rarus</i> , cum tunica arteria secundū extēriorē quietem diutius moretur. <i>Medioctus</i> .
		<i>Motus</i> : ut	<i>Celer</i> , cum arteria non multum in locis suis immoratur, dum attollitur, sed uelocius à superficie una in alteram impetu fertur. <i>Tardus</i> , cum tardius superficiem mutat, diutius in locis cunctando. <i>Medioctus</i> .
		<i>Facultatis</i> seu <i>virtutis</i> : ut	<i>Validus</i> , uehemens, qui digitis comprimentibus tactum nostrum euertit. <i>Debilis</i> , & imbecillis languidus, qui à tactu sic applicatis digitis euertitur. <i>Medioctus</i> , qui neq; tactum euertit, neq; ab eo euertitur.
Arteria:		<i>Mollis</i> , cum tunica arteria tactu mollis deprehenditur.	
		<i>Durus</i> , cum arteria tunica tactu dura percipitur.	
		<i>Medioctus</i> , cum tunica arteria digitis applicatis moderata deprehenditur.	
Ordine: & uel		<i>Acqualiter</i> , in	<i>Vno</i> pulsū, cuius initium & finis, omnesq; arteriae partes æqualiter prædunt. <i>Alius</i> pulsationibus, in cuius pulsibus singulis similitudo, & æquabilitas omnino spectatur in magnitudine, celeritate, & reliquis differentijs.
		<i>Vna</i> eadē: arteriae parte	<i>Diversus</i> , initio, medio, atq; fine, alijs in uehementia, alijs in magnitudine, alijs in celeritate, alijsque modis. <i>Intercidens</i> , cuius distentio continuitate destituta, media quiete intercipitur. <i>Recurrens</i> , caprizans, seu bis feriens.
		<i>Vno</i> pulsū, & uel in	<i>Vnodosus</i> , est cui altitudo partium quadrangulare accedit: aliarum submissio, undarum se attollentium modo, sic ut altera prior semper excipiat: superius proficiens usque ad arteria finem, uersus ægrū pollicem. <i>Serratilis</i> , qui inæqualitatē in uno pulsū præfertim in diversis arteria partibus, motu interciso fortitur.
Inequaliter, in		<i>Inequaliter</i> , in	<i>Convolutorius</i> , qui duplice ex mutato situ arteriae inæqualitatē obtinet. <i>Vibratus</i> , seu turbulentus, easdem habet situs arteriae variationes, quas etiam conuolutorius.
		<i>Alius</i> pulsationibus	<i>Vermicularis</i> , cum undosus totus in paruitatem & tarditatem delabitur. <i>Formicans</i> , qui eisdem constat inæqualitatibus, quibus uermicularis, quamuis tardus appareat, quod admodum sit exilis seu parvus, imbecillisque, adèò ut ægrū pulsū non habere videantur.
			<i>Inequaliter</i> , <i>Myurus</i> , cum pulsus secundus paulo minor est primo, tantoq; tertius secundo, & quartus tantò etiam tertio, & pari modo reliqui, donec ad plures ueniantur. <i>Aequaliter</i> , est qui inæqualitatē æquam parem, mutationem retinet.

Specie. Vide in sequentibns sub signo E.

Sunt & alij pulsus nimirum frigidus, calidus, plenus, vacuus, tenuis, grossus, leuis, grauis. Verum cum huiusmodi ad Medicum non pertincent, eos omisimus.

E. Dijte

Prima-	rius	Facultate, seu virtute, quae si fuerit	Imbecilla	<i>Valida, uehementem efficit pulsum.</i>
				<i>Maxime, pulsus euadit</i> { <i>Formicans.</i> <i>Vermicularis.</i>
E.	Diffinitio pul- saum in spe- cie sumitur a causis: uel	Simpli- cibus, nempe,	Instrumento, id est corde & ar- teria, que af- fecta est mor- bo uel	<i>Minutus, fit pulsus</i> { <i>Languidus;</i> <i>Murinus.</i> <i>Inequalis.</i>
				<i>Calida</i> { <i>Maxima, fit Dicrotus pulsus;</i> <i>Minore, efficitur pulsus</i> { <i>Velox;</i> <i>Magnus;</i> <i>Frequens.</i>
Secun-	darys	Principibus, ac cotinen- tibus, atq; uel	Instrumen- ti, & uel à	<i>Similari, seu intoperie</i> { <i>Frigida, pulsus</i> { <i>Parus;</i> <i>Tardus;</i> <i>Rarus.</i>
				<i>Humida, pulsus mollis.</i> <i>Sicca, pulsus durus.</i>
Terti-	arius	Adiuvantibus, sine quib. nihil fieri potest, quam- uis ipsé nullum effectum present: & sunt quinque	Compre- sione	<i>Humorum diffusorum in ea loca, in quibus arteriae mouentur, fit pulsus</i> { <i>Parus;</i> <i>Tardus;</i> <i>Languidus;</i>
				<i>Inflammationis</i> { <i>Abscessus,</i> <i>Scirrus.</i> } <i>fit pulsus</i> { <i>Inequalis;</i> <i>Capricans;</i>
Quatuor-	arius	Crasfities corporis	Obstru- ctione	<i>Humorum crassorum ac uiscorum, fit pulsus</i> { <i>Inequalis;</i> <i>Intermittens;</i> <i>Intercedens;</i> <i>Capricans;</i>
				<i>Sanguinis, pulsus inaequalis.</i> <i>Tensione, fit pulsus couulsius.</i>
Quin-	arius	Gracilites corporis	Medioris, & locus circa arteriam arcus, fit pulsus altus.	<i>Incremente, fit pulsus magnus.</i>
				<i>Alta, fit pulsus</i> { <i>Turgidus</i> <i>Humilis.</i>
Sex-	arius	Gracilites corporis	Locus arteriae	<i>Multa, fit pulsus</i> { <i>Gracilis;</i> <i>Longus;</i> <i>Brevis.</i>
				<i>Pauca, fit pulsus minus gracilis & minus longus & brevis.</i>
Septen-	arius	Gravitas eorum quae arteriae incumbunt, &c.	<i>Arctus, efficitur pulsus altus.</i>	<i>Arctus, efficitur pulsus altus.</i>
				<i>Amplus, fit pulsus latus.</i>
Octo-	arius	Forme proprietas, nam gibba arteriae efficit pulsum turgidum;	Secundarys. Vide in sequentibus sub signo G.	<i>E. Composita</i>

LIBRI I. PARS I.

G. P. M.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.

99

Tempo- rante	Modice, efficitur pulsus maior. Calido, eodq; à tem- perato declinante	Maiores. Longius, fiunt pulsus & Frequenter.	
Naturalibus à Sexu	Longissime, fiunt pulsus multò Siccus, pulsus — Maiores & multò rariores.	Maiores. Velociores & Frequentiores.	
Actate	Masculino. Nam propter temperamentum calidius & siccus, & facultatem validiorum, arteriarum amplitudinem, & exercitium maiorum habent pulsus Feminino. Sic propter frigidius & humidius tempera- mentum, facultatem imbecilliorum, arteriarum an- gustiam, uitamq; oculis, oculorum pulsus obtinent	Maiores & Vehementiores. Minores, Tardiores & Mitiores.	
Aer,	Puerili, quibus sunt pulsus Iuvenili, pulsus — Maximi, Vehementissimi. Senili, pulsus	Magni. Celerimi. Creberimi. Minimi. Tardissimi. Rarissimi. Imbecillissimi. Rhythmi inæquales.	
Intemperatus	Calidus, pulsus efficit Frigidus, pulsus	Paruos. Celeres. Frequentes & Languidos. Paruos. Tardos Raros Languidos	
Tempus anni	Temperatus, pulsus — Moderatos & uehementes parit. Ver, efficit pulsus moderatos & uehementes, Aetas, pulsus parit paruos, celeres, frequentes & languidos. Fzymi, efficit pulsus paruos, tardos, raros & languidos. Autumnus, generat pulsus diuersos & languidos.		
Regio	Temperata efficit pulsus similes aeri temperato. Intemperata	Calida, pulsus, quales aeris calidi. Frigida, pulsus, quales aeris frigidi.	
Cibus	Copiosas facultatem grauans, pulsus efficit inæquales, immoderatos. Moderatus, efficit pulsus magnos & celeres, crebros & frequentes.		
Potus	Vini, pulsus celeriores, maiores, quam uehementiores & frequentiores. Cereuisiae, pulsus minus magnos & celeres, uehementes paulo post.		
Non natura- libus. Sic	Primè paruos, celeres, crebros & languidos. Inedia, pulsus efficit Deinde paulatim minores, tardiores & languidores. Postea minimos, tardissimos, celerrimos & languidissimos. Nouissimè caprizontes.		
Somnus	Incipiens, pulsus efficit minores, rariores & languidores. Post alimenti concoctionem, maiores, tardiores, rariores & uehementiores. Longus, pulsus efficit imbecilles, paruos.		
Vigilia	efficit pulsus magnos, celeres.		
Exercitum	Nimium, pulsus efficit Atmodicum, pulsus magnos, uehementes, celeres, frequentes.		
Bainum	Moderatum, pulsus magnos, celeres, crebros, imbecilles. Calidum		
Concupis- tus	Immoderatum, pulsus tardos, nimium crebrios, & languidos formi- cantes. Frigidum, pulsus paruos, tardos, raros, imbecilliores, aut magnos uehementes & moderatos.		
Animi affectus	Moderatus, magnos, uehementes. Immoderatus, paruos, celeres, crebros, languidos parit.		
Præter naturam. Vide in sequentibus sub signo H.	Latitia, pulsus efficit magnum, tardum, rarum & moderatum. Ira, pulsus magnos, altos, uehementes, celeres, crebros. Tristitia, pulsus paruos, tardos, raros & languidos efficit. Timor, Recens, celeres, inordinatos, inæquales parit. Inquietatus, quales tristitia.		

i 2

H. Diffe-

LIBRI I. PARS I.

<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Calidus</i>	<i>Sine humore, qualis est Ephemera: fit pulsus</i>	<i>Frequens. Magnus. Celer. Aequalis.</i>
		<i>Cum humoribus</i>	<i>Putridus, qualis est in febribus putridis: fit pulsus</i>	<i>Magnus. Celer. Frequens. Inequalis.</i>
<i>Morbis</i>	<i>Infrumentibus</i>	<i>Frigidus</i>	<i>Non putridus, ut plethora, uel sy- nocho non putrido, fit pulsus</i>	<i>Magnus. Celer. Frequens. Plenus. Turgidus. Vehemens in robustis.</i>
		<i>Phlegmone in</i>	<i>Cum humore sive putrido sive nō putrido, ut viscidio, viscoso, à quibus sive arte- ria obstruantur sive comprimantur, fiunt pulsus rari, tardi, parvi, inaequales. Sine humore, fiunt pulsus parvi, tardi, rari, duri cum siccitate iuncti: molles, cum humiditate iuncti.</i>	<i>Septo transuerso, pulsus fit durissimus, vibratus, serratis, conuulsus. Membrana costas cingente, ut in pleurite, pulsus fiunt minores, quād in septi transuersi phlegmone.</i>
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Ventriculo</i>	<i>Ventre</i>	<i>Fiunt pulsus adhuc minores quād in pleurite.</i>
		<i>Lieve</i>	<i>Vesica</i>	<i>Pulmoni: ut in peripneumonia, pulsus efficitur magnus, mollis, langui- dus, undosus, inaequalis.</i>
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Vtero</i>	<i>Angina, fit pulsus</i>	<i>Magnus & undosus. Conuulsus aliquantum; Parvus Tardus Frequens Inequalis</i>
		<i>Intestinus</i>		<i>Cum suffocatio impendet.</i>
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Prīque parti communib. i. solutione continuo ut in phthisicis fiunt pulsus</i>	<i>Parvi. Languidi. Celeres. Hectiti.</i>	
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Apoplexia & Epilepsia, præsertim cum malū in- ualuit, & facultas grauter opprimitur, parit</i>	<i>Paruos. Tardos. Raros. Languidos. Inaequales. Celeres tandem.</i>	
		<i>Paralyſi, efficit pulsus paruos, imbecilles, inordinatos, intermittentes.</i>		
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Lethargus, efficit pulsus</i>	<i>Magnum. Imbecille. Inaequale. Molle.</i>	
		<i>Convulsio facit pulsus</i>	<i>Tenso. Vibrato. Inaequales, non perinde tamen validos & magnos.</i>	
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Anasarca, pulsus generat</i>	<i>Latos. Undosos. Molles.</i>	
		<i>Afites pulsus parit</i>	<i>Paruos. Duros. Tenso. Frequenter. Celeres.</i>	
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Tympanite, pulsus efficit</i>	<i>Longos. Frequenter. Subduros.</i>	
		<i>Orthopnœa, producit pulsus</i>	<i>Inaequales. Inordinatos. Frequenter. Tardos ac deficiente. Languidos tandem.</i>	
<i>H. Différētia pul- suū sumun- tur quoq; à rebus præ- ter naturā, sudicet</i>	<i>Symptomatib. siquidem</i>	<i>Partibus affectis. Nam partes</i>	<i>Carnose, pulsus molles efficiunt. Nervosæ & membranosa, pariunt pulsus</i>	<i>Duros. Serratiles. Vibrato.</i>

CAETERORVM morborum ac symptomatum pulsus ad horum imitationem facile dignoscipossunt.

L. Ab Hepati

Generatrix, in semine reperitur, & edito iam partu ea languescit, statimque aboletur. Hæc partes singulas, ipsumq; aded frustum perficit: cuius duæ sunt partes:

Nutrix, seu altrix, quæ alimentum adductum in corporis effientiam conuertit, eiq; assimilat. Nam cum quod in nutrimenti specie affluit, omnibus corporis quod nutritur partibus solidis apponitur, affigitur, & assimilatur. Succus enim omnem animalis partē nutriturus, ubi à uasis excidit, ceu ros quidam per totam partem nutriendam dispergitur, mox apponitur seu adiungitur: deinde siccitatem sufficientem ac lentorem à calore nativo adeptus, agglutinatur, affigitur, accrescit, coheret, unitur, à prima generatione ad finem usque uitæ dominatur.

Altrix, quæ corpus in omnē partem distendit & dilatat, à partu usq; ad ætatem florentē dominatur.

Auraltrix, conuenientis parti cuilibet qualitatibus & succi ad partis nutritionem (quod omnium partium commune est, alimentum sibi nutriendis familiare trahentium, nunc etiam per uillos rectos, ut in uentriculo, nunc à solo partis temperamento, ut in reliquis propè partibus) uel ad partis delectationem & uoluptatem, qua fini uteri os semen viri trahit, uesica bilem flauam ex hepate secernit & trahit: lien humorem melancholicum trahit ad sui nutritionem. Renes urinam ex uena cava à sanguine secernunt & trahunt. Tractrice uentriculi per uillos suos rectos & galv, non ipsius fit deglutitio contractione cum Eralistrato. Tractrice hepatis, fit chyli ex uentriculo & intestinis per uenas meseraicas in hepatis ipsum distributio. Tractrice partium singularium, fit sanguinis ex hepate & cava, per uenæ huius ramos in singulas partes digestio. Tractrice medicamenta purgantia, proprias sibi qualitates, seu humoris sibi familiarem ex corpore nostro trahunt.

Retentrix, attractæ familiaris cuiq; qualitatibus quo aduersusq; absoluta erit coctio, si alimentum est: uel si excrementum est, donec qualitate distendens, aut qualitate acri & mordaci uel utraq; simul, partem molester, ut intestina, uelicam utramq; &c. partus autem retinetur in utero, donec ipsum mole, pondere, mortu, à sudore uel urina foetus ruptis membranis offensus, uel causis alijs urgentibus excernere cogitur.

Cœlina, seu alteratrix, retentæ in parte substantiæ, quæ parti quanto qualitatibus est uincitor, & maiorem habet cum ea cognitionem, tanto citius alterando parti ipsi assimilatur, ut caro ex sanguine mox efficitur: quæ minore tardius, & per omnes medias qualitates prius mutetur oportet, ut ex sanguine calido, humido, rubro, non potest uno statim impetu fieri os frigidum, durum, album: sed multis in medio alterationibus & mutationibus est opus. Alteratio, hæc nutritoria partibus iam factis, quod affluit simile efficitur, ob id asimilatio etiam dicitur: alteratione uero generatoria, quæ partes prius non erant, postea factæ sunt.

Expultrix, eorum quæ peruinci, percoqui, perfectè alterari, & cum nutriendo similitudinem recipere non potuerunt, ubi partem, quæ ipsa uel coquendo, uel trahendo secrete, seu onere alieno grauant, & quantitate distendentia, uel qualitate acri molestaria, uel utraq; offendunt: ea iuuatur maxime uillis transuersis, quibus partibus hi sunt, ut uentriculo, intestinis, utero, utriq; uescicæ, uenis & arterijs. Expulsio tractioni contraria sœpe fit per eosdem meatus, ut uomitus, deglutio per gulam: semen, foetus per collum uteri: distributio alimenti, attractio medicamentorum purgantium, & succi in nobis abundantis spontanea in uentre expulsio per uenas meseraicas. Ceterum quæ expulsoria excernuntur excrements, uaria sunt. Prima enim concoctionis sunt sterces: secunda, urina: tertia, sudores, fordes seu strigmenta, & quæ per insensibilem transpirationem exhalant. Item cerebri excrementum, mucus, qui per nares & palatum excernuntur pulmonis, sputum, &c. de quibus in quarta parte primi libri.

Generatrici, cui subseruit facultates due: Nutrix. Henò modò fœtui iā generato, in utero seruūt, sed iā inde à concepto semine. Ipsum enim per nutritionē omnino augeri oportet, ut tot tantis aialis partib, cōstituēdis sufficiat. Nutritur aut̄ primū semē manempe Altrix. Sculū fœminō, deinde aut̄ portiōe tenui & halituosa sanguis mestruī.

Aschtrici: sunt duæ Nutrix. Alteratrix seu Coctrix De quibus iam dictum.

Rationiparet, fit Temperantia, Continentia, Verecundia. Decoris Modi Ordinis Obseruatio.

Amor minimus moderat, & turbatur, fit uel Amor nimius uel Cibi & potus. Veneris.

Odium seu fastidium nimium Cibi & potus. Veneris.

i 3 De Actionibus

*Naturalis, q
cū stirpib.
etiam com
munis est.
Sunt autē
naturales
facultates
uel*

*Nutrix: &
sunt qua
tuor, uide
liect*

*Secondarie,
ministræ,
seu auxilia
res, quarū
aliae famu
lantur fa
cultati*

*I.
Ab hepa
te duas
quoq;
orūtūr
facl
tates:*

*Moralis seu appetito
ria facultas, quæ cum*

LIBRI I. PARS II.

De actionibus seu functionibus, in specie.

<p><i>Actio seu functio est motus actinus, qui à facultate ipsa procedit: & est uel</i></p> <p><i>Minus uoluntaria, & uel</i></p>	<p><i>Voluntaria, seu Animalis, à cerebro procedens, nervis & musculis, ea est quā cum sit, sedare poteris, ubi uelis, & cum nō sit, excitare: & est uel</i></p> <p><i>Naturalis, seu uoluntatis expers, ex uena & arteria procedit, & est q̄ non pender ex arbitrio & electione, sed sponte & naturaliter sit. & haec in plures secernitur: quarum alia dicitur</i></p>	<p><i>Princeps: uidelicet</i></p> <p><i>Vitalis, à corde procedens: uitam seu calorem uniuero corpori largitur.</i></p> <p><i>Genitrix, que simplex quādam natura actio non est, sed ex alteratione formatio- neq; composita. Ut enim os fiat, nervus, uena, & reliquarum particula quilibet, alteratam esse oportet subiectam, unde animal fiat substantiam. Ut uero congruentem figuram & posituram, & caua quādam enata, uel adnata, aliaq; id genus habeat, effingi eam oportet, que alteratur, materiam.</i></p> <p><i>Formatrix, est quae compagines & formas alteratricis operib; effingit, iuxta figurā formamq; quae omnibus membris necessaria est. Hæc enim perforat, excavat, asperat, lenitq; ea, que esse perforata, excavata, aspera, leniaq; necessarium est.</i></p>	<p><i>Imaginatio.</i></p> <p><i>Ratio, seu Iudicium.</i></p> <p><i>Memoria.</i></p> <p><i>Sensitiva</i></p> <p><i>Minus Princeps:</i></p> <p><i>Motina, quæ unum tantum instrumentum, idq; certū sibi uen- dicat, ita & motionis modum ipsum habet, unum scilicet uoluntarium, sed particulatum in uarijs instrumentis adeo variatur, ut multiformis esse uideri possit.</i></p>	<p><i>Visus, Auditus.</i></p> <p><i>Odoratus, Gustus.</i></p> <p><i>Tactus.</i></p> <p><i>Admigat; in qua functione errat aliquando na- tura, inopia humoris non affluentis, ut in ex- gritudine, quæ aēzopis & tabes uocatur, ma- nifestè cernitur.</i></p> <p><i>Agglutinet, in qua functione aliquando fit error inopia nimia adiuncti nutrimenti, quod cū aquosum fit, nec ad siccum sufficienter reditum, nec lentitiam glutinisq; consitentiam, que naturalis caloris ope prouenit, adeptū, adherentiam consequit non ualeat, ut in gene- re illo hydropis, quod araxa dicitur.</i></p> <p><i>Affimilet, in qua functione etiam aliquando er- ror committitur, permutando aliis imilatio- nem, ut uidetur in utilagine, que Græcis λύκη dicitur, in qua adherentia nutrimenti facta cernitur, non tamen affimilatio.</i></p> <p><i>Auctrix, solidas animalium partes in longior, lacum, profundumq; ampliat & auget, & ubi perfectam magnitudinem animal est, adeptū, toto postquam editum est tempore, usq; ad extatī nigrorē dominatur, cui ministra auxiliatrixq; alte- ratrix & nutritrix. Augetur quidem is, cuius perfecta iam forma est. Eius autem quod fit, processus ille, qui est ad formam, non utique auctio, sed generatio no- minatur. Quippe augetur id quod est, dignitur uero id quod non est.</i></p>
---	--	---	--	--

LIBRI I. PARS II.

DE ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ, HOC EST, DE SALVBRITATE ET INSALVBRITATE.

De Sanitatis natura & accidentibus.

ABSOLUTA prima Medicinæ parte, nempe Physiologia, ad alteram uidelicet
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΝ, uenire tempestiuum est, que de
Sanitate & Morbis tractat.

Sanitas itaque

Natura consistit in causis constituentibus, materia scilicet & forma. Sanitas est affectus secundū naturam actionem probā efficient. Hanc autem efficiunt tum

Compositio, hæc est

Accidentia, quæ symptomata impropiè dici possunt, de quibus paulò inferius agemus;

<p><i>Temperatura pro- ba partium si- milarium, cum qualitatum</i></p>	<p><i>Primarum, uidelicet</i></p>	<p><i>Calidi, Frigidi.</i></p>
	<p><i>Secundarum,</i></p>	<p><i>Humidi.</i></p>
	<p><i>scilicet in</i></p>	<p><i>Sicci.</i></p>
	<p><i>Tallo, medium inter</i></p>	<p><i>Durum & molle.</i></p>
	<p><i>Vifa</i></p>	<p><i>Tensem & laxum.</i></p>
	<p><i>Color floridus.</i></p>	<p><i>Gracile.</i></p>
	<p><i>Corpus neque</i></p>	<p><i>Corpulentum.</i></p>
	<p><i>Conformatio, neque in</i></p>	<p><i>Figura Cauitate Leuitate Asperitate</i></p>
		<p><i>Vlo modo lœsa.</i></p>
	<p><i>Numerus neque</i></p>	<p><i>Abundans.</i></p>
		<p><i>Deficiens.</i></p>
	<p><i>Magnitudo neque</i></p>	<p><i>Maior.</i></p>
		<p><i>Minor.</i></p>
	<p><i>Situs suo loco non mutatur.</i></p>	
	<p><i>Vno perfecta.</i></p>	

De Mor-